

30/6/2023

PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA I PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE (6105): HVAR

JAVNA USTANOVA
MORE I KRŠ

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

Razvoj okvira za
upravljanje ekološkom
mrežom NATURA 2000

Naziv projekta	Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000
<i>Oznaka projekta</i>	KK.06.5.2.03.0001
<i>Element projekta</i>	E1 - Planiranje upravljanja ekološkom mrežom Natura 2000
<i>Projektna aktivnost/podaktivnost</i>	A 1.1. Izrada konačnih nacrtu PU kroz participativni proces planiranja i izrada nacrtu programa zaštite šuma
<i>Ugovor</i>	Ugovor o javnoj nabavi pružanja usluge „Usluga izrade planova upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 i zaštićenim područjima – Grupa 5: izrada planova upravljanja iz skupine 5“ Evidencijski broj nabave 805/02-19/15JN
<i>Dokument:</i>	Plan upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže (6105): Hvar
<i>Izrađivači Plana upravljanja:</i>	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije More i krš (JU SDŽ) Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Uprava za zaštitu prirode Zavod za zaštitu okoliša i prirode Jedinica za provedbu projekta - WYG savjetovanje d.o.o Udruga BIOM Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce SAFEGE d.o.o.
<i>Voditelj izrade PU 6105:</i>	Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Sadržaj

Popis tablica	1
Popis slika	2
Popis kratica	3
1. UVOD I KONTEKST	4
1.1. Svrha plana upravljanja	4
1.2. Područja obuhvaćena planom upravljanja	5
1.2.1. <i>Ekološka mreža</i>	7
1.2.2. <i>Zaštićena područja</i>	8
1.2.3. <i>Ciljne vrste i stanišni tipovi</i>	9
1.3. Javna ustanova More i krš	13
2. OBILJEŽJA PODRUČJA	15
2.1. SMJEŠTAJ PODRUČJA I NASELJENOST	15
2.1.1. <i>Geografski i administrativni položaj</i>	15
2.1.2. <i>Stanovništvo</i>	15
2.2. KRAJOBRAZ	16
2.3. KLIMA	16
2.4. GEORAZNOLIKOST	17
2.4.1. <i>Geologija i geomorfologija</i>	17
2.5. HIDROLOGIJA	18
2.6. BIORAZNOLIKOST	19
2.6.1. <i>Šumska staništa i vezane vrste</i>	19
2.6.2. <i>Travnjačka staništa i vezane vrste</i>	24
2.6.3. <i>Morska i obalna staništa i vezane vrste</i>	26
2.6.4. <i>Podzemna staništa</i>	38
2.7. KORIŠTENJE PROSTORA	40
2.7.1. <i>Ribarstvo</i>	40
2.7.2. <i>Poljoprivreda i stočarstvo</i>	41
2.7.3. <i>Lovstvo</i>	42
2.7.4. <i>Šumarstvo</i>	43

2.7.5.	<i>Pomorski promet</i>	44
2.7.6.	<i>Turizam</i>	45
2.8.	KULTURNA BAŠTINA.....	46
3.	PROCES PLANIRANJA I UKLJUČIVANJA DIONIKA	48
4.	UPRAVLJANJE	52
4.1.	VIZIJA.....	52
4.2.	TEMA A. OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI	52
4.2.1.	<i>Obalna i morska staništa</i>	53
4.2.2.	<i>Šumska staništa i eumediteranski travnjaci</i>	69
4.2.3.	<i>Kopneni speleološki objekti i vezane vrste</i>	80
4.2.4.	<i>Krajobrazne vrijednosti</i>	85
4.2.5.	<i>Suradnja među nadležnim institucijama</i>	88
4.3.	TEMA B. PROMOCIJA, INTERPRETACIJA, EDUKACIJA	92
4.4.	TEMA C. RAZVOJ KAPACITETA JAVNE USTANOVE	98
4.5.	RELACIJSKA TABLICA IZMEĐU NACRTA CILJEVA I MJERA OČUVANJA I AKTIVNOSTI UPRAVLJANJA	110
4.6.	PREGLED AKTIVNOSTI PLANA UPRAVLJANJA PREMA PODRUČJIMA	155
4.7.	UPRAVLJAČKA ZONACIJA.....	161
4.7.1.	<i>Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci</i>	162
4.7.2.	<i>Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje</i>	171
4.7.3.	<i>Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Značajni krajobraz Zečevo</i>	176
4.7.3.	<i>Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Spomenik parkovne arhitekture Hvar – čempres</i> 178	
4.8.	FINANCIJSKE POTREBE ZA PROVEDBU PLANA UPRAVLJANJA	179
5.	PRILOZI	188
	PRILOG I. Pokazatelji stanja ribolova u akvatoriju otoka Hvara.....	189
	PRILOG II. Pokazatelji stanja poljoprivrede	191
	PRILOG III. Uzgoj izvornih i zaštićenih pasmina (IZP) domaćih životinja.....	194
	PRILOG IV. Pokazatelji stanja nautičkog turizma.....	198
	PRILOG V. Pregled dionika koji su se odazvali uključivanju u izradu Plana upravljanja	200

6. LITERATURA	203
---------------------	-----

Popis tablica

Tablica 1 Područja obuhvaćena Planom upravljanja (PU 6105) (podaci prema Uredbi o ekološkoj mreži i Upisniku zaštićenih područja na Bioportalu)	5
Tablica 2. Ciljni stanišni tipovi područja EM (prema UEM, 2019)	10
Tablica 3 Ciljne vrste područja EM (prema UEM, 2019)	12
Tablica 4 Šumski ciljni stanišni tipovi i ciljne vrste Natura 2000 i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM i ZP za očuvanje šumskih staništa i vrsta	22
Tablica 5 Travnjački ciljni stanišni tip i ciljne vrste Natura 2000 (označene masnim slovima) i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM i ZP za očuvanje travnjačkih staništa i vezanih vrsta.....	25
Tablica 6 Morski ciljni stanišni tipovi Natura 2000 i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM i ZP za očuvanje morskih staništa	30
Tablica 7 Morski stanišni tipovi i vezane vrste.....	37
Tablica 8 Podzemni ciljni stanišni tipovi i ciljne vrste Natura 2000 i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM za očuvanje podzemnih staništa i vezanih vrsta.....	39
Tablica 9 Lovišta na otoku Hvaru.....	42
Tablica 10 Pregled održanih radionica za dionike.....	49
Tablica 11 Pregled površina upravljačkih zona i podzona – Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci.....	169
Tablica 12 Pregled površina upravljačkih zona i podzona – Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje	174
Tablica 13 Pregled površina upravljačkih zona i podzona – Značajni krajobraz Zečevo.....	177

Popis slika

Slika 1 Kartografski prikaz obuhvata plana upravljanja pod šifrom 6105 (autor: Udruga Sunce, 2021) ..	7
Slika 2 Organizacijska shema Javne ustanove More i krš (2022.)	14
Slika 3 Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci, upravljачka zonacija (Sunce, 2022).....	170
Slika 4 Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje, upravljачka zonacija (Sunce, 2022).....	175
Slika 5 Značajni krajobraz Zečevo, upravljачka zonacija (Sunce, 2022)	177
Slika 6 Spomenik parkovne arhitekture Hvar – čempres, upravljачka zonacija (Sunce, 2022)	178

Popis kratica

Kratica	Značenje
EM	Ekološka mreža
EU	Europska unija
EQR	<i>Ecological quality ratio</i> (omjer ekološke kvalitete)
FLAG	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu (<i>Fisheries Local Action Group</i>)
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša I energetska učinkovitost
GJ	Gospodarska jedinica
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (sadašnji Zavod za zaštitu okoliša i prirode)
LAG	Lokalna akcijska grupa
NKS	Nacionalna klasifikacija staništa
NN	Narodne novine
OPEM	Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
POP	Područje očuvanja značajno za ptice
POVS	Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove
PP	Osobna komunikacija
PU	Plan upravljanja
RH	Republika Hrvatska
SDŽ	Splitsko-dalmatinska županija
SPA	Spomenik parkovne arhitekture
SUP	Stand Up Paddle
TUZ	Turistička zona
TZ	Turističke zajednice
UEM	Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/2019)
UŠP	Uprava šuma podružnice
ZK	Značajni krajobraz
ZP	Zaštićeno područje
ZZP	Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

1. UVOD I KONTEKST

Plan upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Hvar (PU 6105) izrađen je u sklopu projekta „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“, kao dio usluge izrade planova upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 i zaštićenim područjima iz Grupe 5. Projekt je financiran iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020., a korisnik projekta je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, dok su suradnici na projektu javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Koordinator izrade ovog plana je Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Splitsko-dalmatinske županije More i krš (u daljnjem tekstu: Javna ustanova). Obuhvat plana tj. područja ekološke mreže i zaštićena područja uključena u ovaj plan upravljanja određena su projektnom dokumentacijom, a navedena su u poglavlju 1.2. Provedbeno razdoblje Plana upravljanja je od 2023. do 2032. godine.

Plan upravljanja zaštićenim područjem i/ili područjem ekološke mreže je akt planiranja kojim se utvrđuje stanje zaštićenog područja i/ili područja ekološke mreže te određuju ciljevi upravljanja i/ili očuvanja, aktivnosti za postizanje ciljeva i pokazatelji provedbe plana. (Zakon o zaštiti prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

Plan upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Hvar (PU 6105) za razdoblje 2023. – 2032. godine, donijelo je Upravno vijeće Javne ustanove na sjednici održanoj dana 29. lipnja 2023., uz prethodno izdanu suglasnost Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja od dana 30. lipnja 2023. i provedenu proceduru javne rasprave u razdoblju od 24. travnja do 24. svibnja 2023.

1.1. SVRHA PLANA UPRAVLJANJA

Plan upravljanja zaštićenim područjem i/ili područjem ekološke mreže je strateški dokument javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. To je obavezan dokument za donošenje za zaštićena područja na temelju Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti prirode), koji za cilj ima dugoročno planirati aktivnosti sa svrhom očuvanja svih prirodnih vrijednosti zbog kojih je neko područje zaštićeno, te poticati održivi razvoj s ciljem očuvanja područja za buduće nadolazeće generacije.

Sukladno članku 138. Zakona o zaštiti prirode, Plan upravljanja obavezno sadrži:

- analizu stanja zaštićenog područja,
- ciljeve upravljanja,
- aktivnosti za postizanje ciljeva,
- upravljačke zone zaštićenog područja,
- pokazatelje provedbe plana.

Nadležnosti javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže utvrđuju se Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/2019). Plan upravljanja donosi se za razdoblje od deset godina uz mogućnost izmjene i/ili dopune nakon pet godina.

Planom upravljanja nastoje se na jednom mjestu sažeto i jasno prikazati sve glavne informacije o području obuhvaćenom planom, te participativnim procesom utvrđene, politike i strategije (kroz ciljeve i aktivnosti) koje usmjeravaju upravljanje tim područjem, kao i resursima Javne ustanove. Plan upravljanja u prvom redu pomaže Javnoj ustanovi i institucijama sektora zaštite prirode da dugoročno učinkovito upravljaju očuvanjem zaštićenih područja i područja ekološke mreže. No, plan upravljanja je ujedno i javni dokument, dostupan svima, koji omogućuje dionicima i zainteresiranoj javnosti da prate djelovanje JU te da se vlastitim angažmanom, gdje je to moguće, uključe u upravljanje te tako doprinesu očuvanju vrijednosti područja.

Usvajanjem plana upravljanja on postaje službeni dokument javne ustanove, a aktivnosti svih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti u predmetnom području trebale bi biti usklađene s ciljevima upravljanja utvrđenima Planom. U slučaju plana upravljanja zaštićenim područjem, sukladno ZZZP-u, njega su se dužne pridržavati sve pravne i fizičke osobe koje ondje obavljaju svoje djelatnosti.

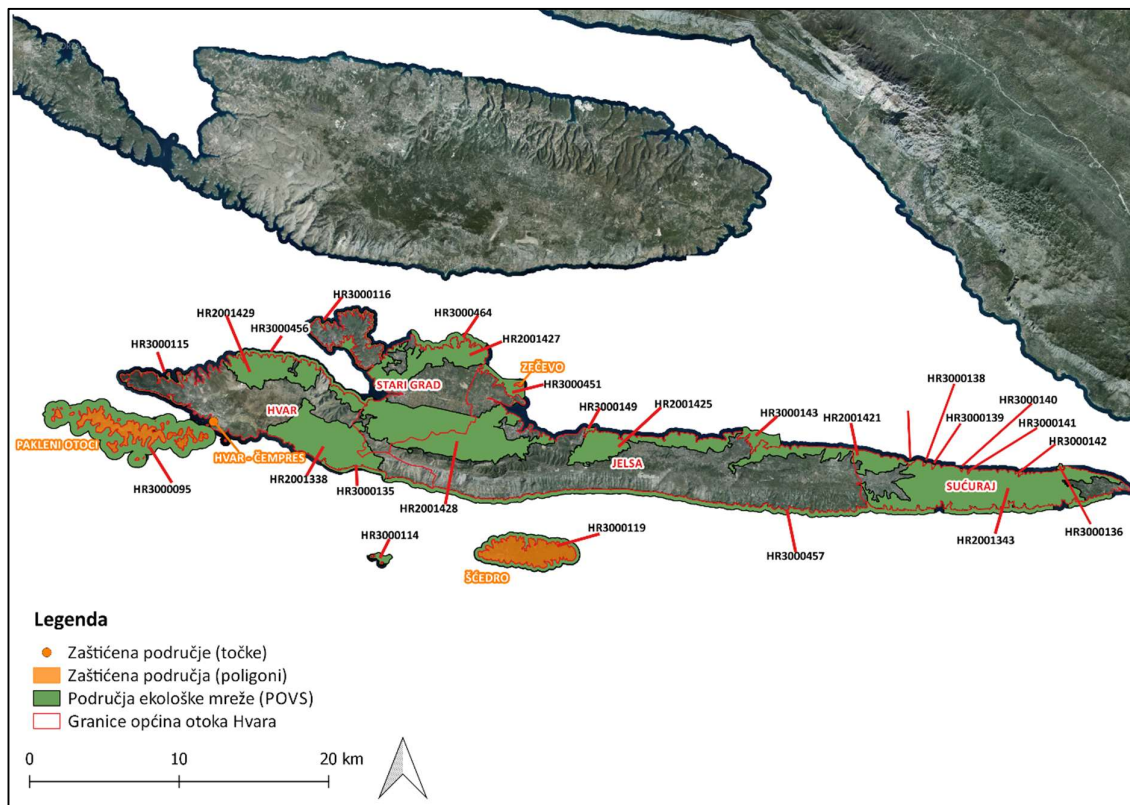
1.2. PODRUČJA OBUHVAĆENA PLANOM UPRAVLJANJA

Plan upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže otoka Hvara (PU 6105) obuhvaća 26 područja ekološke mreže značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS, od kojih je 19 područja ekološke mreže vezano uz morska staništa), te 3 područja zaštićena u kategoriji značajni krajobraz i 1 područje zaštićeno u kategoriji spomenik parkovne arhitekture (slika 1). Ovaj plan upravljanja (u daljnjem tekstu PU 6105) izrađuje se za razdoblje od deset godina (2023. – 2032.). Na Hvaru postoji i 8 područja ekološke mreže koja nisu obuhvaćena ovim planom upravljanja, a to su: HR2000084 Markova špilja, HR2000165 Špilja pod Kapelu, HR2001244 Bunar kod Franjevačkog samostana u Hvaru, HR2001245 Bunar na Hvaru, HR2001498 Kraljevska jama, HR2001424 Hvar - od Križišća do Tavna špilje, HR2001422 Hvar Golubiničin rat - Rat Velog Strvnja, HR2001426 Hvar - Kabal i HR2001423 Hvar - od Plane do Veprinove glavice. Područje obuhvaćeno planom ujedno je i dio većeg područja ekološke mreže značajnog za očuvanje ptica (POP), HR1000036 Srednjedalmatinski otoci i Pelješac, no upravljanje očuvanjem ptica u sklopu tog područja nije predmet ovog plana upravljanja već se za njega izrađuje zaseban plan upravljanja „Plan upravljanja Srednjedalmatinski otoci i Pelješac (PU 7014)“.

Tablica 1 Područja obuhvaćena Planom upravljanja (PU 6105) (podaci prema Uredbi o ekološkoj mreži i Upisniku zaštićenih područja na Biportalu)

Kategorija zaštite	ID broj/broj registra Upisnika	Naziv područja	Površina [ha]	Akt o proglašenju
POVS	HR2001427	Hvar - šume kod Starigrada	1135,18	Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/2019)
POVS	HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	1130,79	
POVS	HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	885,21	
POVS	HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	3326,00	
POVS	HR2001429	Hvar - od Prvog boka do Lučišća	983,16	
POVS	HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	3272,84	

Kategorija zaštite	ID broj/broj registra Upisnika	Naziv područja	Površina [ha]	Akt o proglašenju
POVS	HR2001338	Područje oko špilje u uvali Pišćena; Hvar	1740,75	
POVS	HR3000457	Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica	1610,60	
POVS	HR3000456	Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	278,09	
POVS	HR3000135	Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	105,24	
POVS	HR3000116	Kabal - podmorje	283,35	
POVS	HR3000464	Područje oko rta Tatinja - Hvar	234,91	
POVS	HR3000149	Uvale Prapatna i Makarac - Hvar	22,65	
POVS	HR3000451	Hvar - otok Zečevo	230,22	
POVS	HR3000095	Pakleni otoci	1996,60	
POVS	HR3000143	Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zračće - Hvar	228,16	
POVS	HR3000115	Pelegrin - podmorje	173,37	
POVS	HR3000119	Šćedro - podmorje	492,60	
POVS	HR3000114	Otoci Lukavci	66,49	
POVS	HR3000136	Uvala Vlaška - Hvar	14,90	
POVS	HR3000137	Uvala Bristova - Hvar	10,08	
POVS	HR3000138	Uvala V. Pogorila - Hvar	4,33	
POVS	HR3000139	Uvala M. Pogorila - Hvar	6,24	
POVS	HR3000140	Uvala M. Moševčica - Hvar	2,87	
POVS	HR3000141	Uvala V. Moševčica - Hvar	4,11	
POVS	HR3000142	Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar	10,12	
ZK	208	Šćedro	838,67	Odluka o proglašenju br. 01-449/1., Službeni glasnik Općine Split 16/68
ZK	209	Zečevo	10,99	Odluka o proglašenju br. 01-1201/1., Službeni glasnik Općine Split 16/68
ZK	207	Pakleni otoci	712,88	Odluka o proglašenju br. 01-448/1., Službeni glasnik općine Split 16/68
SPA	6	Hvar - Čempres	/	Zemaljski zavod za zaštitu prirodnih rijetkosti, Odluka br. 343/48

Slika 1 Kartografski prikaz obuhvata plana upravljanja pod šifrom 6105 (autor: Udruga Sunce, 2021)

1.2.1. Ekološka mreža

Ekološka mreža Natura 2000 je koherentna europska ekološka mreža sastavljena od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, a omogućuje očuvanje ili, kad je to potrebno, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti (Zakon o zaštiti prirode). Temelji se na EU direktivama, a područja se biraju na osnovi propisanih stručnih kriterija. Kod upravljanja područjima EM u obzir se uzimaju interesi i dobrobit ljudi koji u njima žive.

Ekološka mreža se sastoji od područja očuvanja značajnih za ptice (POP) za koje se utvrđuju ciljne vrste ptica, te područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) za koje se utvrđuju ciljni stanišni tipovi i ciljne vrste biljaka i životinja (osim ptica). Isti prostor može biti proglašen u jednoj ili obje kategorije područja EM. Područja ekološke mreže, ciljne vrste i ciljni stanišni tipovi u pojedinim područjima te nadležnost javnih ustanova za upravljanje područjima EM propisani su Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19).

Za svako se područje EM propisuju ciljevi i mjere očuvanja za ciljne vrste i ciljne stanišne tipove. Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima EM (NN 25/20, 38/20) propisuje ciljeve i mjere očuvanja za područja očuvanja značajna za ptice. Pravilnik koji definira ciljeve i mjere očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova za područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove donesen

je u rujnu 2022. godine. Doneseni pravilnik ne sadrži ciljeve i mjere očuvanja za područja EM obuhvaćena ovim PU, no on će se sukcesivno nadopunjavati.

Propisane mjere očuvanja provode se u okviru planskih dokumenata gospodarenja prirodnim dobrima, dokumenata prostornog uređenja, planova upravljanja područjem ekološke mreže, planova upravljanja strogo zaštićenim vrstama te kod provedbe zahvata i/ili aktivnosti koji bi mogli utjecati na ciljeve njihova očuvanja. Očuvanje područja EM osigurava se i kroz postupak Ocjene prihvatljivosti za EM svih planova, programa i zahvata koji mogu imati značajan utjecaj na područje EM (OPEM).

1.2.2. Zaštićena područja

Zaštićeno područje je geografski jasno određen prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojim se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekološkog sustava. Ono je definirano Zakonom o zaštiti prirode koji je ujedno temeljni pravni akt kojim se propisuju odredbe za zaštitu prirodnih vrijednosti Republike Hrvatske. Za razliku od ekološke mreže kojom se štite samo ciljane staništa i vrste, unutar zaštićenih područja se čuvaju sve prirodne vrijednosti, naročito one zbog kojih je područje proglašeno zaštićenim. Za zaštićena područja Šćedro, Zečevo i Pakleni otoci naročito je bitno očuvanje njihovih krajobraznih vrijednosti.

Južno od srednjeg dijela otoka Hvara nalazi se slikovit i zanimljiv otok **Šćedro**. Prostire se kao i Hvar, u smjeru sjeverozapad-jugoistok, u dužini od 6,5 km i prosječnoj širini 1-2 km. Površina je podijeljena reljefno na dva brežuljka, od kojih je zapadni nešto viši (113 m). Šćedro se odlikuje razvedenom obalom (najznačajnije uvale su Lovišće i Manastir na sjeveru, te Čarnjeni i Borova na jugu) i bujnom mediteranskom vegetacijom (istočni dio otoka pokriven je borovom šumom, a zapadni dobro sačuvanom makijom). Otok Šćedro karakteriziraju brojne kulturno-tradicijske krajobrazne vrijednosti poput naselja Nastane, kamenoloma Stare stine, ilirskih gomila, te nešto recentnije poput crkve Gospe od milosrđa i dominikanskog samostana, upotpunjene poljoprivrednim površinama domaćeg stanovništva.

Sjeveroistočno i istočno od mjesta Vrboska (Hvar) prostire se zanimljiv prirodni kompleks, kojeg sačinjavaju poluotočno područje Zaglav - Glavice i otočić **Zečevo**. Otočić Zečevo je jedini u ovom dijelu hvarske obale i kao takav predstavlja posebnu prirodnu vrijednost. Vrijednost ovog otočića proizlazi iz njegovih pejzažnih karakteristika, čije osnovne kvalitete su obala i vegetacija; izvanrednu razvedenost blago položene obale dopunjava dobro razvijena šuma alepskog bora, te divlje masline u njegovom jugoistočnom dijelu. Otočić Zečevo ima zanimljiv oblik koji podsjeća na kapljicu vode.

Skupina od desetak otočića i nekoliko hridi - **Pakleni otoci**, ubrajaju se među najljepše i geomorfološki najzanimljivije na Jadranskoj obali. Ovo proizlazi u prvom redu iz njihove velike i karakteristične razvedenosti, koja hvarskom turističkom području daje posebnu vrijednost i atraktivnost. Otoci su izgrađeni od vapnenca, koji u najvećem otoku - Sv. Klementu dosežu visinu od 96 metara. U uvali Palmižana i Luci Soline zanimljive su površine diluvijalnih pijesaka. Pješčane i šljunčane plaže Paklenih otoka predstavljaju rijetku krajobraznu vrijednost za pretežito stjenovitu obalu jadranskih otoka. Prirodnu vegetaciju čini većim dijelom makija, a znatno manje šume alepskog bora (Soline, Palmižana).

Spomenik parkovne arhitekture **Hvar - čempres** nalazi se u vrtu franjevačkog samostana u gradu Hvaru. Cijeni se oko 450 godina starosti, te predstavlja jedno od najstarijih stabala ove vrste kod nas. Posebno je interesantan izgled njegovih grana eliptičnog presjeka.

1.2.3. Ciljne vrste i stanišni tipovi

Planom upravljanja (PU 6105) želi se očuvati deset ciljnih stanišnih tipova, od kojih je šest morskih, (Tablica 2), te tri ciljne vrste šišmiša (Tablica 3).

KOD	CILJNI STANIŠNI TIP ¹	IDENTIFIKACIJSKI BROJ PODRUČJA EM →																										
		HR2001427	HR2001425	HR2001421	HR2001343	HR2001429	HR2001428	HR2001338	HR3000457	HR3000456	HR3000135	HR3000116	HR3000464	HR3000149	HR3000451	HR3000095	HR3000143	HR3000115	HR3000119	HR3000114	HR3000136	HR3000137	HR3000138	HR3000139	HR3000140	HR3000141	HR3000142	
1160	Velike plitke uvale i zaljevi																											
1170	Grebeni																											
8310	Špilje i jame zatvorene za javnost																											
9340	Vazdazelene šume česmine (<i>Quercus ilex</i>)																											
9540	Mediterranske šume endemičnih borova																											
6220	Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>																											

Tablica 3 Ciljne vrste područja EM (prema UEM, 2019)

SKUPINA ²	HRVATSKI NAZIV	ZNAJSTVENI NAZIV	IDENTIFIKACIJSKI BROJ PODRUČJA EM →		
			HR2001425	HR2001343	HR2001338
M	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>			
M	riđi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>			
M	oštrouhi šišmiš	<i>Myotis blythii</i>			

² M – sisavac (eng. *mammal*);

1.3. JAVNA USTANOVA MORE I KRŠ

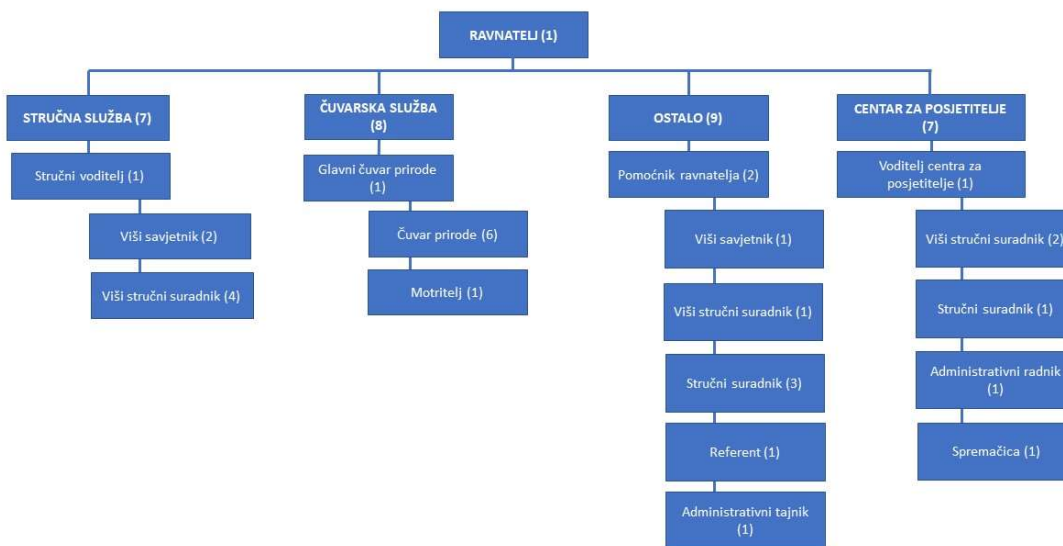
Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije „More i krš“ (u daljnjem tekstu Ustanova) nadležna je za upravljanje, među ostalim područjima Splitsko-dalmatinske županije, i područjima ekološke mreže i zaštićenim područjima otoka Hvara i pripadajućih otoka.

Ustanova je osnovana na dvadesetoj sjednici Županijske skupštine Splitsko-dalmatinske županije održanoj 28. ožujka 1996. godine. Na temelju Odluke o osnivanju koja je donesena navedenog datuma, Ustanova je na Trgovačkom sudu u Splitu 23. listopada 1996. godine registrirana kao neprofitna organizacija u vlasništvu Splitsko-dalmatinske županije. Ustanova obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja Splitsko-dalmatinske županije u cilju očuvanja i zaštite izvornosti prirode, osigurava neometano odvijanje prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnim dobrima, nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode na područjima kojima upravlja te sudjeluje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode.

Osim što upravlja zaštićenim područjima, Ustanova upravlja i područjima ekološke mreže Natura 2000 te osigurava očuvanje istih. Trenutačno Ustanova upravlja s 39 zaštićenih područja i 148 područja ekološke mreže Natura 2000. Površina područja ekološke mreže Natura 2000 u Splitsko-dalmatinskoj županiji iznosi 280.164,37 ha (približno 20 % površine županije) od čega 180.882,53 ha pripada kopnenom, a 99.281,84 ha morskom dijelu. U sklopu ekološke mreže nalazi se šest područja očuvanja značajnih za ptice (POP) te 145 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS). Za gospodarsko korištenje prirodnih dobara ili obavljanje druge djelatnosti na zaštićenim područjima kojima upravlja, osim na šumama, šumskom zemljištu i pomorskom dobru, Ustanova izdaje koncesijska odobrenja na vrijeme do pet godina pravnim i fizičkim osobama koje su registrirane za obavljanje obrta pod uvjetima i na način propisan Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o koncesijskim odobrenjima na zaštićenom području (NN 9/21). Upravljanje područjima u nadležnosti Ustanove provodi se Godišnjim programom zaštite, očuvanja, održavanja, korištenja i promicanja zaštićenih područja. Sredstva za rad Ustanove osiguravaju se iz proračuna Splitsko-dalmatinske županije, prihoda ostvarenih vlastitom djelatnošću, prihoda od korištenja zaštićenih dijelova prirode kojima Ustanova upravlja, prihoda od naknada, potpora, pokroviteljstva i darivanja, sredstava fondova Europske unije te drugih izvora u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Unutarnje ustrojstvo Ustanove određeno je Statutom, dok se opis poslova i način rada unutarnjih ustrojstvenih jedinica uređuje Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Ustanove. Ustanova trenutačno zapošljava 26 djelatnika, a njezina glavna tijela čine upravno vijeće, ravnatelj i stručni voditelj. Ravnatelj organizira i vodi poslovanje Ustanove, dok stručni voditelj vodi njezin stručni rad. Ravnatelj također ima i pomoćnika ravnatelja za ekološku mrežu i pomoćnika ravnatelja za infrastrukturne projekte. Ustanova zapošljava pet viših stručnih suradnika: biologa (1), agronome (2), geografa (1) i za knjigovodstveno-financijske poslove (1). Također, Ustanova zapošljava višeg savjetnika oceanografa i voditelja projekata (1), savjetnika biologa (1) i savjetnika za pripremu i provođenje EU projekata (1). Također, Ustanova zapošljava i tri stručna suradnika; za pripremu i provođenje EU projekata (1), za infrastrukturne projekte (1), za promidžbu, odnose s javnošću i turizam (1). Uz njih, u Ustanovi rade i dva referenta: knjigovodstveno-financijskih poslova i administrativna tajnica ravnatelja. U pogledu nadzora, Ustanova raspolaze s šest čuvara prirode te tri motritelja. Jedan čuvar prirode vrši nadzor nad zaštićenim prirodnim vrijednostima otoka Brača, drugi nad prirodnim vrijednostima Grada Imotskog dok su preostala četiri čuvara prirode i tri motritelja zadužena za nadzor ostalih prirodnih vrijednosti. Za svoj rad Ustanova se koristi unajmljenim uredskim prostorima u Splitu na adresi Prilaz

braće Kaliterna 10, ukupne površine od 111,65 m², te uredskim prostorima u Imotskom i u Nerežišćima. Ustanova raspolaže s pet vozila, od kojih su dva terenska, a tri osobna automobila te s tri broda (12 m jedrilica s pomoćnim čamcem i dva manja broda). Također, Ustanova posjeduje uredsku opremu i opremu neophodnu za rad i nadzor na terenu, poput GPS uređaja, dvogleda, fotografske opreme, drona, opreme za neinvazivno hvatanje ribe.

Slika 2 Organizacijska shema Javne ustanove More i krš (2022.)

2. OBILJEŽJA PODRUČJA

2.1. SMJEŠTAJ PODRUČJA I NASELJENOST

2.1.1. Geografski i administrativni položaj

Područje obuhvaćeno planom upravljanja smješteno je u južnoj Dalmaciji u Splitsko-Dalmatinskoj županiji, a obuhvaća područja ekološke mreže i zaštićena područja na otoku Hvaru. Otok Hvar je udaljen od grada Splita, koji je administrativno središte županije, oko 46 km. Do Hvara se može doći trajektnim ili katamaranskim linijama. Područje uključuje veći dio obalnog pojasa otoka Hvara, otoke Šćedro, Zečevo, Lukavce i Paklene otoke sa svojim podmorjem kao i kopnene dijelove otoka Hvara.

Ukupna površina ekološke mreže obuhvaćena ovim planom upravljanja iznosi 18.248,88 ha. Površina morskog područja ekološke mreže iznosi 5.774,94 ha. Površina kopnenog dijela ekološke mreže iznosi 12.473,95 ha, što iznosi 41,94 % od ukupne površine otoka Hvara (površina Hvara 29.740,00 ha). Ukupna površina značajnih krajobraza obuhvaćenih ovim planom upravljanja iznosi 1.563,27 ha.

Administrativno se područje nalazi u Splitsko-Dalmatinskoj županiji te unutar četiri jedinice lokalne samouprave: Grad Hvar, Grad Starigrad, Općina Jelsa i Općina Sućuraj.

Otok Hvar se pruža u smjeru sjeverozapad-jugoistok i prati smjer pružanja obale čime spada u klasičan dalmatinski tip obale. Hvar je najduži jadranski otok, duljine je 68 km, a u najširem dijelu je širok 10,5 km. Ukupna duljina obale mu je 254,2 km. Površine je 299,7 km² što ga čini četvrtim hrvatskim otokom po površini. Najviši vrh je sv. Nikola, na kojemu je smještena kapelica, visok 628 m.

2.1.2. Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području četiri jedinice lokalne samouprave na otoku Hvaru živi oko 11.000 stanovnika.

Grad Hvar (4.251 stanovnika) sačinjavaju sljedeća naselja: Hvar (3.771), Brusje (194), Sveta Nedilja (131), Milna (104), Jagodna (30), Zračće (14) i Velo Grablje (7).

Grad Stari Grad (2.781) sastoji se od ovih mjesta: Stari Grad (1.885), Vrbanj (498), Dol (311), Rudina (70) i Selca kod Starog Grada (17).

U sastavu Općine Jelsa (3.582) su: Jelsa (1.801), Vrboska (548), Svirče (407), Vrisnik (190), Zastrazišće (177), Zavalala (156), Gdinj (133), Pitve (69), Poljica (59), Ivan Dolac (39) i Gromin Dolac (3).

Općina Sućuraj (463) broji tri naselja: Sućuraj (357), Bogomolje (100) i Selca kod Bogomolja (6).

Na otoku postoje i dva mjesta koja trenutno nemaju nijednog stalnog stanovnika, a to su Malo Grablje (Grad Hvar) i Humac (Općina Jelsa).

Od početka 20. stoljeća otok Hvar bilježi lagani pad broja stanovnika koji kulminira 40-tih i 50-tih godina 20. stoljeća nakon čega počinje trend porasta broja stanovnika koji je na otoku prisutan sve do kraja stoljeća, s time da grad Hvar u periodu od 1971. do 1991. godine bilježi nagli porast broja stanovnika pojavom turizma dok Sućuraj od početka 20. stoljeća bilježi konstantan i lagani pad broja stanovnika. U

periodu između dva popisa stanovništva, od 2001. do 2011., otok Hvar gubi neznatan broj stanovnika (-26 ljudi) (Historijsko-geografski razvoj otoka Hvara, Kovačević, 2018.).

Prema indeksu razvijenosti (NN 132/2017) Splitsko-dalmatinska županija spada u III. Skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave. Grad Hvar spada u VIII. Skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Jelsa i Stari Grad spadaju u VII. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave, dok Sućuraj spada u III. Skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

2.2. KRAJOBRAZ

Hvar je otok srednjedalmatinskog otočja, okružen otocima Šolta, Brač, Vis i Korčula. Najkraća udaljenost od obale iznosi svega 4 km, i to u obuhvatu Općine Sućuraj. Sa sjeverne strane ga okružuje Hvarski kanal, s južne Viški, Korčulanski i Neretvanski kanal. Uz sjevernu obalu, nalaze se otoci Zečevo i Duga. Uz južnu obalu smješteni su Pakleni otoci (Vodnjak Mali, Vodnjak Veli, Travna, Paržanj, Borovac, Sveti Klement, Dobri, Vlaka, Stambedar, Planikovac, Borovac - drugi otok istog naziva, Gojca, Marinkovac i Jerolim), Gališnik, Pokonji Dol, Lukavci i Šćedro. Zapadni dio otoka je osobito razveden. Tu su svi veći zaljevi, odnosno uvale: Starogradska, Nedomišaljska, Vrboska, Hvarska te pripadajući manji otoci.

More oko otoka Hvara pripada kanalskom tipu mora i ima karakteristike srednjedadranskog mora.

Sv. Nikola, 628 m nmv je najviši vrh Hvara što ga svrstava na treće mjesto najviših hrvatskih otoka. Najviši hrbat proteže se od zapada prema istoku, a južna strana s izraženim klifovima strmo se spušta prema morskoj obali. Najniži dio otoka, ispod 100 m visine, je njegovo sjeverno proširenje od Starogradskog zaljeva do Jelse. Proširena krška polja prostiru se kod Staroga Grada, Vrboske i Jelse, a zaravni i suhe doline pojavljuju se u središnjem dijelu uz današnja naselja Pitve, Vrisnik, Svirče i Dol.

Glavna krajobrazna obilježja Hvara su dakle, otoci koji ga okružuju: Šćedro, Zečevo i Pakleni otoci, koji su ujedno zaštićeni u kategoriji značajnog krajobraza, te Lukavci, brojni uvučeni zaljevi, kamena obala i plaže, vazdazelene šume česmine i šume mediteranske šume endemičnih borova te urbanizirana obalna zona sa svojim gradovima i manjim mjestima.

2.3. KLIMA

Centralno dalmatinski arhipelag, pa tako i otok Hvar, pripada tipu sredozemne ili mediteranske klime. Osnovne značajke ove klime su vruća, tj. topla i suha ljeta te blage i kišovite zime s povremenim vrlo hladnim i neugodnim razdobljima. Temperatura zimskih mjeseci iznosi 9,1 °C, dok je prosječna temperatura u siječnju 8,4 °C, a u srpnju 24,8 °C. Znatna je relativna vlažnost zraka, koja u ljetnim mjesecima iznosi 67 %, u proljetnim 66 %, a u jesenskim 68 %. Oblačnost je najveća u siječnju (5,0). Prosječna godišnja količina padalina iznosi oko 788,7 mm. Uz spomenuto, najmanja godišnja količina padalina zabilježena je 1983. godine i iznosila je 383,7 mm, dok je najveća godišnja količina padalina zabilježena 2005. godine, a iznosila je 1.109,4 mm. Minimum padalina je u srpnju i iznosi 20,3 mm, a maksimum je u studenome te iznosi 99,5 mm. Otok Hvar poznat je po visokoj insolaciji, odnosno velikom broju sunčanih sati. Podaci o insolaciji bilježeni su u razdoblju 1981. – 2010. Najveći broj sunčanih sati ima srpanj (373,9 h), a najmanji broj ima prosinac (122,3 h) (Mamut i Čirjak, 2017).

Na godišnjoj razini na području Hvara vidljivo je da je prevladavajući vjetar istočnjak s učestalošću od 14,3 %. Slijedi istočni-jugoistočni vjetar s učestalošću od 9,3 % i sjeveroistočni vjetar koji se javlja u 8,9 % slučajeva. Postotak tišine, odnosno situacija bez vjetra na godišnjoj razini iznosi 1,8 % (Studija sidrišta Splitsko-Dalmatinske županije, 2019.).

Klimatske promjene se događaju na globalnoj razini, a otok Hvar nije izuzetak. Trend povećanja temperature zraka prisutan je u cijeloj Hrvatskoj. Na Hvaru je od 10 najtoplijih godina od početka 20. stoljeća, od 2000. godine čak 5 zabilježeno u Hvaru (podaci do 2009.). Osim promjena temperature zabilježen je i trend smanjenja oborina tijekom 20. stoljeća, a nastavlja se i u 21. stoljeću. Na Hvaru je smanjenje godišnje količine oborine posljedica smanjenja zimskih (-2.9 % na 10 god.) i proljetnih (-2.0 % na 10 god.) količina oborine. Sukladno tome također je zabilježen trend povećanja sušnih razdoblja na otoku Hvaru. Zbog klimatskih promjena tj. sve manje količine oborina i trenda porasta sušnih razdoblja predviđena je veća opasnost od požara, a time i opasnosti od erozije.

2.4. GEORAZNOLIKOST

2.4.1. Geologija i geomorfologija

U građi otoka Hvara dominiraju rudistni vapnenci i kredni dolomiti, koji su poslije krede bili izdignuti, pa se na sjeverozapadu spuštaju monoklino od sjevera prema jugu, dok su jugoistočno od Jelse u antiklinali (oko 300 m apsolutne visine) sravnjeni. Oni tvore na otoku glavni gorski greben (hrptenicu otoka), koji se pruža od rta Pelegrina do rta Sućurja s najvećim isponom od 626 m (Sv. Nikola). U geološkoj strukturi južne obale oko grada Hvara od Dubovice do Vele Garške pretežu eocenski lapori, koji se nalaze ispod strmih odsjeka vapnenca. Lapori su manje otporni na denudaciju i abraziju mora pa su se tu stvorile brojne uvale i uvalice (Zaraće, Milna, Pokonji dol, Gradska luka, Garšak i dr.). Istočno od Dubova dola (Dubovice) nestaju tercijarni slojevi, a pojavljuju se samo kredni vapnenci, koji se do Gromindolca blago spuštaju prema moru. Istočno od Gromindolca obala postaje strmija, a plaže rjeđe. Zapadni dio sjeverne obale od rta Pelegrin do Stroga Grada ima mnogo uvala, do kojih dopiru doli iz unutrašnjosti otoka. U starigradskom zaljevu ili uvali Kabla ima mnogo malih uvala, a najvažnije su Tiha i Zavala. Od Jelse do Stinive obala se blago spušta, a od Stinive dalje je strma.

Najveći udio stijena otoka Hvara čine karbonatne stijene mezozojske starosti koje su dio jadranske karbonatne platforme, velikoga paleogeografskoga tijela na kojem su se u plitkome, toplome moru taložile karbonatne stijene. Od starije jure do kraja krede, platforma je bila izolirana od kopnenih utjecaja, tj. okružena dubokim oceanom Tethysom (Bucković, 2006.).

Rudistni vapnenci gornjokredne starosti, točnije krednih doba od cenomana do mastrihta izgrađuju najveći dio otoka. Obilježje su Vanjskih Dinarida kojih je otok Hvar dio (Džaja, 2003). Spomenuti gornjokredni vapnenci dobro su uslojeni, debljine su oko 400 metara te duž čitavog otoka Hvara okružuju krila glavne otočne antiklinale. Dobro uslojeni i gromadasti vapnenci gornjokredne starosti zauzimaju rubne dijelove krila glavne otočne antiklinale, dok im debljina iznosi oko 600 metara (Bognar, 1990.). Nakon gornjokrednih rudistnih vapnenaca, najviše su zastupljeni vapnenci i dolomiti donjokredne starosti. Oni izgrađuju jezgru glavne otočne antiklinale, a otkriveni su u zapadnom i središnjem dijelu otoka. Dolomiti su dobro uslojeni s preko 75 % $\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$ te sadrže proslojke kalcilutita (Bognar, 1990). Debljina im je oko 400 metara. Donjokredni vapnenci su im superponirani te zatvaraju krila dolomitne antiklinale. Debljine su oko 200 metara. Na donjokrednim vapnencima istaloženi su dolomiti s proslojcima vapnenaca te uslojeni i gromadasti vapnenci kojima debljina iznosi oko 180 metara. Donjokrednu antiklinalu okružuju tamnosivi dolomiti debljine oko 600 metara. Oni također izgrađuju i jezgru sekundarne otočne antiklinale Stari Grad - Vrboska (Bognar, 1990).

Uz spomenute karbonatne stijene jadranske karbonatne platforme mezozojske starosti, na otoku Hvaru još su zastupljene i liburnijske naslage, foraminiferski vapnenci i prijelazne naslage gornjeg paleocena te donjeg i srednjeg eocena. Liburnijske naslage su vapnenačke naslage u kojima u stijenskom sastavu određen udio ima ugljen. Ugljen je uklopljen u liburnijske vapnenačke stijene zbog taloženja organske tvari na mjestu gdje su se taložili vapnenci. Liburnijske naslage uglavnom su taložene u jezerskim uvjetima. Zbog prisustva ugljena te vapnenačke stijene su tamnije. Osim liburnijskih naslaga, iz razdoblja donjeg i srednjeg paleogena također nalazimo i foraminiferske vapnence nastale iz karbonatnog mulja koji se gomilao na dnu mora, a sastojao se pretežno od foraminifera (Marinčić, 1995., Bucković, 2006.). Najmlađe naslage na otoku Hvaru su kvartarne starosti.

S geotektonskoga i strukturnog aspekta, otok Hvar, poput svih ostalih otoka hrvatskog dijela akvatorija Jadranskog mora, dio je dinarskog orogena, odnosno pripada zoni Vanjskih Dinarida s prevladavajućom borano-rasjedno-ljuskavom geološkom strukturom.

Prema Bognarovoj geomorfološkoj regionalizaciji Hrvatske (2001), otok Hvar nalazi se u megageomorfološkoj regiji Gorskog sustava Dinarida, makrogeomorfološkoj regiji Centralne Dalmacije s arhipelagom mezogeomorfološkoj regiji Centralnodalmatinskog arhipelaga, subgeomorfološkoj regiji otoka Hvara s arhipelagom.

Hrvatski geološki institut je u sklopu projekta kartiranja Republike Hrvatske napravio geološka istraživanja otoka Hvara i njemu pripadajućih otoka i 2015 izdao novu Osnovno Geološku kartu u mjerilu 1:50000.

2.5. HIDROLOGIJA

Nadzemni su vodotoci na otoku Hvaru svedeni gotovo na minimum. U većini se slučaja radi o manjim periodičkim, često i bujičnim vodotocima, a samo poneki imaju vodu, kao na primjer Vir, vrelo kod Vrisnika i još neki manji izvori. Tu treba spomenuti i Slatinu u Jelsi, koja se odlikuje bočatom vodom. Znatnije količine normalne vode temeljnice nalazimo u kvartarnim naslagama u području između Starigrada i Jelse, dok je inače raspored vode u podzemlju otoka tipičan za krške vapnenačko-dolomitne terene. S tim je u vezi i pojava vrulja u mnogim uvalama na sjevernoj i na južnoj strani otoka (Herak, 1958). Na Hvaru nailazimo i na niz lokvi koje su bitne za očuvanje biološke raznolikosti otoka. Neke od njih su lokva blizu Pelegrina, Dračevica, Barguja, Gustirna, Podlokva, H17 kod mjesta Gdinj, Svirak, Lokva kod Starigrada, Basina, Tlačina, Resnica, Stanja, Pločine, Kuharača 1 i 2, Karmelino, Borča, Potok od vele stine, Kamenica, Močavac, Humac (BIUS, 2011).

2.6. BIORAZNOLIKOST

U ovom poglavlju iznosimo opis ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja otoka Hvara, te navodimo vrste koje se vezuju uz predmetna staništa, tzv. vezane vrste. Ciljni stanišni tip područja ekološke mreže Natura 2000 je definiran prema Prilogu I Direktive o staništima i opisan u europskom interpretacijskom priručniku. Vezane vrste su reprezentativne vrste određenog ciljnog stanišnog tipa, dakle one čiji je životni ciklus vezan uz ciljni stanišni tip, te kao takve mogu biti dobri indikatori njegovog stanja. Vezane vrste mogu ujedno biti i ciljne vrste ekološke mreže Natura 2000 prema Prilogu II Direktive o staništima.

Na kraju analize stanja svakog ciljnog stanišnog tipa u tabličnom pregledu dajemo poveznicu između Natura 2000 stanišnog tipa i staništa sukladno Nacionalnoj klasifikaciji staništa za sva područja ekološke mreže i zaštićena područja otoka Hvara. Nacionalna klasifikacija staništa se definira sukladno Pravilniku o izmjeni pravilnika o popisu stanišnih tipova i karti staništa (101/2022).

2.6.1. Šumska staništa i vezane vrste

U vegetacijskom, odnosno bioklimatskom pogledu, otok Hvar pripada mediteranskoj vegetacijskoj regiji. Na poluotoku se razlikuju tri vegetacijske zone: vazdazelene šume česmne (*Quercus ilex*), mediteranske šume endemičnih borova i eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea*

Vazdazelene šume česmne (9340) štite se u površini od 3665 ha unutar obuhvata 5 područja ekološke mreže i u 1 zaštićenom području. To su vazdazelene mediteranske šume u kojima prevladava česmina (*Quercus ilex*). U florističkom sastavu uz česminu s većim ili manjim stupnjem stalnosti pridolaze planika (*Arbutus unedo*), grmoliki grašar (*Coronilla emerus ssp. emeroides*), gluhač (*Juniperus phoenicea*), isprepletana kozja krv (*Lonicera implexa*), tršlja (*Pistacia lentiscus*), mirta (*Myrtus communis*), velika crnjuša (*Erica arborea*), bodljikava veprina (*Ruscus aculeatus*), maslina (*Olea europaea*), razgranjena kostrika (*Brachypodium retusum*), crvena tetivika (*Smilax aspera*), primorska ciklama (*Cyclamen repandum*), dubaćac (*Teucrium flavum*), oštrolišna šparoga (*Asparagus acutifolius*) i druge. Rijetko su gdje razvijene kao visoke šume, uglavnom su manje ili više degradirane do gustih makija koje tvore asocijaciju s mirtom - E.8.1.3. Čista, vazdazelena šuma i makija crnike s mirtom. Ta asocijacija raste u toplijem dijelu eumediteranske zone litoralno-mediteranskoga vegetacijskoga pojasa, osobito na otocima. Naročito bitne za očuvanje su šume i makija crnike s mirtom sjeverno od Starigrada (područje EM HR2001427 Hvar – šume kod Starigrada) čiju vrijednost su prepoznali i dionici. Prilikom radionica su za ovo područje kao vrijednost istaknuli vazdazelene šume česmne i gustu makiju. U području od uvale Prapatna do uvale Karnjakuša (područje EM HR2001425 Hvar – od Prapatna do Karnjakuše) također prevladavaju vazdazelene šume i makija crnike s mirtom ali ima i endemičnih borova. Ciljna vrsta ovog područja ekološke mreže je šišmiš veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*) koja preferira poluotvorena, ali bogato strukturirana staništa odnosno područja na kojima su prisutni mozaici različitih tipova staništa poput pašnjaka, šuma, livada s voćnjacima i makije na kojima love. U svojem kretanju koriste linearne strukture kao što su tokovi potoka, rubovi šuma, živice ili drvoredi koja im služe ne samo kao koridori kretanja već i kao zaštita od predatora. Izbjegavaju urbana staništa, poljoprivredne površine, ali i neke vrste crnogoričnih šuma (Ransome i Hutson 2000, Dietz i Heltersen 2009). S obzirom da se radi o vrsti koja je uglavnom vezana uz podzemna staništa koja koristi kao prebivalište, ovisi i o špilji V. Stiniva koja se vodi kao morska anhialina špilja u obuhvatu istog područja ekološke mreže (vidi Morska staništa i vezane vrste). Evidentirano je da ova vrsta šišmiša boravi još i unutar Lesine, špilje Svađalice, uvale Konvento (Ščedro), špilje kod Starigrada, Grapčeve špilje, vojnim tunelima Rt Kabal, Draškova špilja i Dubovsko pod Pazuho. Ova vrsta je izrazito osjetljiva na uznemirivanje unutar

prebivališta i promjene na lovnim staništima (npr. promjena načina korištenja staništa, uporaba pesticida, zagađenje). Unutar sjevernog područja od Pokrivenika do uvale Bristova (područje EM HR2001421 Hvar od Pokrivenika do uvale Bristova) vazdazelene šume česmине su zastupljene u manjoj mjeri. Dionici su istaknuli prisutnost i važnost šuma česmине, makije i eteričnih biljaka. Najveće kopneno područje oko špilje Duboška pazuha je kompleks šuma i travnjaka (područje EM HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha) koji se proteže od sjeverne do južne obale otoka između Bogomolja i Sućurja. Česmına prevladava u centralnom dijelu područja, samo se ponegdje spušta do obale, i to najviše na južnom dijelu između Kozje uvale i uvale Ržišće, te na sjevernom dijelu istočno od uvale Bristova. Ciljna vrsta ovog područja ekološke mreže je riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*) za koju su najpogodnije listopadne šume i maslinici koji se obrađuju na tradicionalan način, odnosno njihov mozaik. Zatvorene tipove staništa koriste za lov, ali i kao koridore za kretanje i dolazak do lovnih staništa. Vrsta je izrazito osjetljiva na uznemirivanje i pesticide. Vazdazelene šume česmине (*Quercus ilex*) se u manjoj mjeri nalaze unutar područja koje se proteže od Maslinice do Grebišća (područje EM HR2001428 Hvar – od Maslinice do Grebišća). Za ovo područje dionici su istaknuli značaj/vrijednost/veliku rasprostranjenost guste šume česmине oko mjesta Dol, te da se u blizini raskrižja Stari Grad - Dol nalaze rijetki stari primjerci hrasta medunca (*Quercus pubescens*).

Drugi stanišni tip koji se štiti ekološkom mrežom otoka Hvara su **mediteranske šume endemičnih borova** (9540), a on se odnosi na šume alepskog bora koje dolaze u asocijacijama sa crnikom, a prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (NKS) E.8.2.7. Mješovita šuma alepskoga bora i crnike), sominom (E.8.2.8. Šuma alepskog bora sa sominom) ili tršljom (E.8.2.9. Šuma alepskog bora s tršljom). Često je teško razlikovati prirodne šume od starih sađenih sastojina. U tu su skupinu stoga uvrštene i takve stare sastojine, za razliku od mladih, očigledno sađenih sastojina. Njihova površina iznosi 4025 ha unutar obuhvata 6 područja ekološke mreže. E.8.2.7. Mješovita šuma alepskoga bora i crnike zauzima vlažnija i bogatija staništa. Stanište te asocijacije pripada najugroženijima u Sredozemlju, ponajviše zbog požara, predrasuda pučanstva o štetnosti bora, proširenja urbanih zona i drugoga. U području od uvale Prapatna do uvale Karnjakuša (područje EM HR2001425 Hvar – od Prapatna do Karnjakuše) se nalaze manje površine alepskog bora zapadno i južno od uvale V. Stiniva i šire područje uvale Radonjac. Unutar sjevernog područja od Pokrivenika do uvale Bristova (područje EM HR2001421 Hvar od Pokrivenika do uvale Bristova) prevladava alepski bor dok su vazdazelene šume česmине zastupljene u manjoj mjeri. Područje oko naselja Rudina je opožareno. Unutar najvećeg kopnenog područje oko špilje Duboška pazuha šume alepskog bora rastu duž sjeverne obale područja, te južno između uvale Smrska i Duboke uvale, nešto manje istočno i zapadno od uvale Zidigova. Ciljana vrsta šišmiša na ovom poručju je veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*). Ova vrsta uglavnom izbjegava otvorena staništa, a preferira poluotvorena i bogato strukturirana staništa odnosno područja na kojima su prisutni mozaici različitih tipova staništa poput pašnjaka, šuma, livada s voćnjacima i makije na kojima love (Ransome i Hutson 2000, Dietz i Helversen 2009). Unutar područja koje se proteže od Maslinice do Grebišća (područje EM HR2001428 Hvar – od Maslinice do Grebišća) prevladavaju šume alepskog bora. Velike su površine u privatnom vlasništvu, u kojima je zastupljena zajednica šume alepskog bora i crnike (E.8.2.7. Mješovita šuma alepskoga bora i crnike). U šumama u privatnom vlasništvu zastupljena je šuma dalmatinskog crnog bora i crnike (E.8.1.7.). Za ovo područje dionici su istaknuli ostatke šume dalmatinskog crnog bora na većoj nadmorskoj visini, sve do vrha otoka. Šume alepskog bora također prevladavaju unutar područja koje se proteže od prvog boka do Lučišća (područje EM HR2001429 Hvar – od Prvog boka do Lučišća). Područje gdje nalazimo manjim dijelom šume, a većim travnjake je oko špilje Piščena (područje EM HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena, Hvar). Samo krajnji zapadni i sjeveroistočni dio je pod šumom alepskog bora. U zapadnom dijelu nalaze se privatne šume alepskog bora i crnike (E.8.2.7. Mješovita šuma alepskoga bora i crnike).

Sve šumske površine koje se nalaze uz obalu izuzetno su bitne za sprječavanje odnosa sedimenta morskog ciljnog staništa Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke (1140).

Površine šuma nalaze se i unutar zaštićenih područja, iako su kartom nešumskih staništa iz 2016 (Bardi, 2016.) šumska staništa kartirana prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa na prvoj razini (NKS1, i.e. stanišni tip E šume) što nije dovoljno detaljno za utvrđivanje koje su šumske zajednice zastupljene—. Ipak interpretacijom podataka iz šumskogospodarskih osnova u ZP (Pakleni otoci, Šćedro, Zečevo) možemo potvrditi rasprostranjenost **mediteranskih šuma endemičnih borova**. Ukoliko uzmemo površine gore spomenute karte nešumskih staništa iz 2016. možemo utvrditi da navedeni ciljni stanišni tip prekriva od 135 ha (površina isključivo šumskog staništa, NKS1) do maksimalno 431 ha (u kompleksu s drugim staništima, NKS1 i NKS2) površine Paklenih otoka, od 4 ha do maksimalno 9 ha Zečeva, te od 561 ha do maksimalno 693 ha Šćedra.

Tablica 4 sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) prikazuje ciljne šumske stanišne tipove koji su zastupljeni na području Hvara i za koja su izdvojena područja ekološke mreže, a koji su definirani temeljem nacionalne klasifikacije staništa i karti staništa, opisani u Priručniku za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU (Topić i Vukelić, 2009) te ciljne vrste područja ekološke mreže otoka Hvara koje koriste šumska staništa i za njih su vezana. Također je prikazana i zastupljenost šumskih stanišnih tipova u nacionalnim kategorijama zaštićenih područja.

Tablica 4 Šumski ciljni stanišni tipovi i ciljne vrste Natura 2000 i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM i ZP za očuvanje šumskih staništa i vrsta

KOD I NAZIV CILJNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(IV RAZINA)	ŠUMSKA STANIŠTA										VEZANE VRSTE
		PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA							ZK Šćedro	ZK Zečevo	ZK Pakleni otoci	
		HR2001427 Hvar-šume kod Starigrada	HR2001425 Hvar od Papratna do Karnjakuše	HR2001421 Hvar-od Pokrivenika do uvale Bristova	HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha	HR2001429 Hvar-od prvog boka do Lučišća	HR2001428 Hvar-od Maslinice do Grebišća	HR2001338 Područje oko špilje Piščena Hvar				
9340 Vazdazelene šume česmine (<i>Quercus ilex</i>)	E.8.1.1. Mješovita šuma i makija crnike s crnim jasenom E.8.1.2. Mješovita šuma crnike i duba E.8.1.3. Čista, vazdazelena šuma i makija crnike s mirtom E.8.1.4. Šuma i makija tršlje i vazdazelene krkavine E.8.1.6. Mješovita šuma i makija crnike s crnim grabom E.8.1.7. Šuma dalmatinskog											veliki potkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) ridi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>)

	crnog bora i crnike											
9540 Mediterranske šume endemičnih borova	<p>E.8.2.7. Mješovita šuma alepskoga bora i crnike</p> <p>E.8.2.8. Šuma alepskog bora sa sominom</p> <p>E.8.2.9. Šuma alepskog bora s tršljom</p>											<p>veliki potkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)</p> <p>ridi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>)</p>

2.6.2. Travnjačka staništa i vezane vrste

Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea* (6220) spadaju među 71 prioriteta Natura 2000 stanišna tipa za očuvanje jer su raširena uglavnom na teritoriju Europske unije. Oni su mezomediteranski i termomediteranski kserofilni, uglavnom otvoreni, niski travnjaci građeni najvećim dijelom od jednogodišnjih biljaka. Biljne vrste za raspoznavanje staništa jesu: dvoklasičasta kostrika (*Brachypodium distachyum*) i razgranjena kostrika (*Brachypodium retusum*).

Na otoku Hvaru ova se staništa štite unutar dva područja ekološke mreže u ukupnoj površini od 45 ha i u zoni od 2580 ha u kojima ciljni stanišni tip dolazi u kompleksu sa drugim staništima. Zbog kompleksa staništa kartiranih u karti staništa 2016. nije moguće jasno definirati u kojoj površini je zastupljen ovaj ciljni stanišni tip. Unutar područja oko špilje Duboška pazuha (područje EM HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha) travnjaci zauzimaju veliku, uglavnom centralnu površinu. Riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*) koji je prisutan unutar područja koristi više šumska i grmolika staništa od otvorenih i travnjačkih površina. S druge pak strane, oštrouhi šišmiš (*Myotis blythii*) koji je ciljana vrsta drugog područja ekološke mreže s eumediteranskim travnjacima, oko špilje u uvali Pišćena (područje EM HR2001338 Područje oko špilje u uvali Pišćena, Hvar), favorizira topla i otvorena staništa, poput vlažnih livada, pašnjaka i drugih ekstenzivno obrađenih područja s obzirom da se uglavnom hrani kukcima koji obitavaju na takvim staništima.

Kartom staništa iz 2016. travnjaci su navedeni u kompleksu s drugim staništima unutar zaštićenih područja Šćedro i Zečevo. Istraživanjima na Zečevu utvrđene su vrste koje ovise o travnjačkim površinama. Dvije endemske i ugrožene vrste flore: Bertolonijeva kokica (*Ophrys bertoloni*) i kokica paučica (*O. sphegodes*), te tri rijetke vrste flore: Liburnijska kokica (*Ophrys liburnica*), kretska koprač (*Scaligeria cretica*) i sunovrat (*Narcissus serotinus*) otoka Zečevo vezujemo uz eumediteranske i submediteranske travnjake. Istraživanjima Udruge BIUS na Šćedru nisu zabilježene značajnije površine travnjaka, a u ukupnoj flori otoka zabilježeno je **139 različitih biljnih svojti iz 45 porodica**. Na Paklenima otocima prisutan je stanišni tip eumediteranski i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice (NKS C.3.6.1.) na površini od 96 ha koji spada u eumediteranske travnjake *Thero-Brachypodietea* (6220). Detaljnije je istraživana flora otoka Sv. Klement i otočića Mlini. Na Sv. Klementu su zabilježene travnjačke vrste među kojima i kokica paučica (*Ophrys sphegodes*).

Tablica 5. sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) prikazuje ciljni travnjački stanišni tip koji je zastupljen na području Hvara i za koja su izdvojena područja ekološke mreže, a koji je definiran temeljem nacionalne klasifikacije staništa prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova i karti staništa (Narodne novine, broj 27/2021) i opisan u Priručniku za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU (Topić i Vukelić, 2009) te ciljne vrste područja ekološke mreže otoka Hvara koje koriste travnjačka staništa i za njih su vezana. Također je prikazana i zastupljenost travnjačkog stanišnog tipa u nacionalnim kategorijama zaštićenih područja u obuhvatu ovog plana upravljanja.

Tablica 5 Travnjački ciljni stanišni tip i ciljne vrste Natura 2000 (označene masnim slovima) i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM i ZP za očuvanje travnjačkih staništa i vezanih vrsta

KOD I NAZIV CILJNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS (III RAZINA))	TRAVNJAČKA STANIŠTA					VEZANE VRSTE
		PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA		Šćedro	Zečevo	Pakleni otoci	
		HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha	HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar				
6220* Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>	C.3.6. Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterana						<p>oštrouhi šišmiš (<i>Myotis blythii</i>)</p> <p>kokica paučica (<i>Ophrys sphegodes</i> Mill.)</p> <p>riđi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>)</p>

2.6.3. Morska i obalna staništa i vezane vrste

Otok Hvar karakterizira velika raznolikost morskih staništa ekološke mreže koja obuhvaćaju pješčana dna trajno prekrivena morem (1110), muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke (1140), preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje (8330), naselja posidonije (1120), velike plitke uvale i zaljeve (1160) te grebene (1170). Naselja posidonije su prioritetni Natura 2000 stanišni tip za očuvanje, posidonija je endem Sredozemlja, njene livade pružaju brojne usluge ekosustava i pod velikim su negativnim pritiskom ljudskih aktivnosti.

Pješčana dna trajno prekrivena morem (1110) unutar obuhvata Plana upravljanja zauzimaju ukupnu površinu od 3.227,4 ha. Pješčana dna su izdignute, izdužene, zaobljene ili nepravilne topografske osobine, trajno uronjene i uglavnom okružene dubljom vodom. Ona se uglavnom sastoje od pjeskovitih sedimenata, ali na pješčanom dnu mogu biti prisutna i zrna veće veličine, uključujući veće nepričvršćeno kamenje i valutice ili manje veličine, uključujući mulj. Iako su u akvatoriju Hvara prisutna i u znatnijoj mjeri, ekološkom mrežom štite se pješčana dna Paklenih otoka, Šćedra, većeg dijela Starigradskog zaljeva, rta Kabal, velikog dijela podmorja južne obale otoka Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica, te sva pješčana dna uvala sa sjeverne strane otoka koja su u obuhvatu ekološke mreže. Možemo reći da se taj ciljani stanišni tip proteže uzduž čitave obale otoka. Naročito bitni za očuvanje su sitni ujednačeni pijesci uvale Mlaska (G.3.2.2. Biocenoza sitnih ujednačenih pijesaka) u kojima je raširena i strogo zaštićena morska cvjetnica čvorasta morska resa (*Cymodocea nodosa*), koju povremeno nalazimo i na pijescima drugih područja, iako je njeno naselje ograničeno i nedovoljno za uspostavu sustavnog praćenja stanja. Pijeske karakteriziraju druge vezane vrste poput one roda *Holothuria sp.*, mnogočetinjaši poput *Sabella spallanzani*, te brojni primjerci juvenilnih i odraslih vrsta ribe kojima su plitka pješčana dna bitna za ishranu i bijeg od predatora. Nije zabilježena biocenoza sitnih površinskih pijesaka (NKS kod: G.3.2.1), dok su sve ostale biocenoze, koje odgovaraju ovom ciljnom stanišnom tipu, zastupljene unutar područja ekološke mreže otoka Hvara.

Ponekad se pjeskoviti sediment proteže duž obale ekološke mreže čineći stanišni tip **Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke (1140)**. Njih ima podosta na istočnoj strani otoka (linija uvala Prapatna - uvala Dubovica) sa sjeverne i južne strane u dnu uvala obuhvaćenih ekološkom mrežom te ih karakterizira prirodnost sedimenta različite granulacije (plaže nisu nasipavane). Stanišni tip 1140 nalazimo i na Paklenim otocima, te unutar Starigradskog zaljeva. Naročito bitne za očuvanje su pjeskovite podloge (F.2.2. Supralitoralni pijesci i G.2.2. Mediolitoralni pijesci) od kojih možemo istaknuti one u Luci Soline i uvali Vinogradišće na Paklenim otocima, uvali Mlaska, te uvali Maslinica u Starigradskom zaljevu. Supralitoralni i mediolitoralni muljevi nisu zabilježeni. Površina ovog staništa unutar područja ekološke mreže otoka Hvara iznosi 1.915 ha.

Glavno obilježje stanišnog tipa **preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje (8330)** naglo je smanjivanje količine svjetlosti, ovisno o morfologiji špilje, od ulaza prema unutrašnjosti. Tako u morskim špiljama, osim u ulaznom dijelu, ne mogu živjeti alge koje su primarni proizvođači organske tvari – hrane. Time se smanjuje i količina hrane za organizme te u unutrašnjosti špilja žive samo životinje. Okolišni uvjeti obično postaju sve stabilniji što dublje se ulazi u unutrašnjost špilje, a hidrodinamizam se smanjuje. Ekološkom mrežom štiti se 12 špilja unutar 6 područja. Od njih 12, 7 je morskih: Vela grčka i morska špilja pored uvale Vela Garška, Kabal, špilja kod Svete Nedjelje, špilja Petarčica, morska špilja kod Mostera, špilja kod otočića Gojca na Paklenim otocima; dok je 5 anihalinih³: Vodeni rat na

³ *Anihaline jame i špilje* su jame i špilje s podzemnim jezerima u kojima salinitet varira od gotovo slatke vode na površini do potpuno morske na dnu

Paklenim otocima, Jama Golubinka i Živa voda na južnoj obali otoka Hvara, Jama s vodom (kod Maslinice) te špilja u uvali Stiniva. Sve se špilje nalaze u obuhvatu morskih područja ekološke mreže izuzev dvije anihalne (Špilja u uvali Stiniva i Jama s vodom). Ulaz špilje u uvali Stiniva je u obuhvatu kopnenog područja HR2001425 Hvar - od Prapatna do Karnjakuše, dok je ulaz Jame s vodom (kod Maslinice) u obuhvatu područja HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća. Smjer pružanja anihalne špilje i jame nije detaljno istražen. Od navedenih morskih špilja za dvije se zna da su potopljene (morska špilja pored uvale Vela Garška, Kabal), za jednu da je polupotopljena (morska špilja kod Mostera), a za njih tri Ustanova ne raspolaže s podacima, dok morsku špilju Vela grčka Ustanova nije evidentirala tijekom kartiranja podmorja uvale Vela Garška 2017. godine (Kurtović Mrčelić, J., 2017.). Za nijednu od poznatih špilja nije određena biocenoza, iako je za pretpostaviti da morsku špilju kod Mostera naseljava biocenoza mediolitoralnih špilja, dok ostale imaju kombinaciju biocenoze polutamnih špilja te biocenoze špilja i prolaza u potpunoj tami. Anihalne špilje također nisu istraživane s aspekta biologije osim šišmiša. Špilja u uvali V. Stiniva je nekada korištena za čuvanje životinja, no danas više nema tu funkciju. Dosadašnjim istraživanjima šišmiša zabilježena je prisutnost vrste veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*) čija se brojnost, ovisno o razdoblju istraživanja kreće od 1 do 15 jedinki. Osim vrste veliki potkovnjak zabilježene su i jedinke vrste Kolombatovićevo dugoušana (*Plecotus kolombatovici*) u jesenskom razdoblju. To razdoblje za šišmiše nastupa u kolovozu i rujnu ponajviše za pronalazak partnera i parenje, ali i kako bi istražili nove potencijalne lokalitete. Lokaliteti na kojima se jedinke šišmiša okupljaju radi parenja, zapravo su žarišta izmjene gena između inače izoliranih jedinki odnosno populacija (Glover i Altringham, 2008).

Provedena su arheološka istraživanja Vodenog rata Špilja na Vodenom ratu (8330) na južnoj strani Sv. Klementa (Pakleni otoci) je anihalna krška špilja odnosno jama koja je nekoć služila kao izvor bočate vode žiteljima Paklenih otoka te se dan danas na njoj vide tragovi povlačenja užeta. Ulaz u jamu je na oko 50 m od mora, na koti od oko 12 m iznad morske razine i to približno na granici gdje počinje rasti makija. Jama je oblika cilindra, koji vertikalno ponire u dubinu, blago se proširujući prema dnu. Ukupne je dužine oko 43 m, a maksimalne širine oko 10 m (pri samom dnu). Razina vode u jami je na dubini od 12,5 m od otvora i u razini je mora. Prema ispitivanju speleologa, vodeni stup nije homogen, već je raslojen na tri razine. Gornji sloj čini slatka, pitka voda. Ispod je sloj bočate vode, a ispod ovog, sve do dna jame sloj čiste morske vode. Tijekom istraživanja 1999.g. otkriveni su ulomci antičkih keramičkih posuda na dnu jame.

Sve anihalne špilje otoka Hvara smještene su u blizini obale i pod utjecajem su slatke vode. Treba naglasiti da je svaka morska špilja jedinstvena ovisno o njevoj geomorfologiji, dubini na kojoj se nalazi, eventualnom utjecaju slatke vode jer ekološki uvjeti koji u njoj vladaju određuju raspored organizama koji ju naseljavaju. Bitno je naglasiti da su preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje puno zastupljenije na otoku Hvaru nego li su zaštićene ekološkom mrežom kao ciljni stanišni tip koda 8330. Područja ekološke mreže na sjevernom dijelu otoka obiluju polupotopljenim morskim špiljama, a trenutno nijedna nije ciljno stanište. Također je evidentirana špilja unutar područja od uvale Dubovica do rta Nedjelja nekoliko kilometara zapadno od mjesta Sveta Nedilja kao adekvatna za razmnožavanje sredozemne medvjedice (*future breeding cave*). U vrijeme proglašenja zaštite otoka Šćedro na obalama otoka registriran je i najrjeđi stanovnik našeg mora - sredozemna medvjedica, iako novija istraživanja ukazuju da na otoku Šćedru nema adekvatnih morskih špilja za nastanjavanje morskog sisavca.

Naselja posidonije (1120) ciljno je stanište svih područja ekološke mreže koja se nalaze na zapadnoj i južnoj strani otoka Hvar, te ona u okolici otočića Zečevo. Njihova ukupna površina iznosi 2415 ha. Ovo stanište razvijeno je i na područjima Hvara izvan ekološke mreže. Naselja posidonije karakteriziraju infralitoralnu zonu podmorja otoka Hvara (dubina: od nekoliko desetaka centimetara u prolazima

između Paklenih otoka do 30 - 40 metara). Na tvrdom ili mekom supstratu, ova naselja čine glavnu klimatogenu zajednicu. Vezana vrsta i temeljni konstruktor naselja je morska cvjetnica posidonija (*Posidonia oceanica*). Posidonija je najraširenija i endemska morska cvjetnica Sredozemlja koja proizvodi značajne količine kisika, sprječava odnos pijeska i žala s plaža, pospješuje prozirnost mora te služi kao sklonište i hranilište brojnim morskim vrstama. Ukratko, o očuvanju posidonije ovisi kompletan morski i obalni ekosustav stoga je očuvanje ovog stanišnog tipa izrazito bitno. Zbog povoljnih ekoloških uvjeta listovi ove cvjetnice uokolo otoka Hvara dosežu svoje maksimalne duljine od preko 1 metra, te tvore izrazito gusta naselja koja na nekim lokacija stvaraju tzv. *matte*. Naročito su bitna za očuvanje naselja posidonije u prolazima između Paklenih otoka čiji listovi dopiru do same površine mora.

Stanišni tip **velike plitke uvale i zaljevi** (1160) nalazi se u obuhvatu 2 područja, točnije HR3000116 Kabal - podmorje i HR3000119 Šćedro - podmorje. Prekrivaju površinu od 79 ha. Ta dva područja karakterizira biocenoza zamuljenih pijesaka zaštićenih obala (G.3.2.3.) koja je u uvali Pazuha Luke Lovišće na Šćedru prekrivana bujnom livadom morske cvjetnice vrste *Cymodocea nodosa*, te je nekada bila najgušće naselje plemenite periske (*Pinna nobilis*) na otoku Hvaru. Ostale biocenoze ovog stanišnog tipa nisu zabilježene za otok Hvar. Ovaj stanišni tip hranilište je i sklonište mlađi i juvenilnim jedinkama brojnih morskih organizama.

Grebene (1170) se štite unutar 10 područja ekološke mreže u ukupnoj površini od 542 ha, iako ih ima svugdje u podmorju otoka Hvara. Grebene karakterizira tvrdi kompaktni supstrat na čvrstom i mekom dnu, koji ide od supralitorala do batijala. Unutar područja ekološke mreže otoka Hvara zastupljene su biocenoze supralitorala (NKS kod F.4.2.), gornjih i donjih stijena mediolitorala (NKS kod G.2.4.1. i G.2.4.2.), infralitoralna čvrsta dna i stijene (G.3.6.), te koraligenska biocenoza (G.4.3.1.). Grebeni imaju zonirane bentoske zajednice algi i životinjskih vrsta kao i koraligene konkrecije. Stanje zajednica makroalgi u mediolitoralu i gornjem infralitoralu na području Paklenih otoka je vrlo dobro. Na pojedinim lokacijama je zamijećen golobrst. Golobrst je naziv za područje morskog dna gdje prirodno prevladavaju guste populacije fotofilnih algi, a koje pod utjecajem gustih populacija morskih ježinaca postaje degradirano. Potvrđeno je da utjecaji predacije i kompeticije utječu na brojnost i raspodjelu ježinaca na nekom području, kao i da devastacija nekadašnjeg staništa prstaca (*Litophaga litophaga*) pozitivno utječe na brojnost vrste juvenilnih ježinaca na tom području. Nekadašnja staništa prstaca nakon devastacije predstavljaju povoljno stanište za razvoj malenih ježinaca u praznim rupama. Zahvaljujući ronilačkom turizmu podaci su dostupniji za koraligensku biocenozu nego za ostale, iako su generalno sve biocenoze grebena otoka Hvara loše istraživane. Osnovu scijafilne koraligenske zajednice čine crvene alge iz porodice Corallinaceae koje u svoje taluse ugrađuju kalcijev karbonat. Te alge tako biokonstrukcijom stvaraju veće ili manje biogene nakupine s puno zasjenjenih šupljina na koje i u koje se mogu naseliti brojni drugi organizmi. Koraligensku zajednicu zbog heterogenosti i velikog broja mikrostaništa karakterizira izrazito velika raznolikost vrsta organizama. U koraligenskoj zajednici važne su i masivne spužve, te emblematični organizmi kao npr. crveni koralj (*Corallium rubrum*), velika rožnjača (*Paramuricea clavata*) te žuta gorgonija (*Savalia savaglia*). Evidentirano je nekoliko takvih značajnijih lokaliteta iako postoji potreba za sustavnijim prikupljanjem podataka o rasprostranjenosti koraligene biocenoze. Od njih možemo istaknuti: pličina Kampanel, Hrid Baba, Hrid Pločice, Rt Klobuk, Rt Močiguzica, Seka od Vodnjaka, Stambedar, Vodnjak Mali na Paklenim otocima; potom Kamulce, Rt Kabal, Rt Šešnjak, Glavna, Lanterna, Travna i Rt Smočiguzica na Kablu, Tatinja i Štiniva unutar područja od uvale Vitarna do uvale Maslinica; nekoliko lokacija područje oko rta Tatinja koje treba precizirati (Zala luka i Rt Tatinja); Rt između uvale Mala Perna i uvale Zapodanak unutar područja Šćedro, te Lukavci. Naročito je interesantno što ovaj stanišni tip nije naveden kao ciljni stanišni tip područja ekološke mreže Južna obala Hvara, iako je poznato da su južne strane naših otoka najčešće bogate koraligenskom

biocenozom. Najvjerojatnije je to stoga što područje nije dovoljno istraženo, a tome u prilog ide i činjenica da na južnoj strani Hvara nije razvijen ronilački turizam.

Iako **obalna i slana staništa** otoka Hvara nisu ciljni stanišni tip područja ekološke mreže ona su prisutna diljem otoka. Karta nešumskih staništa navodi da površine stjenovitih obala pod halofitima (F.4.1.) obuhvaća površinu od čak 313,108 ha dok stanišni tip površine šljunčanih žalova pod halofitima (F.3.1.) prekriva 0,33 ha. Istraživanja otoka Zečeva utvrdila su prisutnost vrsta karakterističnih za površine šljunčanih žalova pod halofitima: slanica (*Salsola kali*) i primorska makovica (*Glaucium flavum*). Zabilježen je i obalni šaš (*Carex extensa*) karakterističan za mediteranske sitine. Šljunčane obale otoka Šćedra također su prekrivena halofitnim vrstama za koje nisu rađena sustavna istraživanja. Na otoku Sv. Klement (Pakleni otoci) u okviru istraživanja koje je proveo PMF 2007., 2008. i 2009. evidentirane su vrste halofitne flore karakteristične za žala i stijene. Inventarizacija nije provedena na pijescima Luke Soline. Na otočiću Mlin (Pakleni otoci) prisutna je halofitna vegetacija na stijenama. Halofitne vrste karakteristične za žala (primorska makovica (*Glaucium flavum*), slankasta solnjača (*Salsola kali*)) nalaze se na popisu ostalih bitnih vrsta flore i faune slijedećih kopnenih područja ekološke mreže: HR2001429 Hvar - od Prvog boka do Lučišća, HR2001338 Područje oko špilje u uvali Pišćena, HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća, HR2001425 Hvar - od Prapatna do Karnjakuše, HR2001426 Hvar – Kabal i HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha. Halofitne vrste karakteristične za muljeve i pijeske, solna solnjača (*Salsola soda*), svinuti tankorepaš (*Parapholis incurva*), stoklasa (*Hordeum marinum*), nalaze se na popisu ostalih bitnih vrsta flore i faune slijedećih kopnenih područja ekološke mreže: HR2001429 Hvar - od Prvog boka do Lučišća, HR2001338 Područje oko špilje u uvali Pišćena, HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća, HR2001425 Hvar - od Prapatna do Karnjakuše, HR2001427 Hvar - šume kod Starigrada, HR2001426 Hvar – Kabal i HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha. Halofitne vrste karakteristične za mediteranske sitine (veliki obalni šaš (*Carex extensa*)) nalaze se na popisu ostalih bitnih vrsta flore i faune slijedećih kopnenih područja ekološke mreže: HR2001427 Hvar - šume kod Starigrada i HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha. Unutar Područja HR2001343 oko špilje Duboška pazuha zabilježena je i bodljikava pirika (*Elymus farctus*) koja pokazuje na prvi stadij stvaranja obalnih sipina, dok je unutar područja HR2001426 Hvar – Kabal zabilježen pješčarski trputac (*Plantago indica*) koji je vrsta karakteristična za kontinentalne sipine. Sve navedene vrste su na popisu strogo zaštićenih vrsta (NN144/13, 73/16 *Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama*). Među njima, slankasta solnjača (*Salsola kali*), sodna solnjača (*Salsola soda*), svinuti tankorepaš (*Parapholis incurva*) i primorski ječam (*Hordeum marinum*) su osjetljive vrste (VU). Primorska makovica (*Glaucium flavum*) i veliki obalni šaš (*Carex extensa*) su ugrožene, dok su bodljikava pirika (*Elymus farctus*) i pješčarski trputac (*Plantago indica*) kritično ugrožene vrste.

Tablica 6. sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) prikazuje ciljne morske stanišne tipove koji su zastupljeni na području Hvara i za koja su izdvojena područja ekološke mreže, a koji su definirani temeljem nacionalne klasifikacije staništa prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova i karti staništa (Narodne novine, broj 27/2021) i opisani u Priručniku za određivanje morskih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU (Bakran Petricioli, 2011) Također su u Tablici 7. prikazane vrste koje su zastupljene na ciljnim stanišnim tipovima područja ekološke mreže otoka Hvara i za ta staništa su vezana.

Tablica 6 Morski ciljni stanišni tipovi Natura 2000 i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM i ZP za očuvanje morskih staništa

		MORSKA I OBALNA STANIŠTA																								
		PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA																								
KOD I NAZIV CILJNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(III ili IV RAZINA)	HR2001425 Hvar - od Prapratna do Kanjakuše	HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća	HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvala Česminica	HR3000456 Hvar - od uvala Vitarna do uvala Maslinica	HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	HR3000116 Kabal - podmorje	HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar	HR3000149 Uvale Prapratna I Makarac - Hvar	HR3000451 Hvar - otok Zečevo	HR3000095 Pakleni otoci	HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar	HR3000115 Pelegrin - podmorje	HR3000119 Šćedro - podmorje	HR3000114 Otoci Lukavci	HR3000136 Uvala Vlaška - Hvar	HR3000137 Uvala Bristova - Hvar	HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar	HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar	HR3000140 Uvala M. Moševičica - Hvar	HR3000141 Uvala V. Moševičica - Hvar	HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar	Šćedro	Zečevo	Pakleni otoci	
1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem	G.3.2.1. Biocenoza sitnih površinskih pijesaka G.3.2.2. Biocenoza sitnih ujednačenih pijesaka G.3.3. Infralitoralni krupni pijesci s više ili manje mulja G.3.4. Infralitoralno kamenje i šljunci																									

		MORSKA I OBALNA STANIŠTA																								
		PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA																								
KOD I NAZIV CILJNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(III ili IV RAZINA)	HR2001425 Hvar - od Prapratna do Karnjakuše	HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća	HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica	HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	HR3000116 Kabal - podmorje	HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar	HR3000149 Uvale Prapratna i Makarac - Hvar	HR3000451 Hvar - otok Zečevo	HR3000095 Pakleni otoci	HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zračće - Hvar	HR3000115 Pelegrin - podmorje	HR3000119 Šćedro - podmorje	HR3000114 Otoci Lukavci	HR3000136 Uvala Vlačka - Hvar	HR3000137 Uvala Bristova - Hvar	HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar	HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar	HR3000140 Uvala M. Moševčica - Hvar	HR3000141 Uvala V. Moševčica - Hvar	HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar	Šćedro	Zečevo	Pakleni otoci	
	G.4.2.2. Biocenoza obalnih detritusnih dna G.4.2.4. Biocenoza krupnih pijesaka i sitnih šljunaka pod utjecajem pridnenih struja (pojavljuje se i u infralitoralalu)																									
1140 Muljevita i pješćana dna izložena zraku za vrijeme oseke	F.1.2. Supralitoralni muljevi F.2.2. Supralitoralni pijesci																									

		MORSKA I OBALNA STANIŠTA																									
KOD I NAZIV CILJNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(III ili IV RAZINA)	PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA																									
		HR2001425 Hvar - od Prapratna do Karnjakuše	HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebšća	HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica	HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	HR3000116 Kabal - podmorje	HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar	HR3000149 Uvale Prapratna i Makarac - Hvar	HR3000451 Hvar - otok Zečevo	HR3000095 Pakleni otoci	HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar	HR3000115 Pelegrin - podmorje	HR3000119 Šćedro - podmorje	HR3000114 Otoci Lukavci	HR3000136 Uvala Vlačka - Hvar	HR3000137 Uvala Bristova - Hvar	HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar	HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar	HR3000140 Uvala M. Moševčica - Hvar	HR3000141 Uvala V. Moševčica - Hvar	HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar	Šćedro	Zečevo	Pakleni otoci		
	G.5.3.2. Biocenoza špilja i prolaza u potpunoj tami (javlja se i kao enklava u plićim stepenicama)																										
1120*Naselja a posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	G.3.5. Naselja posidonije																										
1160 Velike plitke uvale i zaljevi	(F.1.2. Supralitoralni muljevi) (G.2.1. Mediolitoralni muljeviti pijesci i muljevi)																										

MORSKA I OBALNA STANIŠTA	
KOD I NAZIV CILNOG STANIŠNOG TIPA	PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA
	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(III ili IV RAZINA)
	HR2001425 Hvar - od Prapratna do Karnjakuše
	HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebšća
	HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica
	HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica
	HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja
	HR3000116 Kabal - podmorje
	HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar
	HR3000149 Uvale Prapratna i Makarac - Hvar
	HR3000451 Hvar - otok Zečevo
	HR3000095 Pakleni otoci
	HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar
	HR3000115 Pelegrin - podmorje
	HR3000119 Šćedro - podmorje
	HR3000114 Otoci Lukavci
	HR3000136 Uvala Vlačka - Hvar
	HR3000137 Uvala Bristova - Hvar
	HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar
	HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar
	HR3000140 Uvala M. Moševčica - Hvar
	HR3000141 Uvala V. Moševčica - Hvar
	HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar
	Šćedro
	Zečevo
	Pakleni otoci
G.2.4.4. Zajednice mediolitorala kraških morskih jezera	
G.3.2.3. Biocenoza zamuđenih pjesaka zaštićenih obala	
G.3.7. Infralitoral kraških morskih jezera	
G.4.4. Cirkalitoral kraških morskih jezera	
K.3. Velike plitke uvale i zaljevi	

		MORSKA I OBALNA STANIŠTA																									
KOD I NAZIV CILNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(III ili IV RAZINA)	PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA																									
		HR2001425 Hvar - od Prapratna do Karnjakuše	HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebšća	HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica	HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	HR3000116 Kabal - podmorje	HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar	HR3000149 Uvale Prapratna i Makarac - Hvar	HR3000451 Hvar - otok Zečevo	HR3000095 Pakleni otoci	HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar	HR3000115 Pelegrin - podmorje	HR3000119 Šćedro - podmorje	HR3000114 Otoci Lukavci	HR3000136 Uvala Vlačka - Hvar	HR3000137 Uvala Bristova - Hvar	HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar	HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar	HR3000140 Uvala M. Moševčica - Hvar	HR3000141 Uvala V. Moševčica - Hvar	HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar	Šćedro	Zečevo	Pakleni otoci		
	F.4.2.1.3. Facijes supralitoralne kraških morskih jezera																										
1170 Grebni	F.4.2. Supralitoralne stijene G.2.4.1. Biocenoza gornjih stijena mediolitoralne G.2.4.2. Biocenoza donjih stijena mediolitoralne G.3.6. Infralitoralna čvrsta dna i stijene																										

MORSKA I OBALNA STANIŠTA	
KOD I NAZIV CILNOG STANIŠNOG TIPA	PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE I ZAŠTIĆENA PODRUČJA
	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(III ili IV RAZINA)
	HR2001425 Hvar - od Prapratna do Karnjakuše
	HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebšća
	HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica
	HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica
	HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja
	HR3000116 Kabal - podmorje
	HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar
	HR3000149 Uvale Prapratna i Makarac - Hvar
	HR3000451 Hvar - otok Zečevo
	HR3000095 Pakleni otoci
	HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar
	HR3000115 Pelegrin - podmorje
	HR3000119 Šćedro - podmorje
	HR3000114 Otoci Lukavci
	HR3000136 Uvala Vlačka - Hvar
	HR3000137 Uvala Bristova - Hvar
	HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar
	HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar
	HR3000140 Uvala M. Moševčica - Hvar
	HR3000141 Uvala V. Moševčica - Hvar
	HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar
	Šćedro
	Zečevo
	Pakleni otoci
G.4.3.1. Koraligenska biocenoza	
G.4.3.3. Biocenoza potpućinskih stijena (stijena na rubu kontinentske podine)	
G.4.3.4. Biocenoza vrulja ponorskog tipa	
G.5.3.1. Biocenoza dubinskih koralja	

Tablica 7 Morski stanišni tipovi i vezane vrste

STANIŠNI TIP	ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	VEZANE VRSTE
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	čvorasta morska resa (<i>Cymodocea nodosa</i>)
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	sodna solnjača (<i>Salsola soda</i>) svinuti tankorepaš (<i>Parapholis incurva</i>) primorski ječam (<i>Hordeum marinum</i>)
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	sredozemna medvjedica (<i>Monachus monachus</i>) veliki potkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*	posidonija (<i>Posidonia oceanica</i>)
Velike plitke uvale i zaljevi	1160	plemenita periska (<i>Pinna nobilis</i>)
Grebeni	1170	alge roda <i>Cystoseira</i> spp. velika rožnjača (<i>Paramuricea clavata</i>) žuta rožnjača (<i>Eunicella cavolini</i>)

2.6.4. Podzemna staništa

Otok Hvar je građen uglavnom od karbonatnih stijene kredne starosti. Hidrogeološke značajke otoka, koje su od iznimnog značenja za nastanak i formiranje speleoloških pojava, uvjetovane su geološkim i tektonskim odnosima, okršenošću područja te klimom. Krški reljef otoka Hvara pripada dinarskom tipu krša sa dobro razvijenim gotovo svim krškim oblicima. Tako su na površini otoka zastupljena krška polja, vrtače, uvale, krške zaravni, škrape i kamenice, dok je podzemlje otoka bogato speleološkim objektima- špiljama i jamama. Špilje i jame su prirodne podzemne šupljine dublje od pet metara. Nastale su procesom okršavanja, uglavnom duž rasjednih pukotina. Oborinska voda se zbog okršenosti terena i razlomljenosti stijena brzo infiltrira u podzemlje. Prolaskom kroz prirodne pukotine, voda kemijski reagira i otapa vapnenac ili dolomit stvarajući speleološke objekte.

Iako je prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa većina podzemnih staništa klasificirana kao 8310, unutar ekološke mreže izdvajaju se špilje zatvorene za javnost uz uvjet da su stanište endemičnih svojiti ili su od važnosti za očuvanje vrsta iz Dodatka II. Direktive o staništima (šišmiši, dinarski špiljski školjkaš (*Congeria kusceri*), tankovrtić (*Leptodirus hochenwartii*), čovječja ribica (*Proteus anguinus*) te vrste riba iz roda *Phoxinellus* (uključujući današnje rodove (*Telestes*), (*Delminichthys*)).

Na otoku Hvaru evidentirano je 6 kopnenih speleoloških objekata koji se vode kao špilje i jame zatvorene za javnost (Bunar kod Franjevačkog samostana u Hvaru, Bunar na Hvaru, Kraljevska jama, Markova špilja, Duboška Pazuha, Špilja pod Kapelu). Uz navedene, katastar speleoloških objekata RH navodi 5 speleoloških objekata (Kraljevska jama na Gulišini, Jama pod Humcem, Golubinka iznad Zavale, Špilja u Zumiškom dolcu, Borovik), dok registar divljih deponija navodi još 2 (Bunari na stočnoj tržnici kod grada Hvara, Jama Podarjuša). S obzirom da se 2 speleološka objekta preklapaju, možemo zaključiti da otok Hvar za sada ima evidentiranih 11 speleoloških objekata od kojih je 6 u obuhvatu ekološke mreže (što ne podrazumjeva da su ciljni stanišni tipovi), dok ovaj plan obrađuje samo jednu od njih, Dubošku Pazuhu (kod Duboke). Trenutno su utvrđene koordinate špilje Duboška pazuha u moru izvan obuhvata uzgajališta ribe u uvali Duboka stoga je potrebno zabilježiti točne koordinate. Njen ulaz nalazi se kod starog zapuštenog kamenoloma iznad uvale M. Burina Pazuha koji je dostupan makadamom. Špilju Duboška pazuha koristi riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*). Za Dubošku pazuhu procijenjena je porodiljna kolonija od 15 do 1000 jedinki te se procjenjuje da je udio populacije od 2 do 15 % (Barišić, M. et. al., 2011.). Podzemna staništa, uključujući špilju u uvali Pazuha, izrazito su bitna za održavanje vrste. Špilja je u obuhvatu istog područja ekološke mreže. Evidentirano je da ova vrsta šišmiša boravi još i unutar vojnih objekata na rtu Kabal, te unutar Draškove špilje. Istraživanjima udruge BIUS iz 2001. godine utvrđeno je da špilju Duboška pazuha (opaska, nazivaju špilju Dubovsko pod Pazuhu) koristi, uz riđeg šišmiša, čitav niz ostalih vrsta, točnije dugokrili pršnjak (*Miniopterus schreibersii*), oštrouhi šišmiš (*Myotis blythii*) i veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*). Tijekom zime, oštrouhi šišmiš boravi u špilji u uv. Piščena u kojoj je zabilježeno 100-150 jedinki porodiljne kolonije. Ova vrsta šišmiša je zabilježena i u špilji Duboška pazuha. Bitno je napomenuti da je također utvrđeno da šišmiši koriste špilje koje trenutno nisu klasificirane kao stanišni tip 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost.

Valja istaknuti da Grapčeva špilja, kojoj je status zaštićenog područja (ukinut 2011. godine nije na gore navedenim popisima. Špilja obiluje stalaktitima i stalagmitima, te je bila u zaštiti od 1964. godine. Grapčeva špilja je tipski lokalitet za dvije vrste pauka, *Sulcia inferna* i *Barusia insulana*, koje su poznate samo iz ove špilje. Uz njih u špilji obitavaju barem još dvije troglobiontne i 2 troglofilne vrste pauka. Od ostalih podzemnih staništa Jama na Borovik je tipski lokalitet za dvojenogu (Diplopoda) vrste *Typhloiulus gracilis* (Antić, 2018), koja je endem otoka Hvara. Nadalje HR2001244 Bunar kod Franjevačkog samostana u Hvaru i HR2001245 Bunar na Hvaru su tipski lokaliteti za stigobiontne rakove: prvi za planktonsku vrstu

Mixtacandona hvarensis, a drugi za vrstu *Niphargus hvarensis* koja je uvrštena u Crvenu knjigu špiljske faune Hrvatske u kategoriji osjetljive svojte (VU). EM HR2000165 Špilja po Kapelu tipski je lokalitet za čak 2 roda i 3 vrste troglobiontne vrste: lažipauk *Lola insularis* i kornjaš *Grguria lolae* su poznati jedino iz ove špilje, dok je kornjaš *Spelaebates pharensis pharensis* endem otoka. U špilji još obitavaju barem jedna troglobiontna i dvije troglofilne vrste pauka. HR2000084 Markova špilja tipski je lokalitet za troglobiontnog kopnenog raka *Alpioniscus kratochvili* (Hvarsku ilirsku baburu), endem je otoka Hvara koji je u Crvenoj knjizi špiljske faune Hrvatske uvršten je u kategoriju ugrožene svojte (EN). U špilji obitavaju barem još jedna troglobiontna i 4 troglofilne vrste pauka. HR2001498 Kraljevska jama najdublji je speleološki objekt na otoku, te kao takav predstavlja jedinstveno stanište s obzirom da je većina drugih objekata na otoku relativno plitka. U jami je od faune pauka zabilježen jedan troglobiont i dva troglofila (podatke pružilo Hrvatsko biospeleološko društvo). U špilji je također zabilježena prisutnost vrste šišmiša veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*) (Barišić, M. et. al., 2011.).Unutar zaštićenih područja se ne nalazi niti jedno podzemno stanište zaštićeno u kategoriji 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost.

Tablica 8. sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) prikazuje ciljni podzemni stanišni tip koji je zastupljen na području Hvara i za koji su izdvojena područja ekološke mreže, a koji je definiran temeljem nacionalne klasifikacije staništa) i opisan u Priručniku za određivanje podzemnih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU (Gottstein, 2010). Također su u Tablici 7. prikazane ciljne vrste koje su zastupljene u pozemnom staništu područja ekološke mreže otoka Hvara i za to stanište su vezana.

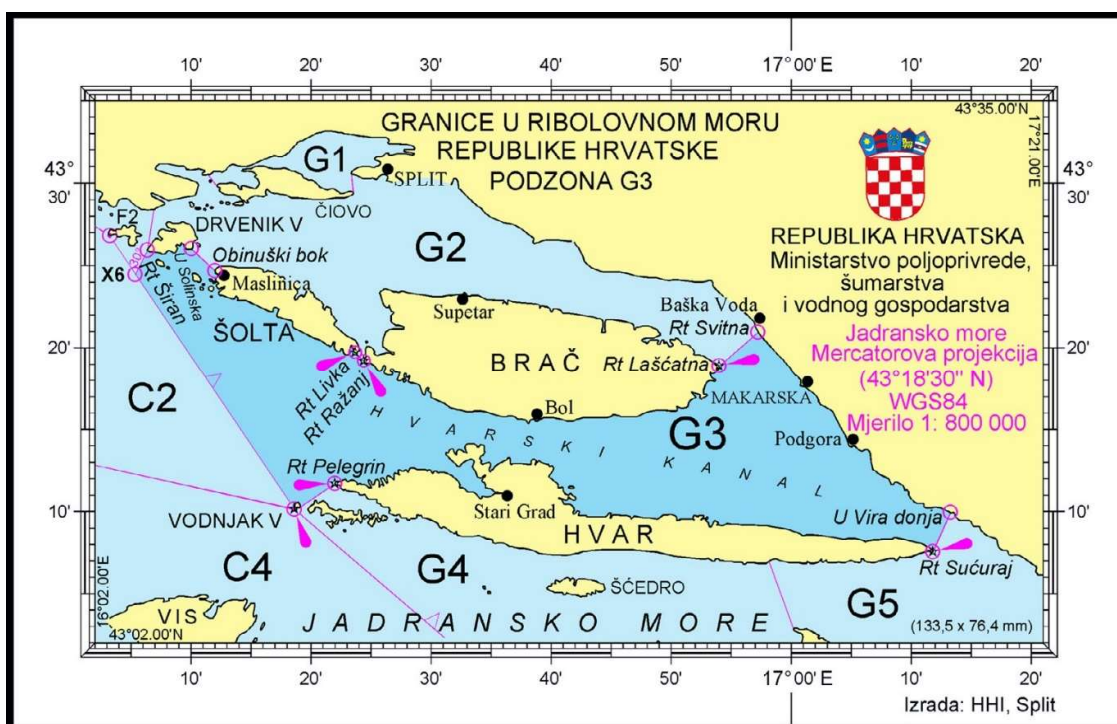
Tablica 8 Podzemni ciljni stanišni tipovi i ciljne vrste Natura 2000 i staništa sukladno NKS te izdvojena područja EM za očuvanje podzemnih staništa i vezanih vrsta

PODZEMNA STANIŠTA			
KOD I NAZIV CILJNOG STANIŠNOG TIPA	KOD I NAZIV STANIŠNIH TIPOVA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI STANIŠTA NKS(II RAZINA)(	PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE HR2000343 Područje oko špilje Dudoška pazuha	VEZANE VRSTE
8310 Špilje i jame zatvorene za javnost	H.1.1. Kopnena kraška špiljska staništa H.1.2. Amfibijska kraška špiljska staništa H.1.3. Vodena (slatkodovna) kraška špiljska staništa H.1.5. Zasumporene kraške špilje H.2. Nekraške špilje i jame		Riđi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>) oštrouhi šišmiš (<i>Myotis blythii</i>)

2.7. KORIŠTENJE PROSTORA

2.7.1. Ribarstvo

Akvatorij otoka Hvara spada u ribolovne podzone G3, G4 i G5 (Slika 4) koje se nalaze u unutarnjem ribolovnom moru Republike Hrvatske (sukladno Pravilniku o granicama u ribolovnom moru Republike Hrvatske (NN 5/11)). Prema Odluci o popisu iskrcajnih mjesta za ribarska plovila koja obavljaju gospodarski ribolov na moru (NN 10/2020), otok Hvar raspolaže sa 6 iskrcajnih mjesta: Hvar – Vira, Hvar, Sućuraj, Jelsa, Vrboska i Stari Grad.

Slika 2. Kartografski prikaz ribolovnih podzona G3, G4 i G5 uokolo otoka Hvara (Pravilnik o granicama u ribolovnom moru Republike Hrvatske, NN 5/2011)

Obavljanje gospodarskog ribolova na moru, redoslijed i uvjeti obavljanja ribolova u pojedinim dijelovima ribolovnog mora, ograničenje vremena ribolova u određenim dijelovima ribolovnog mora, vrijeme i mjesto uporabe pojedinih ribolovnih alata, dozvoljena količina ulova ili sakupljanja u određenim dijelovima ribolovnog mora, odnosno dozvoljena količina ulova ili sakupljanja po jednoj povlastici te broj povlastica za određenu vrstu ribolova propisani su Zakonom o morskom ribarstvu (NN 62/17, 130/17, 14/19) i podzakonskim aktima koji uređuju pitanja morskog ribarstva. Od 2021. na snazi je i Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru ronjenjem (NN 30/2021) kojim se propisuju mjere regulacije ribolova sakupljanjem i obuhvaća sljedeće vrste morskih organizama: spužve, koralji, školjkaši, morski puževi, bodljikaši i plaštenjaci. Stanovnici otoka Hvara također obavljaju mali obalni ribolov, te rekreacijski i športski ribolov na moru koji su regulirani zasebnim pravilnicima.

Svi pokazatelji stanja ribolova u akvatoriju otoka prikazani su u tablicama Priloga 1, dok ovdje iznosimo sumarni prikaz stanja za 2020. godinu. Na području otoka Hvara registrirano je 153 profesionalnih ribara od kojih niti jedan ne obavlja ribolov ronjenjem, stoga nitko nema odobrenje za sakupljanje crvenog koralja (*Corallium rubrum*). Najviše je gospodarskih ribara sa sjedištem u Hvaru (60%), potom Jelsi (25%), Sućurju

(8%) i Stari Gradu (7%). Ovlaštenje za mali obalni ribolov imaju 203 osobe, od kojih je najviše onih sa sjedištem u Jelsi (46%), potom Hvaru (26%), Starom Gradu (23%) i Sućurju (5%). Za broj dozvola za rekreacijski i športski ribolov na moru nije moguće dobiti točne podatke jer se pod adresom unose naselja i to slobodnim unosom. Prema podacima Uprave za ribarstvo (2020.) od ukupnog ulova ribe i drugih morskih organizama najveći ulov odnosi se na ulov male plave ribe, koja čini 86% ukupnog ulova gospodarskog ribolova. Ukupan broj brodova koji se koriste za ribolov na području otoka Hvara je 153 (podjednak broju profesionalnih ribara), uglavnom prevladavaju brodovi veličine od 6 do 12 metara (58%). Alati kojima ribari love najveće količine morskih organizama su plivarice (88%) i povlačni alati (13%), dok su ostali zastupljeni u puno manjoj mjeri, i to alati za plašenje ribe, jednostruke mreže stajačice, klopke, obalne potegače, trostruke mreže stajačice, te udičarski i ostali alati (Uprava za ribarstvo, 2021). Statistički podaci za pojedina područja ekološke mreže nisu dostupni.

U akvatoriju otoka Hvara uzgaja se samo riba. Sva uzgajališta ribe nalaze se izvan obuhvata ali u blizini područja ekološke mreže na lokacijama uvala Vlaška (k.o. Stari Grad) i uvala Duboka (k.o. Sućuraj) (izvor: <https://www.pomorskodobro.dalmacija.hr/>). Lokacije predložene za buduće zone marikulture otoka Hvara također se nalaze izvan obuhvata ekološke mreže (Haramina i Rapić, 2012).

Na području otoka Hvara djeluje Lokalna akcijska skupina u ribarstvu (FLAG) Škoji. FLAG Škoji djeluje na području arhipelaga otoka Hvara, Visa i Šolte. Okuplja 31 člana, odnosno predstavnik javnog, gospodarskog i civilnog sektora, od koji je 21 s otoka Hvara.

Pokazatelji stanja ribolova u akvatoriju otoka Hvara vidljivi su u Prilogu I.

2.7.2. Poljoprivreda i stočarstvo

Monitoring uporabe poljoprivrednih površina u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže utvrđen je u dva zaštićena i osam područja ekološke mreže smještenih u 25 naselja. Svi pokazatelji stanja poljoprivrede prikazani su u tablicama Priloga 2, dok ovdje iznosimo sumarni prikaz stanja za 2020. godinu. Ukupan broj registriranih poljoprivrednih gospodarstva (PG) je 737 sa ukupno 3.103 ucrtanih parcela (Arkod ID) koje zauzimaju 495,06 ha poljoprivrednog zemljišta. Najveće površine ucrtane su pod maslinicima 281,11 ha, zatim slijede vinogradi 103,37 ha, oranice 36,72 ha, mješoviti višegodišnji nasadi 18,07 ha, ostale vrste uporabe zemljišta 6,4 ha, krški pašnjaci 4,92 ha, voćnjaci 2,87 ha, privremeno neodržavana parcela 2,16 ha, iskrčeni vinograd 0,91 ha, livada 0,66 ha i staklenici na oranici 0,13 ha. Od ukupno 3.103 ucrtane ID parcele, samo njih 24 je veće od jednog ha, a najveća je veličine 4,88 ha i zasađena je vinovom lozom. Područje ekološke mreže Hvar - od Maslinice do Grebišća ima najveću površinu poljoprivrednog zemljišta (338,84 ha) koja prekriva 10% područja ekološke mreže.

U jednom zaštićenom (ZK Šćedro) i sedam područja ekološke mreže utvrđen je **uzgoj izvornih i zaštićenih kultivara poljoprivrednog bilja** smještenih u 22 naselja. Od izvornih i zaštićenih kultivara uzgajaju se 2 kulture: plemenita vinova loza na površini od 8,62 ha i maslina na 120,4 ha. Broj parcela na kojima se uzgajaju je 693 (Arkod ID) o kojima skrbi 231 OPG. Područje ekološke mreže Hvar - od Maslinice do Grebišća ima najveću površinu zasađenu izvornim i zaštićenim kultivarima poljoprivrednog bilja (72,41 ha) o kojoj brinu 156 OPG-a.

U jednom zaštićenom (ZK Pakleni otoci) i šest područja ekološke mreže utvrđen je **uzgoj izvornih i zaštićenih pasmina (IZP) domaćih životinja** smještenih u 12 naselja. Pojedina naselja su djelomično, a druga pak u cijelosti u granicama zaštićenog ili područja ekološke mreže, a podatci se odnose na brojno stanje cijelih naselja. Od IZP domaćih životinja uzgaja se 11 vrsta životinja sa ukupno 23 pasmine i ukupnim brojem od 934 životinje. Za očuvanje travnjaka važan je uzgoj kopitara koji ispašom održavaju stanište, a njih je

zabilježeno ukupno 372 kom. Na travnjacima zaštićenog područja Pakleni otoci ispašu vrše mula/mazga, magarac, konj, koza i ovca u ukupnom broju od 47 grla u vlasništvu 4 OPG-a. Unutar Područja EM HR2001338 oko špilje u uvali Piščena gdje su eumediteranski travnjaci ciljno stanište registrirano je 37 grla ovaca jednog OPG-a. Unutar drugog područja ekološke mreže otoka Hvara koje ima za cilj očuvanje travnjačkih površina, područja EM HR2001343 oko špilje Duboška pazuha, nije registrirana nijedna IZP domaćih životinja. IZP domaćih životinja najviše ima registriranih u naseljima unutar područja HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća, i to 313 grla u vlasništvu 19 OPG-a.

Na području otoka Hvara djeluje Lokalna akcijska skupina (LAG) Škoji. LAG Škoji djeluje na području arhipelaga otoka Hvara, Visa i Šolte. Okuplja 46 članova, predstavnike javnog, gospodarskog i civilnog sektora, od koji je 34 s otoka Hvara.

Pokazatelji stanja poljoprivrede te podaci o uzgoju izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja na otoku Hvaru vidljivi su u Prilozima II. i III.

2.7.3. Lovstvo

Na području Hvara i hvarskih otoka u sklopu Lovačkog saveza Splitsko – dalmatinske županije djeluju dva lovačka društva Floriana park d.o.o. Split i Lovačko društvo "Hvar" iz Starog Grada koji djeluju na jednom lovištu i jednom uzgajalištu divljači. Uzgajalište divljači XVII/13 – Pelegrin obuhvaća zapadni dio Hvara. S južne strane granica ide morskom obalom od uvale Mala Garška do rta Pelegrin od kojeg se proteže sjeverna granica lovišta, koja također ide morskom obalom do uvale Vela Vira. Istočnu granicu lovišta od uvale Vela Vira ispod Širokog brda do uvale Male Garške čini žičana ograda visine 2 m. Lovište XVII/144 – Hvar je županijsko (zajedničko) lovište koje obuhvaća otok Hvar i otok Šćedro, osim rta Pelegrin, te skupinu otoka i otočića - Pakleni otoci.

Na području otoka Hvara od glavnih vrsta divljači obitava obični zec (*Lepus europaeus*), divlja svinja (*Sus scrofa*), jarebica kamenjarka (*Alectoris graeca*), divlji golub (*Columba livia*), trčka (*Perdix perdix*), puh (*Glis glis*), fazan (*Phasianus colchicus*) te vrste iz porodice kuna. Također se love i vrste divljači koje stalno ili povremeno obitavaju ili prelaze preko lovišta. Osim navedenog, na lovištu XVII/13 - PELEGRIN se nalazi uzgajalište jelena lopatara (27 grla), muflona (30 grla) i ograđeno lovište za divlje svinje (1 grlo). Jarebica kamenjarka na otoku Hvaru po lovnogospodarskoj osnovi spada u lovne vrste, međutim, zbog smanjenog broja te divljači i prema preporuci lovника i Izvršnog odbora Lovačke udruge otoka Hvara „Hvar“, ne vrši se odstrel navedene divljači u svrhu povećanja brojnosti iste. Dva manja jata jarebice kamenjarke viđaju se na području Vrh Sv. Nikole (iznad Svete Nedjelje prema Zavali). Lovostaj se za većinu vrsta proteže od početka godine do jesenskih mjeseci (Pravilnik o lovostaju, NN 94/2019).

Tablica 9 Lovišta na otoku Hvaru

Područje	Državna lovišta	Površina (ha)	Ovlaštenik prava lova
Hvar	XVII/13 - PELEGRIN	589	Floriana park d.o.o. Split
Područje	Zajednička otvorena lovišta	Površina (ha)	Ovlaštenik prava lova
Hvar	XVII/144 - HVAR	30.732	LU Hvar Stari grad

2.7.4. Šumarstvo

Na području otoka Hvara nalazi se 5.696,78 ha državnih šuma kojima gospodare Hrvatske šume, šumarija Hvar u sklopu Uprave šuma Podružnice Split (UŠP Split). Šumarija Hvar ima dvije gospodarske jedinice, Sv. Nikola i Plame. Proizvodna površina GJ Sv. Nikola iznosi 3.697,49 ha. Proizvodna površina GJ Plame iznosi 1.999,29 ha. Privatne šume otoka Hvara podijeljene su na gospodarske jedinice Hvar – Starigrad, Zastrazišće – Sućuraj i Vrboska – Jelsa, te zauzimaju 12.745,02 ha površine otoka. GJ Hvar – Starigrad zauzima zapadni dio otoka Hvara i Paklene otoke, te se cijela nalazi unutar državne GJ Sv. Nikola kojom gospodari šumarija Hvar, UŠP Split. Proizvodna površina GJ Hvar – Starigrad iznosi 4.498,83 ha. U gospodarskoj jedinici uređajni razred sjemenjača alepskog bora zauzima 40,22 % ukupne površine, sjemenjača crnog bora 0,33 %, dok uređajni razredi degradacijskih stadija makije, gariga i kamenjara čine skoro 60 %. GJ Zastrazišće – Sućuraj zauzima istočni dio otoka Hvara. Zapadna granica proteže se od uvale M. Stiniva na sjevernoj obali, preko vrha Križišće, do uvale Stinički dolac na južnoj obali otoka. Smještena je na području Općina Jelsa i Sućuraj, te je njen obuhvat istovjetan GJ Plame kojom gospodari šumarija Hvar, UŠP Split. Proizvodna površina GJ Zastrazišće – Sućuraj iznosi 4.235,06 ha. U gospodarskoj jedinici najveću površinu zauzimaju makije (74 %), dok se ostalo odnosi na sjemenjače alepskog bora. GJ Vrboska – Jelsa zauzima središnji dio otoka Hvara i otok Šćedro, te se cijela nalazi unutar državne GJ Sv. Nikola kojom gospodari šumarija Hvar, UŠP Split. Proizvodna površina GJ Vrboska – Jelsa iznosi 4.011,13 ha. Sjemenjače alepskog bora u gospodarskoj jedinici zauzimaju najveću površinu od 1.867,36 ha (47 %). Najmanju površinu zauzimaju šume crnog bora s površinom 19,94 ha ili 0,50 % površine gospodarske jedinice. Ostalo čine uređajni razredi degradacijskih stadija makije i kamenjara.

Od površine šuma kojima gospodari šumarija Hvar, 1.024,39 ha se nalazi u obuhvatu zaštićenih područja unutar GJ Sv. Nikola. U programu gospodarenja 2014. - 2023. vode se kao jednodobne sastojine – šume s posebnom namjenom (značajni krajobraz). Sjemenjače alepskog bora zauzimaju površinu od 168,49 ha. Većinom su to sastojine sedmog dobnog razreda koje čine skoro 73 % površine. Sastojine prvog dobnog razreda odnose se na opožarena područja otoka Marinkovac (požari iz 1992. i 1997.) na kojima se obnovio bor. Površina uređajnog razreda makije u šumama posebne namjene iznosi 274,72 ha. Makija ima značajnu ulogu u zaštiti tla od erozije i u oplemenjivanju pejzaža. Površine ovog dobnog razreda obuhvaćaju sastojine koje se nalaze na otoku Šćedru. Među vrstama zastupljene su: crnika, zelenika, lemprika, tršlja, planika, vris, smrdljika i smrič. Površina uređajnog razreda garig u šumama posebne namjene iznosi 581,18 ha. Pod utjecajem biotskih i abiotskih činitelja kroz dugo vremensko razdoblje klimatogena vegetacija zimzelenih šuma česmine degradirana je preko stadija makije u garig. Površine ovog uređajnog razreda obuhvaćaju sastojine koje se nalaze na Paklenim otocima, Šćedru i Zečevu. Poseban tip vegetacije je razvijen uz morsku obalu na otočićima, na kamenitim grebenima kao i u njihovoj neposrednoj blizini, gdje je jak utjecaj posolice. Među vrstama zastupljeni su: ružmarin, vrijes, pistacija, bušin i druge. Pojedinačno ili u manjim grupama zastupljen je alepski bor širokih, granatih krošnji i kratkog, zakrivljenog debla. Unutar zaštićenih područja svega 180,82 ha se nalazi u vlasništvu šumoposjednika, te se u gospodarskoj osnovi vode kao šume posebne namjene. Na Paklenim otocima šumoposjednici su u vlasništvu 3,11 ha sjemenjača alepskog bora i 71,76 ha makije (GJ Hvar – Starigrad) na otoku Sv. Klement. Makije čine degradacijski stadiji crnikovih šuma. Makiju čine: hrast crnika, alepski bor, planika, zelenika, rogač, lovor, somina, šmrika, brnistra, šibika i smrdljika. Na Zečevu nema privatnih šuma, dok su na Šćedru isključivo sjemenjače alepskog bora i to u površini od 105,95 ha, najviše uokolo uvale Moster. Hrvatske šume i Ministarstvo poljoprivrede trenutno ne raspolažu podacima o šumama analiziranim za područja ekološke mreže. Prema postojećim gospodarskim osnovama, ukupna površina privatnih i javnih šuma otoka Hvara iznosi 18.441,8 ha, što je više od polovice površine otoka Hvara. Od toga 69 % površine šuma je u vlasništvu šumoposjednika. Zonacijom je procijenjeno da je 7895 ha ciljnih šumskih stanišnih tipova u obuhvatu ekološke mreže, dakle oko 43 %.

2.7.5. Pomorski promet

Otok Hvar raspolaže s 5 županijskih i lokalnih morskih luka: Hvar, Jelsa, Stari Grad, Sućuraj, Vira koje se sve nalaze izvan područja u obuhvatu ovog plana ali čije brodske linije prolaze sve blizu područja. Katamaranska veza Split-Hvar/Hvar-Split je svakodnevna i višekratna. Hvar je proporcionalno turističkoj i nautičarskoj atrakciji toga grada najmanji porat na svijetu. Hvarska riva je izuzetno polivalentna jer je usred sezone dnevno i do 2.000 uplova. Na njoj pristaju i barkarijoli koji prevoze putnike do Paklenih otoka, te im je na raspolaganju desetak vezova. U obližnjoj Križnoj luci nalazi se crpka za brodsko gorivo. Jelsa je katamaranom spojena i s Bračom i s kopnom – stalnom vezom Split – Bol – Jelsa. Veza je svakodnevna. Stari Grad je trajektom povezan sa Splitom, Korčulom, Dubrovnikom, Rijekom, Barijem, Pescarom i Anconom, te katamaranom s Jelsom. Trajektna veza Split-Stari Grad/Stari Grad-Split je svakodnevna i višekratna. Sućuraj je povezan stalnom i čestom trajektnom linijom s Drvenikom pa se na kopno stigne za manje od pola sata, sa svim ukrcavanjem i iskrcavanjem. Vira je nekada bilo trajektno pristanište, a sada pruža zaklon ribarskim brodicama. U ribarskoj luci Vira su u okviru EU projekta ML-REPAIR postavljeni kontejneri za prikupljanje otpada iz mora. Vrboska je stalnom linijom povezana sa Starim Gradom, Jelsom i Hvarom, a iz Jelse je katamaranom pripojena Braču i Bolu. U Vrboskoj je i ACI-marina te crpka za brodsko gorivo.

Prema podacima iz 2019. od luka nautičkog turizma postoji 7 luka (4 marine i 3 sidrišta) s ukupnim brojem vezova 419 te 93 mjesta za smještaj plovila na kopnu. Broj plovila na stalnom vezu iznosi 149. Broj plovila u tranzitu iznosi 18.057 što čini 33 % plovila u tranzitu u SDŽ. Ukupan broj dana boravka plovila u tranzitu u lukama nautičkog turizma otoka Hvara iznosi 20.855. Početak sezone je u travnju koji čini 2 % ukupnih dana, a završetak u listopadu (5 %), dok se 93 % dana boravka odnosi na period od svibnja do rujna (Državni zavod za statistiku, 2019) što znači da nautički turizam obilježava početak i kraj turističke sezone otoka. Od 2019. na Šćedru je uspostavljeno još jedno sidrište s ukupnim brojem vezova 72. U obuhvatu Grada Hvara, na Paklenim otocima, smještena je ACI marina Palmižana koja ulazi u značajni krajobraz i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci. Naselje Sv. Nedjelja raspolaže s jednom lukom nautičkog turizma također unutar područja HR3000457 Južna obala Hvara. Prostornim planom Grada Hvara obuhvaćene su tri sportske luke od kojih su dvije u obuhvatu područja ekološke mreže. Sportska luka uvale Stiniva je unutar područja ekološke mreže HR3000456 od uvale Vitarna do uvale Maslinica, dok je sportska luka naselja Jagodna u obuhvatu područja HR3000457 Južna obala Hvara. Prostornim planom Općine Jelsa planirana je luka otvorena za javni promet unutar naselja Zavala koja je u obuhvatu područja ekološke mreže HR3000457 Južna obala Hvara, te niz sidrišta sa sjeverne i južne strane otoka. Prostornim planom Općine Sućuraj planirana su 3 turistička privezišta unutar područja EM HR3000457 Južna obala Hvara, te niz sidrišta. Sa sjeverne strane otoka planirana je luka otvorena za javni promet u EM HR3000137 uvali Bristova.

Studijom sidrišta Splitsko-dalmatinske županije (I i II faza) u prijedlogu izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije predložen je i veći broj sidrišta unutar područja ekološke mreže. Predloženo je 13 koncesijskih polja unutar 5 lokacija u akvatoriju EM HR3000095 Paklenih otoka, potom 3 u uvali Vela Garška koja je dio područja ekološke mreže HR3000115 Pelegrin - podmorje. Planira se nadopuna koncesijskim poljima Luke Tiha, i to uvala Hobonj u obuhvatu područja ekološke mreže Kabal HR3000116-podmorje, potom Soline – Vrboska s jednim velikim koncesijskim poljem u obuhvatu područja ekološke mreže HR3000451 Hvar - otok Zečevo, jedno polje u Luci Mrtinovik u obuhvatu područja HR3000457 Južna obala Hvara, te jedno u uvali Pokrvenik koja je dio područja ekološke mreže HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće – Hvar. III faza Studije u izradi planira koncesijska polja u uvali Vlaka na Paklenim otocima i u akvatoriju Zečeva. Studija sidrišta Splitsko-dalmatinske županije pretpostavlja korištenje tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta koja su adaptirana za razne vrste dna odnosno za ciljna staništa područja ekološke mreže.

2.7.6. Turizam

Na području otoka Hvara djeluju zasebne turističke zajednice unutar četiri jedinice lokalne samouprave. U rujnu 2019. godine potpisan je sporazum o projektnom udruživanju turističkih zajednica gradova, općina i mjesta s područja otoka Hvara (DMO Hvar) u skladu sa Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19, 42/20). Iako je sporazum o projektnom udruživanju turističkih zajednica potpisan, on još uvijek nije zaživio te svaka od četiri jedinice lokalne samouprave i dalje ima zasebnu turističku zajednicu. Turistička potražnja je sezonalna, 90 % od ukupnog broja noćenja ostvaruje se u ljetnom razdoblju (lipanj - rujan). Progresivni početak sezone nazire se već u travnju, a kraj u listopadu, s naglim padom broja noćenja u mjesecu studenom. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2019. otok Hvar je imao 1.568.307 noćenja, od čega 45 % je bilo ostvareno u Hvaru, 37 % u Jelsi, 14 % u Starom Gradu i svega 4 % u Sućurju. S najviše smještajnih kapaciteta raspolaže Hvar (43 %), potom Jelsa (37 %), Stari Grad (15 %) i Sućuraj (5 %). Najviše je odmarališta i sličnih objekata za kraći odmor (72 %), potom hotela (18 %), te kampova i prostora za kampiranje (10 %). Grad Hvar je 2018. godine obilježio 150. obljetnicu organiziranog turizma u gradu Hvaru što ukazuje na dugogodišnje iskustvo bavljenja turizmom. PR turističke zajednice Grada Hvaraje okrenut ka engleskom govornom području (UK i SAD) gdje nastupa kao destinacija bogate i luksuzne kulturne, eno-gastro, sportske i zabavne turističke ponude, kao i vodeća hrvatska destinacija u održivom razvoju turizma. Naročito se radi na unapređenju cikloturizma. Nastavno na rad TZ grada Hvara, otok Hvar proglašen je za najbolji otok Europe u 2019./2020. godini u jednom od najpoznatijih turističkih magazina Conde Nast Traveler. TZ grada Hvara podupire brojne organizacije kulturnih, zabavnih, sportskih, eno-gastro i ostalih manifestacija, te radi na razvoju luksuzne noćne zabave. Najraznovrsniju ponudu na otoku nude poduzetnici grada Hvara, iz koje je u kontekstu ekološke mreže bitno istaknuti prijevoz brodicama (barkarijoli), kajakarenje, SUP, ronjenje, padobranstvo, pješačenje i nadasve bicikljanje s ponudom 13 biciklističkih ruta diljem otoka. TZ promovira Paklene otoke, gdje je poveznica na postojeću stranicu zaštićenog područja, potom Crvene stijene. Na web stranici TZ Grada Hvara spominju se 143 speleološka lokaliteta, a zasebno se promoviraju špilja Sv. Nedjelja i Markova špilja. Daje se naglasak nautičkom turizmu kao i brojnim sportskim događanjima među kojima je nekoliko triatlona, big-game fishing turnir i regata. Od plaža unutar područja ekološke mreže se promoviraju one Paklenih otoka (Jerolim, Stipanska, Ždrilca, Mlini, Vinogradišće, Vlaka), potom Dubovica, Lučišće, Sveta Nedjelja i Jagodna. TZ grada Stari Grad također podupire brojne kulturne, sportske, gastro, ekološke i zabavne manifestacije. Tijekom 2019. nije bilo ulaganja u razvoj cikloturizma, staza niti kupališnih zona iako turistička zajednica ima planirana financijska sredstva. U Starome gradu se naročito promovira Starogradsko polje – Ager koje se od 2008. godine nalazi na UNESCO-vom Popisu svjetske kulturne baštine. Od aktivnosti važnih za ekološku mrežu bitno je istaknuti nautički turizam jer je Starigradska luka jedna od najposjećenijih luka na Jadranu. Kupališni turizam je razvijen i unutar područja ekološke mreže. Maslinica se promovira kao jedina pješčana plaža u Starigradskom zaljevu. Uz nju se promovira i plaža Žukova sa sjeverne strane otoka. TZ Grada Jelse također podupire brojne manifestacije, ulaže u cikloturizam (staza Gdinj – Sv. Nikola), kupališne zone, pješačke i tematske staze. Za razliku od Hvara, gdje dominiraju gosti iz SAD-a, UK-a i Francuske, na preostalom dijelu otoka Hvara posjetitelji su domaći gosti, Česi i Slovenci. Nijemci su česti posjetitelji općine Jelsa. Uz najveća naselja uz more, Jelsa promovira ruralne destinacije otoka. Moguć je organizirani posjet Grapčevoj špilji. TZ promovira otoke Šćedro i Zečevo, plaže, naturalizam, ronjenje i slične aktivnosti koje se odvijaju unutar područja ekološke mreže i zaštićenih područja. Poput ponude poduzetnika grada Hvara, i iz Jelse postoje organizirani posjeti 13 biciklističkih staza diljem otoka koje prolaze područjima ekološke mreže. Imaju i specijalizirane rute upoznavanja sa šumskom florom i faunom, te organiziraju festival nordijskog hodanja. Zanimljiva je ponuda Google sea view koja je dostupna na web stranici TZ Jelsa. Za razliku od gore navedenih JLS-a, ulogu TZ Sućuraj vrši Općina Sućuraj. Promoviraju se plaže i uvale koje su u obuhvatu ekološke mreže: pješčane uvale Perna i Mlaska, te šljunčane Mrtinovik, Pelinovik, Kozja, Smokova

i Smrska s južne strane otoka. Iako se goste poziva na posjet pješačkih i biciklističkih staza, ponuda nije razvijena. Isto je i sa rekreacijskim ribolovom.

Otok Hvar spada u najvažnije destinacije nautičkog turizma, pogotovo njegov zapadni dio gdje se posebno ističu luka Hvar i Pakleni otoci. Uz njih, nautičari posjećuju Starigradski zaljev, luku Sućuraj i sidrišta otoka Šćedro. Nautički turizam obrađen je u dijelu pomorskog prometa (poglavlje 2.6.5). Svi pokazatelji stanja nautičkog turizma dostupni su u Prilogu 3. Nautički turizam odvija se većinom uz obalu, sezonskog je karaktera i prostorno nije ustaljen.

Zaključno možemo reći da zaštićena područja i područja ekološke mreže zauzimaju posebno mjesto u turističkoj ponudi otoka gdje se odvija izletnički, nautički, kupališni i pustolovni turizam. Također je razvidno da je turizam diverzificiraniji i razvijeniji na zapadnoj strani otoka gdje je u većoj mjeri i prisutan.

Pokazatelji stanja nautičkog turizma otoka Hvara vidljivi su u Prilogu IV.

2.8. KULTURNA BAŠTINA

Kulturna baština zaštićenih područja sastavni je dio akta o proglašenju zaštite nad Paklenim otocima, Šćedru i Hvar - Čempresu. Ista se ne navodi za otočić Zečevo iako postojanje arheoloških nalaza na otoku ne možemo u potpunosti isključiti. Zaštićena kulturna dobra nalaze se i unutar područja ekološke mreže, međutim nisu ciljem upravljanja navedenim područjima s aspekta zaštite prirode. Takav pristup se ipak može isključiti za podzemna staništa u kontekstu kojih je za potrebe konzervacije kulturne baštine nužno voditi računa o očuvanju ciljnog staništa i vrsta.

Paklene otoke karakterizira bogato kulturno naslijeđe još iz doba Ilira. Prapovijesni grobovi (Ilirske grobne gomile) nađeni su na više mjesta na otoku Sv. Klement. Zanimljivost gomila je smještaj na otvorenim, povišenim predjelima izloženima Suncu. Jedna se nalazi na Veloj glavi, četiri su istočno od naselja Momića polje, jedna sa jugozapadne strane vrha Glavica, dok su tri zapadno od naselja Palmižane. U Luci Soline, uvala Soline nalaze se ostaci antičke rimske vile (*villa rustica*). Vila je smještena uz plodno polje i more uz malo naselje Vlaku, a prema položaju i funkciji u krajoliku i akvatoriju mogla bi se smatrati maritimnom vilom. Dio vile se pruža i u samu plitku uvalu. Vidljivi ostaci vile pretežno su iz kasnoantičkog razdoblja iako postoje arheološke indicije da je vila postojala već u 1./2. st. Kasnoantičke preinake vjerojatno su vezane uz solane u uvali Soline. Antička vila u uvali Soline na otoku Sv. Klementu u Registru je zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z-6430. Na Paklenim otocima pretpostavljaju se nalazi još dvije rimske vile: *villa rustica* u uvali Okorija na zapadnom dijelu otoka Sv. Klement uz Momića polje, drugo plodno polje na otoku i *villa rustica* u uvali Ždrilca na otočiću Marinkovac. Prostorni plan navodi i objekt graditeljske baštine u naselju Vlaka u uvali Vlaka i Stara Palmižana u uvali Vinogradišće s kućama iz 16.-19-st. Rekognoscirani kamenolom na otoku Sv. Klement, vjerojatno antički, nalazi se u uvali Taršće. Za Paklene otoke su karakteristični i ostaci vapnenica, te povijesne zidine od starog kamena. Tradicionalna djelatnost po kojoj su otoci dobili i ime je bilo smolarenje tj. dobivanje pakline. U naselju Vlaci se nalazi crkva svetog Klementa iz 16. stoljeća (proširena u 16. stoljeću). Crkva je u Registru zaštićenih kulturnih dobara pod oznakom Z-6448. Tijekom 1999.g. otkriveni su ulomci antičkih keramičkih posuda na dnu jame na Vodenom ratu. Podmorje Paklenih otoka obiluje podvodnom arheologijom, od toga su četiri antička brodoloma (rt Izmetište, Paržanj, Gojca i Stari stani) i jedan novovjekovni kod otočića Stambedra koji su zaštićena kulturna dobra.

Na otoku **Šćedru** se nalazi nekoliko prapovijesnih lokaliteta. Riječ je o grobnim gomilama (tumulima) koje su rasprostranjene po cijelom Šćedru. U uvali Rake pronađeni su antički ulomci koji upućuju na postojanje nekadašnje *ville rusticae* - komadi kamenih urni i sarkofaga, ostaci mozaika ili pak dijelova koji su iskorišteni

za gradnju u neposrednoj blizini nekadašnje *ville*. Ruševine dominikanskog samostana sv. Marije od Milosrđa nalaze se u uvali Mostir na sjevernoj obali otoka. Samostan je nastao na prijelazu iz 15. u 16. stoljeće. Vodi se kao zaštićeno kulturno dobro pod brojem Z-5097. Na Šćedru se nalazi i napušteno selo Nastane sa kamenim kućicama na brdu za koje postoje inicijative uređenja eko-etno sela otoka. Podmorje također obiluje arheološkim nalazima od kojih su u Registru zaštićenih kulturnih dobara Antički brodolom kod otoka Šćedra i Uvala Rake na otoku Šćedro. Predstavnik Umjetničke akademije u Splitu je na prvoj dioničkoj radionici istaknuo 65 do 75 arheoloških lokaliteta s vrijednim nalazima uslijed čega su neka već u tijeku dugogodišnjeg istraživanja. Čitavo podmorje otoka se u Prostornom planu općine Jelsa vodi kao hidroarheološko područje.

Starogradsko polje i povijesna jezgra Staroga Grada upisani su 2008. godine na UNESCO-vu Listu svjetske baštine. Starogradsko polje je prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara zaštićen u kategoriji kulturnog krajolika. Kulturni krajolik Starogradske polja primjer je vrlo staroga tradicijskog krajolika, zasađenog istim kulturama već 2400 godina te je najbolje sačuvana grčka parcelacija na Mediteranu.

Spomenik parkovne arhitekture Hvar - Čempres nalazi se u dvorištu **hvarskoga franjevačkog samostana Gospe od Milosti**. Samostan je zaštićen kao nepokretno kulturno dobro pod oznakom Z-5091. Sagrađen na poluotoku na istočnom rubu grada Hvara na mjestu srednjovjekovne crkvice sv. Križa. Ističe se zvonikom M. Andrijića, izvanrednim portalom N. Firentinca i oltarnim palama G. di Santa Croce, Palme Mlađeg i J. Bassana.

Prapovijesna **špilja u uvali Pokrivenik** nalazi se na sjevernoj strani otoka Hvara. Špilja je bila naseljena u neolitikumu i brončanom dobu. U špilji su pronađene životinjske kosti, morski pužići, školjke, ulomci prapovijesne keramike, te dvije male i jedna velika sjekira.

Grapčeva špilja se nalazi na padinama gorskog lanca otoka Hvara, u blizini mjesta Humac. Špilja obiluje stalaktitima i stalagmitima i bila je zaštićena do 2011. U špilji su pronađeni brojni ostaci keramike iz kasnog neolitika. Nađena je i slika lađe koja potječe iz 3000. godine prije Krista. Slika je urezana na vazi i predstavlja najstariju sliku lađe u Europi. Zaštićena je kao kulturno dobro pod oznakom Z-5610.

Markova špilja nalazi se na predjelu Pelegrin, šumovitom zapadnom dijelu otoka Hvara, oko 3,5 km udaljena od Grada Hvara. Nalazi iz špilje su raspona od rimskog vremena do starijeg neolitika, što je vremenski raspon od 6500. godine prije Krista do oko 500 godina poslije Krista. Kulturni sloj Markove špilje je za gotovo dva i pol tisućljeća stariji od onoga u Grapčevoj špilji. U Markovoj špilji su nađene velike količine keramike raznih kultura i značajne količine kremenog oružja i oruđa te predmeta od opsidijana kao i veliki broj koštanih ostataka uglavnom životinjskog podrijetla. U Markovoj špilji pronađena je jedinstvena skulpturica, keramička glava ovna, jedina skulptura te vrste na našim neolitičkim nalazištima.

Špilja Badanj nalazi se u uvali Pokrivenik na sjevernoj strani otoka Hvara. Ulaz u špilju visok je 20 m, a vidljiv je već na ulazu u uvalu. Špilja je duga 27 m., široka u glavnoj osi 11 m, a njena najveća visina iznosi 17,50 m. Glavna prostorija se prostire u pravcu istok – zapad. Tlo špilje je koso položeno. U sredini špilje se nalazi kameni blok visine i širine 2 m. na čijoj istočnoj strani je načinjena niša. U špilji su pronađene životinjske kosti, morski pužići, školjke, ulomci prapovijesne keramike tipa Hvar I, Hvar II, Hvar V, te dvije male i jedna velika sjekira vjerojatno kulturni predmeti. Špilja je bila naseljena u razdoblju neolita i brončanog doba.

3. PROCES PLANIRANJA I UKLJUČIVANJA DIONIKA

Proces izrade ovog Plana upravljanja koordinirala je Javna ustanova More i krš kroz stručno vođenje od strane Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, kao dio konzorcija kojeg je uz Sunce sačinjavao SAFEGE d.o.o. i Udruga BIOM, a koji je angažiran putem javne nabave od strane MINGOR-a.

Plan upravljanja se izrađivao od travnja 2020. do lipnja 2023., kroz strukturirani planerski proces prema principima participativnog planiranja i adaptivnog upravljanja, temeljem nacionalnih Smjernica za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže (MINGOR, 2020).

Plan upravljanja se izrađivao temeljem:

- Nacrta ciljeva i mjera očuvanja te zonacije rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja 26 područja ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja;
- Akata o proglašenju triju zaštićenih značajnih krajobraza i jednog spomenika parkovne arhitekture obuhvaćenih Planom upravljanja;
- Rezultata postojećih istraživanja i stručnih studija;
- Važećih prostornih planova;
- Radionica s dionicima;
- Internih radionica s Javnom ustanovom i MINGOR-om;
- Prethodnih godišnjih programa rada te znanja i iskustava Javne ustanove.

U procesu izrade Plana upravljanja identificirano je ukupno 75 dionika, organizacija relevantnih za zaštićena područja i područja ekološke mreže obuhvaćena Planom upravljanja.

Dionici su se u izradu plana upravljanja uključili u fazama utvrđivanja vrijednosti i pritisaka, osmišljavanja vizije i aktivnosti, utvrđivanja prioriteta aktivnosti i suradnika u provedbi te komentiranja cjelovitog nacrta Plana upravljanja. U Prilogu 5. nalazi se pregled svih dionika koji su se uključili u izradu Plana upravljanja i način njihova uključivanja.

Dionici su pozivani putem e-maila od strane JU, a imali su se priliku uključiti putem upitnika, radionica te službene procedure javne rasprave. Ukupno je na radionicama prisustvovalo 68 sudionika, predstavnika 47 organizacija. Na radionicama su sudjelovali i zaposlenici Javne ustanove.

Tablica 10 Pregled održanih radionica za dionike

Radionica	Datum	Teme	Broj sudionika	Mjesto održavanja
1.	24. i 25.3.2021.	Svrha i proces izrade Plana upravljanja, analiza vrijednosti, analiza pritisaka, elementi vizije	22	On-line
2.	19.5.2021.	Vrijednosti, pritisci, vizija	13	Jelsa
3.	21.9.2021.	Vizija, aktivnosti, suradnici, prioriteti	19	Hvar
4.	16.11.2021.	Vizija, aktivnosti, suradnici, prioriteti	14	Jelsa
5.	24. i 25.3.2021.	Svrha i proces izrade Plana upravljanja, analiza vrijednosti, analiza pritisaka, elementi vizije	22	On-line

Uključivanje dionika se provodilo u vrijeme pandemije COVID – 19 uz poštovanje epidemiološke situacije i mjera koje su bile na snazi. Ove vanjske okolnosti negativno su utjecale na odaziv dionika kao i na razinu njihove interakcije tijekom radionica.

Kako bi se omogućilo uključivanje što većeg broja dionika osmišljen je i on-line upitnik za dionike, a koji se provodio u razdoblju 22.02. - 03.03.2021. Upitnik je poslan na ukupno 90 e-mail adresa dionika, zaprimljen je ukupno 41 odgovor.

Unutar upitnika, dionicima je dana mogućnost da odgovaraju na pitanja specifično povezana s određenim područjem ekološke mreže ili zaštićenim područjem, i/ili na ona općenita pitanja vezana za upravljanje svim navedenim područjima.

Istaknute prirodne vrijednosti po mišljenju dionika su:

- Livade posidonije
- Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke
- Pješčana dna trajno prekrivena morem
- Grebeni
- Litice u uvali Pokrivenik
- Uvala Moster- *P. oceanica*, *C. nodosa*, *P. nobilis*, *L. litophaga*, *C. caespitosa*; mrijestilište i rastilište gopodarski važnih vrsta riba.
- Lovišće- *C. nodosa*, *P. nobilis*, *Cystoseira* sp.
- Gorgonije na Rt-u Tatinja i Zala luci
- Uvala Parja
- Uvala Pelegrinska
- Uvala Vela Garška (*P. oceanica*, *C. nodosa*)
- Uvale Žukova, Vlaška (Mlaška), Tiha i Zavala
- Crvene stijene istočno od uvale Piščena
- Najduža plaža na otoku Hvaru u uvali Lučišće
- Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea*
- Vazdazelene šume česmине (*Quercus ilex*)
- Mediteranske šume endemičnih borova
- Primjerci hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u blizini raskrižja Stari Grad - Dol
- Špilje i jame zatvorene za javnost
- Podmorske i kopnene špilje
- Travnjačka staništa

- Kamenita obala
- Bogatstvo ribljih vrsta
- Veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferumequinum*)
- Oštrouhi šišmiš (*Myotis blythii*)
- Važna staništa šišmiša
- Ostatci šume dalmatinskog crnog bora na većoj nadmorskoj visini, sve do vrha otoka
- Eterične i ljekovite biljke

Istaknute kulturne vrijednosti po mišljenju dionika su:

- Uzgoj vinove loze i maslina
- Podvodna arheološka nalazišta
- Vile rustike
- Tragovi dinosaura u Žukovi
- Ostaci tunela vojne namjene na punti Kabel
- Nalazišta srednjovjekovnih brodova
- Starogradsko polje
- Stari kameni putevi s serpentinama građenim od kamena
- Suhozidi
- Stara pastirska i ribarska naselja
- Kula Kaštilac s arheološkim nalazištem
- Kamena ruralna arhitektura u naselju Humac
- Grapčeva špilja, najznačajnije pretpovijesno nalazište na Jadranu, u kojoj su pronađeni znakovi kulture još iz 4. tisućljeća pr. Kr.
- Markova špilja

Negativna promjena koje su istaknuli dionici je nekontrolirani i neplanski razvoj turizma te slaba raspodijeljenost turista po otoku Hvaru (zapadni dio otoka Hvara je pod puno većim pritiskom turizma). Osim turizma istaknut je i pritisak drugih sektora za korištenjem prostora (graditeljstvo, promet, infrastruktura). Kao jedan od najistaknutijih pritisaka u unutrašnjosti otoka Hvara dionici su istaknuli požare i protupožarne aktivnosti i ilegalnu gradnju, dok su najistaknutiji pritisci na područjima ekološke mreže koji obuhvaćaju obalu otoka Hvara planirana gradnja hotela i turističkih naselja, urbanizirana područja i naselja, smeće i kruti otpad, a naglašena je i problematika morskog otpada i onečišćenja mora.

Identificiran je i problem malog broja lokalnog stanovništva te zainteresiranosti lokalnog stanovništva kao i lokalnih samouprava za očuvanje prirodne baštine. Dionici smatraju da je prisutnost i kontrola Javne ustanove More i krš i ostalih nadležnih institucija za očuvanje prirodne baštine nedovoljna. Sukladno time ističu nedostatak sustavnih istraživanja i monitoringa.

Na radionicama je identificiran problem neadekvatne nadležnosti institucija nad područjima ekološke mreže odnosno nemogućnost aktivnog upravljanja zbog neadekvatne zakonske regulative. U slučaju Javne ustanove More i krš dva najveća problema su što su ustanove koje upravljaju područjima ekološke mreže izvan sustava procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu i što ne postoje definirane prekršajne i kaznene odredbe za zabranjene radnje unutar ekološke mreže prema kojima bi čuvarska služba i ustanova općenito mogli postupati. Posebno je naglašen problem zakonske regulative. Dionici su istaknuli problem pogodovanja određenim interesnim skupinama, problem korupcije i nepotizma, ali i nedovoljno učinkovitu suradnju između lokalnog stanovništva i drugih lokalnih dionika sa stručnjacima.

Kao pozitivne promjene dionici su istaknuli obnovu i zaštitu kulturne baštine, razvoj turizma i poljoprivrede koje pruža lokalnom stanovništvu bolji životni standard.

Za očuvanje ovog područja u budućnosti dionici smatraju ključnim pojačati kapacitete Javne ustanove More i krš kojim bi poboljšali monitoring, istraživanje i kontrolu prostora. Osim kapaciteta Javne ustanove More i krš dionici smatraju da je u budućnosti potrebno jasno definirati odgovornosti institucija u upravljanju ovim područjem.

Kao jedna od glavnih prilika za unaprjeđenje upravljanja područjima obuhvaćenim ovim Planom upravljanja istaknuta je edukacija i aktiviranje civilnog sektora i lokalnog stanovništva. Također je kao prilika istaknuta potreba za boljom komunikacijom i jačom suradnjom i sinergijom među dionicima.

Dionici priliku za unaprjeđenje vide u izgradnji komunalne infrastrukture koja bi promovirala prirodnu baštinu, geobaštinu i kulturnu baštinu, ali u skladu sa principima održivog turizma. Dionici priliku vide u zaustavljanju devastacije bespravnom gradnjom, unaprjeđenju rada pravosuđa, uspostavi organiziranog sustava sidrenja, očuvanju ribljeg fonda, donošenju i provođenju odgovarajućih zakona/propisa, mogućnostima određivanja mjera koje će isključiti gospodarske djelatnosti koje bi mogle imati negativan utjecaj na predmetna područja, i ulaganju u protupožarne puteve.

Upravno vijeće Javne ustanove More i krš na 12. sjednici održanoj 24. travnja 2023. godine, donijelo je Odluku o upućivanju prijedloga Plana upravljanja na Javnu raspravu.

Na službenim stranicama Javne ustanove objavljen je Obavijest o provođenju javne rasprave o Prijedlogu plana upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže pu 6105 Hvar u trajanju od 24. travnja do 24. svibnja 2023. , o javnom izlaganju 23. svibnja 2023. u gradu Hvaru te o načinima dostave mišljenja, prijedloga i primjedbi na Plana upravljanja. U okviru javne rasprave zaprimljeno je 9 pismenih očitovanja od strane dvoje predstavnika zainteresirane javnosti. Javnom izlaganju u gradu Hvaru odazvalo se 28 sudionika, predstavnika 8 organizacija, te je o istom sastavljen zapisnik. Izvješće o javnoj raspravi objavljeno je na mrežnim stranicama Javne ustanove po usvajanju Plana upravljanja.

Rezultati procesa uključivanja dionika integrirani su u sve elemente Plana upravljanja, a ponajprije u aktivnosti Plana upravljanja. Prijedlozi aktivnosti koje nisu u nadležnosti rada Javne ustanove integrirani su na način da gdje je to god bilo moguće su osmišljene aktivnosti poticanja i suradnje Javne ustanove s nadležnim institucijama.

4. UPRAVLJANJE

4.1. VIZIJA

Otok Hvar s pripadajućim škojima područje je očuvanih morskih, obalnih i šumskih ekosustava Mediterana. Prirodnim vrijednostima upravlja se učinkovito, u suradnji s lokalnom zajednicom koja svojim djelovanjem i načinom života doprinosi razvoju otoka te ga s ponosom i ljubavlju čuva.

4.2. TEMA A. OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Opći i posebni ciljevi i pokazatelji povezani s ciljnim staništima i vrstama ekološke mreže izrađeni su sukladno Nacrtu ciljeva i mjera očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže (MINGOR, 2021). Postizanje ovih posebnih ciljeva i njihovih pokazatelja proizlaze iz obveza Republike Hrvatske kao članice Europske unije. Odgovornost ostvarivanja posebnih ciljeva vezanih za ekološku mrežu je na svim sektorima i nadležnim institucijama Republike Hrvatske. Javna ustanova će doprinijeti ostvarivanju posebnih ciljeva provedbom aktivnosti navedenih u ovom Planu upravljanja.

Pokazatelji postizanja posebnih ciljeva koji se odnose na ciljna staništa i vrste ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja preuzeti su iz pokazatelja očuvanja iz Nacrta ciljeva i mjera očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže (MINGOR, 2021). Isti se odnose na očuvanje površine ciljnih staništa te veličine populacije ciljne vrste šišmiša u područjima ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja.

Kroz razvijanje planova praćenja za ciljna staništa i vrste utvrdit će se dodatni pokazatelji koji će omogućiti praćenje kvalitete staništa (struktura, funkcija) i stanje populacija vrsta.

OPĆI CILJ A. Očuvano je povoljno stanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže te zaštićenih područja otoka Hvara obuhvaćenih Planom upravljanja.

Razvojem planiranih turističkih zona vjerojatni su nepovratni utjecaji na šumske, travnjačke i obalne ciljne stanišne tipove kopnenih područja ekološke mreže, te kontinuirani utjecaji na morska područja ekološke mreže prilikom korištenja turističkih zona ukoliko se prilikom planiranja ne bude vodilo računa o okolišnim i mjerama očuvanja prirode. Neuređenost komunalne infrastrukture za mnoga područja stvara pritiske u vidu onečišćenja, pogotovo za vrijeme turističke sezone.

Analizom prostornih planova jedinica lokalne samouprave identificirano je nekolicina nepostojećih ali planiranih turističkih zona (TUZ) koje potencijalno mogu ugroziti ciljna staništa ekološke mreže: TUZ na zapadnoj strani uvale Sviračina (Grad Hvar) unutar područja HR2001429 Hvar - od Prvog boka do Lučišća, TUZ na obali naselja Vrboska unutar područja HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća, TUZ Zračće i Pokrvenik koje graniče s morskim područjem Uvale Kruševa; HR3000143 Pokrvenik i Zračće – Hvar. Dodatno TUZ Zračće je planirana unutar područja HR2001421 Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova. Unutar Općine Jelsa, TUZ Makarac planirana je unutar područja HR2001425 Hvar - od Prapatna do Karnjakuše i granično s morskim područjem HR3000149 Uvale Prapatna i Makarac. Područje ekološke mreže unutar kojeg je planirano najviše TUZ u odnosu na njegovu površinu je HR2001427 Hvar - šume kod Starigrada, tri zone između uvale Zvala i V. Duboka, te tri na sjevernoj strani, unutar naselja Rudina i Stari Grad. Planirane TUZ oko uvale Prapatna, Perna i Mrtinovik graniče s najvećim morskim područjem ekološke mreže HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica. Dodatno TUZ Martinovik je planirana na

prostoru ciljnog stanišnog tipa Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea* HR2001343 Područja oko špilje Duboška pazuha. Planirano je proširenje kampa u uvali Mlaska na prostoru dva područja ekološke mreže (HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha i HR3000136 Uvala Vlaška - Hvar).

4.2.1. Obalna i morska staništa

- **POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.**

Otok Hvar drugi je najdulji otok Jadrana stoga očuvanje njegovih morskih i obalnih staništa značajno doprinosi očuvanju ciljnih staništa područja ekološke mreže Jadranskih otoka. Usprkos lokaliziranim aktivnostima inventarizacije i praćenja stanja naselja morske cvjetnice posidonije (kod 1120), kroz projekt Studije sidrišta Splitsko-dalmatinske županije i EU projekt IMPRECO, zbog velike rasprostranjenosti ovog stanišnog tipa u akvatoriju otoka Hvara ne može se sa sigurnošću procijeniti njegovo ukupno stanje. Istraživanja su ukazala da su naselja posidonije na destinacijama nautičkog turizma, koje su poglavito koncentrirane na zapadnoj obali otoka, pod jakim pritiskom slobodnog obaranja sidra čiji je utjecaj na naselja posidonije značajan (Kurtović Mrčelić et.al, 2021.). Te lokacije nalaze se unutar slijedećih područja ekološke mreže: HR3000095 Pakleni otoci i HR3000115 Pelegrin podmorje. Na lokacijama područja ekološke mreže HR3000119 Šćedro i HR3000116 Kabal podmorje već postoje uređeni sustavi priveza na plutaču (koncesija luke posebne namjene – sidrište) stoga je utjecaj slobodnog obaranja sidra ograničen, iako sva sidrišta koriste betonske blokove koji zauzimaju velike površine ciljnog stanišnog tipa, te je utvrđeno obaranje sidra pored uređenog sidrenog sustava. Na lokacijama područja ekološke mreže HR3000451 Hvar – otok Zečevo koje su pod intenzivnim utjecajem slobodnog obaranja sidra posidonija nije prisutna. Slobodno sidrenje odvija se i unutar drugih područja ekološke mreže koji imaju posidoniju navedenu kao ciljni stanišni tip ali ne u tolikoj mjeri, iako se zbog rasta nautičkog turizma očekuje priljev plovila na ostala područja/lokacije istih područja. Postoje područja ekološke mreže unutar kojih je posidonija reprezentativno stanište ali nije navedena kao ciljni stanišni tip, kao recimo za uvalu Mlaska u Sućurju koja se na popisu područja vodi kao HR3000136 uvala Vlaška – Hvar (pers.comm. Jelena Kurtović Mrčelić). Potrebno je revidirati naziv područja i ciljeve očuvanja. Na svim lokacijama intenzivnog slobodnog obaranja sidra potrebno je što prije urediti ekološki prihvatljive sustave sidrenja prema preporukama Studije sidrišta Splitsko-dalmatinske županije, a naročito prioritet potrebno je dati lokacijama područja Pakleni otoci i Pelegrin podmorje. Na postojećim sidrištima potrebno je betonske blokove zamijeniti s ekološki prihvatljivim sustavom sidrenja koji minimalno zahvaća ciljni stanišni tip, te kontrolirati i kažnjavati slobodno obaranje sidra. Isto tako potrebno je nadopunjavati Studiju sidrišta s novim lokacijama uređenja luke posebne namjene – sidrišta na kojima se uočava rast nautičkog turizma. U tu svrhu svrsishodno je satelitsko praćenje nautičkih plovila. Za naselja posidonije identificirana je još jedna prijetnja koja se odnosi na neadekvatno korištenje obalnih mreža potegača. Mediteranskom uredbom je zabranjeno koristiti obalne mreže potegače iznad morskih cvjetnica, uključujući i livade posidonije. Republika Hrvatska je 2018. godine od strane Europske unije ishodovala izuzeće od ove zabrane (derogacija), a temeljem tradicije uporabe ovih alata te uz ograničenje broja povlastica, ribolovnih pošti, načina obavljanja ribolova te uvođenje VMS kontrole plovila. Značajan udio ribolovnih pošti nalazio se i unutar područja ekološke mreže za koje je ciljno stanište naselja posidonije (1120) (prema Pravilniku o obavljanju gospodarskog ribolova na moru obalnim mrežama potegačama (NN 30/2018) i Karti pošta za potegače, do 1. studenog 2021.). Mreže potegače danas se ne vuku ručno kao nekoć, već se koriste vitla, stoga je sila takvih alata značajna, pa time i njihov potencijalan negativan utjecaj na naselja posidonije kroz mehanička oštećenja livada. Prema važećim propisima obalne potegače moguće je koristiti isključivo za lov gire oblice i gavuna. Međutim, česta je zlouporaba ovih alata za lov drugih vrsta, posebice vrsta iz porodice Sparidae, često nedorasle primjerke,

što negativno utječe na cjelokupnu biocenozu livada posidonije. Derogacija iz 2018. je 2021. produžena do listopada 2023. godine, te sadrži isključivo ribolovne pošte izvan područja ekološke mreže s ciljnim staništem naselja posidonije (1120) (prema Pravilniku o obavljanju gospodarskog ribolova na moru obalnim mrežama potegačama (NN 30/2018, NN 100/2021) i Karti pošta za potegače, od 1. studenog 2021.), što je važno održati i u eventualnim budućim produljenjima derogacije. Potegače se koriste kod gospodarskog i malog obalnog ribolova. Dok gospodarski ribolov prevladava na lokacijama unutar i u blizini Grada Hvara (iskrcaj 9.287 kg u 2019.) i Starog Grada (iskrcaj 13.340 kg u 2019.), mali obalni ribolov je najzastupljeniji u Općini Jelsa (46 % ovlaštenja otoka Hvara). Svakako je važno u suradnji s ribolovnom inspekcijom i policijom unaprijediti kontrolu korištenja ovog alata na terenu, jer prema kazivanju dionika ovaj oblik ribolova i dalje se ilegalno provodi i izvan zakonom propisanih ribolovnih pošti te nenamjenski u smislu ciljnih ribolovnih vrsta. S obzirom da u izradi ovog Plana upravljanja dosad nije bilo odaziva na dioničke radionice od strane ribara niti aktivnog FLAG-a Škoji pretpostavka je da oni nisu dovoljno upoznati s ulogom koju Ustanova ima u očuvanju ribljih resursa. Tu je suradnju potrebno uspostaviti. Komunikacija Ustanove s lokalnim dionicima iz sektora ribarstva je iznimno važna zbog usuglašavanja i zagovaranja održivih rješenja za područje ribarstva na predmetnim lokacijama. Suradnja s ribarima važna je i zbog drugih aktivnosti kojima se može doprinijeti očuvanju morskog ekosustava - sudjelovanje u akcijama čišćenja podmorja, analiza morskog otpada, dojava nedozvoljenih aktivnosti, evidencija podmorskih objekata, zapažanja neuobičajenih pojava i sl. FLAG Škoji je doduše odgovorio na upitnik poslan svim dionicima u kojem informira da će se neki od prijavljenih i odabranih projekata Mjere III.2/III.3 Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo provoditi na područjima ekološke mreže. Općenito, pritisak ribarenja dionici su istaknuli za sljedeća područja ekološke mreže: HR3000116 Kabal - podmorje, HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja, HR3000451 Zečevo, HR3000114 Otoci Lukavci, HR3000119 Šćedro – podmorje, HR2001421 Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova i na drugim područjima gdje su zaštićena samo kopnena staništa. Spominje se devastacija i od strane koća pogotovo za područja s južne strane otoka.

Aktivnosti nasipanja i dohrane plaža, te betoniranja na otoku Hvaru nisu tolikog razmjera da bi imale značajan utjecaj na naselja posidonije. Međutim takve aktivnosti devastiraju drugi, za otok Hvar rijetki i prostorno ograničeni stanišni tip, muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke (kod 1140). Pod pritiskom su pijesci uvale Maslinica (HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica), uvale Mlaska (HR3000136 Uvala Vlaška – Hvar), i uvale Vinogradišće (HR3000095 Pakleni otoci). Pijesci uvale Soline na Paklenim otocima nisu pod pritiskom jer se u blizini nalazi zaštićeno arheološko nalazište, te je lokalitet jako zamuljen što nije atraktivno za kupanje. Na lokacijama gdje je takav stanišni tip reprezentativan (pijesak) potrebno je u potpunosti zabraniti zahvate u prostoru, te provesti edukaciju jedinica lokalne samouprave, turističkih zajednica i drugih ključnih dionika o važnosti očuvanja tog stanišnog tipa. Nadalje potrebno je provesti daljnju inventarizaciju plaža u svrhu identifikacije reprezentativnih morskih i obalnih stanišnih tipova (kod 1140, 1210, 1310, 1410 itd.) koji bi se integrirali u postojeća područja ekološke mreže. Potrebno je obratiti pozornost na prisutnost strogo zaštićenih halofitnih vrsta kao što su slankasta solnjača (*Salsola kali*), sodna solnjača (*Salsola soda*), svinuti tankorepaš (*Parapholis incurva*), primorski ječam (*Hordeum marinum*), primorska makovica (*Glaucium flavum*), veliki obalni šaš (*Carex extensa*), bodljikava pirika (*Elymus farctus*) i pješčarski trputac (*Plantago indica*). Zbog malih površina pjeskovite podloge i izostanka morskih cvjetnica roda *Zostera* nije moguće sustavno praćenje stanja staništa temeljem prisutnosti te vrste. Međutim svrsishodno je praćenje očuvanosti prirodne podloge staništa te ugroženosti od morskog otpada. Na takvim ograničenim lokalitetima potrebno je nastaviti sa sustavnim prikupljanjem otpada koji je pretežito morskog porijekla, a tamo gdje se on ne provodi sustavno potrebno je aktivirati lokalno komunalno društvo.

Jedno morsko stanište zaslužuje posebnu pozornost, preplavljene ili dijelom preplavljene **morske špilje (8330)**, jer je u odnosu na svoju rasprostranjenost diljem obale otoka Hvara nepotpuno i s netočnim

koordinatama obuhvaćeno područjima ekološke mreže. Granice područja ekološke mreže ne obuhvaćaju u potpunosti rasprostranjenost ovog ciljnog stanišnog tipa te većina zoniranih morskih špilja nije precizno geolocirana iz tehničkih razloga. U periodu kada su speleološki objekti otkriveni ili zabilježeni koordinate lokaliteta nisu precizno određene te je stoga potrebno revidirati zonaciju postojećih špilja na način da se uvrste reprezentativne preplavljene ili dijelom preplavljenemorske špilje unutar postojećih područja ekološke mreže i revidiraju lokacije špilja koje su trenutačno izdvojene za ovaj ciljni stanišni tip unutar područja ekološke mreže. JU raspolaže s početnim podacima o morskih špiljama u mediolitoralu identificiranim tijekom terenskih obilazaka otoka Hvara tijekom 2021. Te podatke je potrebno nadopuniti s podacima *Eastern Adratic Monk Seal* projekta na području Republike Hrvatske i daljnjim obilascima područja HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica koje je nedovoljno istraženo. Nadalje, za utvrđivanje potopljenih morskih špilja potrebno je provesti konzultacije s ronilačkim klubovima i centrima, rekreativnim ribolovcima i podvodnim arheolozima jer su za njihovo utvrđivanje stanja i inventarizaciju potrebni veći terenski naponi, a nastavno na konzultacije provesti terenska istraživanja. Zaklonjene špilje u mediolitoralu koje imaju šljunčanu „plažu“ naročito su bitne za eventualni povratak sredozemne medvjedice na ove prostore gdje je u prošlosti obitavala, što dokazuje Odluka br. 01-449/1 o proglašenju Značajnog krajobrazna Šćedro iz 1968., koja navodi njeno viđanje na ovim prostorima. S druge strane, potopljene morske špilje najčešće skrivaju biocenoze u polutama ili potpunoj tami među kojima pronalazimo rijetke i ugrožene vrste čije je očuvanje bitno. Potrebno je utvrditi stanje anhihalinih špilja, identificirati floru i faunu, detektirati eventualne izvore onečišćenja, te uspostaviti suradnju s konzervatorima radi utvrđivanja lokacija arheoloških nalaza.

Iako tlocrtnom površinom manje zastupljeni grebeni (kod 1170), u prirodi ta najčešće polegnuta i okomita staništa zauzimaju puno veće područje od onoga kojeg vidimo na karti. Od same površine pa do velikih dubina, ona predstavljaju tipičan stanišni tip naše pretežito krševite obale. Zbog surovih životnih uvjeta gornja stepenica grebena, u zoni supralitorala i mediolitorala, nije bogata vrstama, ali je bitna za očuvanje krajobrazne vrijednosti otoka Hvara. Unutar područja ekološke mreže potrebno je u što većoj mjeri spriječiti daljnje betoniranje obale, na način da se postojeća privezišta uredi i privedu svrsi prihvata turista. Infralitoralna stepenica grebena najbogatija je vrstama. Potrebno je jačati nadzor nad vađenjem strogo zaštićene vrste prstaca (*Litophaga litophaga*) kojim se nepovratno devastira ovaj stanišni tip, a koje je uočeno na lokacijama područja ekološke mreže. U plićim zonama primijećen je golobrst biocenoze infralitoralnih algi (HR3000095 Pakleni otoci i HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica). Kao što je već navedeno u opisu morskih i obalnih staništa, nekadašnja staništa prstaca nakon devastacije predstavljaju povoljno stanište za razvoj malenih ježinaca u praznim rupama koji rade golobrst. Izlov prstaca je identificiran i od strane dionika područja. 2019. godine u okviru EU projekta IMPRECO provedeno je kartiranje litoralnih zajednica (Cartography of littoral rocky-shore communities – CARLIT) na području Paklenih otoka. Ono je obuhvatilo kartiranje zajednica makroalgi u mediolitoralu i gornjem infralitoralu gotovo cijele obale arhipelaga (izuzev sjeverno-zapadne obale otoka Marinkovca) te obradu prikupljenih podataka pomoću geografskog informacijskog sustava (GIS). Na osnovu mjerenja je izračunat omjer ekološke kvalitete tj. EQR vrijednost koja se za Paklene otoke kreće od 0,56 do 1,13. Za 88 % premjerene obale vrijednosti EQR-a pokazuju vrlo dobro ekološko stanje. Dobro i umjereno stanje evidentirano je za lokacije sa sjeverne strane Sv. Klementa (Čarnjeni bok zapad, Rt Čarnjeni bok, uvala Mala Koludrica, Petrov bok, Mala Duboka u. i Luka Palmižana. Podaci ne postoje za lokacije od uvale Perna do uvale Vinogradišće. Svrsishodno bi bilo CARLIT kartiranje provesti unutar svih područja ekološke mreže otoka Hvara koja za cilj imaju očuvanje stanišnog tipa grebeni. Na otoku Hvaru nisu vršena sustavna praćenja stanja koraligenske biocenoze grebena. Doduše rađena je inventarizacija vrsta na grebenima lokacija u obuhvatu slijedećih područja ekološke mreže: HR3000095 Pakleni otoci, HR3000119 Šćedro – podmorje, HR3000114 Lukavci i HR3000116 Kabal – podmorje. Uz biocenozu infralitoralnih algi, na brojnim lokacijama

Paklenih otoka (pličina Kampanel, Hrid Baba, Hrid Pločice, Rt Klobuk, Rt Močiguzica, Seka od Vodnjaka, Stambedar, Vodnjak Mali), te na jednoj lokaciji Rta Kabal zabilježene su dobro razvijene koraligenske biocenoze s velikim i gustim naseljima raznih vrsta gorgonija. Trenutno najveću prijetnju toj biocenozi predstavljaju klimatske promjene koje mijenjaju temperaturne obrasce mora te doprinose širenju invazivnih vrsta poput zelene alge *Caulerpa cylindracea*. Zbog rastućih pritisaka koji su izvan kontrole Javne ustanove, potrebno je na tim lokacijama potpuno ukloniti sve ostale pritiske poput ribolova i slobodnog sidrenja kako bi se vrstama omogućio neometan oporavak i rast.

Stanišni tip velike plitke uvale i zaljevi (1160) nalazi se u obuhvatu 2 područja ekološke mreže (HR3000116 Kabal – podmorje i HR3000119 Šćedro – podmorje). Takva područja imaju smanjenu cirkulaciju mora i intenzivan pomorski promet, posebno Starigradski zaljev. S druge strane takva staništa su bitna kao hranilišta ribama, naročito juvenilnim primjercima, a neke se komercijalno važne ribe tu mrijeste. Za Kabal su dionici istaknuli bogatstvo ribljeg fonda, međutim za to područje su najviše ukazali na krivolov, prelov, i tzv. *ghost fishing*⁴. Stoga je unutar najbližih i zaklonjenih dijelova područja potrebno zabraniti obavljanje ribolovnih aktivnosti kako bi se omogućio rast i mrijest komercijalnih vrsta, te jačati suradnju s ribolovnom inspekcijom kako bi se spriječile ilegalne ribolovne aktivnosti. Unutar oba područja potrebno je sustavno pratiti onečišćenja iz stalnih i povremenih izvora, te biti opremljen u slučaju iznenadnih onečišćenja mora.

Najrasprostranjenija ali ujedno i najmanje ugrožena staništa su **pješčana dna trajno prekrivena morem** (1110). Najveću ugrozu predstavlja okolna apartmanizacija i ugostiteljstvo ukoliko takvi objekti nemaju adekvatne septičke jame odnosno nisu spojeni na kanalizacijsku mrežu što je trenutno slučaj na velikom broju područja ekološke mreže. Lokalizirani pritisci na ovo stanište rastu za vrijeme turističke sezone na lokacijama koje su pod intenzivnim korištenjem od strane kupaca i nautičara. Kao i za naselja posidonije, ovaj stanišni tip se devastira mrežama potegačama, iako je utjecaj na njega manji zbog njegove nežive strukture staništa.

Prirodne i kulturološke vrijednosti podmorja arhipelaga Paklenih otoka je potrebno očuvati. Razvedena obala arhipelaga oblikovala je veliki broj lokaliteta izrazitih stanišnih uvjeta na malom prostoru čije je očuvanje bitno za neometano odvijanje prirodnih procesa što u konačnici doprinosi bogatstvu morskih vrsta u akvatoriju Paklenih otoka. Naročito bitna za očuvanje su plitka naselja posidonije u prolazima između otoka, otočića i hridi, naselje morske cvjetnice *Cymodocea nodosa* u Luci Soline, te koraligenski strmci pličine Kampanel, Hrid Baba, Hrid Pločice, Rt Klobuk, Rt Močiguzica, Seka od Vodnjaka, Stambedar, Vodnjak Mali. Nadalje u podmorju su rekognoscirana četiri arheoloških nalaza i jedan novovjekovni brodolom koji su upisani u Registar zaštićenih kulturnih dobara. U tu svrhu JU je pokrenula postupak izrade stručne podloge kojom će se predložiti zaštita podmorja Paklenih otoka u kategoriji značajnog krajobraza, s mogućnošću proglašenja rezervata u moru za pojedinu manju skupinu otočića i hridi.

Tijekom konzultacija, uz već gore spomenute pritiske na morska i obalna staništa, dionici prostora su istaknuli još i buku (Pakleni otoci), masovni turizam i sezonsku prekomjernu posjećenost prostora (Grad Hvar), te onečišćenje morskim otpadom (Pakleni otoci, Šćedro, Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova), onečišćenje otpadnim vodama (Zečevo, Uvale Prapratna i Makarac - Hvar). Za EM HR3000116 Kabal - podmorje dionici su istaknuli potrebu za proglašavanje zona bez ribolova, a za Paklene otoke proglašavanje

---

⁴ *Ghost fishing* - odbačena ili izgubljena ribarska oprema u koju se nastavljaju zaplitati i stradavati brojni morski organizmi

parka prirode. Za Zečevo je istaknuto da se sačuva područje, te da se ne dozvoli razvoj *party* turizma s čime se Ustanova slaže.

<ul style="list-style-type: none"> POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja. 				
Stanišni tip	Naziv područja	Pokazatelji postizanja posebnog cilja AA = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti	
<p>Stanje očuvanosti: FV-povoljno, XX-nepoznato, U1-nepovoljno-neodgovarajuće, U2-nepovoljno-loše, sukladno https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/, za razdoblje 2013.-2018.</p> <p>Pokazatelj očuvanosti: sukladno Nacrtu ciljeva i mjera očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže (MINGOR, 2021)</p> <p>Stupanj očuvanosti: razina očuvanosti strukture i funkcije prirodnog staništa: A = izvrsna očuvanost, B = dobra očuvanost, C = prosječna ili smanjena očuvanost, sukladno SDF-u područja na https://www.bioportal.hr/gis/</p>				
1140 Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	HR3000457	Južna obala Hvara -od rta Nedjelja do uvale Česminica	Očuvano 1 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1	HR3000456	Hvar-od uvale Vitarna do uvale Maslinica	Očuvano 0,5 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: XX	HR3000135	Otok Hvar od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	Očuvano 0,08 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000149	Uvale Prapratna i Makarac - Hvar	Očuvano 0,1 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000095	Pakleni otoci	Očuvano 0,05 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000143	Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zračće – Hvar	Očuvano 0,07 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000136	Uvala Vlaška - Hvar	Očuvano 0,03 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000138	Uvala V. Pogorila – Hvar	Očuvano 0,02 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B

• POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AA = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
	HR3000139	Uvala M. Pogorila – Hvar	Očuvano 0,02 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000140	Uvala M. Moševčica – Hvar	Očuvano 0,005 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000141	Uvala V. Moševčica – Hvar	Očuvano 0,03 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000142	Uvale Divlja mala i Divlja vela – Hvar	Očuvano 0,01 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
1110 Pješčana dna trajno prekriveno morem	HR3000457	Južna obala Hvara -od rta Nedjelja do uvale Česminica	Očuvano 1440 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1	HR3000456	Hvar-od uvale Vitarna do uvale Maslinica	Očuvano 20 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: XX	HR3000116	Kabal-podmorje	Očuvano 60 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000149	Uvale Prapatna i Makarac - Hvar	Očuvano 17 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
	HR3000095	Pakleni otoci	Očuvano 1450 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
	HR3000143	Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zračće – Hvar	Očuvano 190 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000119	Šćedro - podmorje	Očuvano 10 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A

• POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AA = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
	HR3000136	Uvala Vlaška - Hvar	Očuvano 13 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000137	Uvala Bristova - Hvar	Očuvano 7 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000138	Uvala V. Pogorila – Hvar	Očuvano 3 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
	HR3000139	Uvala M. Pogorila – Hvar	Očuvano 4,5 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
	HR3000140	Uvala M. Moševčica – Hvar	Očuvano 1,9 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
	HR3000141	Uvala V. Moševčica – Hvar	Očuvano 3 ha postojeće površine stanišnog tipa.	A
	HR3000142	Uvale Divlja mala i Divlja vela – Hvar	Očuvan stanišni tip unutar zone od 8 ha.	A
1160 Velike plitke uvale i zaljevi	HR3000116	Kabal-podmorje	Očuvano 55 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: XX	HR3000119	Šćedro - podmorje	Očuvano 24 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: XX				
1120* Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	HR3000457	Južna obala Hvara -od rta Nedjelja do uvale Česminica	Očuvano 1070 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B

• POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AA = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1	HR3000456	Hvar-od uvale Vitarna do uvale Maslinica	Očuvano 210 ha postojeće površine stanišnog tipa	B
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1	HR3000135	Otok Hvar od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	Očuvano 70 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000116	Kabal-podmorje	Očuvano 130 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
	HR3000451	Hvar - otok Zečevo	Očuvano 95 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
	HR3000095	Pakleni otoci	Očuvano 330 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000115	Pelegrin - podmorje	Očuvano 110 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000119	Šćedro - podmorje	Očuvano 360 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000114	Otoci Lukavci	Očuvano 35 ha postojeće površine stanišnog tipa koji dolazi samostalno i 10 ha u kompleksu sa stanišnim tipom 1170 Grebeni.	A
	HR3000137	Uvala Bristova – Hvar	Očuvano 5 ha postojeće površine stanišnog tipa	C
1170 Grebeni	HR3000456	Hvar-od uvale Vitarna do uvale Maslinica	Očuvano 45 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: XX	HR3000135	Otok Hvar od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	Očuvano 17 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B

• POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AA = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1	HR3000116	Kabal-podmorje	Očuvano 85 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000464	Područje oko rta Tatinja-Hvar	Očuvano 70 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000451	Hvar - otok Zečevo	Očuvano 80 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000095	Pakleni otoci	Očuvano 195 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000115	Pelegrin - podmorje	Očuvano 40 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000143	Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zračće – Hvar	Očuvano 34 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000119	Šćedro - podmorje	Očuvano 90 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR3000114	Otoci Lukavci	Očuvano 15 ha postojeće površine stanišnog tipa koji dolazi samostalno i 10 ha u kompleksu sa stanišnim tipom 1120 Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>).	B
8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	HR2001425	Hvar-od Prapatna do Karnjakuše	Očuvana anhialina špilja.	C
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1	HR2001428	Hvar-od Maslinice do Grebišća	Očuvana anhialina špilja.	C
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1	HR3000457	Južna obala Hvara -od rta Nedjelja do uvale Česminica	Očuvane dvije anhijaline krške špilje (Jama Golubinka (o. Hvar) i Živa voda špilja) i dvije morske špilje (Špilja Petrarica i Špilja kod Svete Nedilje).	C

• POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AA = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
	HR3000116	Kabal-podmorje	Očuvana morska špilja.	C
	HR3000095	Pakleni otoci	Očuvana jedna morska špilja (Špilja kod otočića Gojca) i jedna anhijalina krška špilja (Vodeni rat).	B
	HR3000115	Pelegrin - podmorje	Očuvane dvije morske špilje.	C
	HR3000119	Šćedro - podmorje	Očuvana morska špilja.	B

Naziv zaštićenog područja	Pokazatelj postizanja posebnog cilja AA
Značajni krajobraz Pakleni otoci	Razgraničeno je pomorsko dobro na području ZK Pakleni otoci. Nema novih građevinskih zahvata u obalnom pojasu u odnosu na 2023. godinu.
Značajni krajobraz Šćedro	Razgraničeno je pomorsko dobro ZK Šćedro. Nema novih građevinskih zahvata u obalnom pojasu u odnosu na 2023. godinu.
Značajni krajobraz Zečevo	Nema novih građevinskih zahvata u obalnom pojasu u odnosu na 2023. godinu.

TEMA A: Očuvanje prirodnih vrijednosti

OPĆI CILJ: Očuvano je povoljno stanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže te zaštićenih područja otoka Hvara obuhvaćenih Planom upravljanja.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ AA: Očuvano je povoljno stanje obalnih i morskih ciljnih staništa područja ekološke mreže i zaštićenih područja.															
Monitoring	Uspostaviti praćenje stanja stanišnih tipova 1140 Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke; 1110 Pješčana dna trajno prekriveno morem; 1160 Velike plitke uvale i zaljevi, 1120* Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>).	AA1	Izrađen plan praćenja stanja.	1											MINGOR, VS (IOR, PMF, US, PMS,...)
Monitoring	Provoditi praćenje stanja stanišnih tipova 1140 Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke; 1110 Pješčana dna trajno prekriveno morem; 1160 Velike plitke uvale i zaljevi, 1120* Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>).	AA2	Izvešća o praćenju stanja s georeferenciranim podacima o rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini staništa i procjenom očuvanosti.	1											MINGOR, VS (IOR, PMF, US, PMS,...)
Monitoring	Uspostaviti praćenje stanja stanišnih tipova 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje; 1170 Grebeni.	AA3	Izrađen plan praćenja stanja.	1											MINGOR, VS (IOR, PMF, US, PMS,...)
Monitoring	Provoditi praćenje stanja stanišnih tipova 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje; 1170 Grebeni.	AA4	Izvešća o praćenju stanja s georeferenciranim podacima o rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini staništa i procjenom očuvanosti.	1											MINGOR, VS (IOR, PMF, US, PMS,...)
Suradnja	Suradivati s MINGOR i angažiranim stručnjacima u provedbi nacionalnog	AA5	Pregled upita za suradnju na koja se JU	1											MINGOR, VS

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
	kartiranja obalnih i morskih staništa te prema potrebi provoditi dodatna kartiranja.		odazvala. Izvješća dodatnih kartiranja.												
Istraživanje	Utvrđiti prisutnost halofitnih vrsta i različitih obalnih ciljnih staništa u svrhu revizije ekološke mreže.	AA6	Izvješća istraživanja. Prijedlozi JU izmjena ekološke mreže.	1											VS (PMS, PMF,...)
Istraživanje	Provesti pregled terena kako bi se revidirali nazivi i koordinate postojećih morskih špilja, te utvrdile eventualne nove, a u svrhu revizije ekološke mreže.	AA7	Izvješće prijedloga revizije.	1											RC
Istraživanje	Utvrđiti stanje evidentiranih morskih špilja.	AA8	Izvješće istraživanja s ocjenom stanja.	2											MINGOR, VS (IOR, PMF, US, PMS,...)
Zagovaranje	Zagovarati postavljanje ekoloških sidrišta te zabranu sidrenja unutar livada posidonije sukladno preporukama Studije sidrišta Splitsko-dalmatinske županije.	AA9	Minimalno 10 službenih očitovanja JU. 1 javno istupanje JU godišnje. Broj i financijski iznosi ostvarenih projekata JU ove tematike. Uspostavljeno 5 koncesijskih polja sidrenja s ekološkim sustavom sidrenja.	1											JLS, SDŽ UOTPD I UOZOKPII, I, KS
Zagovaranje	Zagovarati nadopunu Studije sidrišta s novim lokacijama uređenja luka posebne namjene - sidrišta sukladno porastu pritiska od strane nautičara unutar područja ekološke mreže.	AA10	Prijedlozi JU za nadopunu Studije sidrišta.	2											SDŽ UOTPD
Zagovaranje	Zagovarati zamjenu sidrenih blokova ekološkim sustavom sidrenja sukladno preporukama Studije sidrišta Splitsko-dalmatinske županije.	AA11	Minimalno 3 službena očitovanja JU. Ostvaren minimalno jedan projekt JU vezan za ovu tematiku. 3 koncesijska polja koja	3											SDŽ UOTPD I UOZOKPII, KS

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
			su zamijenila blokove s ekološkim sustavom sidrenja.													
Monitoring	U suradnji sa SDŽ, sudjelovati u uspostavi i provedbi praćenja pritisaka na ciljna morska i obalna staništa.	AA12	Sustav praćenja pritisaka. Izvješća praćenja stanja.	2												SDŽ, JLS
Monitoring	U suradnji sa SDŽ, sudjelovati u uspostavi i praćenju broja i distribucije nautičara na području Paklenih otoka.	AA13	Sustav praćenja nautičara. Izvješća praćenja stanja.	2												SDŽ, GH, NCH
Aktivno upravljanje	Sudjelovati u organizaciji i provedbi akcija čišćenja obale i podmorja te praćenju morskog otpada.	AA14	Minimalno 1 akcija godišnje u kojima je sudjelovala JU. Pregled lokacija prikupljanja i vrste/količine prikupljenog otpada.	2												JLS, NC, KD, ACI, OCD, RK, RC, RIB, FLAG Š
Monitoring	Izraditi i provoditi upitnike za ronilačke centre u svrhu prikupljanja informacija o stanju ciljnih staništa te vezanih vrsta.	AA15	Izrađen upitnik. Minimalno 3 uključena ronilačka centra. Izvješće o prikupljenim podacima.	2												OSMSS, OCD
Zagovaranje	Poticati uređenje postojećih, legalnih privezišta u svrhu prihvata posjetitelja kako bi se spriječilo daljnje betoniranje obale.	AA16	Minimalno 3 službenih očitovanja JU. Minimalno 3 uređena postojeća legalna privezišta.	3												JLS, SDŽ
Zagovaranje	Zagovarati zabranu korištenja destruktivnih ribolovnih alata i praksi na područjima ekološke mreže gdje su livade posidonije ciljni stanišni tip.	AA17	Minimalno 3 službena očitovanja JU. 5 javnih istupanja JU.	1												MPS
Suradnja	Jačati suradnju s ribarskom inspekcijom u svrhu bolje kontrole ilegalnog izlova zaštićenih vrsta.	AA18	Minimalno 1 zajednička aktivnost godišnje.	2												PRI MPS
Suradnja	Jačati suradnju s ribarima i FLAG-ovima na temu održivog ribolova i očuvanja ciljnih staništa i zaštićenih vrsta.	AA19	Minimalno 2 zajedničke aktivnosti godišnje.	2												RIB, FLAG Š

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
Zagovaranje	Zagovarati zabranu betonizacije, nasipanja i neadekvatne dohrane supralitoralnih i mediolitoralnih pijesaka.	AA20	Minimalno 5 službenih očitovanja JU. 5 javnih istupanja JU.	1											JLS, SDŽ
Zagovaranje	Zagovarati postavljanje plutača za ronilačke aktivnosti korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta prilagođenih ciljnom stanišnom tipu grebeni, posebice na lokalitetima s dobro razvijenim biocenzozama infralitoralnih algi, koraligena ili bilo kojeg drugog dobro razvijenoga facijesa ili asocijacije stanišnog tipa.	AA21	Minimalno 3 sastanka JU s nadležnim tijelima vezano za ovu tematiku. Izrađena stručna podloga za postavljanje plutača za ronilačke aktivnosti.	2											SDŽ, JLS, MMPI, P
Zagovaranje	Zagovarati regulaciju ribolovnih alata unutar ciljnog stanišnog tipa grebeni, posebice na lokalitetima dobro razvijene biocenoze infralitoralnih algi ili koraligena ili bilo kojeg drugog dobro razvijenoga facijesa ili asocijacije stanišnog tipa	AA22	Minimalno 3 službenih očitovanja JU. Minimalno 3 sastanka sa zapisnicima i pregledom sudionika.	2											MPS, FLAG Š, R
Suradnja	Provoditi aktivnosti za očuvanje plemenite periske sukladno smjernicama nadležnih tijela.	AA23	Pregled provedenih aktivnosti.	1											MINGOR, PP
Aktivno upravljanje	Istražiti mogućnost restauracije ciljnih stanišnih tipova te prijaviti projekt vezano za ovu tematiku.	AA24	Analiza postojećih primjera dobre prakse restauracije. Prijavljen projekt s ovom tematikom.	2											MINGOR, VS

4.2.2. Šumska staništa i eumediteranski travnjaci

- **POSEBNI CILJ AB:** Očuvano je povoljno stanje ciljnih šumskih staništa i eumediteranskih travnjaka ekološke mreže i zaštićenih područja.

Šume prekrivaju značajne površine zaštićenih područja te se njihova vrijednost navodi i u samim aktima o proglašenju Paklenih otoka, Šćedra i Zečeva značajnim krajobrazima. Stoga je njihove površine potrebno u potpunosti sačuvati onakvima kakve su bile u doba proglašenja ovih područja zaštićenima, 1968. godine. Za navedena područja Ustanova izrađuje plan protupožarne zaštite koja je zakonski dužna izraditi i provoditi za ova zaštićena područja. Ustanova od 2019. prati utjecaj potkornjaka na Paklenim otocima. U suradnji sa Hrvatskim šumarskim institutom 2019. JU More i krš je organizirala radionicu namijenjenu čuvarskoj i stručnoj službi o mediteranskom potkornjaku i obilazak zaraženih borova na Paklenim otocima. Na radionici je pokazano kako se mikroskopski identificira štetni organizam te kako ga je moguće determinirati na temelju izgleda hodničkog sustava u floemu kore. Održana je prezentacija u kojoj je dato objašnjenje o kakvoj je vrsti riječ, pojašnjena je njegova pojačana pojava te štetnost za bor. Također je dan naglasak na mogućnosti suzbijanja i praćenja feromonskim klopama. Osim prezentacija odrađen je i terenski dio radionice na Paklenim otocima pri čemu se postavilo feromonske klopke koje bi poslužile za kasniji monitoring. Na Paklenim otocima su pronađene slijedeće vrste potkornjaka *O. erosus*, *T. destruens* i *P. carcaratus*. Zaključeno je kako su potkornjaci na Paklenim otocima u prederuptivnoj fazi međutim populacije mediteranskog potkornjaka u Hrvatskoj posljednjih godina pokazuju vrlo nagle gradacije koje je teško kontrolirati i kojima sušna razdoblja i klimatske promjene pogoduju, stoga je rano otkrivanje gradacije ključno za zaštitu šuma. Jedino za područje Paklenih otoka Ustanova ima razvijenu suradnju s Hrvatskim šumama. To je najviše iz razloga što Ustanova nema stručnog kadra koji bi vodio računa o očuvanju stanišnog tipa Mediteranske šume endemičnih borova. Stoga ne postoje niti programi praćenja stanja šumskih stanišnih tipova pa se o njemu jako malo zna. Za očuvanje ovog stanišnog tipa Ustanova se prvenstveno oslanja na nadležna nacionalna tijela koja revidiraju šumske gospodarske osnove Hrvatskih šuma kako bi iste bile u skladu s Direktivom o staništima. Prilikom izrade evaluacije stanja ovog stanišnog tipa Ustanova se najviše oslonila na gospodarske osnove Hrvatskih šuma i Ministarstvo poljoprivrede, Sektor za šume privatnih šumoposjednika, analizu prostornih planova, te doprinos dionika prilikom konzultacija. Predstavnici odjela Hrvatskih šuma ispostava Jelsa na dioničkoj radionici u Jelsi su naglasili kako nedostaje radne snage na otoku za održavanje šuma na otoku Hvaru. Naglasili su i visoke troškove pošumljavanja terena koji su mahom nedostupni i zahtjevni te je isto moguće provoditi zahvaljujući izvorima iz EU fondova. Aktivnosti održavanja pošumljavanja uglavnom vrše vanjski izvođači održavanja pošumljavanja Hrvatskih šuma, pod nadzorom Hrvatskih šuma ispostava Jelsa.

Sve jedinice lokalne samouprave planiraju nove infrastrukturne sustave unutar područja ekološke mreže otoka Hvara koja za cilj imaju očuvanje šumskih tipova staništa stoga je gradnja prvenstveno u svrhu razvoja turizma direktna prijateljstva svim kopnenim staništima. Unutar područja EM HR2001428 Hvar – od Maslinice do Grebišća postoje već brojne poljoprivredne površine, te naselja s komunalnom infrastrukturom, i poneke TUZ. Od strane dionika zamijećeno je krčenje šume zbog dobivanja poljoprivrednog zemljišta te ono ima blagi trend povećanja. Probijaju se makadamski putevi kojima se otvara mogućnost sve većem broju posjetitelja, a samim time se stvara dodatni pritisak na očuvanje šuma. Kao i za većinu područja evidentirana je divlja gradnja. Za ovo područje dionici su istaknuli potrebu za pošumljavanjem, posebice dalmatinskim crnim borom, autohtonom vrstom.

Jedna proizvodna zona planirana je iznad uvale Tvrđna pazuha (Općina Sućuraj) u obuhvatu područja ekološke mreže HR2001421 Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova. Dionici za ovo područje ističu širenje alepskog bora na opožarenim područjima koji brzo raste te polako istiskuje nisko grmlje i šume česmine i

čempresa. Stoga je potrebno pratiti rasprostranjenost alepskog bora i njegov utjecaj na autohtonu šumu česmine, imajući na umu da su i 9340 Vazdazelene šume česmine (*Quercus ilex*) i 9540 Mediteranske šume endemičnih borova ciljni stanišni tipovi za ovo područje.

Za područje EM HR2001427 Hvar - šume kod Starigrada kao pritisci i prijetnje su identificirani eksploatacija šuma u vidu drva za ogrjev i gradnju, rastući pritisak gradnje u svrhu razvoja turizma, te divlja i ilegalna gradnja.

Ilegalna gradnja, odnosno vizualna devastacija prostora evidentirana je od strane dionika za područje Značajnog krajobraza Pakleni otoci, Značajnog krajobraza Šćedro, te dva područja ekološke mreže: HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća i HR2001425 Hvar - od Prapatna do Karnjakuše. Prijetnja od požara navodi se za sva područja koja imaju za cilj očuvanje šumskih ciljnih staništa. Stoga je potrebno jačati suradnju s vatrogasnim društvima otoka Hvara. Na otoku Hvaru postoji dobrovoljno vatrogasno društvo Hvar, dobrovoljno vatrogasno društvo Stari Grad, dobrovoljno vatrogasno društvo Jelsa i dobrovoljno vatrogasno društvo Sućuraj.

Za ostala područja (HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha, HR2001429 Hvar - od Prvog boka do Lučišća i HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena) Ustanova trenutno ne raspolaže s terenskim podacima pritiska i prijetnji. Svakako ne postoje podloge koje bi omogućile evaluaciju stanja dva šumska ciljna stanišna tipa koja se štite unutar područja ekološke mreže. Potrebno je provoditi daljnja istraživanja kako bi se procijenilo pravo stanje vazdazelenih šuma česmine (9340) i mediteranskih šuma endemičnih borova (9540).

Kao što je navedeno u podtemi vezanoj za travnjačka staništa, također će i aktivnosti koje doprinose očuvanju šumskih stanišnih tipova doprinjeti i očuvanju ciljnih vrsta šišmiša koji koriste te površine kao lovno područje.

Svakako Ustanova treba nastaviti međusektorsku suradnju koju ima ostvarenu s Hrvatskim šumama na prostoru Paklenih otoka u praćenju utjecaja potkornjaka. Takvu suradnju je potrebno proširiti na praćenje cjelokupne bioraznolikosti te na ostala zaštićena područja i područja ekološke mreže. Potrebno je provesti i kapacitiranje ustanove što je predmetom teme F. ovog plana upravljanja.

Spomenik parkovne arhitekture Hvar - Čempres se nalazi u samom gradu Hvaru u sklopu franjevačkog samostana i jedno je od najstarijih stabala ove vrste u Hrvatskoj. Sam čempres nema puno vanjskih ugroza jer je jako dobro zaštićen s obzirom na to da se nalazi u samom kompleksu franjevačkog samostana. Iako nema vanjskih ugroza sam životni vijek čempresa i prirodne nepogode (olujni vjetar, grom i sl.) predstavljaju jedinu ugrozu. Ustanova će i dalje provoditi sanitarnu rezidbu čempresa.

Poljoprivredna djelatnost nužna je za opstanak brojnih staništa te biljnih i životinjskih vrsta. Kroz razne aktivnosti koje se provode u poljoprivredi, poljoprivrednici su dugi niz godina bili čuvari bioraznolikosti počevši od sijanja usjeva i razmnožavanja sjemena, sadnje voćaka i vinograda, košnje, napasivanja stoke i stočnog podmlatka, održavanja živica, suhozida i lokvi. Sve to pridonosi i krajobraznoj ljepoti područja. Područje otoka Hvara koristi se u poljoprivredne svrhe. Prema dostupnim podacima iz ARKOD sustava (APPRRR, 2020.), na otoku je precizno evidentirano stanje u 10 područja obuhvaćenih ovim PU, dok je broj poljoprivrednih površina znatno veći ako se gleda cijeli otok Hvar. Od tih 10 područja u dva (HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha i HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena) su ciljevi očuvanja očuvati povoljno stanje ciljnih stanišnog tipa eumediteranski travnjaci (*Thero-Brachypodietea*) i dvije ciljne vrste šišmiša kojima su navedeni travnjaci pogodno stanište su vezane za njih: riđi šišmiš (*Myotis*

emarginatus) i oštouhi šišmiš (*Myotis blythii*). Ukupna površina područja je cca 80 ha sa 418 ID parcela o kojima skrbi 113 PG. Površine koje se koriste u poljoprivredne svrhe najviše se koriste kao maslinici (38,94 ha), oranice (9,18 ha), vinogradi (7,45 ha), mješoviti višegodišnji nasadi (2 ha), te ostala upotreba (1,22 ha), što i nije najbolje za očuvanje eumediteranskih travnjaka, osobito ako je taj uzgoj na konvencionalan način i uz uporabu pesticida/insekticida. Stoga bi bilo korisno uspostaviti suradnju sa PG provođenjem edukacija o važnosti očuvanja eumediteranskih travnjaka i šišmiša koji koriste travnjake. Aktivnosti koje doprinose očuvanju travnjačkih stanišnih tipova doprinjet će i očuvanju ciljnih vrsta šišmiša koji koriste te površine kao lovno područje.

Važno je istaknuti kako se u područjima (HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha i HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena) uzgajaju izvorni i zaštićeni kultivari na površini od cca 23 ha sa 124 ID parcela o kojima skrbi 30 PG. Najviše je zastupljena maslina, a dosta manje plemenita loza. Poželjno je da se uzgajaju autohtone i izvorne sorte po ekološkim principima uzgoja jer na taj način se vraćamo tradicionalnom načinu uzgoja koji pogoduje očuvanju bioraznolikosti.

Prema podacima iz Jedinstvenih zahtjeva (APPRRR, 2020) utvrđen je uzgoj izvornih i zaštićenih pasmina (IZP) domaćih životinja smještenih u dva naselja na području EM HR2001338 Područje oko špilje Duboška pazuha, dok područje EM HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena nema takvog uzgoja. Na područjima obuhvaćenim ovim PU zabilježeno je ukupno 372 grla stoke od kojih se samo 37 ovaca nalazi unutar područja HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena. Po svemu navedenom vidljivo je kako je broj grla jako mali i trebalo bi ga svakako povećati kako bi se doprinijelo očuvanju travnjačke vegetacije.

Prema dostupnim podacima iz ARKOD sustava (APPRRR, 2020.), na Paklenim otocima evidentirano je 3,4 ha poljoprivrednih površina na 13 ID parcela o kojima skrbi 7 PG. Površine se koriste kao maslinici (2,18 ha) i vinogradi (1,22 ha). Prema podacima iz Jedinstvenih zahtjeva (APPRRR, 2020.) utvrđen je uzgoj izvornih i zaštićenih pasmina (IZP) domaćih životinja čiji su nositelji gospodarstva smješteni u Gradu Hvaru kojemu pripadaju Pakleni otoci. Zabilježeno je ukupno 50 grla stoke (1 mula, 2 konja, 4 magarca, 23 koze, 17 ovaca, i 3 svinje) i 145 peradi (100 kokoški, 43 patke, 2 guske).

Prema dostupnim podacima iz ARKOD sustava (APPRRR, 2020.), na Šćedru evidentirano je 2,24 ha poljoprivrednih površina na 19 ID parcela o kojima skrbi 10 PG. Površine se koriste kao maslinici (1,89 ha), vinogradi (0,17 ha) i oranice (0,18 ha).

Prema dostupnim podacima ARKOD sustava na Zečevu nema ucrtanih ID parcela niti podataka o kultivarima i IZP.

Važno je istaknuti kako se na području Šćedra uzgajaju izvorne i zaštićene vrste kultivara poljoprivrednog bilja na površini od cca 0,46 ha sa 5 ID parcela o kojima skrbi 4 PG. Površine koje se koriste u poljoprivredne svrhe koriste se kao maslinici.

Javna ustanova ne raspolaže sa podacima o stanju eumediteranskih travnjaka ekološke mreže i zaštićenih područja. Za otok Hvar postoji malo literature o nekadašnjim travnjačkim površinama koje su pretpostavljamo, zbog veće napučenosti otoka, sjeće drva za ogrijev i intenzivnijeg bavljenja stočarstvom, u prošlim stoljećima bile zastupljenije. To potvrđuje i Hvarski Statut iz 1331. prema kojem je otok Šćedro bio namijenjen ispaši. Također i Katastar prema kojem su mnoge površine otoka upisane kao pašnjaci iako je na njima često šuma. Poljoprivredna djelatnost često je puta nužna za održavanje bioraznolikosti, posebno na travnjacima, jer redovita kosidba ili ispaša travnjaka odgovarajućim brojem grla stoke, uz povremeno ručno ili mehaničko uklanjanje drvenastih biljaka, najbolji je način očuvanja travnjaka i

bioraznolikosti na travnjacima kako bi spriječili njihovo zarastanje. Takvu djelatnosti nužno je potencirati na prostoru eumediteranskih travnjaka ekološke mreže i zaštićenih područja jer je prema javno dostupnim podacima nedostatna. Treba voditi računa da aktivnosti očuvanja eumediteranskih travnjaka ne budu u sukobu s aktivnostima očuvanja ciljnih šumskih staništa, i obrnuto.

Jedan od načina očuvanja povoljnih stanišnih uvjeta travnjaka je kroz IAKS mjeru (Integrirani administrativni kontrolni sustav) 10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u sklopu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. – kroz operaciju 10.1.3. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti. Operacija podrazumijeva odgodu košnje koja omogućava stvaranje sjemena te sprečava nestanak tipičnih biljaka koje su sastavni dio travnjaka. Na taj je način istovremeno omogućen opstanak životinja koje obitavaju na ovim specifičnim staništima. Poželjno je održavanje postojeće poljoprivrede korištenjem tradicionalnih metoda i poticanje njenog oživljavanja, osobito sektora stočarstva kako bi se očuvali travnjaci kao staništa biljnih i životinjskih vrsta i kao element krajobraza. Potrebno je provoditi praćenje stanja travnjaka, ali za to treba razviti odgovarajući protokol. Protokolom bi se utvrdile vrste i njihova zastupljenost kao indikatori stanja travnjaka, a za pokazatelj dobrog stanja ovih travnjaka smatramo vrstu kokica papučica (*Ophrys sphegodes*).

Naglasak je na poticanju uzgoja starih sorti i pasmina, a što je moguće kroz IAKS mjere ruralnog razvoja iz Programa ruralnog razvoja RH. Ustanova inače vodi „Popis izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja u zaštićenim i Natura 2000 područjima“, te „Bazu izvornih i zaštićenih pasmina u zaštićenim i Natura 2000 područjima SDŽ“.

Kako je Hvar turistički otok potrebno je poticati proizvodnju lokalnih autohtonih proizvoda na ekološki način i promovirati ju kroz turističku ponudu, a čime se u konačnici utječe i na očuvanje prirode, tj. staništa i vrsta. Moguće je provoditi i promidžbene djelatnosti za poljoprivredu, edukacijski rad (npr. sa OPG i školama). U skladu s tim potrebno je uspostaviti suradnju JU sa PG-om te uz zajedničku suradnju sa Savjetodavnom poljoprivrednom službom na otoku Hvaru, LAG-om Škoji zajednički nastupati u edukaciji PG-a, a sve u cilju očuvanja travnjačkih površina i ciljnih vrsta na njima, te promicanjem ekološke poljoprivrede. Takve aktivnosti Ustanova već provodi unutar kopnenih područja ekološke mreže izvan obuhvata ovog Plana, naročito uokolo Cetine. Također bitno je voditi računa o invazivnim stranim vrstama na travnjačkim staništima, te ukoliko se uoče educirati lokalnu zajednicu te organizirati zajedničke akcije uklanjanja.

Lokalno stanovništvo se zadnjih godina sve više okreće turizmu te je samanjen interes za tradicionalnom poljoprivrednom proizvodnjom.

Valja istaknuti fotonaponsku elektranu planiranu unutar naselja Velo Grablje (Grad Hvar) na prostoru eumediteranskih travnjaka *Thero-Brachypodietea* i zone obitavanja oštrouhog šišmiša (*Myotis blythii*) unutar područja ekološke mreže HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena. Primjerenije bi bilo osigurati solarne panele na već postojećim objektima (kućama, gospodarskim zgradama, hotelima i slično) nego u prirodnim staništima koja je potrebno očuvati. Dionici su tijekom radionice naglasili devastaciju Milne u vidu prekomjerne gradnje koja dijelom ulazi u obuhvat područja ekološke mreže HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena.

<ul style="list-style-type: none"> POSEBNI CILJ AB: Očuvano je povoljno stanje ciljnih šumskih staništa i eumediteranskih travnjaka ekološke mreže i zaštićenih područja. 				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AB = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
<p>Stanje očuvanosti: FV-povoljno, XX-nepoznato, U1-nepovoljno-neodgovarajuće, U2-nepovoljno-loše, sukladno https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/, za razdoblje 2013.-2018.</p> <p>Pokazatelj očuvanosti: sukladno Nacrtu ciljeva i mjera očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže (MINGOR, 2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> Stupanj očuvanosti: razina očuvanosti strukture i funkcije prirodnog staništa: A = izvrsna očuvanost, B = dobra očuvanost, C = prosječna ili smanjena očuvanost, sukladno SDF-u područja na https://www.bioportal.hr/gis/ 				
9340 Vazdazelene šume česmине (<i>Quercus ilex</i>)	HR2001427	Hvar-šume kod Starigrada	Očuvano 980 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1	HR2001425	Hvar od Papratna do Karnjakuše	Očuvano 990 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: FV	HR2001421	Hvar-od Pokrivenika do uvale Bristova	Očuvano 220 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
	HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Očuvano 1230 ha postojeće površine stanišnog tipa u kompleksu s drugim staništima.	C
	HR2001428	Hvar-od Maslinice do Grebišća	Očuvano 245 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
9540 Mediteranske šume endemičnih borova	HR2001429	Hvar-od prvog boka do Lučišća	Očuvano 730 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1	HR2001425	Hvar od Papratna do Karnjakuše	Očuvano 30 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: FV	HR2001421	Hvar-od Pokrivenika do uvale Bristova	Očuvano 580 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B

• POSEBNI CILJ AB: Očuvano je povoljno stanje ciljnih šumskih staništa i eumediteranskih travnjaka ekološke mreže i zaštićenih područja.				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AB = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
	HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Očuvano 860 ha postojeće površine stanišnog tipa te 70 ha u kompleksu s drugim staništima.	B
	HR2001428	Hvar-od Maslinice do Grebišća	Očuvano 1670 ha postojeće površine stanišnog tipa.	B
	HR2001338	Područje oko špilje u uvali Pišćena, Hvar	Očuvano 85 ha postojeće površine stanišnog tipa.	C
6220* Eumediteranski travnjaci Thero-Brachypodietea	HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Očuvano 25 ha postojeće površine stanišnog tipa i 1300 ha u kompleksu s drugim staništima.	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U2	HR2001338	Područje oko špilje u uvali Pišćena; Hvar	Očuvano 20 ha postojeće površine stanišnog tipa koji dolazi samostalno te 1280 ha u kompleksu sa drugim stanišnim tipovima.	B
Stanje očuvanosti u RH prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: FV				

Naziv zaštićenog područja	Pokazatelji postizanja posebnog cilja AB
Značajni krajobraz Pakleni otoci	Očuvano šumsko područje u površini od 488 ha sukladno upravljačkoj zonaciji Očuvani travnjaci u površini od 191 ha sukladno upravljačkoj zonaciji.
Značajni krajobraz Šćedro	Očuvano šumsko područje u površini od 772 ha sukladno upravljačkoj zonaciji.
Značajni krajobraz Zečevo	Očuvano šumsko područje u površini od 9 ha sukladno upravljačkoj zonaciji.
Spomenik parkovne arhitekture Hvar – čempres	Očuvan 1 čempres dobrog zdravstvenog stanja

TEMA A: Očuvanje prirodnih vrijednosti

OPĆI CILJ: Očuvano je povoljno stanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže te zaštićenih područja otoka Hvara obuhvaćenih Planom upravljanja.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ AB: Očuvano je povoljno stanje ciljnih šumskih staništa i eumediteranskih travnjaka ekološke mreže i zaštićenih područja.															
Istraživanje	Terenskim istraživanjima utvrditi točne površine i stanje ciljnih staništa 6220* Eumediteranski travnjaci Thero-Brachypodietea.	AB1	Izvešća istraživanja s površinama i ocjenom stanja staništa.	1											VS
Monitoring	Suradivati s Hrvatskim šumama u uspostavi i provedbi praćenja stanja ciljnih staništa 9340 Vazdazelene šume česmne (<i>Quercus ilex</i>); 9540 Mediteranske šume endemičnih borova; 6220* Eumediteranski travnjaci Thero-Brachypodietea.	AB2	Pregled ostvarenih suradnji u praćenju stanja. Minimalno 10 suradnji. Izvešća o stanju ciljnih staništa dostupna Javnoj ustanovi.	2											HŠ
Monitoring	Uspostaviti i provoditi praćenje stanja identifikacijskih vrsta značajnih za ciljno stanište 6220* Eumediteranski travnjaci Thero-Brachypodietea.	AB3	Izrađen plan praćenja stanja. Izvešća o praćenju stanja s georeferenciranim podacima o rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini staništa i procjenom očuvanosti.	1											VS (PMS...)
Monitoring	Uspostaviti i provoditi praćenje stanja identifikacijskih vrsta značajnih za ciljna šumska staništa 9340 Vazdazelene šume česmne (<i>Quercus ilex</i>); 9540 Mediteranske šume endemičnih borova.	AB4	Izrađen plan praćenja stanja. Izvešća o praćenju stanja s georeferenciranim podacima o rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini	1											HŠ, VS

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
			staništa i procjenom očuvanosti.													
Poticanje	Zagovarati prilagodbu uvjeta natječaja za ostvarivanje dobrovoljnih mjera za korisnike zemljišta kako bi bili prilagođeni potrebama očuvanja ciljnih staništa na području otoka Hvara.	AB5	Minimalno 3 službena očitovanja JU.	2												LAGŠ, POLJ
Edukacija	U suradnji sa Savjetodavnom poljoprivrednom službom provoditi informiranje i edukaciju poljoprivrednika i privatnih šumoposjednika na temu ekološke poljoprivrede, autohtonih sorti, zaštitnih sredstava te povezanih poticaja i fondova usmjerenih očuvanju ciljnih stanišnih tipova, posebice travnjaka.	AB6	Minimalno 5 edukacija u čijoj je organizaciji sudjelovala JU.	2												SS, POLJ
Aktivno upravljanje	Osmisliti i provoditi aktivnosti održavanja i restauracije eumediteranskih travnjaka.	AB7	Razrađen prijedlog konkretnih aktivnosti za održavanje i revitalizaciju travnjaka na Hvaru. Izvješće o provedbi aktivnosti.	2												SDŽ - UOGEUFP, VS (BIOM,...)
Aktivno upravljanje	Prema potrebi provoditi mjere zaštite (rezidbu) SPA Čempres.	AB8	Izvješća o provedbi mjera zaštite.	1												VST, FSH
Aktivno upravljanje	Provoditi redovite terenske obilaskе i praćenje stanja SPA Čempres.	AB9	Minimalno 1 terenski obilazak godišnje. Izvješća terenskih obilazaka.	1												FSH
Suradnja	Suradivati sa Sektorom za šume privatnih šumoposjednika MP u izradi i provedbi šumsko-gospodarskih osnova i planova upravljanja.	AB10	JU je na listi pravnih osoba kojima MP šalje službene nacрте dokumenata. Službena mišljenja JU na nacрте dokumenata. Zajednički nadzor i	2												MP - SPŠ

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
			praćenje stanja pojedinih vrsta.													
Suradnja	Suradivati s Hrvatskim šumama u izradi i provedbi šumsko-gospodarskih osnova i planova upravljanja.	AB11	JU je na listi pravnih osoba kojima HŠ šalju službene nacрте dokumenata. Službena mišljenja JU na nacрте dokumenata. Zajednički nadzor i praćenje stanja pojedinih vrsta.	2												HŠ
Aktivno upravljanje	U suradnji s Hrvatskim šumama i MP - Sektor za šume privatnih šumoposjednika organizirati periodične zajedničke terenske obilaskе šumskih područja.	AB12	Minimalno 1 zajednički terenski obilazak godišnje. Izvješća zajedničkih terenskih obilazaka.	2												HŠ, MP - SPŠ
Aktivno upravljanje	Izraditi i provoditi planove protupožarne zaštite ZK Šćedro, ZK Zečevo i ZK Pakleni otoci.	AB13	Izrađeni važeći petogodišnji dokumenti Procjena od ugroženosti i plan zaštite od požara za sva tri ZK. Godišnji ugovori s Hrvatskim šumama o protupožarnom nadzoru.	1												JLS, DVD, UPOŠ
Aktivno upravljanje	Sudjelovati u terenskom nadzoru provedbe godišnjeg ugovora s Hrvatskim šumama o protupožarnom nadzoru u zaštićenim područjima.	AB14	Minimalno 1 terenski nadzor godišnje u svakom od zaštićenih područja. Izvješća provedenog nadzora.	1												HŠ, DVD
Poticanje	Zagovarati izbjegavanje probijanja novih protupožarnih i ostalih puteva, osim gdje je to apsolutno neophodno zbog sigurnosti.	AB15	Minimalno 5 službenih očitovanja JU.	1												MINGOR, SDŽ

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
Aktivno upravljanje	Prema potrebi sudjelovati u osmišljavanju i provođenju praćenja i uklanjanja uzročnika koji ugrožavaju ciljna šumska staništa (npr. potkornjak).	AB16	Planovi praćenja stanja. Izvješća praćenja stanja.	3												Ši
Aktivno upravljanje	Sudjelovati u provedbi nacionalnih planova i drugih projekata upravljanja invazivnim stranim vrstama koje utječu na ciljna staništa.	AB17	Planovi praćenja stanja. Izvješća praćenja stanja.	2												MINGOR, HŠ, ŠK, VZ
Suradnja	Surađivati u provedbi "Plana upravljanja mungosom".	AB18	Pregled sudjelovanja na aktivnostima Plana.	3												MINGOR, LUOH

4.2.3. Kopneni speleološki objekti i vezane vrste

- **POSEBNI CILJ AC: Očuvano je povoljno stanje kopnenih speleoloških objekata otoka Hvara te ciljnih vrsta šišmiša područja ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja.**

Područje otoka Hvara speleološki je slabo istražen prostor. Prema dostupnim podacima, na otoku je službeno i točno evidentirano tek 11 speleoloških objekata, dok je njihov broj zasigurno mnogo veći. Kroz turističke brošure se spominje broj od 143 objekata, ali ovaj podatak treba svakako uzeti s rezervom.

Kao ključni razlog loše istraženosti podzemlja je nepostojanje aktivne speleološke udruge na otoku. U skladu s tim potrebno je jačati suradnju JU sa planinarskim društvom i ispostavom HGSS-a na otoku, te poticati osnivanje speleološke udruge unutar planinarskog društva Hvar. Također sa vlastitim resursima, koje JU trenutno posjeduje, (speleolog i dva speleološka pripravnika) potrebno je pokrenuti proces rekognosciranja speleoloških pojava te prikupiti koordinate ulaza što većeg broja speleoloških objekata.

Područje otoka biospeleološki je, općenito, slabo istraženo. Povezano s tim, nije moguće dati utemeljenu ocjenu stanja očuvanosti špiljske faune. Ipak, iz sporadično provedenih istraživanja (špilja Duboška pazuha, Kraljevska jama, Špilja pod Kapelu) može se pretpostaviti da je potencijal pronalaska ugroženih ali i endemičnih vrsta velik. Hrvatsko biospeleološko društvo aktivno je sudjelovalo na radionicama s dionicima, te iskazalo interes za uključivanje u provedbu aktivnosti istraživanja speleoloških objekata. Predložili su sustavno istraživanje u speleološkim objektima da bi se utvrdilo nulto stanje, a nakon toga monitoring odabranih objekata u svrhu praćenja stanja i uočavanja eventualnih promjena i negativnih utjecaja.

S obzirom da su aktivnosti u prirodi u porastu i da je uspostavljen veliki broj turističko-planinarskih staza, povećana je mogućnost ugroze podzemnih staništa. Tu se u prvom redu misli na različite oblike vandalizma kroz mehanička oštećenja špiljskih ukrasa, estetsko narušavanje i uznemiravanje špiljskih vrsta, u prvom redu šišmiša, o tome bi trebalo povesti računa i osvijestiti posjetitelje.

Tri špilje na otoku imaju ustanovljeni arheološki sadržaj i zanimljive su širim znanstvenim i inim krugovima, imaju veću prisutnost posjetitelja, te kod njih treba povesti posebnu pozornost pri zaštiti geomorfoloških formacija i stanišnih uvjeta s jasno navedenim pravilima ponašanja i kroz kontrolu istih.

Nadalje Bunar na Hvaru onečišćen je komunalnim otpadom te se voda u njemu ne može koristiti za piće. Trebalo bi ga očistiti od otpada i pokušati vratiti u prvobitno stanje pogotovo što su u njemu nalazi rijetkih i ugroženih vrsta. Potom Bunar kod Franjevačkog samostana u Hvaru bi trebalo locirati da bi ga se moglo istražiti te po potrebi adekvatno zaštititi. EM HR2000165 Špilja po Kapelu je mala i plitka te blizu ceste što je čini posebno osjetljivom na potencijalni negativni utjecaj čovjeka. Ovim planom upravljanja obuhvaćeno je jedino podzemno stanište područja HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha, međutim planirane su aktivnosti koje će doprinijeti očuvanju podzemnih staništa cijelog otoka Hvara te se upostaviti osnove za izradu novih planova upravljanja.

Veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*) je vrsta šišmiša čija se populacija veže za anhialinu špilju unutar područja HR2001425 Hvar-od Prapratna do Karnjakuše. Ova špilja pripada stanišnom tipu 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, ista se ovom Planu sagledava u kontekstu njene važnosti za očuvanje velikog potkovnjaka.

<ul style="list-style-type: none"> POSEBNI CILJ AC: Očuvano je povoljno stanje kopnenih speleoloških objekata otoka Hvara te ciljnih vrsta šišmiša područja ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja. 				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AC = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
<p>Stanje očuvanosti: FV-povoljno, XX-nepoznato, U1-nepovoljno-neodgovarajuće, U2-nepovoljno-loše, sukladno https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/, za razdoblje 2013.-2018.</p> <p>Pokazatelj očuvanosti: sukladno Nacrtu ciljeva i mjera očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže (MINGOR, 2021)</p> <p>Stupanj očuvanosti: razina očuvanosti strukture i funkcije prirodnog staništa: A = izvrsna očuvanost, B = dobra očuvanost, C = prosječna ili smanjena očuvanost, sukladno SDF-u područja na https://www.biportal.hr/gis/</p>				
8310 Špilje i jame zatvorene za javnost	HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Očuvan speleološki objekt koji odgovara opisu stanišnog tipa.	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteranskubiogeografsku regiju: U1				
Stanje očuvanosti u RH za mediteransku biogeografsku regiju prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1				
Riđi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>)	HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Očuvana porodiljna kolonija u brojnosti od najmanje 1150 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti - osobito Duboška pazuha (kod Duboke)) i pogodna lovna staništa u zoni od 3360 ha (bogato strukturirana šumska staništa, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza, nizinska i grmljem obrasla staništa).	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteranskubiogeografsku regiju: U1				
Stanje očuvanosti u RH za mediteransku biogeografsku regiju prema nacionalnom				

<ul style="list-style-type: none"> POSEBNI CILJ AC: Očuvano je povoljno stanje kopnenih speleoloških objekata otoka Hvara te ciljnih vrsta šišmiša područja ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja. 				
Stanišni tip	Naziv područja		Pokazatelji postizanja posebnog cilja AC = Pokazatelji očuvanja	Stupanj očuvanosti
izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1				
Oštrouhi šišmiš (<i>Myotis blythii</i>)	HR2001338	Područje oko špilje u uvali Pišćena, Hvar	Očuvana porodiljna kolonija u brojnosti od najmanje 100 do 150 jedinki i skloništa (podzemni objekti, osobito špilja u uvali Pišćena) te lovna staništa u zoni od 1740 ha (topla otvorena staništa, livade košanice, pašnjaci, krška područja i područja s ekstenzivnom poljoprivredom, rubovi šuma).	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1				
Stanje očuvanosti u RH za mediteransku biogeografsku regiju prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1				
Veliki potkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	HR2001425	Hvar-od Prapatna do Karnjakuše	Očuvana populacija i skloništa (podzemni objekti osobito špilja u uvali Vela Stiniva) te 1130 ha pogodnih lovnih staništa (šikare, šume, pašnjaci, grmlje, drvoređi, livade s voćnjacima).	B
Stanje očuvanosti u EU za mediteransku biogeografsku regiju: U1				
Stanje očuvanosti u RH za mediteransku biogeografsku regiju prema nacionalnom izvještaju temeljem članka 17. EU Direktive o staništima: U1				

TEMA A: Očuvanje prirodnih vrijednosti

OPĆI CILJ: Očuvano je povoljno stanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže te zaštićenih područja otoka Hvara obuhvaćenih Planom upravljanja.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ AC: Očuvano je povoljno stanje kopnenih speleoloških objekata otoka Hvara te ciljnih vrsta šišmiša područja ekološke mreže obuhvaćenih Planom upravljanja.															
Monitoring	Uspostaviti praćenje stanja populacije ciljnih vrsta šišmiša veliki potkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), riđi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>), oštrouhi šišmiš (<i>Myotis blythii</i>).	AC1	Izrađeni planovi praćenja stanja.	1											VS (US, HBSD...)
Monitoring	Provoditi praćenje stanja populacije ciljnih vrsta šišmiša veliki potkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), riđi šišmiš (<i>Myotis emarginatus</i>), oštrouhi šišmiš (<i>Myotis blythii</i>).	AC2	Izvešća o praćenju stanja s podacima o stanju populacije i procjenom očuvanosti.	1											VS (US, HBSD...)
Istraživanje	Revidirati koordinate ulaza što većeg broja speleoloških objekata.	AC3	Izvešće revizije.	1											PDH, HGSS
Istraživanje	Provoditi i sudjelovati u istraživanjima utvrđivanja speleoloških objekata na otoku Hvaru važnih za šišmiše (i izvan područja EM).	AC4	Pregled oblika poticaja i podrške koje je JU dala ovim istraživanjima.	1											PDH, HGSS, VS (US,...)
Poticanje	Sukladno rezultatima novijih speleoloških istraživanja, predlagati reviziju ekološke mreže na području Hvara za ciljno stanište 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost i ciljne vrste šišmiša.	AC5	Prijedlozi JU izmjena ekološke mreže.	1											MINGOR
Istraživanje	Utvrđiti prisutnost i stanje umjetnih i prirodnih lokvi te provoditi njihovo održavanje i restauraciju.	AC6	Izvešća istraživanja. Pregled obnova koje je provela i podržala JU.	3											LZ
Aktivno upravljanje	Sudjelovati u organizaciji i provedbi akcija čišćenja speleoloških objekata.	AC7	Minimalno 5 akcija u kojima je sudjelovala JU. Pregled lokacija	2											PDH, HGSS

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
			prikupljanja i vrste/količine prikupljenog otpada.													
Istraživanje	Utvrđiti točan položaj i stanje speleološkog objekta unutar EM 2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha.	AC8	Izvešće istraživanja s ocjenom stanja.	1												PDH, HGSS

4.2.4. Krajobrazne vrijednosti

- **POSEBNI CILJ AD:** Očuvane su krajobrazne vrijednosti značajnih krajobraza Pakleni otoci, Šćedro i Zečevo.

Tema krajobraza se provlači kroz ostatak teksta očuvanja prirodnih vrijednosti. S obzirom da odluke o proglašenju značajnih krajobraza navode šumski ekosustav i razvedenu obalu kao temeljne vrijednosti očuvanja, aktivnosti Ustanove moraju biti usmjerene na očuvanje ta dva krajobrazna elementa. Naročito je potrebno spriječiti devastaciju obale i šuma od strane ilegalne gradnje, odlaganja otpada, prekomjerne sječe i voditi računa o jačanju kapaciteta vatrogasnih postrojbi za intervencije prilikom požara. Ujedno na Paklenim otocima je bitno voditi stanja o očuvanju prirodnih plaža.

<ul style="list-style-type: none"> • POSEBNI CILJ AD: Očuvane su krajobrazne vrijednosti značajnih krajobraza Pakleni otoci, Šćedro i Zečevo. 	
Naziv zaštićenog područja	Pokazatelji postizanja posebnog cilja AD
Značajni krajobraz Pakleni otoci	Očuvane su površine zona i podzona iz upravljačke zonacije. Utvrđena su građevna područja na otocima te ne dolazi do njihova daljnjeg povećanja u odnosu na godinu njihova utvrđivanja.
Značajni krajobraz Šćedro	Očuvane su površine zona i podzona iz upravljačke zonacije. Utvrđena su građevna područja na otoku te ne dolazi do njihova daljnjeg povećanja u odnosu na godinu njihova utvrđivanja.
Značajni krajobraz Zečevo	Očuvane su površine zona i podzona iz upravljačke zonacije.

TEMA A: Očuvanje prirodnih vrijednosti

OPĆI CILJ: Očuvano je povoljno stanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže te zaštićenih područja otoka Hvara obuhvaćenih Planom upravljanja.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ AD: Očuvane su krajobrazne vrijednosti značajnih krajobraza Pakleni otoci, Šćedro i Zečevo.															
Zagovaranje	Poticati izradu krajobrazne studije i smjernica s kriterijima za način gradnje i obnove objekata na području značajnih krajobraza.	AD1	Pregled oblika poticaja i podrške koje je JU dala u izradi studije i smjernica.	3											JLS, OCD (UPOŠ,...)
Zagovaranje	Poticati adekvatno uređenje postojećeg objekta na šumskom zemljištu otoka Zečevo bez narušavanja krajobraznih vrijednosti otoka.	AD2	Minimalno 3 službena očitovanja JU. Pregled zajedničkih aktivnosti s HŠ i JLS.	1											HŠ - IJ, OJ, I
Aktivno upravljanje	U suradnji s nadležnim institucijama, zagovarati ograničavanje nove gradnje i/ili postavljanje dodatnih objekata na otoku Zečevu.	AD3	Minimalno 10 službenih očitovanja i mišljenja JU na plan upravljanja pomorskim dobrom.	1											OJ, SDŽ
Aktivno upravljanje	U prostornim i strateškim dokumentima pratiti i reagirati na prijedloge prenamjene zemljišta koji mogu imati negativan utjecaj na krajobrazne elemente.	AD4	Minimalno 3 službena očitovanja JU.	1											ZZP, SDŽ, JLS
Monitoring	Uspostaviti i redovito provoditi praćenje pokazatelja očuvanosti krajobraznih vrijednosti ZK Pakleni otoci, ZK Šćedro i ZK Zečevo.	AD5	Izrađen plan praćenja pokazatelja. Izvješća očuvanosti prema pokazateljima.	1											
Zagovaranje	Zagovarati zabranu probijanja novih protupožarnih puteva koji mogu imati utjecaj na krajobrazne vrijednosti.	AD6	Minimalno 3 službenih očitovanja JU. Broj novo probijenih puteva od 2023. godine.	1											HC, ŽC, DVD, JLS, HŠ, MINGOR, SDŽ - UOZOKPII

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.		
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10			
Suradnja	Održavati suradnju s građevinskom i pomorskom inspekcijom te komunalnim redarima u kontroli ilegalne gradnje i uklanjaju ilegalnih objekata.	AD7	Minimalno 10 službenih očitovanja JU. Minimalno 1 zajednički terenski obilazak godišnje. Izvješća terenskih obilazaka.	1													DIRH - GI, MPPI - PI, JLS - KR
Aktivno upravljanje	Provoditi redoviti nadzor zaštićenih područja otoka Hvara.	AD8	Provedeno minimalno 5 nadzora godišnje za Paklene otoke, 3 za Šćedro te 2 za Zečevo.	1													

4.2.5. Suradnja među nadležnim institucijama

- **POSEBNI CILJ AE: Ojačana je suradnja s nadležnim institucijama u provedbi zakonodavnog okvira za očuvanje ekološke mreže, zaštićenih područja, strogo zaštićenih vrsta i speleoloških objekata obuhvaćenih Planom upravljanja.**

Očuvanje prirodnih vrijednosti otoka Hvara podrazumijeva čvrstu suradnju i čestu komunikaciju s brojnim nadležnim institucijama čije se ovlasti nadopunjuju, a ponekad i preklapaju s ovlastima Javne ustanove More i krš.

Za otok Hvar je bitna suradnja s Hrvatskim šumama i Odsjekom za šumoposjednike Ministarstva poljoprivrede koji donose šumske gospodarske osnove i postupaju u skladu s njima. Naročito je bitno unaprijediti suradnju na terenu. Po pitanju očuvanja šumskih staništa je bitna suradnja s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja koje daje mišljenje na šumske gospodarske osnove, te bi se isto trebalo savjetovati s Javnom ustanovom More i krš prilikom njihova donošenja. Također je bitna suradnja s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja u postupku donošenja svih ostalih osnova za obavljanje lova, gospodarenje vodama, poljoprivrednim zemljištem u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na koje oni daju svoje mišljenje. Po pitanju poljoprivrede, bitna je suradnja sa Savjetodavnom službom, LAG-om i samim poljoprivrednicima koju Javna ustanova ima razvijenu na drugim područjima kojima upravlja, a zahvaljujući ovom planu će sustavno proširiti i na otok Hvar. Također je potrebno razvijati suradnju sa savjetnicima za ribarstvom, FLAG-om i ribarima nadasve na području Paklenih otoka kojih se dio akvatorija predlaže za zonu stroge zaštite.

S ciljem jačanja zaštite Javna ustanova će surađivati s nacionalnim, regionalnim i lokalnim predstavnicima vlasti u identifikaciji područja od iznimne vrijednosti za očuvanje staništa i vrsta koja će predložiti za strogu zaštitu. Također će nastavno na provedena istraživanja raditi na revidiranju obuhvata područja ekološke mreže i ciljeva zaštite što se pokazalo iznimno bitnim za sve speleološke objekte, kako na kopnu, tako i u moru.

Krovni dokumenti prostornog planiranja ključne su podloge za planiranje zahvata. Javna ustanova kao stručno tijelo treba sudjelovati u svim izmjenama i dopunama prostorno-planske dokumentacije kao i kod donošenja strateških dokumenata koji prolaze kroz postupak procjene utjecaja na okoliš. Javna ustanova će nastaviti s očitovanjima na prostorno-planske i strateške dokumente kako bi se spriječila potencijalna negativna zadiranja u prostoru, te na tamo prisutna ciljna staništa i strogo zaštićene vrste. Prilikom sumnje na odvijanje zabranjenih radnji u zaštićenom području ili kršenja drugih zakonskih odredbi, Javna ustanova će nastaviti dobru suradnju sa svim inspekcijama. Za otok Hvar naročito je bitna inspekcija zaštite prirode, građevinska inspekcija i inspektor za pomorstvo. U tom segmentu bitna je suradnja i sa komunalnim redarima nadležne jedinice lokalne samouprave, kao i sa policijom.

Nadasve je bitna suradnja s jedinicama lokalne samouprave koje su lokalno prisutne i zadužene za brojne poslove koji se odvijaju u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Naročito po pitanju prostornog planiranja, komunalnog gospodarstva, protupožarne zaštite, te odgoja i obrazovanja. Savjetovanje prilikom izrade godišnjih planova upravljanja pomorskim dobrom od posebne je važnosti jer se time mogu prevenirati brojni neželjeni zahvati unutar obalnog pojasa koji je od iznimne vrijednosti za sva zaštićena područja otoka Hvara, ali i ekološku mrežu. Prikupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada, ali i angažman zajednice oko prikupljanja morskog otpada je tema na kojoj treba kontinuirano raditi.

- **POSEBNI CILJ AE: Ojačana je suradnja s nadležnim institucijama u provedbi zakonodavnog okvira za očuvanje ekološke mreže, zaštićenih područja, strogo zaštićenih vrsta i speleoloških objekata obuhvaćenih Planom upravljanja.**

Pokazatelji postizanja posebnog cilja AE

Javna ustanova se očitovala u svim javnim i internim savjetovanjima vezanim za očuvanje prirodnih vrijednosti područja Hvara obuhvaćenim Planom upravljanja.

Pregled broja i tipa ostvarenih suradnji s nadležnim institucijama ukazuju na poboljšanje nadzora, kontrole ilegalnih aktivnosti i smanjivanje negativnih utjecaja u odnosu na 2023. godinu.

TEMA A: Očuvanje prirodnih vrijednosti

OPĆI CILJ: Očuvano je povoljno stanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže te zaštićenih područja otoka Hvara obuhvaćenih Planom upravljanja.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ AE: Ojačana je suradnja s nadležnim institucijama u provedbi zakonodavnog okvira za očuvanje ekološke mreže, zaštićenih područja, strogo zaštićenih vrsta i speleoloških objekata obuhvaćenih Planom upravljanja.															
Suradnja	S nadležnim institucijama surađivati u izradi i provedbi šumskogospodarskih planova, lovnogospodarskih planova i planova upravljanja vodama.	AE1	Minimalno 4 zajedničkih terenskih izlazaka s nadležnim institucijama. Minimalno 4 službenih mišljenja JU na nacрте dokumenata.	1											HŠ, LD, HV, MINGOR
Suradnja	Sudjelovati u javnim raspravama studija utjecaja na okoliš te izradi mjera zaštite prirode za projekte s mogućim negativnim utjecajem na ciljna staništa i vrste unutar obuhvata ovog Plana.	AE2	Pregled javnih rasprava u kojima je JU sudjelovala. Minimalno 3 službena dopisa JU i mišljenja.	1											MINGOR, JLS, PI, SDŽ - UOZOKPII
Suradnja	Surađivati s nadležnim tijelima i izrađivati mišljenja u postupcima ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, te surađivati s istima pri utvrđivanju uvjeta zaštite prirode u postupcima izdavanja dopuštenja za zahvate, ishoda akata o gradnji i davanja koncesija i koncesijskih odobrenja na pomorskom dobru u zaštićenim područjima.	AE3	Minimalno 4 izdanih mišljenja JU.	1											SDŽ - UOZOKPII, MINGOR, JLS
Suradnja	Pratiti prostorne i strateške planove te davati mišljenja usmjerena na očuvanje ekološke mreže, zaštićenih područja, strogo zaštićenih vrsta te rijetkih i ugroženih stanišnih tipova.	AE4	Minimalno 3 službenih očitovanja JU.	1											ZZP, SDŽ, JLS

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
Aktivno upravljanje	U suradnji s ostalim nadležnim inspekcijama i državnim tijelima jačati nadzor nad provedbom mjera očuvanja ekološke mreže, zaštićenih područja, strogo zaštićenih vrsta te rijetkih i ugroženih stanišnih tipova.	AE5	Minimalno 10 terenskih obilazaka. Minimalno 5 zajedničkih akcija.	1												DIRH, MINGOR
Suradnja	Suradivati s MINGOR-om i angažiranim stručnjacima u uspostavi i provedbi nacionalnog sustava praćenja stanja ciljnih staništa i vrsta te sudjelovati u edukacijskim radionicama vezano za provedbu praćenja stanja.	AE6	Broj i pregled upita i odaziva na suradnju.	1												MINGOR, VS
Aktivno upravljanje	U suradnji s MINGOR, Županijom i jedinicama lokalne samouprave provesti identifikaciju potencijalnih novih područja za zaštitu i strogu zaštitu na kopnu i moru, sukladno EU Strategiji o bioraznolikosti do 2030.	AE7	Prijedlog novih područja za zaštitu.	1												MINGOR, SDŽ, JLS
Aktivno upravljanje	Sukladno rezultatima istraživanja, revidirati ciljna staništa, vrste i zonaciju područja ekološke mreže otoka Hvara.	AE8	Prijedlog izmjena ekološke mreže i njene zonacije (vrsta i staništa).	1												MINGOR
Suradnja	Suradivati na istraživanjima vezanim za klimatske promjene i njihov utjecaj na očuvanje ciljnih staništa i vrsta ekološke mreže.	AE9	Pregled istraživanja ove tematike u kojima je sudjelovala JU.	3												ZZ
Suradnja	Sudjelovati u izradi godišnjih planova upravljanja pomorskim dobrom.	AE10	Minimalno 10 službenih očitovanja i mišljenja JU na godišnji plan upravljanja pomorskim dobrom.	1												JLS, SDŽ - UOTIP
Suradnja	Suradivati s JLS u uspostavi točaka za prikupljanje komunalnog otpada u zaštićenim područjima te organizaciji njegova zbrinjavanja.	AE11	Minimalno 10 službenih očitovanja JU. Projekti JU ove tematike.	2												JLS, KD

4.3. TEMA B. PROMOCIJA, INTERPRETACIJA, EDUKACIJA

OPĆI CILJ B. Javnost je upoznata s prirodnim vrijednostima otoka Hvara te načinima njihova očuvanja, razvijena je suradnja u zajedničkoj valorizaciji i interpretaciji prirodne i kulturne baštine.

- **POSEBNI CILJ BA:** Promocijske aktivnosti Javne ustanove o prirodnim i povezanim kulturnim vrijednostima područja prepoznate su od lokalnog stanovništva i posjetitelja te su njihova saznanja i doživljaji unaprijeđeni u odnosu na 2023. godinu.

Jedan od načina koji doprinosi očuvanju zaštićenih područja i područja ekološke mreže je promocija, edukacija i interpretacija prirodnih vrijednosti. Razumijevanje prirodnih vrijednosti, prijetnji koje ih ugrožavaju te osviještenost o potrebi očuvanja bogate prirodne baštine osnovni su koraci u zaštiti. Upoznavanje s terminima zaštite prirode, pravilima ponašanja u zaštićenom području s biljnim i životinjskim vrstama kao i njihovim staništima od posebne je važnosti te je neophodno za suživot čovjeka s prirodom.

Ustanova je do sada najviše napora ulagala u očuvanje zaštićenog područja i područja ekološke mreže HR3000095 Paklenih otoka. Zahvaljujući EU projektu IMPRECO izrađena je web stranica Paklenih otoka <https://pakleniotoci.eu/> koja opisuje područje, njegove prirodne i kulturne vrijednosti, pruža informacije posjetiteljima o postojećim turističkim sadržajima i pravilima ponašanja. Posjetitelji i žitelji otoka mogu aktivno doprinosti praćenju stanja morskog ekosustava kroz dojavu nalaza značajnih vrsta putem aplikacije „Jeste li vidjeli?“. U kontekstu planiranog proglašenja podmorja Paklenih otoka zaštićenim područjem moguća je dorada postojeće stranice s dodatnim informativnim i interaktivnim sadržajima za posjetitelje. To se prvenstveno odnosi na uspostavu sustava posjećivanja korištenjem modernih IT rješenja koji će detektirati ulazak nautičara/posjetitelja u akvatorij Paklenih otoka te ga uputiti na postojeću web stranicu. Također Ustanova s Gradom Hvarom i SDŽ radi na dovršenju dokumentacije za uređenje infrastrukture za posjetitelje koja se u prvom redu odnosi na sidrišta, staze i signalizaciju. Na području Paklenih otoka Ustanova je u suradnji s lokalnim dionicima provodila akcije čišćenja podmorja Plava čistka, te edukaciju djece O.Š. Hvar s terenskom nastavom o botanici i biologiji mora Paklenih otoka. Potrebno je nastaviti s provedbom tih aktivnosti podizanja svijesti i edukacije naročito što je interes lokalne zajednice jako velik. Jedna je takva akcija čišćenja podmorja bila organizirana na sidrištu Vela Garška (HR3000115 Pelegrin - podmorje). U kontekstu provedbe akcija čišćenja podmorja potrebno je uspostaviti suradnju sa svim TZ otoka Hvara jer one imaju mogućnost sufinanciranja takvih aktivnosti od strane županijske TZ. S obzirom da na većini područja ekološke mreže postoje aktivni ronilački centri, akcije čišćenja podmorja je realno provoditi u pred i post sezoni. Uz ronilačke, Ustanova je zainteresirana provoditi kopnene akcije čišćenja s TZ i ekološkim udrugama, naročito u speleološkim objektima i šumama. Krajem ljeta 2021. je jedna takva aktivnost provedena na Zečevu. Svakako te aktivnosti moraju obuhvatiti sve ciljne stanišne tipove jer se otpad smatra jednom od ugroza na većini područja.

Ustanova će tijekom sastanaka s dionicima iz sektora ribarstva predstavljati rezultate relevantnih istraživanja i dobrih praksi koji mogu doprinijeti odgovornijem ribolovu te unapređenju stanja ribolovnih resursa, ali i očuvanju morskog ekosustava općenito.

Ustanova od 2013. provodi edukaciju djece u školama kroz aktivnost „Edukacije učenika osnovnih i srednjih škola o zaštićenim dijelovima prirode i Natura 2000 područjima Splitsko-dalmatinske županije“ koja je svojevremeno bila financirana sredstvima FZOEU, te jednom sredstvima EU projekta IMPRECO. Planira se nastaviti s provedbom u narednim godinama, za što je potrebno sadržaj edukacije integrirati

u kurikulumu osnovnih i srednjih škola. Dosadašnje iskustvo pokazuje kako su učenici najviše zainteresirani za organizaciju terenske nastave i aktivno sudjelovanje u otkrivanju prirode korištenjem IT tehnologija.

Ustanova također provodi aktivnost „Obilježavanje datuma važnih za zaštitu prirode“ u okviru kojih se organiziraju razne manifestacije ili događaji kojima se podiže svijest građana o očuvanju prirodnih vrijednosti.

Sva zaštićena područja otoka Hvara imaju postavljene obavijesne ploče. Ploče su dotrajale i potrebno ih je zamijeniti s novima koje prate grafičke smjernice sustava zaštite prirode Prema Pravilniku o jedinstvenom vizualnom identitetu zaštite prirode u RH. Na kopnu Paklenih otoka postoje nove ploče s pravilima ponašanja koje su izrađene u okviru EU projekta IMPRECO. Takve ploče smisleno je postavljati na Zečevu i Šćedru. Ukoliko ne postoji razrađen veći infrastrukturni projekt za čije održavanje je zainteresirana lokalna samouprava nema smisla postavljati ploče diljem područja ekološke mreže. Ipak zbog malog obuhvata i ugroženosti podzemnih i obalnih staništa s pjeskovitom podlogom smisleno je definirati pravila ponašanja i o tome informirati javnost i posjetitelje putem obavijesnih ploča. Za morska staništa, u kontekstu posjećivanja, potrebno je provesti edukaciju ronilaca o odgovornom ponašanju prilikom obilaska morskih špilja. Slična edukacija može se provesti za posjete koraligenskim strmcima koji su dio stanišnog tipa grebeni. Potencijal za većim infrastrukturnim projektima postoji unutar zaštićenih područja otoka, a do sada je najviše iskoraka u pripremi dokumentacije napravljeno za Paklene otoke. Međutim ne smije se zanemariti niti Šćedro pogotovo što je Splitsko-dalmatinska županija vlasnikom dijela samostanskog kompleksa sv. Marije od Milosrđa gdje je moguće uspostaviti interpretacijsko-edukaciji centar o Šćedru. Zbog nepristupačnosti zanimljivim uvalama otoka kopnenim putem, postoji inicijativa izrade kružne obalne šetnice otokom koju treba razmotriti. Zečevo ima potencijal za uspostavljanje infrastrukture malih razmjera poput staza, signalizacije i interpretacijskih ploča pogotovo što je zemljište u državnom vlasništvu pod upravom Hrvatskih šuma. Ustanova je u postupku razrade baze podataka infrastrukturnih projekata za koja će tražiti izvore iz EU fondova. Nadalje Grad Hvar u suradnji s Hrvatskim geološkim institutom razrađuje projekt Geocentar otoka Hvara sa info-točkama u 3 grada (Hvar, Stari grad i Jelsa) koji je ustanovi interesantan.

S obzirom da je otok Hvar destinacija aktivnog na prirodi temeljenog turizma potrebno je jačati suradnju sa svim akterima turističkog sektora. Suradnja se treba temeljiti na edukativnim aktivnostima o prirodnim vrijednostima otoka Hvara i odgovornom ponašanju posjetitelja prilikom posjeta područja ekološke mreže i zaštićenih područja. Zbog malog obuhvata i visoke segmentiranosti, naročito osjetljivi na posjećivanje su kopnene i morske špilje, koraligenski strmci, pješčane plaže s razvijenom halofitnom vegetacijom. Potrebno je informirati ciljne skupine o zabrani posjećivanja podzemnih staništa koja su navedena kao špilje i jame zatvorene za javnost. Također je potrebno jačati informiranost posjetitelja o pravilima ponašanja prilikom posjeta tih istih lokacija od strane educiranih vodiča, web stranica svih aktera sektora turizma, informativnih ploča i slično. Takva informacija mora biti dostupna za sve značajne krajobraze otoka Hvara.

Mišljenja dionika u vezi prilika za unaprjeđenje upravljanja područjima obuhvaćenim ovim Planom upravljanja ukazuju da mnogi od njih priželjkuju najviše rada upravo na temi D, dakle bolju suradnju, sinergiju zaštite i razvoja, bolju komunikaciju, valorizaciju područja, promociju, okupljanje što više dionika, edukaciju, interpretaciju u turističke svrhe, itd. Pitanje nadležnosti su dionici istaknuli kao problematično međutim Ustanova iz iskustva zna da ukoliko postoji zdrava komunikacija i sinergija u radu institucija onda pitanje nadležnosti postaje sporedno. Međutim nužno je javnosti kvalitetno komunicirati tko od nadležnih institucija može riješiti koji problem što svojim primjerom daje stranica

SDŽ „Pomorsko je dobro“ koja kvalitetno informira korisnike, te prilikom devastacije prostora podiže sve nadležne službe.

Stanje kulturne baštine na otoku Hvaru i pripadajućim otocima što se tiče očuvanosti je zadovoljavajuće, ali nije dobro ni dovoljno interpretirana. Ustanova će u narednom desetogodišnjem razdoblju razviti suradnju sa nadležnim kulturnim i turističkim institucijama kako bi očuvala i promovirala kulturnu i prirodnu baštinu.

Ovim planom upravljanja obuhvaćena je isključivo materijalna kulturna baština otoka Hvara i pripadajućih mu otoka i to značajnih krajobraza Pakleni otoci i Šćedro, Spomenika parkovne arhitekture Hvar – čempres te prapovijesne špilja u uvali Pokrivenik, Grapčeve špilje i Markove špilje.

Na području Značajnog krajobraza Pakleni otoci postoji bogato kulturno nasljeđe u vidu prapovijesnih ilirskih grobova, antičkih rimskih vila, crkvi i ostataka antičke keramike. Navedeni lokaliteti ugroženi su prvenstveno problematikom ilegalne gradnje, ali i sezonskom prekomjernom posjećenošću, masovnim nekontroliranim turizmom, neodgovornim odlaganjem otpada i zarastanjem. Kako bi se očuvala i interpretirala kulturna baština na Paklenim otocima, Ustanova kroz suradnju sa nadležnim kulturnim i turističkim institucijama planira urediti postojeće staze s adekvatnom signalizacijom i interpretacijom kulturne i prirodne baštine. Nadalje podvodnu arheološku baštinu Ustanova će uvrstiti u stručnu podlogu koju izrađuje za potrebe proglašenja stože kategorije zaštite nad podmorjem Paklenih otoka.

Na području Značajnog krajobraza Šćedro se nalaze brojni arheološki lokaliteti. Riječ je o grobnim gomilama, antičkoj keramici, ruševinama samostana i napuštenom selu Nastane. Slično kao i na Paklenim otocima, Šćedro ugrožava ilegalna gradnja, nekontrolirani i rastući turizam i neodgovorno odlaganje otpada. Za očuvanje i interpretaciju kulturne, a i prirodne baštine na otoku Šćedro trebalo bi poticati i unaprijediti postojeću suradnju Ustanove sa postojećom aktivnom udrugom „Prijatelji otoka Šćedra“. Prilikom valorizacije prirodne i kulturne baštine Ustanova će uzeti u obzir značajne podvodne arheološke nalaze.

Prapovijesna špilja u uvali Pokrivenik, Grapčeva špilja (uređena za posjećivanje) i Markova špilja su špilje u kojima su pronađeni značajni ostaci prapovijesne keramike, oružje, oruđe i koštani ostaci. Špilje su ugrožene nekontroliranim ulascima, a time i u riziku od otuđivanja i/ili oštećenja potencijalnih arheoloških nalazišta. Ustanova do sada nije aktivno istraživala spomenute špilje. Ustanova planira popisivanje i biospeleološko istraživanje spomenutih špilja što je predmetom teme A. ovog plana upravljanja.

- **POSEBNI CILJ BA: Promocijske aktivnosti Javne ustanove o prirodnim i povezanim kulturnim vrijednostima područja prepoznate su od lokalnog stanovništva i posjetitelja te su njihova saznanja i doživljaji unaprijeđeni u odnosu na 2023. godinu**

Pokazatelji postizanja posebnog cilja BA

Evidencije korisnika edukacijskih i interpretacijskih aktivnosti Javne ustanove ukazuju na povećanje njihova broja u odnosu na 2023. godinu.

Evaluacije edukacijskih i interpretacijskih aktivnosti Javne ustanove ukazuju na povećanje razine razumijevanja korisnika o važnosti očuvanja prirodnih i povezanih kulturnih vrijednosti te održivog korištenja otoka Hvara u odnosu na 2023. godinu.

TEMA B: Promocija, interpretacija i edukacija

OPĆI CILJ: Javnost je upoznata s prirodnim vrijednostima otoka Hvara te načinima njihova očuvanja, razvijena je suradnja u zajedničkoj valorizaciji i interpretaciji prirodne i kulturne baštine.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.		
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10			
POSEBNI CILJ BA: Promocijske aktivnosti Javne ustanove o prirodnim i povezanim kulturnim vrijednostima područja prepoznate su od lokalnog stanovništva i posjetitelja te su njihova saznanja i doživljaji unaprijeđeni u odnosu na 2023. godinu																	
Suradnja	Suradivati u izradi projektno-tehničke dokumentacije razvoja posjetiteljske infrastrukture unutar zaštićenih područja i u vezi sa zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže otoka Hvara.	BA1	Izrađena projektno-tehnička dokumentacija za Paklene otoke. Izrađena projektno-tehnička dokumentacija za Šćedro. Izrađena projektno-tehnička dokumentacija za Zečevo. Pregled i zapisnici sastanaka.	2													JLS, TZ
Suradnja	Suradivati na uspostavi posjetiteljske infrastrukture unutar zaštićenih područja i u vezi sa zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže otoka Hvara.	BA2	Uspostavljena posjetiteljska infrastruktura za Paklene otoke. Uspostavljena posjetiteljska infrastruktura za Šćedro. Uspostavljena posjetiteljska infrastruktura za Zečevo. Pregled i zapisnici sastanaka.	2													JLS, TZ
Infrastruktura	Urediti i održavati posjetiteljsku signalizaciju na ZK Pakleni otoci sukladno knjizi standarda "Grafički dizajn sustava	BA3	Izvešće o postavljanju. Popis postavljene signalizacije.	1													GH, TZGH, K

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
	signalizacije i interpretacije zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj".		Fotodokumentacija stanja.													
Infrastruktura	Urediti i održavati posjetiteljsku signalizaciju na području ZK Zečevo, ZK Šćedro i SPA Čempres sukladno knjizi standarda "Grafički dizajn sustava signalizacije i interpretacije zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj".	BA4	Izvešće o postavljanju. Popis postavljene signalizacije. Fotodokumentacija stanja.	1												GH, TZGH, OJ, TZOJ, TZV, K
Infrastruktura	Suradivati s lokalnom zajednicom u održavanju i uređenju pješačko-biciklističkih staza u zaštićenim područjima.	BA5	Uređena min. 1 pješačka staza Pakleni otoci, 1 pješačko-biciklistička staza Šćedro, 1 pješačka staza Zečevo.	2												GH, TZGH, OJ, TZOJ, TZV, PDH, ŽC, HŠ-II, LAGŠ, BK
Suradnja	Suradivati s lokalnom zajednicom u interpretaciji i promociji zaštićenih područja i područja ekološke mreže otoka Hvara.	BA6	Minimalno 5 ostvarenih suradnji s lokalnom zajednicom, zajedničkih projekata, aktivnosti i publikacija.	2												JLS, TZ
Informiranje	Osmisliti i izraditi promotivne materijale o zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže otoka Hvara.	BA7	Minimalno 2 izrađena različita promotivna materijala. Broj izrađenih primjeraka i pregled distribucije.	2												JLS, TZ
Informiranje	Osmisliti i provoditi aktivnosti informiranja posjetitelja o pravilima ponašanja u zaštićenim područjima i prirodi općenito.	BA8	Pravila ponašanja u svim zaštićenim područjima integrirana u minimalno 2 web stranice. Broj posjetitelja web stranica godišnje. Provedene minimalno 3 kampanje informiranja.	1												JLS, TZ
Edukacija	U suradnji s TZ osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti za pružatelje usluga u turizmu o načinima poslovanja koja	BA9	Provedeno minimalno 3 aktivnosti edukacije.	2												TZ, UOTD, TA, CA, G

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
	doprinosu očuvanju područja obuhvaćenih Planom.		Minimalno 15 korisnika po svakoj aktivnosti.													
Edukacija	U suradnji s obrazovnim institucijama osmisliti i provoditi edukacijske aktivnosti za djecu o očuvanju područja obuhvaćenih Planom.	BA10	Provedeno minimalno 5 aktivnosti edukacije. Minimalno 15 korisnika po svakoj aktivnosti.	2												OŠ, SŠ
Suradnja	U suradnji s TZ osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti za turističke vodiče za očuvanje područja obuhvaćenih Planom i odgovorno ponašanje posjetitelja u prirodi.	BA11	Provedeno minimalno 5 aktivnosti edukacije. Minimalno 10 korisnika po svakoj aktivnosti.	2												TZ, UTVOH
Suradnja	Ojačati suradnju s nadležnim kulturnim i turističkim institucijama u svrhu zajedničke promocije i očuvanja kulturne i prirodne baštine.	BA12	Pregled ostvarenih suradnji. Minimalno 1 suradnja godišnje.	2												TZ, KOS, MHB, A USP, UHMM
Informiranje	Redovito održavati i unaprjeđivati web stranicu Paklenih otoka s aplikacijom za dojavu nalaza vrsta JesteLiVidjeli? (https://pakleniotoci.eu/HaveYouSeenIt)	BA13	Broj posjeta web aplikaciji. Statistika web stranice i aplikacije.	1												S, RC, LZ, M
Suradnja	Suradivati u provedbi projekta Grada Hvara i Hrvatskog geološkog instituta "Geocentar otoka Hvara".	BA14	Pregled aktivnosti projekta u kojima je sudjelovala JU i način sudjelovanja.	3												GH, HGI
Suradnja	Sudjelovati na projektima obnove i promocije kulturne (rimski vila, sakralne građevine, ostala podvodna i kopnena arheološka nalazišta i sl.) i tradicijske baštine (vapnenice, bunari, suhozidi i sl.) na području Paklenih otoka i Šćedra.	BA15	Pregled projekata i aktivnosti projekta u kojima je sudjelovala JU i način sudjelovanja.	2												TZ, KOS, MHB, A USP, UHMM
Informiranje	Osmisliti i provoditi kampanje za smanjivanje utjecaja nautičara na livade posidonije.	BA16	Provedena kampanja na minimalno 3 područja tijekom nautičke sezone.	1												TZ, NC, M, OCD, VS

4.4. TEMA C. RAZVOJ KAPACITETA JAVNE USTANOVE

OPĆI CILJ: Kapaciteti i ovlasti Javne ustanove su dostatni za upravljanje područjima obuhvaćenim Planom upravljanja te je osiguran pravni okvir za učinkovito upravljanje.

- **POSEBNI CILJ CA:** Ojačani su kapaciteti Javne ustanove i uspostavljeni su mehanizmi za učinkovitu provedbu Plana upravljanja.

Ustanova trenutno ima 26 zaposlenika i time je najbrojnija županijska ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u Hrvatskoj, ali isto tako s najviše zaštićenih područja. Od ukupnog broja zaposlenika njih 20 se bavi stručnim poslovima zaštite prirode, terenskim nadzorom, promidžbom, upravljanjem aktivnostima korištenja zaštićenih dijelova prirode i vođenjem projekata.

Ustanova raspolaže sa 111,65 m² uredskog prostora raspodijeljenih u 6 uredskih prostorija, četiri automobila, jedrilicom, dva manja čamca na napuhavanje koji služe za nadzor zaštićenih područja i terenski obilazak.

U budućnosti se predviđa porast prihoda iz županijskog proračuna ukoliko Ustanova poveća broj zaposlenika i opseg posla. U vezi prihoda od korištenja zaštićenih područja na prostoru otoka Hvara, u 2019. godini Ustanova je uprihodovala svega 26.795 HRK od koncesijskih odobrenja, od toga najviše s područja Paklenih otoka (88 %). Ta sredstva su neznatna u odnosu na potrebe ulaganja u očuvanje istih. Nadasve je potrebno raditi na izmjenama zakonodavnog okvira po pitanju korištenja pomorskog dobra unutar zaštićenih područja kako bi dio sredstava iz dodjele koncesije na pomorsko dobro išao direktno javnim ustanovama koje upravljaju tim područjima. S obzirom da je riječ o visokoprofitnim turističkim destinacijama za očekivati je da bi ta sredstva bila dostatna za provedbu istraživanja, praćenja stanja (monitoring), očuvanje i obnovu prirodnih vrijednosti tamo gdje je to potrebno. Sve te aktivnosti su identificiranje od strane dionika kao ključne za ovaj Plan upravljanja. Projektni način financiranja nudi veliku perspektivu jer je Ustanova dobro osposobljena za administrativno vođenje i stručno osmišljavanje projekata. To dokazuje i EU projekt IMPRECO koji je Ustanova provodila na području Paklenih otoka. Potrebno je nastaviti jačanje kapaciteta Ustanove za izradu i provedbu projektnih prijedloga.

Trenutačnim kapacitetima Ustanova je slabo prisutna na području Hvara i pripadajućih mu otoka, jer iako ima 26 zaposlenika, postoji mnogo zaštićenih područja te su resursi raspršeni diljem teritorija SDŽ. Potrebno je raditi na jačanju prisutnosti Javne ustanove kroz veći angažman stručne službe na terenu i zapošljavanje minimalno jednog čuvara prirode koji će, u okviru postojeće službe čuvara prirode, biti stalno lokalno prisutan. Dionici su stalni nadzor i kontrolu aktivnosti u prostoru, te kažnjavanje istaknuli kao ključne za održivo korištenje mnogih područja, a naročito Paklenih otoka. Jačanju prisutnosti na terenu doprinijela je nedavna nabava brzog plovila od strane nadležnog Ministarstva. Planiranim proširenjem zaštite na podmorje Paklenih otoka Javna ustanova će dobiti priliku za učinkovitijim upravljanjem kompletnim prostorom jer će se proširiti njene upravljačke ovlasti. Kako bi se omogućila učinkovita provedba zaštite na terenu, nužno je zapošljavanje čuvara prirode za područje otoka Hvara.

Unatoč velikom obujmu posla i realnom manjku zaposlenika, potrebno je uložiti u kontinuiranu edukaciju i usavršavanje stručnih znanja i vještina zaposlenika koji bi bili osposobljeni vršiti odgovarajuće monitoringe. Također je nužno jačati kapacitete JU u poznavanju ribolovnog pravnog okvira. Osim dodatnog usavršavanja sadašnjih zaposlenika, nužno je dodatno zapošljavanje za provođenje planiranih aktivnosti na svim zaštićenim područjima jer je trenutnim kapacitetima nemoguća kontinuirana prisutnost i kontrola istih. Za provedbu predmetnog plana upravljanja smisleno bi bilo zapošljavanje biologa botaničara koji bi radio na očuvanju travnjačkih, šumskih i obalnih stanišnih tipova. Zbog velikog broja područja za koja su cilj očuvanja

obalna i morska staništa, složenosti praćenja stanja ovih staništa i upravljanja ovim područjem te rastućeg pritiska turizma na obalni prostor biti će potrebno zaposliti i još jednogorskog biologa.

Kako bi se nadoknadio manjak kapaciteta Javne ustanove, nužna je suradnja s vanjskim stručnjacima, te sinergija s brojnim dionicima koji mogu značajno doprinijeti boljem radu Javne ustanove jer imaju jako slične interese. To su u prvom redu jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice, komunalna društva, Hrvatske šume, Savjetodavna služba, brojne udruge i znanstvene institucije. Nadalje suradnja s koncesionarima koji su privatni subjekti mora biti na obostranu korist kako bi isti Javnu ustanovu percipirali kao čuvara prirode.

Potrebno je raditi na kontinuiranom usavršavanju i održavanju web stranice Javne ustanove i jačanju informiranja javnosti o rezultatima rada Javne ustanove.

Kako bi se omogućilo praćenje i revizija provedbe Plana upravljanja potrebno je jačati interne procedure i mehanizme za prikupljanje pokazatelja provedbe planiranih aktivnosti i ostvarivanja ciljeva Plana upravljanja.

<ul style="list-style-type: none"> • POSEBNI CILJ CA: Ojačani su kapaciteti Javne ustanove i uspostavljeni su mehanizmi za učinkovitu provedbu Plana upravljanja.
Pokazatelji postizanja posebnog cilja CA
Podignuta je razina znanja i vještina zaposlenika Javne ustanove u odnosu na 2023. godinu
Minimalno dvije novozaposlene osobe unutar Javne ustanove za obavljanje poslova nadzora i stručnih poslova za područje otoka Hvara, potrebnih za provedbu aktivnosti planiranih Planom upravljanja.
Sve aktivnosti prioriteta 1 i 2 ovog Plana upravljanja se provode.

TEMA C: Razvoj kapaciteta javne ustanove

OPĆI CILJ: Kapaciteti i ovlasti JU su dostatni za upravljanje područjima obuhvaćenim Planom upravljanja te je osiguran pravni okvir za učinkovito upravljanje.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ CA: Ojačani su kapaciteti Javne ustanove i uspostavljeni su mehanizmi za učinkovitu provedbu Plana upravljanja.															
Jačanje kapaciteta JU	Provesti zapošljavanje čuvara prirode za područje otoka Hvara.	CA1	JU ima zaposlenog minimalno 1 čuvara prirode za područje otoka Hvara.	1											SDŽ, GH
Jačanje kapaciteta JU	Provesti dodatno zapošljavanje unutar stručne službe, a prema sistematizaciji radnih mjesta i potrebama za provedbu ovog PU.	CA2	Minimalno 1 novozaposleni djelatnik unutar stručne službe sukladno sistematizaciji i sa znanjima vezanima znanjima vezanim za upravljanje morem, šumama, šišmišima, praćenje stanja biljnih i/ili životinjskih svojiti značajnih za ciljna staništa, ribolovni pravni okvir.	2											SDŽ
Jačanje kapaciteta JU	Provoditi ciljano i kontinuirano stručno usavršavanje zaposlenika JU.	CA3	Minimalno 10 sudjelovanja djelatnika JU na usavršavanjima, formalnim i neformalnim treninzima godišnje. Certifikati i potvrde o sudjelovanju. Minimalno 3	1											

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
			zaposlenika koja su ih pohađali.													
Suradnja	Provoditi umrežavanje i razmjenu iskustava zaposlenika JU kroz članstvo u nacionalnim i međunarodnim mrežama zaštićenih područja.	CA4	Minimalno 1 događanje na kojima su sudjelovali zaposlenici godišnje. Minimalno 2 zaposlenika koji su sudjelovali.	1												MedPAN, CroMPA, SMILO
Informiranje	Održavati, ažurirati i nadograđivati internetske stranice JU	CA5	Funkcionalna i redovito ažurirana internet stranica JU. Statistika stranice.	1												
Informiranje	Uspostaviti profile JU na društvenim mrežama te osmisliti sustav njihova održavanja i interakcije s korisnicima.	CA6	Broj društvenih mreža u koje je uključena JU. Funkcionalni i redovito održavani profili JU.	3												F, T, IN
Monitoring	Kontinuirano unaprjeđivati i održavati baze podataka JU.	CA7	Pregled postojećih baza podataka JU. Funkcionalne i nadopunjavane baze podataka.	1												
Monitoring	Izraditi i kontinuirano ažurirati bazu podataka izrađenih foto i video materijala, te oglašavanja i pojavljivanja u medijima (press clipping).	CA8	Organizirana baza sa svim objavama JU u medijima. Uređena foto i video dokumentacija JU.	2												
Održavanje	Provoditi nabavu i redovito održavanje opreme te prostora za učinkovit rad djelatnika.	CA9	Popis opreme i inventar JU.	1												
Monitoring	Razviti jednostavne alate i interne procedure za redovito praćenje pokazatelja Plana upravljanja.	CA10	Uspostavljen funkcionalan sustav redovitog prikupljanja pokazatelja postizanja ciljeva i provedbe aktivnosti Plana upravljanja. Pregled	2												

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
			provedenih aktivnosti Plana upravljanja.												
Monitoring	Na godišnjoj razini raditi procjenu provedbe aktivnosti te nakon pet godina procjenu ostvarivanja ciljeva Plana upravljanja te prema potrebi napraviti reviziju Plana upravljanja.	CA11	Izvješća o provedenoj procjeni provedbe aktivnosti i postizanja ciljeva nakon 5 godina provedbe PU. Godišnja izvješća o radu.	1											
Aktivno upravljanje	Razvijati projektne prijedloge za provedbu Plana upravljanja.	CA12	Broj i iznos projektnih prijedloga prijavljenih na natječajne te odobrenih.	2											
Infrastruktura	Uspostaviti i održavati video nadzor u zaštićenim područjima.	CA13	Postavljen video nadzor na Paklenim otocima, Šćedru i Zečevu.	3											
Suradnja	Organizirati redovite sastanke i komunikaciju Zajedničke radne skupine (ZRS) za Paklene otoke.	CA14	Minimalno 1 sastanak godišnje. Zapisnici sastanaka s popisom sudionika.	2											GH, TZGH, NCH, KH, ACI, OŠH, KP
Suradnja	Razvijati i provoditi programe suradnje JU s organizacijama civilnog društva, odgojno-obrazovnim, visokoškolskim i znanstveno-istraživačkim ustanovama.	CA15	Minimalno 5 ostvarenih ili održanih suradnji (ustanove, inicijative, projekti, aktivnosti, sporazumi). Minimalno 50 uključenih korisnika (učenika, studenata i sl.). Potpisan sporazum o suradnji s Udrugom Prijatelji otoka Šćedra.	2											UPOŠ, OŠH, OŠJ, UMŠ, OSMSS
Jačanje kapaciteta JU	Redovito održavati plovilo JU za obilazak zaštićenih područja i područja ekološke mreže otoka Hvara.	CA16	Utrošena sredstva za održavanje plovila na godišnjoj razini. Plovilo je u funkciji.	1											PČ

- **POSEBNI CILJ CB:** Uspostavljen je usklađen, unaprijeđen i provediv zakonodavni okvir za očuvanje zaštićenih područja i ekološke mreže otoka Hvara.

Javna ustanova se sve više suočava sa situacijama u kojima mora izići na teren zbog zahvata koji potencijalno ima negativ utjecaj na prirodne vrijednosti područja, a o kojem nema nikakvog prvotnog saznanja. Te situacije prolaze iz činjenice što zakonodavni okvir ne propisuje uključivanje Javne ustanove u mnogobrojne postupke kojima se investitoru omogućava zahvat ili obavljanje aktivnosti unutar zaštićenog područja i područja ekološke mreže. U prvom redu se to odnosi na donošenje dopuštenja o kojima ustanova dobije informacije samo ukoliko nas svojevrijem obavijeste institucije koje dopuštenje daju (Mnistarstvo ili Županija). Potom tu je čitav niz koncesijskih odobrenja i koncesija na pomorskog dobru za koja također imamo saznanje isključivo ukoliko nas Županija ili Jedinica lokalne samouprave samovoljno uključe u postupak. Kako bi se unaprijedio preventivni sustav zaštite prirode potrebno je izmijeniti barem dva krovna zakona, Zakon o zaštiti prirode i Zakon o pomorskom dobru. Nadalje ovlasti kao i prekršajne odredbe je potrebno revidirati kako za zaštićena područja tako i za područja ekološke mreže koja to niti nemaju definirano trenutnim Zakonom o zaštiti prirode. Jedan od najvećih problema za učinkovitu zaštitu prirode je ne vraćanje novca uprihodovanog od strane prvenstveno turizma u sustav zaštite prirode. To bi se postiglo revidiranjem gore navedenog zakonodavnog okvira gdje bi se dio prihoda ostvarenog od koncesija i koncesijskih odobrenja na pomorsko dobro uplatio javnim ustanovama koje su zadužene za njegovo očuvanje. Zbog rastućeg pritiska turizma na izuzetno vrijedna morska staništa Paklenih otoka potrebno je što prije proširiti obuhvat zaštite u nacionalnoj kategoriji kao i definirati zonu stroge zaštite te donijeti prateće provedbene podzakonske akte.

<ul style="list-style-type: none"> • POSEBNI CILJ CB: Uspostavljen je usklađen, unaprijeđen i provediv zakonodavni okvir za očuvanje zaštićenih područja i ekološke mreže otoka Hvara.
Pokazatelji posebnog cilja CB
<p>Na morskome prostoru Paklenih otoka proglašeno je zaštićeno područje koje uključuje zonu stroge zaštite.</p> <p>Doneseni su sljedeći podzakonski akti: Odluka o mjerama zaštite i očuvanja za Značajni krajobraz Pakleni otoci; Pravilnik o zaštiti i očuvanju za morski dio Paklenih otoka pod zaštitom; izmjene i dopune Pravilnika o obavljanju ribolova u zaštićenim područjima, posebnim staništima i područjima s posebnom regulacijom ribolova kojima bi se dodatno regulirao ribolov na području budućeg zaštićenog područja u moru oko Paklenih otoka.</p>
<p>Donesena je Odluka o mjerama zaštite i očuvanja za Značajni krajobraz Šćedro i Odluka o mjerama zaštite i očuvanja za Značajni krajobraz Zečevo.</p>
<p>Uspostavljeni su pravni mehanizam za dodatne izvore financiranja rada Javne ustanove.</p> <p>Povećan je udio financiranja iz koncesija i koncesijskih odobrenja s područja otoka Hvara u odnosu na 2023. godinu.</p>
<p>Javna ustanova je uključena u sve postupke donošenja koncesija/koncesijskih odobrenja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže otoka Hvara.</p>

TEMA C: Razvoj kapaciteta javne ustanove

OPĆI CILJ: Razvijeni su kapaciteti i mehanizmi koji doprinose učinkovitoj provedbi Plana upravljanja i prepoznatljivosti rada Javne ustanove u lokalnoj zajednici.

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
POSEBNI CILJ CB: Uspostavljen je usklađen, unaprijeđen i provediv zakonodavni okvir za očuvanje zaštićenih područja i ekološke mreže otoka Hvara.															
Poticanje	Poticati Ministarstvo, županiju i JLS na sudjelovanje javne ustanove u postupcima donošenja koncesija/koncesijskih odobrenja na pomorskom dobru u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže.	CB1	Minimalno 10 sastanaka s nadležnim institucijama. Minimalno 10 službenih dopisa upućena nadležnim institucijama.	2											MINGOR, SDŽ - UOTIP, JLS
Regulacija	Provoditi postupke dodjele koncesijskih odobrenja u zaštićenim područjima i kontrolirati provedbu uvjeta.	CB2	Sve djelatnosti unutar zaštićenih područja imaju koncesijsko odobrenje. Pregled koncesijskih odobrenja. Izvješća čuvara prirode.	1											K
Poticanje	Poticati izmjene zakonskih propisa koja će dati veće ovlasti nadzora javnoj ustanovi unutar zaštićenih područja i područja ekološke mreže, pogotovo kad je riječ o pomorskom dobru.	CB3	Minimalno 1 rasprava. Minimalno 3 dopisa upućena nadležnim tijelima.	1											MINGOR, MMPI
Regulacija	Izraditi prijedlog nacrtu odluka o mjerama zaštite i očuvanja za značajne krajobraze otoka Hvara te poticati njihovo donošenje od strane Županijske skupštine.	CB4	Nacrt odluka o mjerama zaštite i očuvanja. Službeni dopisi JU prema nadležnim institucijama.	2											SDŽ, JLS
Istraživanje	Uz provođenje strukturiranog konzultacijskog procesa izraditi stručnu podlogu za zaštitu akvatorija Paklenih	CB5	Izrađena stručna podloga. Konzultirano	1											GH, MINGOR, RIB, SDŽ, LRH, FLAG Š

TIP AKT.	AKTIVNOST	KOD AKT.	POKAZATELJ PROVEDENIH AKTIVNOSTI	P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										SUR.	
					G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
	otoka u nacionalnu kategoriju zaštite i realizaciju zona stroge zaštite.		barem 10 ribara i 1 FLAG.													
Poticanje	Zagovarati provedbu postupka proglašenja zaštićenog područja na morskom prostoru Paklenih otoka i realizaciju zona stroge zaštite.	CB6	Dokumentacija za proglašenje sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Službeno donesen akt o proglašenju.	1												SDŽ, VRH, MINGOR
Regulacija	Izraditi prijedlog nacrtu Pravilnika o zaštiti i očuvanju/Odluke o mjerama zaštite i očuvanja za područje budućeg zaštićenog područja u moru oko Paklenih otoka te poticati njegovo donošenje od strane nadležnog Ministarstva.	CB7	Izrađen nacrtPravilnika/Odluke.	1												SDŽ, VRH, MINGOR, MINIST, MPS, RIB, FLAG Š
Regulacija	Zagovarati donošenje izmjena i dopuna Pravilnika o obavljanju ribolova u zaštićenim područjima, posebnim staništima i područjima s posebnom regulacijom ribolova kojima bi se dodatno regulirao ribolov na području budućeg zaštićenog područja u moru oko Paklenih otoka.	CB8	Usvojene izmjene i dopune Pravilnika sukladno prijedlozima Javne ustanove.	1												MPS, MINGOR

Popis kratica korištenih u tablicama:

ACI	Adriatic Croatia International Club
AUSP	Agencija za upravljanje Starogradskim poljem
BIOM	Udruga BIOM
BK	Biciklistički klubovi
CA	Charter agencije
CroMPA	Croatian Marine Protected Areas Network
DIRH	Državni inspektorat
DIRH - GI	Državni inspektorat - građevinska inspekcija
DVD	Dobrovoljna vatrogasna društva
F	Facebook
FLAG Š	Flag Škoji
FSH	Franjevački samostan u Hvaru
G	Green sail
GH	Grad Hvar
HBSD	Hrvatsko biospeleološko društvo
HC	Hrvatske ceste
HGI	Hrvatski geološki institut
HGSS	Hrvatska gorska služba spašavanja
HŠ	Hrvatske šume
HŠ - IJ	Hrvatske šume - ispostava Jelsa
HV	Hrvatske vode
I	Investitor
IN	Instagram
IOR	Institut za oceanografiju i ribarstvo

JLS	Jedinice lokalne samouprave
JLS - KR	Jedinice lokalne samouprave - komunalni redari
K	Koncesionari
KD	Komunalna društva
KH	Komunalno Hvar
KOS	Konzervatorski odjel Split
KP	Koncesionar područja
KS	Koncesionari sidrišta
LAGŠ	Lokalna akcijska grupa Škoji
LD	Lovačka društva
LUOH	Lovačka udruga otoka Hvara
LZ	Lokalna zajednica
M	Mediji
MedPAN	Networ of Marine Protected Areas in the Mediterranean
MHB	Muzej hvarske baštine
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
MINIST	Ministarstva
MMPI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
MP - SPŠ	Ministarstvo poljoprivrede - sektor za privatne šume
MPPI - PI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture - pomorska inspekcija
MPS	Ministarstvo poljoprivrede
NCH	Nautički centar Hvar
NC	Nautički centri
OCD	Organizacije civilnog društva
OJ	Općina Jelsa

OŠ	Osnovne škole
OŠH	Osnovna škola Hvar
OŠJ	Osnovna škola Jelsa
OSMSS	Odjela za studije mora Sveučilišta u Splitu
P	Plovput
PČ	Pičuljan d.o.o.
PDH	Planinarsko društvo Hvar
PI	Privatni investitori
PMF	Prirodoslovno matematički fakultet
PMS	Prirodoslovni muzej Split
POLJ	Poljoprivrednici
PP	Partneri na projektu
PRI MPS	Ribarska inspekcija
RC	Ronilački centri
RIB	Ribari
RK	Ronilački klubovi
S	Statim d.o.o.
SDŽ	Splitsko-dalmatinska županija
SDŽ - UOTIP	SDŽ - Upravni odjel za turizam i pomorstvo
SDŽ - UOTPD	SDŽ - Upravni odjel za turizam i pomorsko dobro
SDŽ - UOZOKPII	SDŽ - Upravni odjel za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije
SDŽ-UOGEUFP	SDŽ - upravni odjel za gospodarstvo, EU fondove i poljoprivredu
ŠI	Šumarski institut
ŠK	Škole
SMILO	Small Islands Organisation

SS	Savjetodavna služba
SŠ	Srednje škole
T	Twitter
TA	Turističke agencije
TZ	Turističke zajednice
TZGH	Turistička zajednica Grada Hvara
TZOJ	Turistička zajednica Općine Jelsa
TZV	Turistička zajednica Vrboska
UHMM	Udruga Hvar- metropola mora
UMŠ	Udruga Moj škoj
UOTD	Ugostiteljski obrti i trgovačka društva
UPOŠ	Udruga Prijatelji otoka Šćedra
US	Udruga Sunce
UTVOH	Udruga turističkih vodiča otoka Hvara
VRH	Vlada Republike Hrvatske
VS	Vanjski suradnici
VST	Vanjska specijalizirana tvrtka
VZ	Vlasnici zemljišta
ŽC	Županijske ceste
ZZ	Znanstvena zajednica
ZZP	Zavod za prostorno planiranje

4.5. RELACIJSKA TABLICA IZMEĐU NACRTA CILJEVA I MJERA OČUVANJA I AKTIVNOSTI UPRAVLJANJA

Identifikacijski broj područja: HR3000095				
Naziv područja: Pakleni otoci				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 1450 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 330 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA25, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5, CA13
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AA25, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16, CA13

Identifikacijski broj područja: HR3000095				
Naziv područja: Pakleni otoci				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,05 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15, AE11
Grebeni	1170	Očuvano 195 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AA25, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10

Identifikacijski broj područja: HR3000095				
Naziv područja: Pakleni otoci				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22, AA25
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA22, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvana jedna morska špilja (Špilja kod otočića Gojca) i jedna anhijalina krška špilja (Vodeni rat)	Očuvati povoljne stanišne uvjete u speleološkim objektima održavanjem povoljnih fizikalno-kemijskih obilježja i kvalitete vode;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti posjećivanje/ronilačke aktivnosti unutar morskih špilja;	AA16
			Očuvati vegetaciju oko ulaza u anhijalinu špilju;	AE1, AE2, AE3, AE4, AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, AE11, BA1 - BA15, CA1 - CA12, CA14, CA15, CA16, CB1 - CB8

Identifikacijski broj područja: HR3000114				
Naziv područja: Otoci Lukavci				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 35 ha postojeće površine stanišnog tipa koji dolazi samostalno i 10 ha u kompleksu sa stanišnim tipom 1170 Grebeni	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je provoditi gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
Grebeni	1170	Očuvano 15 ha postojeće površine stanišnog tipa koji dolazi samostalno i 10 ha u kompleksu sa stanišnim tipom 1120 Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>)	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AA25, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjena je gradnja i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22, AA25

Identifikacijski broj područja: HR3000114				
Naziv područja: Otoci Lukavci				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000115				
Naziv područja: Pelegrin - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120	Očuvano 110 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16

Identifikacijski broj područja: HR3000115				
Naziv područja: Pelegrin - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Grebeni	1170	Očuvano 40 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AA25, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22, AA25
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA22, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9

Identifikacijski broj područja: HR3000115				
Naziv područja: Pelegrin - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvane dvije morske špilje	Očuvati povoljne stanišne uvjete u speleološkim objektima održavanjem povoljnih fizikalno-kemijskih obilježja i kvalitete vode;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Regulirati turističko posjećivanje/ronjenje u špiljama;	AA16
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000116				
Naziv područja: Kabal - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 60 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9

Identifikacijski broj područja: HR3000116				
Naziv područja: Kabal - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 130 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Velike plitke uvale i zaljevi	1160	Očuvano 55 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ograničiti gradnju i nasipanje mora kao i zatrpavanje zatvorenih uvala;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5

Identifikacijski broj područja: HR3000116				
Naziv područja: Kabal - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Grebeni	1170	Očuvano 85 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA22, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5

Identifikacijski broj područja: HR3000116				
Naziv područja: Kabal - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvana morska špilja	Očuvati povoljne stanišne uvjete u speleološkim objektima održavanjem povoljnih fizikalno-kemijskih obilježja i kvalitete vode;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti posjećivanje/ronilačke aktivnosti unutar morskih špilja;	AA16
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000119				
Naziv područja: Šćedro - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 10 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9

Identifikacijski broj područja: HR3000119				
Naziv područja: Šćedro - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120	Očuvano 360 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5, CA13
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Velike plitke uvale i zaljevi	1160	Očuvano 24 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20

Identifikacijski broj područja: HR3000119				
Naziv područja: Šćedro - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Grebeni	1170	Očuvano 90 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA22, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5

Identifikacijski broj područja: HR3000119				
Naziv područja: Šćedro - podmorje				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvana morska špilja	Očuvati povoljne stanišne uvjete u speleološkim objektima održavanjem povoljnih fizikalno-kemijskih obilježja i kvalitete vode;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Regulirati turističko posjećivanje/ronjenje u špiljama;	AA16
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, AE11, BA1 - BA12, BA14, BA15, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000135				
Naziv područja: Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 70 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10

Identifikacijski broj područja: HR3000135				
Naziv područja: Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Odrediti prihvatni kapacitet i prihvatljive lokacije sidrenja unutar područja ekološke mreže;	AA9, AA11, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,08 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15
Grebeni	1170	Očuvano 17 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5

Identifikacijski broj područja: HR3000135				
Naziv područja: Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA22, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000136				
Naziv područja: Uvala Vlaška - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 13 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,03 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15

			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
--	--	--	--	--

Identifikacijski broj područja: HR3000137				
Naziv područja: Uvala Bristova - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 7 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 5 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10

Identifikacijski broj područja: HR3000137				
Naziv područja: Uvala Bristova - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Odrediti prihvatni kapacitet i prihvatljive lokacije sidrenja unutar područja ekološke mreže;	AA9, AA11, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000138				
Naziv područja: Uvala V. Pogorila - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 3 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10

Identifikacijski broj područja: HR3000138				
Naziv područja: Uvala V. Pogorila - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,02 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA14
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000139				
Naziv područja: Uvala M. Pogorila - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 4,5 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,02 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA14
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000140				
Naziv područja: Uvala M. Moševčica - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 1,9 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,005 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA14
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000141				
Naziv područja: Uvala V. Moševčica - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvana 3 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,03 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA14
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000142				
Naziv područja: Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvan stanišni tip unutar zone od 8 ha	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,01 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA14
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000143				
Naziv područja: Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zračće - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 190 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,07 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15
Grebeni	1170	Očuvano 34 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5

Identifikacijski broj područja: HR3000143				
Naziv područja: Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000149				
Naziv područja: Uvale Prapatna i Makarac - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 17 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,1 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000451				
Naziv područja: Hvar - otok Zečevo				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 95 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5, CA13
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Odrediti prihvatni kapacitet i prihvatljive lokacije sidrenja unutar područja ekološke mreže;	AA9, AA11, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16, CA13
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Grebene	1170	Očuvano 80 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5, CA13
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10

Identifikacijski broj područja: HR3000451				
Naziv područja: Hvar - otok Zečevo				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, AE11, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000456				
Naziv područja: Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 20 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 210 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Odrediti prihvatni kapacitet i prihvatljive lokacije sidrenja unutar područja ekološke mreže;	AA9, AA11, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16

Identifikacijski broj područja: HR3000456				
Naziv područja: Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 0,5 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15
Grebeni	1170	Očuvano 45 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10

Identifikacijski broj područja: HR3000456				
Naziv područja: Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000457				
Naziv područja: Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 1440 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5

Identifikacijski broj područja: HR3000457				
Naziv područja: Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA13, AE9
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 1070 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti naselja posidonije izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	AA18, AA19, AA20, AE3, AE5
			Ograničiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Odrediti prihvatni kapacitet i prihvatljive lokacije sidrenja unutar područja ekološke mreže;	AA9, AA11, AE10
			Zabranjeno je obaranje sidra iznad naselja posidonije;	AA10, AA11, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10, BA16
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9

Identifikacijski broj područja: HR3000457				
Naziv područja: Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140	Očuvano 1 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je vađenje pijeska;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti broj posjetitelja (u istom trenutku) na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Održavati stanišni tip čišćenjem naplavine antropogenog porijekla i glomaznog otpada pri čemu treba ostaviti nanose prirodnog porijekla (morsku vegetaciju, lišće, grane i debla);	AA15
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvane dvije anhijaline krške špilje (Jama Golubinka (o. Hvar) i Živa voda špilja) i dvije morske špilje (Špilja Petrarca i Špilja kod Svete Nedilje)	Očuvati povoljne stanišne uvjete u speleološkim objektima održavanjem povoljnih fizikalno-kemijskih obilježja i kvalitete vode;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti posjećivanje/ronilačke aktivnosti unutar morskih špilja;	AA16
			Očuvati vegetaciju oko ulaza u anhijaline jame;	AE1, AE2, AE3, AE4, AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR3000464				
Naziv područja: Područje oko rta Tatinja - Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Grebene	1170	Očuvano 70 ha postojeće površine stanišnog tipa	Zabranjeno je korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	AA18, AA19, AA20, AA23, AE3, AE5
			Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti grebena izvan trajnih sidrišta;	AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA20, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ograničiti gradnju i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	AA13, AA17, AA21, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Postaviti plutače za ronilačke aktivnosti unutar područja ekološke mreže korištenjem tehničko-tehnoloških rješenja ekoloških trajnih sidrišta adaptirana za grebene;	AA9, AA11, AA12, AA22
			Odrediti prihvatni kapacitet za odvijanje ronilačkih aktivnosti unutar područja ekološke mreže te regulirati ronilačke aktivnosti sukladno utvrđenom prihvatnom kapacitetu;	AA16, AA22, AE5
			Kontrolirati populacije invazivnih stranih vrsta te gdje je moguće provoditi iskorjenjivanje;	AA14, AE9
			Identificirati i sanirati onečišćenja s kopna uključujući i septičke jame	AE5
			Osigurati zbrinjavanje onečišćenja s plovila uključujući sive i crne tankove	AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AA3, AA4, AA5, AA24, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001338				
Naziv područja: Područje oko špilje u uvali Pišćena; Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>	6220*	Očuvano 20 ha postojeće površine stanišnog tipa koji dolazi samostalno te 1280 ha u kompleksu sa drugim stanišnim tipovima	Osigurati dobrovoljne mjere (koje doprinose okolišu) za korisnike zemljišta, sufinancirane sredstvima Europske unije;	AB5, AB7
			Poticati redovito održavanje staništa košnjom i/ili ekstenzivnom ispašom;	AB6, AB7, AB8
Mediterranske šume endemičnih borova	9540	Očuvano 85 ha postojeće površine stanišnog tipa	Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
oštrouhi šišmiš	<i>Myotis blythii</i>	Očuvana porodiljna kolonija u brojnosti od najmanje 100 do 150 jedinki i skloništa (podzemni objekti, osobito špilja u uvali Pišćena) te lovna staništa u zoni od 1740 ha (topla otvorena staništa, livade košanice, pašnjaci, krška područja i područja s ekstenzivnom poljoprivredom, rubovi šuma)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem bogato strukturiranog krajobraza;	AB1 - AB8, AC6, AC7, AC8, AE1 - AE5, AE9
			Osigurati dobrovoljne mjere (koje doprinose okolišu) za korisnike zemljišta, sufinancirane sredstvima Europske unije;	AB5, AB7
			Ograničiti korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva na pogodnim staništima za vrstu i njihovoj neposrenoj blizini;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Spriječiti uznemiravanje kolonija šišmiša u podzemnim objektima;	AE2 - AE5

Identifikacijski broj područja: HR2001338				
Naziv područja: Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Zabranjeno je osvjetljavanje ulaza u skloništa šišmiša;	AE2 - AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AB16, AB19, AC1 - AC5, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001343				
Naziv područja: Područje oko špilje Duboška pazuha				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Eumediteranski travnjaci <i>Thero - Brachypodietea</i>	6220*	Očuvano 25 ha postojeće površine stanišnog tipa i 1300 ha u kompleksu s drugim staništima	Osigurati dobrovoljne mjere (koje doprinose okolišu) za korisnike zemljišta, sufinancirane sredstvima Europske unije;	AB5, AB7
			Poticati redovito održavanje staništa košnjom i/ili ekstenzivnom ispašom;	AB6, AB7, AB8
Špilje i jame zatvorene za javnost	8310	Očuvan speleološki objekt koji odgovara opisu stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete u speleološkom objektu, njegovom nadzemlju i njegovoj neposrednoj blizini;	AB5, AB6, AB7, AB8, AC6, AC7, AC8, AE1 - AE5, AE9
			Zabranjeno je komercijalno korištenje speleološkog objekta;	AE2 - AE5
			Pratiti i po potrebi ograničiti ulazak u špilju;	AE2 - AE6
			Zabranjeno je uređenje speleoloških objekata posjetiteljskom infrastrukturom;	AE2 - AE7
			Sanirati izvore onečišćenja koji ugrožavaju nadzemne i podzemne krške vode;	AC7

Identifikacijski broj područja: HR2001343				
Naziv područja: Područje oko špilje Duboška pazuha				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Vazdazelene šume česmине (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 1230 ha postojeće površine stanišnog tipa u kompleksu s drugim staništima	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj vazdazelenih mediteranskih šuma u kojima prevladava česmına;	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
Mediteranske šume endemičnih borova	9540	Očuvano 860 ha postojeće površine stanišnog tipa te 70 ha u kompleksu s drugim staništima	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj mediteranskih šuma endemičnih borova;	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1

Identifikacijski broj područja: HR2001343				
Naziv područja: Područje oko špilje Duboška pazuha				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
ridi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>	Očuvana porodiljna kolonija u brojnosti od najmanje 1150 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti - osobito Duboška pazuha (kod Duboke)) i pogodna lovna staništa u zoni od 3360 ha (bogato strukturirana šumska staništa, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza, nizinska i grmljem obrasla staništa)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem bogato strukturiranog krajobraza;	AB1 - AB8, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AC6, AC7, AE1 - AE5, AE9
			Osigurati dobrovoljne mjere (koje doprinose okolišu) za korisnike zemljišta, sufinancirane sredstvima Europske unije;	AB5, AB7
			Održavati postojeće lokve te po potrebi obnoviti zarasle i presušene lokve;	AC6, AE1
			Ograničiti korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva na pogodnim staništima za vrstu i njihovoj neposrednoj blizini;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Zabranjeno je osvjetljavanje ulaza u skloništa šišmiša;	AE2 - AE5
			Ne dopustiti uznemiravanje kolonija šišmiša u podzemnim objektima;	AE2 - AE5
			Ne dopustiti fragmentaciju staništa te omogućiti povezivanje skloništa i lovnih staništa;	AB11, AB12, AB13, AB16, AE1 - AE6

Identifikacijski broj područja: HR2001343				
Naziv područja: Područje oko špilje Duboška pazuha				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AC1 - AC5, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001421				
Naziv područja: Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Vazdazelenene šume česmине (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 220 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj vazdazelenih mediteranskih šuma u kojima prevladava česmina (<i>Quercus ilex</i>)	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
Mediteranske šume endemičnih borova	9540	Očuvano 580 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj šume alepskog bora (<i>Pinus halepensis</i>) ili pinije (<i>Pinus pinea</i>);	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5

Identifikacijski broj područja: HR2001421				
Naziv područja: Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Za zaštitu šuma koristeći biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AB1, AB3, AB19, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001425				
Naziv područja: Hvar - od Prapatna do Karnjakuše				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvana anhialina špilja	Očuvati povoljne stanišne uvjete morskoj špilji održavanjem kakvoće morske vode te sprječavanjem gradnje i nasipavanja u more na području stanišnog tipa;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ne dopustiti turističko posjećivanje/ronjenje u morskoj špilji;	AA16
			Očuvati vegetaciju oko ulaza u anhijalnu špilju;	AE1, AE2, AE3, AE4, AE5
Vazdazelene šume česmине (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 990 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj vazdazelenih mediteranskih šuma u kojima prevladava česmina;	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9

Identifikacijski broj područja: HR2001425				
Naziv područja: Hvar - od Prapatna do Karnjakuše				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
Meditranske šume endemičnih borova	9540	Očuvano 30 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj mediteranskih šuma endemičnih borova;	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Očuvana populacija i skloništa (podzemni objekti osobito Špilja u uvali Vela Stiniva) te 1130 ha pogodnih lovnih staništa (šikare, šume, pašnjaci, grmlje, drvoredi, livade s voćnjacima)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem bogato strukturiranog krajobraza,	AB1 - AB8, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AC6, AC7, AC8, AE1 - AE5, AE9

Identifikacijski broj područja: HR2001425				
Naziv područja: Hvar - od Prapatna do Karnjakuše				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Ograničiti korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva na pogodnim staništima za vrstu i njihovoj neposrednoj blizini;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Održavati postojeće lokve te po potrebi obnoviti zarasle i presušene lokve;	AC6, AE1
			Osigurati dobrovoljne mjere (koje doprinose okolišu) za korisnike zemljišta, sufinancirane sredstvima Europske unije;	AB5, AB7
			Ne dopustiti fragmentaciju staništa te omogućiti povezivanje skloništa i lovnih staništa;	AB11, AB12, AB13, AB16, AE1 - AE6
			Izbjegavati korištenje antiparazitskih lijekova za stoku - ivermektina i sličnih proizvoda;	AB7, AE1
			Spriječiti uznemiravanje šišmiša u skloništim;	AE2 - AE5
			Zabranjeno je osvjetljavanje ulaza u sklonište šišmiša;	AE2 - AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AB19, AC1 - AC5, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001427				
Naziv područja: Hvar - šume kod Starigrada				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Vazdazelenene šume česmине (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 980 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj vazdazelenih mediteranskih šuma u kojima prevladava česmina (<i>Quercus ilex</i>);	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001428				
Naziv područja: Hvar - od Maslinice do Grebišća				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvana anhialina jama	Očuvati povoljne stanišne uvjete u špilji održavanjem fizikalno-kemijskih obilježja i kvalitete vode;	AA7, AA8, AE2, AE3, AE4, AE5, AE10
			Ne dopustiti posjećivanje ronilaca;	AA16

Identifikacijski broj područja: HR2001428				
Naziv područja: Hvar - od Maslinice do Grebišća				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			Očuvati okolnu vegetaciju u blizini i oko špilje;	AE1, AE2, AE3, AE4, AE5
Vazdazeleni šume česmone (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 245 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj vazdazelenih mediteranskih šuma u kojima prevladava česmone;	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati autohtonim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AE1
			Očuvati biljne svojte značajne za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
Mediteranske šume endemičnih borova	9540	Očuvano 1670 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj mediteranskih šuma endemičnih borova;	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1 - AE5, AE9
			Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete pri čemu nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Očuvati biljne svojte značajne za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AE1
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati autohtonim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5

Identifikacijski broj područja: HR2001428				
Naziv područja: Hvar - od Maslinice do Grebišća				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Identifikacijski broj područja: HR2001429				
Naziv područja: Hvar - od Prvog boka do Lučišća				
Hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	Znanstveni naziv vrste / šifra stanišnog tipa	Cilj očuvanja	Mjere očuvanja	Kod aktivnosti
Mediterranske šume endemičnih borova	9540	Očuvano 730 ha postojeće površine stanišnog tipa	Za zaštitu šuma koristiti biološka i biotehnička sredstva, dok se kemijska mogu koristiti samo u slučajevima potencijalne veće štete kada nema odgovarajućeg biološkog ili biotehničkog sredstva;	AB11, AB12, AB13, AB17, AE1
			Očuvati biljne vrste karakteristične za stanišni tip;	AB11, AB12, AB13, AE1
			Popunjavanje ili pošumljavanje obavljati zavičajnim vrstama;	AB11, AB12, AB13, AB17, AB18, AE1 - AE5
			OSTALE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POSTIZANJU CILJEVA OČUVANJA PODRUČJA:	AB2, AB4, AB16, AE6, AE7, AE8, BA6 - BA12, BA14, CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

4.6. PREGLED AKTIVNOSTI PLANA UPRAVLJANJA PREMA PODRUČJIMA

Područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA7, AA8, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA15, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA25, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE9, AE10, AE11
Promocija, interpretacija, edukacija	BA1 - BA16, CA1 - CA12, CA14, CA15, CA16, CB1 - CB8
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA16, CB1 - CB8
Područje ekološke mreže HR3000114 Otoci Lukavci	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA25, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000115 Pelegrin - podmorje	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA7, AA8, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AA25, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000116 Kabal - podmorje	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA7, AA8, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Upravljanje posjećivanjem i suradnja s lokalnom zajednicom	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro - podmorje	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA7, AA8, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10, AE11
Promocija, interpretacija, edukacija	BA1 - BA12, BA14, BA15, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA13, CA15, CA16, CB1 - CB3

Područje ekološke mreže HR3000135 Otok Hvar - od Uvale Dubovica do rta Nedjelja	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA15, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Upravljanje posjećivanjem i suradnja s lokalnom zajednicom	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000136 Uvala Vlaška - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA15, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000137 Uvala Bristova - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000138 Uvala V. Pogorila - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000139 Uvala M. Pogorila - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000140 Uvala M. Moševčica - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Područje ekološke mreže HR3000141 Uvala V. Moševčica - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000142 Uvale Divlja mala i Divlja vela - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000143 Uvale Kruševa; Pokrvenik i Zaraće - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA15, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000149 Uvale Prapatna i Makarac - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA15, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000451 Hvar - otok Zečevo	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10, AE11
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000456 Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA15, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Upravljanje posjećivanjem i suradnja s lokalnom zajednicom	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Područje ekološke mreže HR3000457 Južna obala Hvara - od rta Nedjelja do uvale Česminica	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA1, AA2, AA3, AA4, AA5, AA6, AA7, AA8, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA15, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14, BA16
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR3000464 Područje oko rta Tatinja - Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA3, AA4, AA5, AA9, AA10, AA11, AA12, AA13, AA14, AA16, AA17, AA18, AA19, AA20, AA21, AA22, AA23, AA24, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9,
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR2001338 Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AB1, AB2, AB3, AB4, AB5, AB6, AB7, AB8, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AB19, AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14,
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR2001343 Područje oko špilje Duboška pazuha	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AB1, AB2, AB3, AB4, AB5, AB6, AB7, AB8, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14,
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR2001421 Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AB1, AB2, AB3, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AB19, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR2001425 Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA7, AA8, AA16, AB1, AB2, AB3, AB4, AB5, AB6, AB7, AB8, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AB19, AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3

Područje ekološke mreže HR2001427 Hvar - šume kod Starigrada	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR2001428 Hvar - od Maslinice do Grebišća	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA7, AA8, AA16, AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8, AE9, AE10
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Područje ekološke mreže HR2001429 Hvar - od Prvog boka do Lučišća	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AB2, AB4, AB11, AB12, AB13, AB16, AB17, AB18, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE8
Promocija, interpretacija, edukacija	BA6 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA12, CA15, CA16, CB1 - CB3
Značajni krajobraz Šćedro	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA5, AA6, AA7, AA9, AA13, AA15, AA17, AB7, AB11, AB12, AB13, AB14, AB15, AB16, AB17, AB18, AB19, AC4, AC5, AD1, AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE9, AE10, AE11
Promocija, interpretacija, edukacija	BA1, BA2, BA4 - BA12, BA14, BA15
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA13, CA15, CA16, CB1, CB2, CB3, CB4
Značajni krajobraz Zečevo	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA5, AA6, AA7, AA9, AA13, AA15, AA17, AB7, AB12, AB13, AB14, AB15, AB16, AB17, AB18, AB19, AD1, AD2, AD3, AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE9, AE10, AE11
Promocija, interpretacija, edukacija	BA1, BA2, BA4 - BA12, BA14
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA13, CA15, CA16, CB1, CB2, CB3, CB4
Značajni krajobraz Pakleni otoci	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AA5, AA6, AA7, AA9, AA13, AA15, AA17, AB7, AB11, AB12, AB13, AB14, AB15, AB16, AB17, AB18, AB19, AC4, AC5, AD1, AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AE1, AE2, AE3, AE4, AE5, AE6, AE7, AE9, AE10, AE11
Promocija, interpretacija, edukacija	BA1, BA2, BA3, BA5 - BA15
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA16, CB1 - CB8

Spomenik parkovne arhitekture Hvar - Čempres	
Tema	Kod aktivnosti
Očuvanje prirodnih vrijednosti	AB9, AB10, AD4, AD8, AE2, AE3, AE4, AE5
Promocija, interpretacija, edukacija	BA4, BA6 - BA12
Razvoj kapaciteta javne ustanove	CA1 - CA13, CA15, CA16

4.7. UPRAVLJAČKA ZONACIJA

Zoniranje zaštićenog područja je jedan od osnovnih alata u planiranju korištenja i upravljanja prostorom. Upravljačka zonacija rezultat je postupka zoniranja kojim se zaštićeno područje dijeli na zone - ograničene prostorne cjeline, odnosno, izdvajaju se područja očuvanja pojedinih vrijednosti uz razmatranje stupnja njihove očuvanosti i potrebe za upravljanjem. Zoniranje je jedan od osnovnih alata u planiranju upravljanja područjem radi osiguranja dugoročnog očuvanja vrijednosti. Postupkom zoniranja konstatiraju se postojeće i planiraju buduće upravljačke potrebe u cilju očuvanja prirode. Upravljačke zone definirane su u rasponu od zone gdje nije prisutan gotovo nikakav ljudski utjecaj pa do zone u kojoj prirodni prostor može biti znatno izmijenjen ljudskim utjecajem. Redoslijed zona ne implicira vrijednost područja, već odražava potrebe za upravljanjem zaštićenim područjem u svrhu očuvanja specifične bioraznolikosti. Zone se određuju u skladu s potrebama očuvanja pojedinih vrijednosti, vodeći računa o dozvoljenim i/ili primjerenim ljudskim aktivnostima.

Prilikom izrade upravljačke zonacije uzeti su u obzir svi dostupni prostorni podaci i podloge, prvenstveno zonacija rasprostranjenosti ciljnih staništa EM, rezultati istraživanja koje je provodila Javna ustanova na ovom području, te važeći prostorni planovi, planovi upravljanja pomorskim dobrom, katastarski plan, šumskogospodarske osnove, registar kulturnih dobara i sl. Zonacija je izrađena sukladno Smjernicama za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže, odnosno nacionalnom standardu upravljačkih zona zaštićenih područja. Smjernice utvrđuju tri tipa mogućih zona s podzonama te minimalne standarde svake od zona: I Zona stroge zaštite, II Zona usmjerene zaštite, III Zona korištenja. Provedba upravljačke zonacije osigurava se kroz njenu integraciju u ostale strateške, planske i regulatorne dokumente, prvenstveno kroz pravilnike o zaštiti i očuvanju te odlukama o mjerama zaštite i očuvanja čija je izrada planirana ovim Planom upravljanja.

Upravljačka zonacija izrađena je za zaštićena područja obuhvaćena ovim Planom upravljanja – Značajni krajobraz Pakleni otoci, Značajni krajobraz Šćedro, Značajni krajobraz Zečevo i Spomenik parkovne arhitekture Hvar – čempres, a sukladnu članku 138. Zakona o zaštiti prirode koji propisuje obvezu izrade upravljačke zonacije za zaštićena područja. Dodatno, izrađena je i upravljačka zonacija dvaju morskih područja ekološke mreže, oko Paklenih otoka - HR3000095 Pakleni otoci i otoka Šćedra - HR3000119 Šćedro, s obzirom da se isti nalaze neposredno uz zaštićena područja, a zbog povezanosti problematike upravljanja kopnenim i morskim dijelom ovih područja.

I ZONA STROGE ZAŠTITE

Zona stroge zaštite obuhvaća područja prirodnih ekosustava koja nisu pod ljudskim utjecajem ili je u budućnosti planirano njihovo izuzimanje od ljudskog utjecaja. Kako se radi o cjelovitim ekosustavima oni ne zahtijevaju provedbu aktivnih mjera održavanja ili revitalizacije. Samo iznimno, dopuštene su intervencije u hitnim situacijama (npr. lokaliziranje požara, uklanjanje invazivnih stranih vrsta, saniranje šteta nastalih zbog ekstremnih događaja poput onečišćenja, havarija i sl.). Cilj upravljanja u ovoj zoni je očuvanje prirodnih procesa i prirodnosti ekosustava. Ekstrakcijsko korištenje prirodnih dobara bilo kojeg tipa (gospodarsko, rekreacijsko ili za osobne potrebe) u ovoj zoni nije dopušteno. Dopuštena su znanstvena istraživanja, praćenje stanja prirodnih vrijednosti uz primjeren nadzor od strane Javne ustanove.

Ako kategorija zaštite, karakteristike i potrebe upravljanja područjem to zahtijevaju, zona stroge zaštite može se podijeliti u dvije podzone – IA i IB. Zona IA odgovara no take – no entry zoni („ne uđi – ne uzmi“), a zona IB no take zoni („ne uzmi“). U podzoni IA pristup je ograničen na znanstvena istraživanja, praćenja stanja i nadzor.

II ZONA USMJERENE ZAŠTITE

Zona usmjerene zaštite obuhvaća doprirodne ekosustave i izdvojene lokalitete koji u svrhu dugoročnog očuvanja zahtijevaju provedbu aktivnih upravljačkih mjera održavanja ili obnove. U ovu zonu uključeni su i prirodni ekosustavi u kojima je kategorijom zaštite dozvoljeno korištenje prirodnih dobara, te zahtijevaju primjenu mjera osiguravanja održivosti korištenja. U ovoj zoni očekuje se značajniji angažman Javne ustanove. Cilj upravljanja u ovoj zoni je očuvati i/ili unaprijediti stanje bioraznolikosti. Dopuštena su znanstvena istraživanja i praćenje stanja prirodnih vrijednosti te nadzor područja od strane Javne ustanove, provođenje aktivnih mjera usmjerenih na očuvanje i poboljšanje stanja ekosustava. Sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode o dozvoljenim aktivnostima u pojedinim kategorijama zaštićenim područjima u ovoj zoni mogu biti dopuštene poljoprivredne, lovne i ribolovne te šumsko-gospodarske aktivnosti, koje se odvijaju u skladu s ciljevima upravljanja prirodnih i kulturnih vrijednosti zaštićenog područja uz poštivanje propisanih uvjeta zaštite prirode i mjera očuvanja. Dopušteno je ograničeno posjećivanje uz poštivanje odgovarajućih uvjeta ovisno o ciljevima zaštite na određenom području.

III ZONA KORIŠTENJA

Zona korištenja obuhvaća manje dijelove prostora unutar zaštićenog područja u kojima je priroda značajno izmijenjena prisutnošću određenog stupnja korištenja ili dijelove prostora koji su izdvojeni kao najprikladniji lokaliteti za različite dopuštene oblike korištenja visokog intenziteta, a sve u skladu s ciljevima zaštite područja, kao svojevrsan kompromis između zaštite prirode i korištenja. Cilj upravljanja u ovoj zoni je održivost prisutnog i planiranog korištenja prostora u skladu s očuvanjem vrijednosti područja.

4.7.1. Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci

Upravljačka zonacija obuhvaća zaštićeno područje Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci; riječ je o dva odvojena područja koja neposredno graniče, značajni krajobraz obuhvaća kopneni dio odnosno same otoke, a ekološka mreža morski dio oko otoka.

I ZONA STROGE ZAŠTITE

IA Podzona stroge zaštite

Podzona obuhvaća ukupno 8 speleoloških lokaliteta, od čega su dva lokaliteta ciljna morska staništa ekološke mreže 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, dok su ostali lokaliteti kopnene špilje odnosno jame izvan obuhvata ekološke mreže. Ovi lokaliteti su kartografski prikazani kao točke, bez površine.

Špilja na Vodenom ratu (8330) je anhijalna krška špilja odnosno jama koja je služila kao izvor bočate vode žiteljima Paklenih otoka. Za morsku špilju kod otočića Gojca (8330) ne postoje precizni podaci niti koordinate. Navodno postoji još jedna morska špilja naziva Medvidina u Ždrilcima čije postojanje i vrijednost tek treba utvrditi.

Kopneni speleološki objekti su: jama na Meštrovića punti (Bibića ražanj), jama Studeni bok, jama u Ždrilcima te špilja na Dobrom otoku i jama na Dobrom otoku. Djelatnici Javne ustanove More i krš su terenskim obilascima utvrdili točnu lokaciju jedino jame na Dobrom otoku, stoga je potrebno provoditi daljnja istraživanja položaja, morfologije i faune ovih objekata.

Cilj upravljanja ovom podzonom je omogućiti nesmetano održavanje prirodnih procesa u ovim staništima i očuvati arheološka nalazišta. U ovoj podzoni dopuštena su znanstvena istraživanja, praćenje stanja prirodnih vrijednosti i provedba nadzora nadležnih javnih ustanova.

U ovoj zoni za očuvanje prirodnih vrijednosti nije potrebno provoditi aktivne mjere održavanja ili revitalizacije.

II ZONA USMJERENE ZAŠTITE

Zona usmjerene zaštite obuhvaća najveći dio područja, odnosno kopneno područje Značajnog krajobraza te morsko područje ekološke mreže koje nije obuhvaćeno zonom stroge zaštite. U ovoj zoni je prisutno gospodarsko korištenje prirodnih dobara. Potrebne su značajne upravljačke aktivnosti kako bi se očuvalo stanje ekosustava i omogućilo nesmetano obavljanje prirodnih procesa, te će zbog toga najznačajniji angažman Javne ustanove biti upravo vezan za ovu zonu.

IIA Podzona očuvanja kulturne baštine

U ovu zonu spadaju svi pojedinačni lokaliteti kulturne baštine uključujući arheološke lokalitete na kopnu i u moru. Paklene otoke karakterizira bogato kulturno naslijeđe još iz doba Ilira. Prapovijesni grobovi (Ilirske grobne gomile) nađeni su na više mjesta na otoku Sv. Klement. Zanimljivost gomila je smještaj na otvorenim, povišenim predjelima izloženima suncu. Jedna se nalazi na Veloj glavi, četiri su istočno od naselja Momića polje, jedna sa jugozapadne strane vrha Glavica, dok su tri zapadno od naselja Palmižane. U Luci Soline, uvala Soline nalaze se ostaci antičke rimske vile (*villa rustica*). U naselju Vlaci, koje se prostornim planom štiti kao oblikovno vrijedno područje seoskih cjelina, se nalazi crkva svetog Klementa iz 14. stoljeća. Podmorje Paklenih otoka obiluje podvodnom arheologijom, od toga su četiri antička brodoloma (rt Izmetište, Paržanj, Gojca i Stari stani) i jedan novovjekovni kod otočića Stambedra koji su zaštićena kulturna dobra. Područje od otoka Vodnjak Veliki do Rt. Koludrica se u prostornom planu Grada Hvara vodi kao hidroarheološko nalazište. Ovim planom ono je dio zone stroge zaštite IB.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvanje i promocija kulturne baštine i arheoloških nalazišta kopnenog i morskog dijela Paklenih otoka. Javna ustanova će doprinijeti ostvarenju ovog cilja kroz suradnju s institucijama nadležnim za arheologiju, kulturnu baštinu i turizam ovog područja.

Ova podzona nije kartografski prikazana zbog činjenice što je većina lokaliteta točkastog karaktera te u svrhu zaštite osjetljivih lokaliteta.

IIB Podzona očuvanja travnjaka

Na Paklenim otocima prisutan je stanišni tip eumediteranski i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice (NKS C.3.6.1.) koji spada u stanišni tip 6220* Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea*.

Površina ove podzone utvrđena je temeljem Karte nešumskih staništa RH iz 2016. godine, uz dodatak otočića Veliki Vodnjak, Dobri otok, Stambedar, Planikovac, Borovac, Mlini, Gojca, Vlaka, Borovac, Travnica i Vodnjak Mali koji se u katastru vode kao pašnjaci te se na njima vrši ispaša. Na ostalim većim otočićima i otoku Sv. Klement nekada su postojale travnjačke površine koje se vode kao pašnjak u katastru, iako su danas obrasle makijom, garigom ili šumom. Travnjaci su nekada bili zastupljeniji stanišni tip na Paklenim otocima stoga ova zona ima za cilj njihovo očuvanje odnosno restauraciju. Za očuvanje travnjaka važno je na ovim područjima poticati ispašu.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvanje eumediteranskih travnjaka.

Terenskim istraživanjima potrebno je utvrditi točne površine i stanje stanišnog tipa 6220* Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea*, uspostaviti i provoditi praćenja stanja te poticati uzgoj kopitara naročito autohtonih pasmina. Moguće su i aktivnosti restauracije travnjaka.

Po provedbi istraživanja potrebno je uskladiti katastar i šumsko-gospodarsku osnovu sa stvarnim stanjem na terenu kako bi se omogućile daljnje upravljačke aktivnosti vezane za provedbu aktivnih mjera za očuvanje travnjaka.

IIC Podzona ekstenzivne poljoprivrede

Podzona ekstenzivne poljoprivrede uključuje male poljoprivredne površine koje se nalaze u blizini naselja ili unutar vegetacijskog pojasa, gdje se koriste tradicionalne metode obrade zemlje. Naročito su zastupljene u obuhvatu Mamića polja i polja u naselju Vlaka. Ukupan broj registriranih poljoprivrednih gospodarstva (PG) na Paklenim otocima je 7 sa ukupno 13 ucrtane parcela (Arkod ID) koje zauzimaju 3,4 ha poljoprivrednog zemljišta. Najviše je maslinika i vinograda (APPRRR, 2020).

Cilj upravljanja ovom podzonom je održavanje postojećih poljoprivrednih površina, obnova zapuštenih poljoprivrednih površina te poticanje ekstenzivne i ekološke poljoprivrede, kao i uzgoja autohtonih sorti i pasmina.

Aktivnosti upravljanja će se usredotočiti na edukativne aktivnosti poljoprivrednika, te aktivnosti zagovaranja prema nadležnim službama za prilagodbu uvjeta natječaje za ostvarivanje dobrovoljnih mjera za korisnike zemljišta kako bi bili prilagođeni potrebama očuvanja tradicionalnih oblika poljoprivrede.

IID Podzona očuvanja šumske vegetacije

Podzona očuvanja šumske vegetacije obuhvaća područje koje se nalazi pod gospodarenjem temeljem gospodarske osnove GJ Sv. Nikola. Upravljanje će ići u cilju zadržavanja i očuvanja postojećih karakteristika. Iako se šumskogospodarskom osnovom neke od površina navode kao obrasle šumom, što u naravi uglavnom jesu, mnoge od njih se u katastru vode kao pašnjaci. To se odnosi na mnoge otočiće arhipelaga kao i na otok Sv. Klement. Stoga je jasno razgraničenje podzone očuvanja travnjaka i šuma naročito bitno za učinkovitu provedbu ovog Plana upravljanja. Podzona očuvanja šumske vegetacije se odnosi na svu šumsku vegetaciju u obuhvatu šumskogospodarske osnove GJ Sv. Nikola izuzev površina Podzone očuvanja travnjaka.

U ovoj podzoni provodit će se praćenje stanja šumskih staništa i provoditi preventivne mjere zaštite od požara. Svi radovi u šumama propisani su važećim šumskogospodarskim osnovama na temelju koje se gospodari šumama i šumskim zemljištem na predmetnom šumskogospodarskom području. Pratit će se i prisustvo kopnenih invazivnih stranih vrsta, nametnika, kao i mjere kontrole u slučaju njihovog značajnog utjecaja na ekosustav. Za ovu podzonu plana upravljanja naročito je bitna suradnja s Hrvatskim šumama i privatnim šumoposjednicima.

IIE Podzona restauracije livada posidonije

U ovu podzonu spadaju sve lokacije trenutnih i budućih luka nautičkog turizma – sidrišta: Luka Soline, Taršće, Vinogradišće, Stipanska, Ždrilca i Vlaka unutar kojih je zastupljen ciljni stanišni tip naselja posidonije (1120*). Praćenje utjecaja sidrenja na naselja posidonije na području Paklenih otoka koje se provodi od 2019. (Kurtović Mrčelić et.al, 2021.) ukazuje da je najveći utjecaj vidljiv na lokaciji Prevojice (Luka Soline) gdje se odvija intenzivno slobodno sidrenje na morskom dnu blagoga pada (slab konzervacijski status posidonije, CI 0,44). Na lokalitetima gdje se sidrenje odvija privezom na sidreni blok vidljiv je minimalan recentni utjecaj sidrenja. Lokacija Vinogradišće koja ima uređeni sustav priveza od 2013. pokazuje vrlo dobar konzervacijski status posidonije (CI 0,76).

Cilj upravljanja ovom podzonom je zaustaviti daljnju degradaciju staništa uzrokovanu slobodnim obaranjem sidara te uspostaviti uvjete za prirodnu obnovu livada posidonije.

Planira se uspostava ekoloških sustava sidrenja koji će spriječiti daljnje slobodno obaranje sidara, te doprinijeti prirodnoj obnovi staništa, a sukladno preporukama Studije sidrišta Splitsko-dalmatinske županije. Nakon potpune zabrane obaranja sidara u ovoj podzoni su moguće i intervencije aktivne restauracije livada posidonije, npr. presađivanjem posidonije s lokacija odličnog konzervacijskog statusa njenih livada. Provoditi će praćenja stanja te kampanje za smanjivanje utjecaja nautičara na livade posidonije.

IIF Podzona očuvanja obalnog pojasa i prirodnih plaža

Paklene otoke karakterizira „plavo, bijelo, zelena zastava“ krajobrazna gdje bijela boja predstavlja obalni pojas izrazite krajobrazne vrijednosti. Na pojedinim dijelovima arhipelaga, sa značajnijim utjecajem mora i vjetrova, obalni pojas dopire duboko u unutrašnjost ističući ljepotu krške podloge otočja. Niža stepenica obalnog pojasa do zone prskanja valova pripada ciljnom stanišnom tipu 1170 Grebeni. Ovoj zoni pripadaju sve hridi arhipelaga: Pločica, Baba, Lengva i Karbun. U unutrašnjosti pak uvala obalni pojas prerasta u prirodne plaže manjih razmjera pjeskovite ili šljunčane (valutice) podloge: Okorija, Soline, Prevojice, Taršće, Stari stani, Vinogradišće, Perna i Vlaka na Sv. Klementu, Mlini i Ždrilca na Marinkvcu, te Kordovan na Jerolimu. Plaže Soline i Vinogradišće pripadaju ciljnom stanišnom tipu 1140 Muljevita i pješćana dna izložena zraku za vrijeme oseke.

Rastući turizam i uzurpacija pomorskog dobra ugrožavaju ovu podzonu, kao i krajobrazne vrijednosti zaštićenog područja.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvati obalni pojas i prirodne plaže Paklenih otoka.

Potrebno je uspostaviti i provoditi sustavne inventarizacije i praćenje stanja halofitne flore u svrhu boljeg upravljanja ovom podzonom. Za ovu podzonu naročito je bitna suradnja u izradi godišnjeg Plana upravljanja pomorskim dobrom Grada Hvara, zagovarati zabranu betonizacije, nasipanja i neadekvatne dohrane supralitoralnih i mediolitoralnih pijesaka, te provedba aktivnosti čišćenja plaža.

Ova podzona obuhvaća područje pomorskog dobra koje nije razgraničeno na cijelom području Paklenih otoka. Iz ovog razloga podzona nije kartografski ucrtana i nema utvrđenu površinu već na karti zonacije pripada ostalim podzonama usmjerene zaštite.

IIG Podzona očuvanja ciljnih morskih stanišnih tipova

Sva morska staništa koja nisu dio Podzone restauracije livada posidonije i Podzone očuvanja obalnog pojasa i prirodnih plaža pripadaju ovoj podzoni. To se odnosi na preostala područja ciljnih stanišnih tipova: 1120* Naselja posidonije, 1170 Grebeni, te 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem. Površine pješčanih dna trajno prekrivena morem zastupljene su u manjoj mjeri od površina naselja posidonije i grebena koji dominiraju podmorjem arhipelaga. Naročito bitna za očuvanje su izrazito gusta naselja posidonije koja na nekim lokacijama stvaraju tzv. *matte*, te naselja posidonije u prolazima između Paklenih otoka čiji listovi dopiru do same površine mora. Što se tiče grebena, stanje zajednica makroalgi u mediolitoralu i gornjem infralitoralu na području Paklenih otoka je vrlo dobro, dok stanje koraligenske zajednice nije za sada istraživano.

Dosadašnja istraživanja upućuju na iznimnu vrijednog bioraznolikosti podmorja zapadnog dijela Paklenih otoka. Povoljni ekološki uvjeti i male dubine između otočića u podmorju zapadnog dijela arhipelaga pogoduju razvoju gustih naselja 1120* Naselja posidonije čiji listovi dopiru do same površine mora. Na izloženijim dijelovima otoka, otočića i hridi razvila se bogata koraligenska biocenoza koja pripada ciljnom stanišnom tipu 1170 Grebeni. Evidentirano je nekoliko takvih značajnijih lokaliteta: plićina Kampanel, Rt Klobuk, Rt Močiguzica, Seka od Vodnjaka i Vodnjak Mali gdje se razvijaju masivne spužve, te emblematični organizmi kao npr. crveni koralj (*Coralium rubrum*), velika rožnjača (*Paramuricea clavata*) te žuta gorgonija (*Savalia savaglia*). Najznačajnija je plić Kampanel gdje velike rožnjače rastu već od 15 m dubine, i tvore guste zajednice sve do zabilježenih 70 m dubine. Na 35 m dubine plić ima tunel duljine 5 m gdje je razvijena biocenoza špilja u polutama (8330). Mozaik staništa na maloj površini zapadnog dijela arhipelaga stvara povoljne uvjete za mrijest, rast i razvoj mnogih morskih organizama pa je biološkoj raznolikosti ove zone iznimna. Potrebno je istaknuti da se u sjevernom dijelu ovo područje preklapa sa hidroarheološkim nalazištem koje navodi prostorni plan Grada Hvara.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvati ciljna morska staništa ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci.

Potrebno je uspostaviti i provoditi sustavnu inventarizaciju i praćenje stanja ciljnih stanišnih tipova, zagovarati zabranu obalnih potegača, te surađivati s ribarima i FLAG-om na temu održivog ribolova i očuvanja ciljnih staništa i zaštićenih vrsta. Zbog obilja potopljenih arheoloških lokaliteta, za ovu podzonu je bitna suradnja s arheolozima.

U postupku je izrada prijedloga za jačanje zaštite podmorja Paklenih otoka kroz proširenje granica zaštićenog područja u jednoj od kategorija zaštite sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Ovim će buduće ovlasti Javne ustanove za bolje reguliranje aktivnosti biti osnažene. Zaštita bi uključivala i zone stroge zaštite s potpunom zabranom vađenja morskih organizama, uz kontrolu posjećivanja. Obuhvat zaštite kao i zabranjene/regulirane aktivnosti raspraviti će se i definirati u suradnji s lokalnom zajednicom. Sukladno rezultatima rasprave i postupkom proglašenja zaštite IIG Podzona očuvanja ciljnih morskih stanišnih tipova će se redefinirati kroz izmjene i dopune Plana upravljanja.

III ZONA KORIŠTENJA

Zona korištenja predstavlja dijelove područja gdje je tradicionalno prisutno korištenje prostora, a uključuje naselja, turističku infrastrukturu te šumske i protupožarne puteve.

IIIA Podzona naselja i turističke infrastrukture

Ova podzona obuhvaća staro naselje Vlaka i sva turistička naselja na otocima Sv. Klement, Marinkovac i Jerolim. Staro naselje Vlaka naseljeno je od doba antike (Rimska vila) i ranije (ilirske gomile). Za razliku od Palmižane, naselje Vlaka gaji turizam niskog intenziteta s tri ugostiteljska objekta s ponešto smještajnog kapaciteta i vinarijom. Pojedini objekti u obuhvatu naselja izlaze iz ucrtane zonacije. Iako je naseljeno od davnina, od izgradnje ACI Marine Palmižana 80-tih godina prošlog stoljeća, naselje Palmižana sve više poprima karakter turističkog naselja. Ono obuhvaća niz ugostiteljskih objekata, te od 2021. jedan smještajni objekt s bazenima. Svi objekti su okruženi bujnom šumom. Dio površine zauzima privatni botanički vrt obitelji Meneghello. Neki objekti graniče s poljoprivrednim površinama. Pojedini objekti u obuhvatu naselja izlaze iz ucrtane zonacije. Manje turističko naselje uz samu obalu uvale Ždrilca na sjevernoj strani otoka Marinkovac odnosi se na objekte ugostiteljskog karaktera koji se nalaze uz obalni pojas otoka. Podosta objekata se nalazi na građevnim površinama iako je za neke teško odrediti legalnost. Objekti se bave i najmom ležaljki i suncobrana. Plaže su poznate kao destinacija kajakašima. Uz objekte turističkog karaktera postoji i niz objekata uz poljoprivredne površine u središtu otoka koji za sada ne obavljaju djelatnost turizma. Za pojedine od njih je upitna legalnost. Također postoji poznata turistička infrastruktura na istočnoj strani otoka Marinkovac ugostiteljsko-zabavnog karaktera koja se proteže na dvije katastarske čestice koje svaka imaju manje građevne površine. Turistički infrastrukturni sadržaji prelaze obuhvat građevne površine. Postoji turistička infrastruktura na sjevernoj strani otoka Jerolim na jednoj katastarskoj čestici koja je jedina građevna čestica otočića. Većina ugostitelja iznajmljuje ležaljke i suncobrane koji su smješteni u podzoni očuvanja obalnog pojasa i prirodnih plaža. Neki od njih su fiksne, infrastrukturne prirode poput inih na otoku Marinkovac.

ACI Marina Palmižana na sjeveroistočnoj strani otoka Sv. Klement sa 180 vezova koji većinu vremena pružaju sigurnu zaštitu od valova i vjetrova. U njoj se nalazi niz objekata uslužno-ugostiteljskog sadržaja uključujući restoran, trgovinu, sanitarije i dječje igralište.

Postojeća privezišta na otočju arhipelaga (iz ortofoto snimke 2011.) su također dio ove podzone: Jerolim ispred ugostiteljskog objekta i svjetionika, Marinkovac ispred ugostiteljskog objekta u Stipanskoj i na sjevernom dijelu otoka, Marinkovac prolaz Ždrilca istok, sredina i zapad, Mlini, te Sv. Klement: Vinogradišće (2 po srediti i jedan na istoku), Soline, Čarnjeni bok, Vlaka (2 na zapadu). Jedno manje privezište postoji na Velikom Vodnjaku za pristup svjetioniku. Manja privezišta diljem arhipelaga služe lokalnoj zajednici, naročito ugostiteljima za odvoz smeća s arhipelaga.

Važno je napomenuti da Prostorni plan Grada Hvara nije definirao zone naselja i građevinska područja na području Paklenih otoka, pa iste nisu mogle biti preuzete iz prostorno-planske dokumentacije. Činjenica je da na otoku postoji izgrađeno područje te bi se buduća prostorno-planska dokumentacija trebala uskladiti sa stanjem na terenu uz ograničavanje daljnje devastacije krajobraza.

Cilj upravljanja ovom podzonom je osigurati poštivanje svih zakonskih odredbi i propisanih uvjeta zaštite prirode kojima se sprječavaju negativni utjecaji građevinskih i turističkih područja na ekosustav zaštićenog područja te na ciljne vrste. Također, svrha je stvoriti temelj za održivo posjećivanje i edukaciju posjetitelja o biološkom i krajobraznom značaju područja. Edukacijske i promocijske aktivnosti s lokalnom zajednicom i posjetiteljima bit će okosnica djelovanja Javne ustanove u ovoj zoni. Unutar ACI Marine se redovito provode akcije čišćenja podmorja kao i škole u prirodi. Bitna aktivnost ove podzone odnosi se na uspostavu točaka za prikupljanje komunalnog otpada u zaštićenom području te organizaciju njegova zbrinjavanja. U ovoj podzoni zabranjena je gradnja izvan za to predviđenih područja.

IIIB Podzona pješačkih staza i puteva

Ova podzona obuhvaća sve postojeće staze i puteve na Paklenim otocima. To su uglavnom uske pješačke staze koje se šire u naseljima toliko da istima može proći traktor. Glavne pješačke staze prolaze sredinom otoka Sv. Klement od najvišeg vrha Vela glava do Velog Ždrila, od plaže Mlini do zapadne strane otoka Marinkovac, te uokolo otočića Jerolim. Ukupna duljina staza iznosi otprilike 10 kilometara.

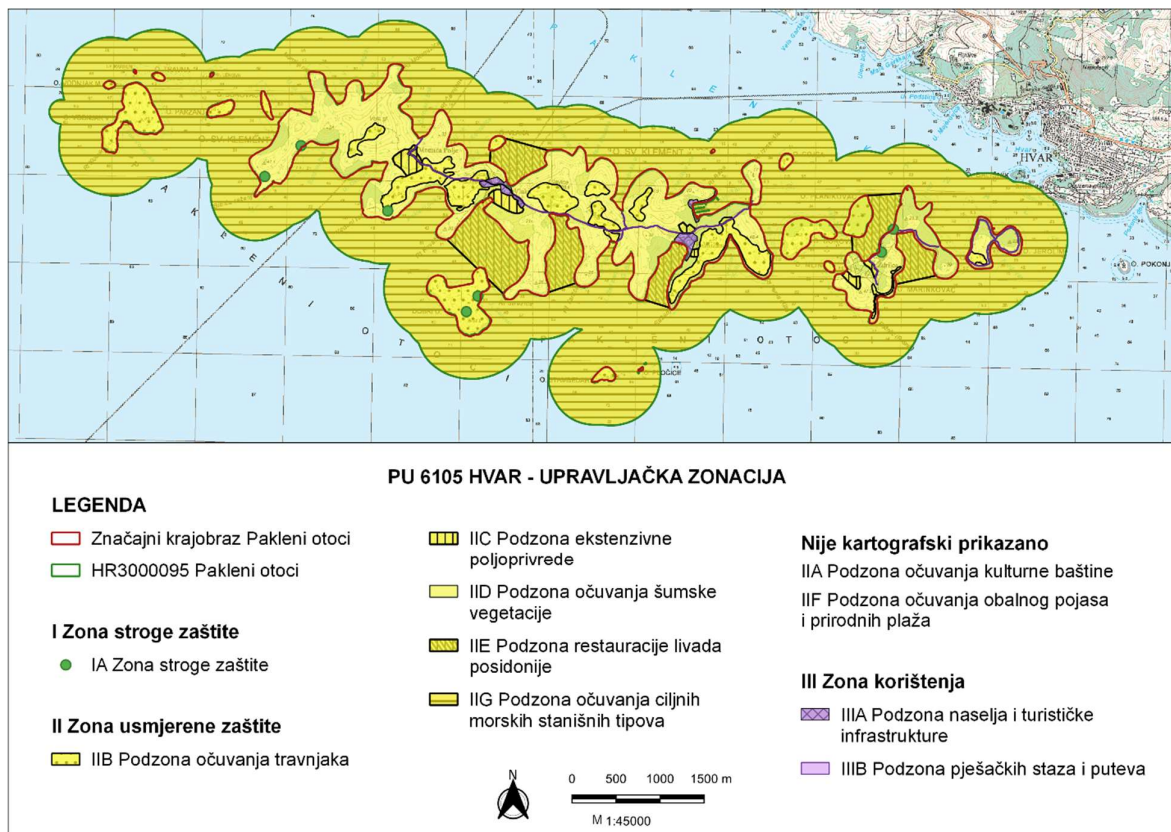
Cilj upravljanja ovom podzonom je održati prohodnost postojećih te urediti zapuštene pješačke staze i puteve.

Zbog čestih sportskih manifestacija potrebno je održavati prohodnost staza i puteva, ali bez značajnijih zahvata. Potrebno je održavati postojeće staze koje vode do privezišta, ugostiteljskih objekata i plaža. Ne dozvoliti probijanje novih protupožarnih puteva kao ni biciklističkih staza. Glavnina aktivnosti za ovu podzonu odnosi se na suradnju s lokalnom zajednicom u održavanju i promociji staza, te postavljanju adekvatne signalizacije u zaštićenom području.

Kartografski su prikazani glavne staze i putevi, vidljivi iz ortofoto snimaka.

Tablica 11 Pregled površina upravljačkih zona i podzona – Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci

Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci	Površina kopnenog dijela (ha) - ZK	Udio (%)	Površina morskog dijela (ha) - EM	Udio (%)
Obuhvat ZK Pakleni otoci (ZK)	713,02	100,00	0,00	0,00
Obuhvat HR3000095 Pakleni otoci (EM)	0,00	0,00	1.997,00	100,00
I ZONA STROGE ZAŠTITE	0,00	0,00	0,00	0,00
IA Podzona stroge zaštite	0,00	0,00	0,00	0,00
II ZONA USMJERENE ZAŠTITE	696,55	97,69	1.997,00	100,00
IIA Podzona očuvanja kulturne baštine	0,00	0,00	0,00	0,00
IIB Podzona očuvanja travnjaka	190,65	26,74	0,00	0,00
IIC Podzona ekstenzivne poljoprivrede	17,98	2,52	0,00	0,00
IID Podzona očuvanja šumske vegetacije	487,92	68,43	0,00	0,00
IIE Podzona restauracije livada posidonije	0,00	0,00	151,19	7,57
IIF Podzona očuvanja obalnog pojasa i prirodnih plaža	0,00	0,00	0,00	0,00
IIG Podzona očuvanja ciljnih morskih stanišnih tipova	0,00	0,00	1.845,81	92,43
III ZONA KORIŠTENJA	16,48	2,31	0,00	0,00
IIIA Podzona naselja i turističke infrastrukture	9,50	1,33	0,00	0,00
IIIB Podzona pješačkih staza i puteva	6,98	0,98	0,00	0,00
Ukupno	713,02	100,00	1.997,00	100,00

Slika 3 Značajni krajobraz Pakleni otoci i područje ekološke mreže HR3000095 Pakleni otoci, upravljačka zonacija (Sunce, 2022)

4.7.2. Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje

Upravljačka zonacija obuhvaća zaštićeno područje Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro-podmorje; značajni krajobraz obuhvaća kopneni dio odnosno otok Šćedro, a ekološka mreža morski dio oko otoka.

I ZONA STROGE ZAŠTITE

IA Podzona stroge zaštite

Podzona obuhvaća ukupno 5 speleoloških lokaliteta, od čega jedan pripada ciljnom staništu ekološke mreže 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje (špilja u Mosteru), tri su kopnene špilje, a jedna morska izvan obuhvata ekološke mreže. Špilja u Mosteru (8330) nije istraživana. Pretpostavlja se da je špilja malih dimenzija i da nema osobitih vrijednosti. Najpoznatija je Ratina špilja na jugozapadnom dijelu otoka, zapadnije od vrha Mala glava. Iako je istraživana, ne postoje zapisi o vrijednostima špilje, te ju je potrebno dodatno istražiti po pitanju biologije i arheologije. Sve ostale špilje identificirane su od strane lokalne zajednice. Za ovu podzonu je potrebno provesti pregled terena i istraživanja za utvrđivanje stanja speleoloških objekata.

Cilj upravljanja podzonom je omogućiti nesmetano održavanje prirodnih procesa u ovim staništima i očuvano stanje eventualnih arheoloških nalazišta. U ovoj podzoni dopuštena su znanstvena istraživanja, praćenje stanja prirodnih vrijednosti i provedba nadzora Javne ustanove. U ovoj podzoni za očuvanje prirodnih vrijednosti nije potrebno provoditi aktivne mjere održavanja ili revitalizacije.

II ZONA USMJERENE ZAŠTITE

IIA Podzona očuvanja šumske vegetacije

Podzona očuvanja šumske vegetacije se odnosi na svu šumsku vegetaciju u obuhvatu šumskogospodarske osnove GJ Sv. Nikola. Ta podzona obuhvaća i sve čestice izvan šumskogospodarske osnove koje se vode kao šume u katastru. Iako se šumskogospodarskom osnovom neke od površina navode kao obrasle šumom, što u naravi uglavnom jesu, neke od njih se u katastru vode kao pašnjaci. Te je u budućnosti potrebno uskladiti dokumentaciju sa stanjem na terenu.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvati šumsku vegetaciju otoka Šćedro.

U ovoj podzoni provodit će se praćenje stanja šumskih staništa i provoditi preventivne mjere zaštite od požara. Svi radovi u šumama propisani su važećim šumskogospodarskim osnovama na temelju koje se gospodari šumama i šumskim zemljištem na predmetnom šumskogospodarskom području. Pratit će se i prisustvo kopnenih invazivnih stranih vrsta, nametnika, kao i mjere kontrole u slučaju njihovog značajnog utjecaja na ekosustav. Za ovu podzonu Plana upravljanja naročito je bitna suradnja s Hrvatskim šumama i privatnim šumoposjednicima.

IIB Podzona ekstenzivne poljoprivrede

Podzona ekstenzivne poljoprivrede uključuje male poljoprivredne površine koje se nalaze u blizini naselja ili unutar vegetacijskog pojasa, gdje se koriste tradicionalne metode obrade zemlje. Najviše je maslinika. Ovoj

podzoni pripadaju i sve čestice koje se u katastru vode kao poljoprivredno zemljište i pašnjaci. Iako se prema katastru neke parcele vode kao pašnjaci na otoku se ne uzgajaju domaće životinje. To je zanimljiv podatak tranzicije gospodarstva otoka s obzirom da je prema Statutu iz 1331. otok bio namijenjen ispaši. Danas je otok prekriven gustom šumom.

Kartografski su u ovoj podzoni prikazana područja koja temeljem ARKOD preglednika pripadaju poljoprivrednom zemljištu te ona za koja je poznato da ih lokalna zajednica koristi u ovu svrhu.

Cilj upravljanja ovom podzonom je potaknuti razvoj estenzivne poljoprivrede na otoku Šćedro.

Potrebno je poticati održavanje postojećih poljoprivrednih površina, obnovu zapuštenih poljoprivrednih površina, te ekološku poljoprivredu i stočarstvo, na ekstenzivan način. Aktivnosti Javne ustanove će se usredotočiti na edukaciju poljoprivrednika te zagovaranja prema nadležnim službama za prilagodbu uvjeta natječaja za ostvarivanje dobrovoljnih mjera za korisnike zemljišta kako bi bili prilagođeni potrebama očuvanja ciljnih staništa.

IIC Podzona očuvanja kulturne baštine

Na otoku Šćedru se nalazi nekoliko prapovijesnih lokaliteta, grobnih gomila (tumuli) koje su rasprostranjene po cijelom otoku. U uvali Rake arheološki nalazi ukazuju na nekadašnje postojanje antičke *ville rusticae*. Ruševine dominikanskog samostana sv. Marije od Milosrđa nalaze se u uvali Mostir na sjevernoj obali otoka. Na Šćedru se nalazi i napušteno selo Nastane sa kamenim kućicama na brdu. Podmorje također obiluje arheološkim nalazima od kojih su u Registru zaštićenih kulturnih dobara Antički brodolom kod otoka Šćedra i Uvala Rake na otoku Šćedro.

Kartografski je u ovoj podzoni prikazano jedino staro naselje Nastane. Arheološki lokaliteti nisu kartografski prikazani jer su točkastog karaktera, a i u svrhu njihove zaštite. Čitavo podmorje otoka Šćedra je hidroarheološko područje.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvanje i promocija kulturne i tradicijske baštine te arheoloških nalazišta kopnenog i morskog dijela Šćedra.

Javna ustanova će doprinijeti ostvarenju ovog cilja kroz suradnju s institucijama nadležnim za arheologiju, kulturnu baštinu i turizam ovog područja.

IID Podzona očuvanja obalnog pojasa i prirodnih plaža

Otok Šćedro karakterizira dobro očuvani obalni pojas koji je manje zahvaćen samo unutar naselja. Na pojedinim dijelovima otoka, sa značajnijim utjecajem mora i vjetra, obalni pojas dopire duboko u unutrašnjost ističući ljepotu krške podloge otočja. Niža stepenica obalnog pojasa do zone prskanja valova pripada ciljnom stanišnom tipu 1170 Grebeni. U unutrašnjosti pak uvala obalni pojas prerasta u prirodne plaže manjih razmjera šljunčane (valutice) podloge: dvije u uvali Pazuha, Karkovac, Srida i Rake u Luci Lovišće, Moster, M. Grebak, V. Grebak, Smokova, Borova, Portoruša, Tulitani bok, Spilski dolac, Šumatovica, Perna, Tufera, Maslinica, V. Rasohatica, M. Rasohatica. Mnoge plaže otoka nemaju pristupa s kopna, ali su posjećivane od strane nautičara. Neke od plaža Luke Lovišće i uvale Moster su dohranjivane prirodnim žalom. Šljunčane obale otoka Šćedra prekrivene su halofitnim vrstama za koje nisu rađena sustavna istraživanja. Rastući turizam i uzurpacija pomorskog dobra ugrožavaju ovu podzonu.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvanje obalnog pojasa i prirodnih plaža otoka Šćedra.

Potrebno je uspostaviti i provoditi sustavne inventarizacije i praćenje stanja halofitne flore u svrhu boljeg upravljanja ovom podzonom. Za ovu podzonu naročito je bitna suradnja u izradi godišnjeg Plana upravljanja pomorskim dobrom Općine Jelsa, zagovaranje zabrane betonizacije, nasipanja i neadekvatne dohrane plaža, te provedba aktivnosti čišćenja plaža.

Ova podzona obuhvaća područje pomorskog dobra koje nije razgraničeno na cijelom području otoka Šćedro. Iz ovog razloga podzona nije kartografski ucrtana i nema utvrđenu površinu, već na karti zonacije pripada ostalim podzonama usmjerene zaštite.

IIE Podzona restauracije livada posidonije

U ovu podzonu spadaju dvije lokacije luka nautičkog turizma – sidrišta: Luka Lovišće i Moster unutar kojih je zastupljen ciljni stanišni tip 1120* Naselja posidonije. Na tim lokacijama je od 2019. uspostavljen organizirani sustav sidrenja koji uglavnom koristi ekološke sustave sidrenja (upucano sidro) s ukupnim brojem vezova 72. Za pretpostaviti je da će iznad koncesioniranih polja, ukoliko oni potraju više desetaka godina, doći do prirodne obnove staništa. U ovoj podzoni su moguće intervencije poput restauracije posidonije presađivanjem dijelova posidonije s lokacija odličnog konzervacijskog statusa. Bitno je spomenuti da se u ovoj podzoni nalazi i vrlo dobro razvijena livada morske cvjetnice vrste *Cymodocea nodosa*, gdje se nekada nalazilo najgušće naselje plemenite periske (*Pinna nobilis*) na otoku Hvaru (uvala Pazuha – Luka Lovišće).

Cilj upravljanja ovom podzonom je zaustaviti daljnju degradaciju staništa uzrokovanu slobodnim obaranjem sidara te uspostaviti uvjete za prirodnu obnovu livada posidonije.

Planira se daljnji razvoj ekoloških sustava sidrenja koji će spriječiti daljnje slobodno obaranje sidara, te doprinijeti prirodnoj obnovi staništa, a sukladno preporukama Studije sidrišta Splitsko-dalmatinske županije. Iako zakonski okvir to ne dozvoljava, od rubnih dijelova koncesijskih polja sidrenja prema pučini se i dalje odvija slobodno obaranje sidra od strane velikih plovila, tzv. mini-kruzera. Iz tog razloga potrebno je ojačati suradnji s nadležnim institucijama u svrhu nadzora zabranjenih radnji. Nakon potpune zabrane obaranja sidara u ovoj podzoni su moguće i intervencije aktivne restauracije livada posidonije, npr. presađivanjem posidonije s lokacija odličnog konzervacijskog statusa njenih livada. Provoditi će praćenja stanja te kampanje za smanjivanje utjecaja nautičara na livade posidonije.

IIF Podzona očuvanja ciljnih morskih stanišnih tipova

Sva morska staništa koja nisu dio Podzone stroge zaštite, Podzone restauracije livada posidonije i Podzone očuvanja obalnog pojasa i prirodnih plaža pripadaju ovoj podzoni. To se odnosi na područja na kojima se nalaze ciljna staništa ekološke mreže 1120* Naselja posidonije, 1160 Velike plitke uvale i zaljevi, 1170 Grebeni te 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem. Istraživanjima u podmorju Šćedra koraligenska biocenoza je zabilježena na rt-u između uvale Mala Perna i uvale Zapodanak dok ostatak grebena karakterizira zajednica makroalgi. Zabilježene su i morske špilje od kojih su zanimljive kamene gromade s malim polušpiljama u uvalama Igrališća i Šumatovica. Podmorje otoka karakteriziraju bujna naselja posidonije koja se protežu do maksimalno zabilježenih 30 metara dubine.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvati ciljna morska staništa ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje.

Potrebno je uspostaviti i provoditi sustavnu inventarizaciju i praćenje stanja ciljnih stanišnih tipova, zagovarati zabranu obalnih potegača, te surađivati s ribarima i FLAG-om na temu održivog ribolova i

očuvanja ciljnih staništa i zaštićenih vrsta. Zbog obilja potopljenih arheoloških lokaliteta, za ovu podzону je bitna suradnja s arheolozima. Važno je i provoditi kampanje za smanjivanje utjecaja nautičara na livade posidonije jer se sidrenje u manjoj mjeri odvija i na južnoj strani otoka.

III ZONA KORIŠTENJA

IIIA Podzona naselja i turističke infrastrukture

Otok Šćedro je naseljavan još u doba antike (nalazište Rake), te kasnije u srednjem vijeku. U tijeku su istraživanja gomila na otoku koje mogu ukazati na naseljavanje otoka još u doba Ilira. Danas su građevne površine uglavnom u funkciji turizma i manjoj mjeri poljoprivrede. Podzona naselja i turističke infrastrukture smještena je uglavnom u unutrašnjosti zaštićenijih uvala otoka: Pazuha, Karkovac, Srida i Rake u uvali Lovišće, te Moster u istoimenoj uvali. U manjem obimu građevne površine nalaze se i uz poljoprivredne površine na predjelu Barbići i Stani. Staro selo Nastane (podzona kulturne baštine) više nije naseljena zona iako postoje inicijative uređenja eko-etno sela koje bio predstavljalo turističku zonu otoka. Dio ove podzone su i stari pristani u Luci Lovišće i Moster. Na otoku se nalazi i područje koje se koristi kao heliodrom u slučaju hitnih intervencija.

Cilj upravljanja ovom podzonom je osigurati poštivanje svih zakonskih odredbi i propisanih uvjeta zaštite prirode kojima se sprječavaju negativni utjecaji građevinskih i turističkih područja na ekosustav zaštićenog područja te na ciljne vrste.

Ovo je temelj za održivo posjećivanje i edukaciju posjetitelja o biološkom i krajobraznom značaju područja. Veliku ulogu u budućoj interpretaciji i posjećivanju bi mogao odigrati dominikanski samostan u uvali Mostir koji je dijelom javno vlasništvo. Danas je u ruševnom stanju s potencijalom preuređenja u posjetiteljski i prezentacijski centar otoka. Edukacijske i promocijske aktivnosti s lokalnom zajednicom (Udruga prijatelji otoka Šćedro) prema posjetiteljima bit će okosnica djelovanja Javne ustanove u ovoj podzoni. U ovoj podzoni zabranjena je gradnja izvan za to predviđenih područja.

IIIB Podzona pješačkih staza i puteva

Podzona pješačkih staza i putem se većim dijelom proteže protupožarnim putevima otoka koje su Hrvatske šume probile 2016. i čija duljina iznosi 16 km, a širina 5 m. Dio staza se odnosi na stare poljske puteve koji su danas dijelom zarasli zbog nenaseljenosti otoka i uređenja širih protupožarnih puteva. Takvi širi putevi omogućavaju posjećivanje otoka biciklom. Staze održava Udruga prijatelji otoka Šćedro.

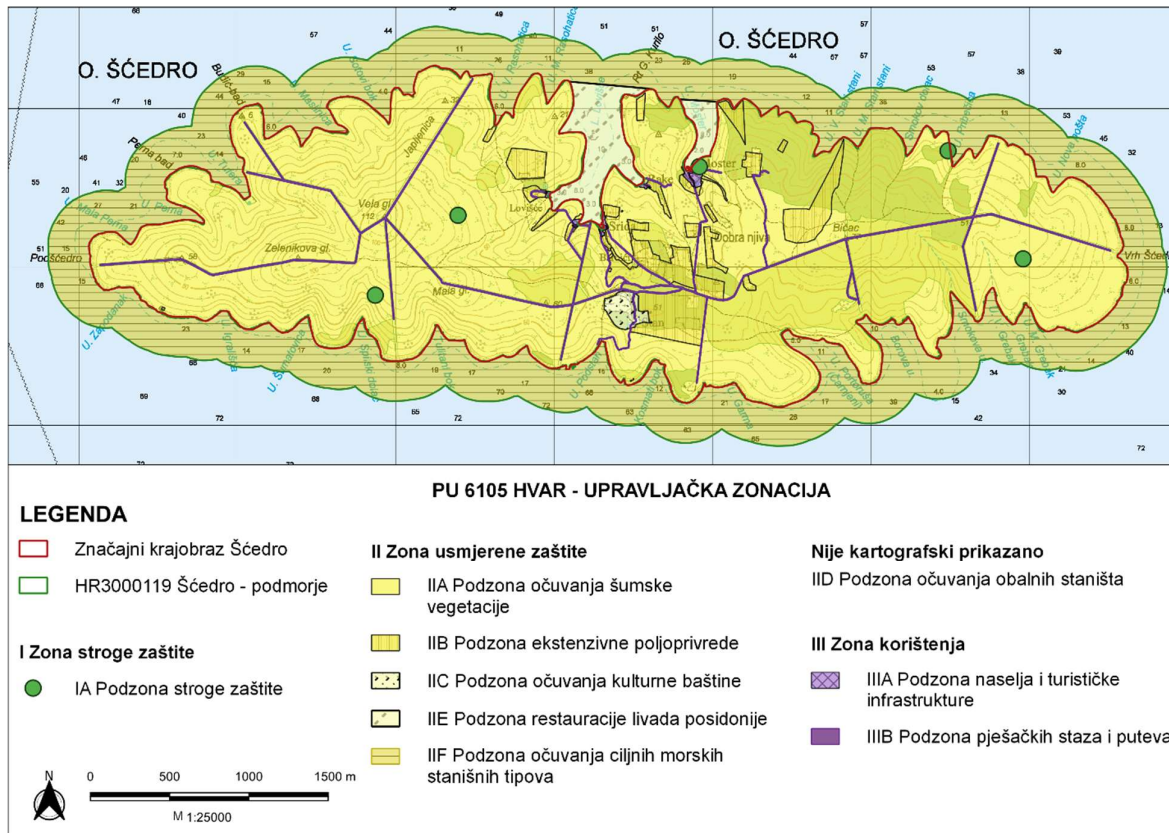
Cilj upravljanja ovom podzonom je održati prohodnost postojećih te urediti zapuštene pješačke staze i puteve.

Za ovu podzону bitne su aktivnosti održavanja protupožarnih puteva koje doprinose i smanjenju rizika od požara. Glavnina aktivnosti za ovu podzону odnosi se na suradnju s lokalnom zajednicom u održavanju i promociji staza, te postavljanju adekvatne signalizacije u zaštićenom području. Probijanje novih staza ne smije ugroziti prirodne vrijednosti otoka.

Tablica 12 Pregled površina upravljačkih zona i podzona – Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje

Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – upravljačka zonacija	Površina kopnenog	Udio (%)	Površina morskog	Udio (%)
--	----------------------	----------	---------------------	----------

	dijela (ha) - ZK		dijela (ha) - EM	
Obuhvat ZK Šćedro (ZK)	838,84	100,00	0,00	0,00
Obuhvat EM HR3000119 Šćedro – podmorje (EM)	0,00	0,00	499,84	100,00
I ZONA STROGE ZAŠTITE	0,00	0,00	0,00	0,00
IA Špilje i jame zatvorene za javnost	0,00	0,00	0,00	0,00
II ZONA USMJERENE ZAŠTITE	823,21	98,14	499,84	100,00
IIA Podzona očuvanja šumske vegetacije	771,59	91,98	0,00	0,00
IIB Podzona ekstenzivne poljoprivrede	47,09	5,61	0,00	0,00
IIC Podzona očuvanja kulturne baštine	4,53	0,54	0,00	0,00
IID Podzona očuvanja obalnih staništa	0,00	0,00	0,00	0,00
IIE Podzona restauracije livada posidonije	0,00	0,00	31,83	6,37
IIF Podzona očuvanja ciljnih morskih stanišnih tipova	0,00	0,00	468,01	93,63
III ZONA KORIŠTENJA	15,63	1,86	0,00	0,00
IIIA Podzona naselja i turističke infrastrukture	1,58	0,19	0,00	0,00
IIIB Podzona protupožarnih puteva	14,05	1,67	0,00	0,00
Ukupno	838,84	100,00	499,84	100,00

Slika 4 Značajni krajobraz Šćedro i područje ekološke mreže HR3000119 Šćedro – podmorje, upravljačka zonacija (Sunce, 2022)

4.7.3. Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Značajni krajobraz Zečevo

II ZONA USMJERENE ZAŠTITE

IIA Podzona očuvanja vegetacije obalnog pojasa

Ova podzona se odnosi na obalni pojas koji se u katastru vodi kao pomorsko dobro (uža je od čestice pomorskog dobra). Sjeverni i istočni dio otoka pod značajnijim je utjecajem mora i vjetra (bure) pa je na tom dijelu vegetacija dalje od obalne crte. Na otoku nema sedimentne podloge već su plaže isključivo stjenovite. Istraživanjima na Zečevu utvrđene su vrste koje ovise o travnjačkim površinama. Dvije endemske i ugrožene vrste flore: Bertolonijeva kokica (*Ophrys bertoloni*) i kokica paučica (*O. sphegodes.*), te tri rijetke vrste flore: Liburnijska kokica (*Ophrys liburnica*), kretska koprač (*Scaligeria cretica*) i sunovrat (*Narcissus serotinus*). Istraživanja otoka Zečeva utvrdila su prisutnost vrsta karakterističnih za površine šljunčanih žalova pod halofitima: slanica (*Salsola kali*) i primorska makovica (*Glaucium flavum*). Zabilježen je i obalni šaš (*Carex extensa*) karakterističan za mediteranske sitine.

Cilj upravljanja ovom podzonom je očuvanje vegetacije obalnog pojasa otoka Zečevo.

Potrebno je uspostaviti i provoditi sustavnu inventarizaciju i praćenje stanja vegetacije obalnog pojasa. Rastući turizam i uzurpacija pomorskog dobra ugrožavaju ovu podzonu stoga je bitna suradnja u izradi godišnjeg Plana upravljanja pomorskim dobrom Općine Jelsa, kao i zagovaranje zabrane betonizacije i nasipanja stjenovite obale Zečeva. Redovite aktivnosti uklanjanja nanesenog otpada doprinijeti će očuvanju vegetacije, ali i krajobrazne vrijednosti otoka.

IIB Podzona očuvanja šumske vegetacije

Podzona očuvanja šumske vegetacije obuhvaća pojas vegetacije u dobrom stanju, koji se nalazi pod gospodarenjem temeljem gospodarske osnove GJ Sv. Nikola. Veći dio šumske vegetacije pripada čestici u vlasništvu Hrvatskih šuma dok je rubni dio šume dio pomorskog dobra.

Cilj upravljanja ovom podzonom je zadržavanje i očuvanje postojećih karakteristika šumske vegetacije.

Uz mediteranske šume endemičnih borova, bitne za očuvanje su divlje masline na jugozapadnoj strani otočića. U ovoj podzoni provodit će se praćenje stanja šumskih staništa i provoditi preventivne mjere zaštite od požara. Svi radovi u šumama propisani su važećim šumskogospodarskim osnovama na temelju koje se gospodari šumama i šumskim zemljištem na predmetnom šumskogospodarskom području. Pratit će se i prisustvo kopnenih invazivnih stranih vrsta, nametnika, kao i mjere kontrole u slučaju njihovog značajnog utjecaja na ekosustav. Za ovu podzonu Plana upravljanja naročito je bitna suradnja s Hrvatskim šumama.

III ZONA KORIŠTENJA

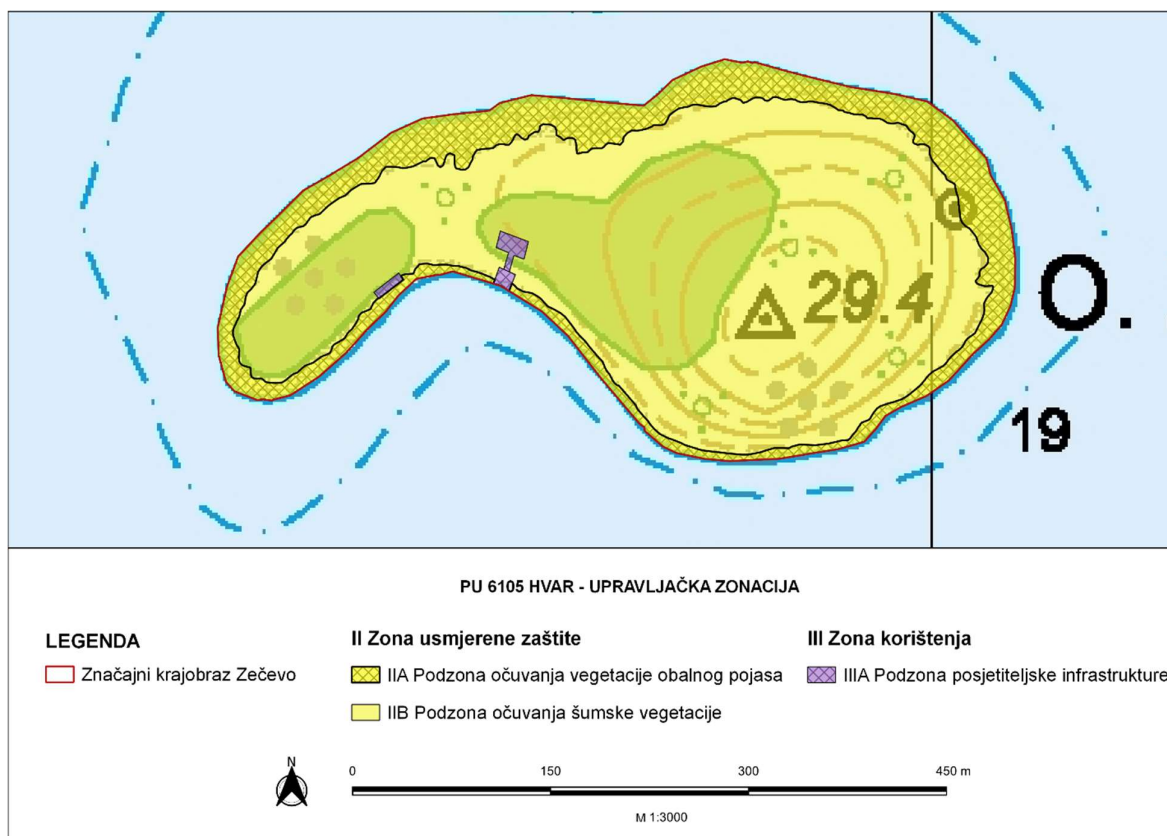
IIIA Podzona posjetiteljske infrastrukture

Ova podzona se odnosi na manji dio otoka i obuhvaća pretežito obalni pojas. Posjetiteljska infrastruktura zapravo nije infrastruktura s čvrstim temeljima već dva kioska s pripadajućom terasom ugostiteljske namjene koja se planira temeljem Plana upravljanja pomorskim dobrom Općine Jelsa koji je godišnjeg karaktera. Na šumskom zemljištu postoji zapuštena infrastruktura (betonski temelji) koja pripada ovoj podzoni. Dopuštena je njena obnova na način da se ne narušavaju krajobrazne vrijednosti otočića. Za ovaj otočić je bitan komunalni red pa je postojeće privezište potrebno staviti u funkciju redovitog odvoženja smeća. Uz zonu posjetiteljske infrastrukture vezuje se i buduća luka posebne namjene – sidrište koje se

nalazi unutar područja ekološke mreže Zečevo. Za ovu podzону, kao i za podzону očuvanja obalnog pojasa je naročito bitna suradnja u izradi godišnjeg Plana upravljanja pomorskim dobrom Općine Jelsa. Potrebno je zagovarati zabranu betonizacije i daljnjeg širenja turističke infrastrukture. Za obnovu infrastrukture unutar šumskog zemljišta bitna je suradnja s Hrvatskim šumama. Postojeće puteve potrebno je urediti i postaviti odgovarajuću signalizaciju. Adekvatna turistička promocija ovog zaštićenog područja u suradnji s lokalnom zajednicom sastavni je dio ove podzone.

Tablica 13 Pregled površina upravljačkih zona i podzona – Značajni krajobraz Zečevo

Značajni krajobraz Zečevo – upravljačka zonacija	Površina (ha)	Udio (%)
Obuhvat ZK Zečevo	11,72	100,00
II ZONA USMJERENE ZAŠTITE	11,65	99,40
IIA Podzona očuvanja vegetacije obalnog pojasa	2,53	21,59
IIB Podzona očuvanja šumske vegetacije	9,12	77,82
III ZONA KORIŠTENJA	0,07	0,60
IIIA Podzona posjetiteljske infrastrukture	0,07	0,60
Ukupno	11,72	100,00

Slika 5 Značajni krajobraz Zečevo, upravljačka zonacija (Sunce, 2022)

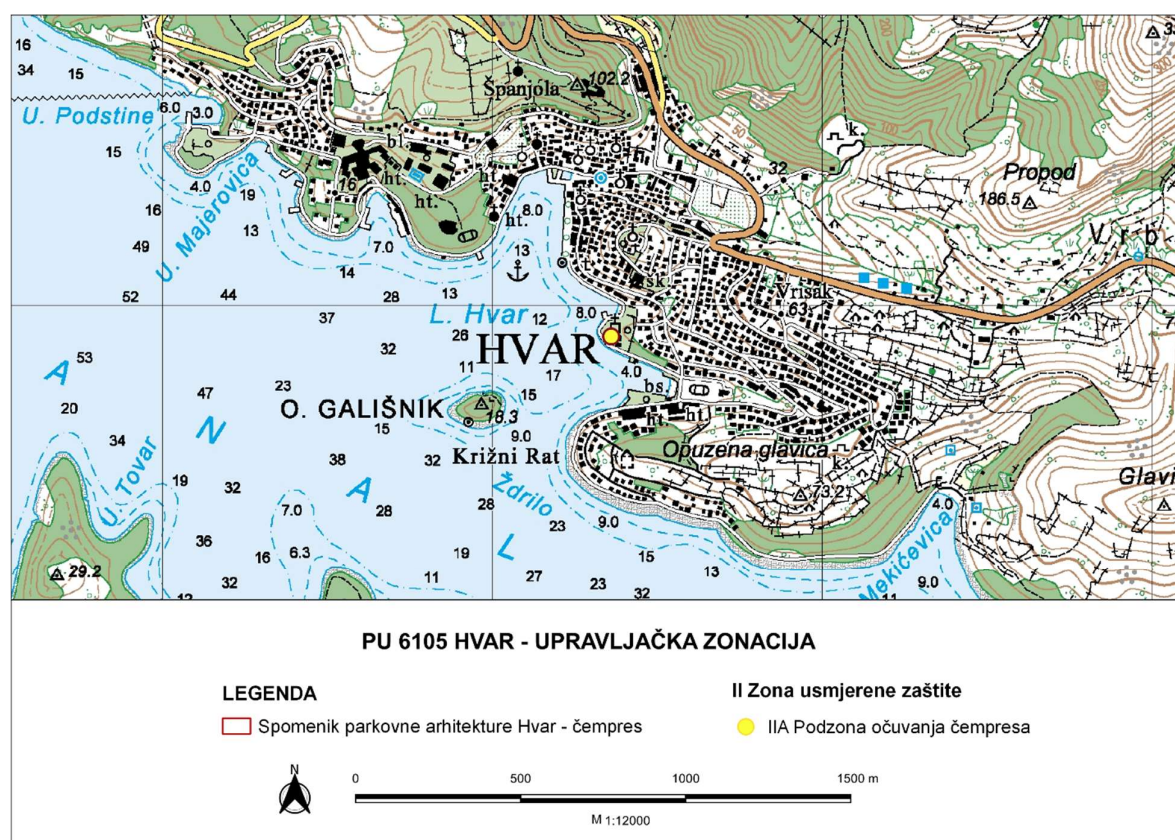

4.7.3. Upravljačka zonacija za zaštićeno područje Spomenik parkovne arhitekture Hvar – čempres

II ZONA USMJERENE ZAŠTITE

IIA Podzona očuvanja čempresa

Ova podzona odnosi se na Spomenik parkovne arhitekture Hvar - Čempres koji se nalazi u dvorištu hvarskoga franjevačkog samostana Gospe od Milosti. Sam čempres nema puno vanjskih ugroza jer je jako dobro zaštićen s obzirom na to da se nalazi u samom kompleksu franjevačkog samostana. Iako nema vanjskih ugroza sam životni vijek čempresa i prirodne nepogode (olujni vjetar, grom i sl.) predstavljaju jedinu ugrozu. Ustanova će i dalje provoditi sanitarnu rezidbu čempresa.

Slika 6 Spomenik parkovne arhitekture Hvar – čempres, upravljačka zonacija (Sunce, 2022)

4.8. FINANCIJSKE POTREBE ZA PROVEDBU PLANA UPRAVLJANJA

Financijska sredstva za rad Javne ustanove osiguravaju se iz sredstava Proračuna Splitsko-dalmatinske županije sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Dio sredstava osigurava se putem donacija i sponzorstava te prijavljivanjem projekata na nacionalne i međunarodne programe sufinanciranja.

Za provođenje Plana upravljanja Javna ustanova osigurat će sredstva iz sljedećih izvora:

- Proračun Splitsko-dalmatinske županije.
- Vlastiti prihodi.
- Pomoći/fondovi EU i ostale pomoći - proračunski korisnici.
- Donacije i sponzorstva.

Procjena financijskih sredstava potrebnih za provođenje Plana upravljanja zaštićenim područjem i područjem ekološke mreže Hvar (PU 6105) za razdoblje 2023. – 2032. godine iznosi 851.500,00 eura.

Ova sredstva odnose se na direktne troškove provedbe planiranih aktivnosti. Procjene navedene u Planu upravljanja ne uključuju trošak redovnog rada Javne ustanove (hladni pogon, zaposlenici i sl.).

Detaljnije procjene financijskih potreba analizirat će se u godišnjim programima i financijskim planovima Javne ustanove.

CILJEVI	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										UKUPNO (EUR)
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
TEMA A											
AA	17.500,00	20.000,00	14.500,00	52.000,00	16.500,00	7.000,00	36.500,00	7.000,00	6.500,00	37.000,00	214.500,00
AB	22.600,00	17.600,00	7.600,00	10.600,00	8.100,00	7.600,00	10.600,00	7.600,00	2.600,00	21.100,00	116.000,00
AC	10.000,00	10.000,00	3.000,00	9.500,00	2.500,00	2.500,00	9.500,00	2.500,00	2.500,00	9.500,00	61.500,00
AD	11.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	106.000,00
AE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno (EUR)	61.600,00	58.100,00	35.600,00	82.600,00	37.600,00	27.600,00	67.100,00	27.600,00	22.100,00	78.100,00	498.000,00
TEMA B											
BA	16.500,00	16.500,00	16.500,00	12.500,00	7.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	11.500,00	8.500,00	127.000,00
Ukupno (EUR)	16.500,00	16.500,00	16.500,00	12.500,00	7.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	11.500,00	8.500,00	127.000,00
TEMA C											
CA	22.000,00	22.000,00	22.000,00	20.500,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	212.500,00
CB	10.000,00	4.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.000,00
Ukupno (EUR)	32.000,00	26.000,00	22.000,00	20.500,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	226.500,00
UKUPNO (EUR)	110.100,00	100.600,00	74.100,00	115.600,00	66.100,00	61.100,00	100.600,00	61.100,00	54.600,00	107.600,00	851.500,00

TEMA	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										UKUPNO (EUR)
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
A	61.600,00	58.100,00	35.600,00	82.600,00	37.600,00	27.600,00	67.100,00	27.600,00	22.100,00	78.100,00	498.000,00
B	16.500,00	16.500,00	16.500,00	12.500,00	7.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	11.500,00	8.500,00	127.000,00
C	32.000,00	26.000,00	22.000,00	20.500,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	226.500,00
UKUPNO (EUR)	110.100,00	100.600,00	74.100,00	115.600,00	66.100,00	61.100,00	100.600,00	61.100,00	54.600,00	107.600,00	851.500,00

ŠIFRA	RASHODI PROVEDBE AKTIVNOSTI PLANA (HRK)										UKUPNO (EUR)
	GODINE PROVEDBE (2023. – 2030.)										
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
A	61.600,00	58.100,00	35.600,00	82.600,00	37.600,00	27.600,00	67.100,00	27.600,00	22.100,00	78.100,00	498.000,00
AA	17.500,00	20.000,00	14.500,00	52.000,00	16.500,00	7.000,00	36.500,00	7.000,00	6.500,00	37.000,00	214.500,00
AA1	10.000,00	10.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	20.000,00
AA2	3.000,00	-	-	10.000,00	-	-	10.000,00	-	-	10.000,00	33.000,00
AA3	-	-	-	10.000,00	10.000,00	-	-	-	-	-	20.000,00
AA4	-	-	-	10.000,00	-	-	10.000,00	-	-	10.000,00	30.000,00
AA5	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00
AA6	-	-	5.000,00	5.000,00	-	-	-	-	-	-	10.000,00
AA7	-	5.000,00	5.000,00	-	-	-	-	-	-	-	10.000,00
AA8	-	-	-	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	35.000,00
AA9	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA14	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	15.000,00
AA15	-	500,00	-	500,00	-	500,00	-	500,00	-	500,00	2.500,00
AA16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA21	-	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	-	0,00
AA22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

AA23	2.000,00	2.000,00	2.000,00	-	-	-	-	-	-	-	6.000,00
AA24	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00	-	-	10.000,00	-	-	10.000,00	33.000,00
AB	22.600,00	17.600,00	7.600,00	10.600,00	8.100,00	7.600,00	10.600,00	7.600,00	2.600,00	21.100,00	116.000,00
AB1	10.000,00	10.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	20.000,00
AB2	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
AB3	-	-	-	4.000,00	-	-	4.000,00	-	-	4.000,00	12.000,00
AB4	10.000,00	-	-	4.000,00	-	-	4.000,00	-	-	4.000,00	22.000,00
AB5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AB6	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AB7	-	5.000,00	5.000,00	0,00	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	25.000,00
AB8	-	-	-	-	2.000,00	-	-	-	-	2.000,00	4.000,00
AB9	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AB10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AB11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AB12	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	3.000,00
AB13	0,00	0,00	0,00	0,00	3.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.500,00	7.000,00
AB14	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	3.000,00
AB15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AB16	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AB17	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AB18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AC	10.000,00	10.000,00	3.000,00	9.500,00	2.500,00	2.500,00	9.500,00	2.500,00	2.500,00	9.500,00	61.500,00
AC1	7.000,00	7.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	14.000,00
AC2	-	-	-	7.000,00	-	-	7.000,00	-	-	7.000,00	21.000,00
AC3	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AC4	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AC5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

AC6	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
AC7	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00
AC8	500,00	500,00	500,00	-	-	-	-	-	-	-	-	1.500,00
AD	11.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	10.500,00	106.000,00
AD1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AD2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AD3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AD4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AD5	1.500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	6.000,00
AD6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AD7	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AD8	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	100.000,00
AE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE6	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00
AE7	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00
AE8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE9	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AE11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B	16.500,00	16.500,00	16.500,00	12.500,00	7.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	11.500,00	8.500,00	127.000,00
BA	16.500,00	16.500,00	16.500,00	12.500,00	7.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	11.500,00	8.500,00	127.000,00
BA1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

BA2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BA3	3.000,00	4.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	7.000,00
BA4	-	4.000,00	-	1.000,00	-	1.000,00	-	1.000,00	-	1.000,00	8.000,00
BA5	7.000,00	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00	0,00	23.000,00
BA6	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00	10.000,00
BA7	0,00	0,00	5.000,00	5.000,00	0,00	0,00	5.000,00	5.000,00	0,00	0,00	20.000,00
BA8	1.000,00	0,00	4.000,00	0,00	0,00	4.000,00	0,00	0,00	4.000,00	0,00	13.000,00
BA9	0,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	3.000,00
BA10	3.000,00	2.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	13.000,00
BA11	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	5.000,00
BA12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BA13	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	5.000,00
BA14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BA15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BA16	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	20.000,00
C	32.000,00	26.000,00	22.000,00	20.500,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	226.500,00
CA	22.000,00	22.000,00	22.000,00	20.500,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	212.500,00
CA1	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	-	0,00
CA2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	-	0,00
CA3	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00
CA4	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00
CA5	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	3.000,00
CA6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CA7	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CA8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CA9	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	20.000,00
CA10	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00

CA11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CA12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CA13	2.000,00	2.000,00	2.000,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	9.500,00
CA14	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00
CA15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CA16	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	150.000,00
CB	10.000,00	4.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.000,00
CB1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CB2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CB3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CB4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CB5	10.000,00	4.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	14.000,00
CB6	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	-	0,00
CB7	-	-	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	0,00
CB8	-	-	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-	0,00
UKUPNO (EUR)	110.100,00	100.600,00	74.100,00	115.600,00	66.100,00	61.100,00	100.600,00	61.100,00	54.600,00	107.600,00	851.500,00

PRIORITETI	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										UKUPNO (EUR)
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
TEMA A											
Prioritet 1	55.800,00	46.800,00	24.800,00	62.300,00	27.800,00	12.300,00	47.300,00	12.300,00	12.300,00	52.800,00	354.500,00
Prioritet 2	4.800,00	10.300,00	9.800,00	19.300,00	8.800,00	14.300,00	18.800,00	14.300,00	8.800,00	24.300,00	133.500,00
Prioritet 3	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00
TEMA B											
Prioritet 1	6.500,00	10.500,00	6.500,00	3.500,00	2.500,00	7.500,00	2.500,00	3.500,00	6.500,00	3.500,00	53.000,00
Prioritet 2	10.000,00	6.000,00	10.000,00	9.000,00	5.000,00	5.000,00	10.000,00	9.000,00	5.000,00	5.000,00	74.000,00
Prioritet 3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TEMA C											
Prioritet 1	29.000,00	23.000,00	19.000,00	19.000,00	19.500,00	19.500,00	19.500,00	19.500,00	19.500,00	19.500,00	207.000,00
Prioritet 2	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	10.000,00
Prioritet 3	2.000,00	2.000,00	2.000,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	9.500,00
UKUPNO (EUR)	110.100,00	100.600,00	74.100,00	115.600,00	66.100,00	61.100,00	100.600,00	61.100,00	54.600,00	107.600,00	851.500,00

PRIORITETI	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										UKUPNO (EUR)
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
Prioritet 1	91.300,00	80.300,00	50.300,00	84.800,00	49.800,00	39.300,00	69.300,00	35.300,00	38.300,00	75.800,00	614.500,00
Prioritet 2	15.800,00	17.300,00	20.800,00	29.300,00	14.800,00	20.300,00	29.800,00	24.300,00	14.800,00	30.300,00	217.500,00
Prioritet 3	3.000,00	3.000,00	3.000,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	19.500,00
UKUPNO (EUR)	110.100,00	100.600,00	74.100,00	115.600,00	66.100,00	61.100,00	100.600,00	61.100,00	54.600,00	107.600,00	851.500,00

AKTIVNOST	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2023. – 2032.)										UKUPNO (EUR)
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
Monitoring	31.500,00	18.000,00	500,00	46.000,00	10.500,00	1.000,00	35.500,00	1.000,00	500,00	36.000,00	180.500,00
Istraživanje	22.000,00	21.000,00	12.000,00	11.500,00	6.500,00	6.500,00	6.500,00	6.500,00	6.500,00	6.500,00	105.500,00
Aktivno upravljanje	15.600,00	20.600,00	20.600,00	24.600,00	20.100,00	19.600,00	24.600,00	19.600,00	14.600,00	35.100,00	215.000,00
Regulacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Suradnja	4.000,00	7.000,00	4.000,00	5.000,00	2.000,00	5.000,00	2.000,00	5.000,00	2.000,00	5.000,00	41.000,00
Poticanje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Informiranje	3.500,00	2.500,00	11.500,00	7.500,00	3.000,00	7.000,00	8.000,00	8.000,00	7.000,00	3.000,00	61.000,00
Infrastruktura	12.000,00	10.000,00	6.000,00	1.500,00	4.500,00	1.500,00	4.500,00	1.500,00	4.500,00	1.500,00	47.500,00
Održavanje	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	20.000,00
Edukacija	3.500,00	3.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	2.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	2.500,00	21.000,00
Jačanje kapaciteta JU	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	160.000,00
Zagovaranje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO (EUR)	110.100,00	100.600,00	74.100,00	115.600,00	66.100,00	61.100,00	100.600,00	61.100,00	54.600,00	107.600,00	851.500,00

5. PRILOZI

PRILOG I. POKAZATELJI STANJA RIBOLOVA U AKVATORIJU OTOKA HVARA

A) Iskrcaj (kg) po grupama ribolovnih alata za 2019. godinu

Alati → Iskrcajna luka ↓	Alati za plašenje ribe	Jednostruke mreže stajačice	Klopke	Obalne potegače	Plivarice	Povlačni alati	Trostruke mreže stajačice	Udičarski alati + osti	Ostali	UKUPNO (EUR)
Hvar	3.023,90	9.348,76	325,11	9.287,20	608.216,00	53.290,40	4.533,99	8.079,39	15.949,20	712.053,95
Hvar - Sv. Nedilja		58,96	4,28		55.414,00		4,30	48,70		55.530,24
Hvar - Vira		380,50			1.653.368,50	278.240,47		1.671,00	822,80	1.934.483,27
Jelsa	152,00	2.232,00				523,00	506,50	1.144,30		4.557,80
Stari grad		2.470,98	14,50	1.737,00	17.761,00	165,80	181,45	250,50	40,00	22.621,23
Stari grad - operativna obala uz rampu za trajektni promet	1.913,00	383,00		11.603,50	160.515,00	1.500,00	399,00	101,00		176.414,50
Sućuraj		215,50	153,30			20.165,70	237,50	157,80	224,50	21.154,30
UKUPNO (EUR)	5.088,90	15.089,70	497,19	22.627,70	2.495.274,50	353.885,37	5.862,74	11.452,69	17.036,50	2.926.815,29

A) Iskrcaj (kg) po vrstama riba i drugih morskih organizama za 2019. godinu

Kategorija ulova → Iskrcajna luka ↓	Bijela riba	Glavonošci	Hrskavična riba	Mala plava riba	Rakovi	Školjkaši	Velika plava riba	Ostalo	UKUPNO (EUR)
Hvar	67.916,07	8.036,65	2.268,40	623.729,00	8.378,83	0,00	1.720,00	5,00	712.053,95
Hvar - Sv. Nedilja	218,30	2,00	21,80	55.272,00	16,14	0,00	0,00		55.530,24
Hvar - Vira	246.174,62	14.841,65	5.106,30	1.652.414,20	15.033,70	0,00	912,80		1.934.483,27
Jelsa	2.689,45	619,35	327,90	267,80	93,00	0,00	560,30		4.557,80
Stari grad	3.807,85	316,88	42,60	18.033,00	4,00	0,00	416,90		22.621,23
Stari grad - operativna obala uz rampu za trajektni promet	12.888,50	907,00	62,00	160.558,00	221,00	0,00	1.778,00		176.414,50
Sućuraj	18.910,40	929,40	646,10	4,00	630,40	0,00	34,00		21.154,30
UKUPNO (EUR)	352.605,19	25.652,93	8.475,10	2.510.278,00	24.377,07	0,00	5.422,00	5,00	2.926.815,29

PRILOG II. POKAZATELJI STANJA POLJOPRIVREDE

A) Monitoring uporabe poljoprivrednih površina u zaštićenim i Natura 2000 područjima POVS (PU Hvar) utvrđen je u 2 zaštićena i 8 Natura 2000 područja smještenih u 25 naselja (APPRRR, 2020).

Kategorija zaštićenog područja / šifra područja	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA / Natura 2000 područja	Područja po naseljima
značajni krajobraz	Pakleni otoci	Hvar
značajni krajobraz	Šćedro	Zavala
HR2001338	Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar	Brusje, Malo Grablje, Milna, Selca kod Starog Grada, Sveta Nedilja, Velo Grablje i Zračće
HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Bogomolje, Selca kod Bogomolja i Sućuraj
HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	Bogomolje, Gdinj i Zastražišće
HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	Humac, Jelsa, Poljica i Zastražišće
HR2001427	Hvar - šume kod Starigrada	Rudine, Stari Grad i Vrbanj
HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	Dol, Jelsa, Pitve, Selca kod Starog Grada, Stari Grad, Svirče, Velo Grablje, Vrbanj, Vrboska i Vrisnik
HR2001429	Hvar - od Prvog boka do Lučišća	Brusje
HR3000456	Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	Velo Grablje

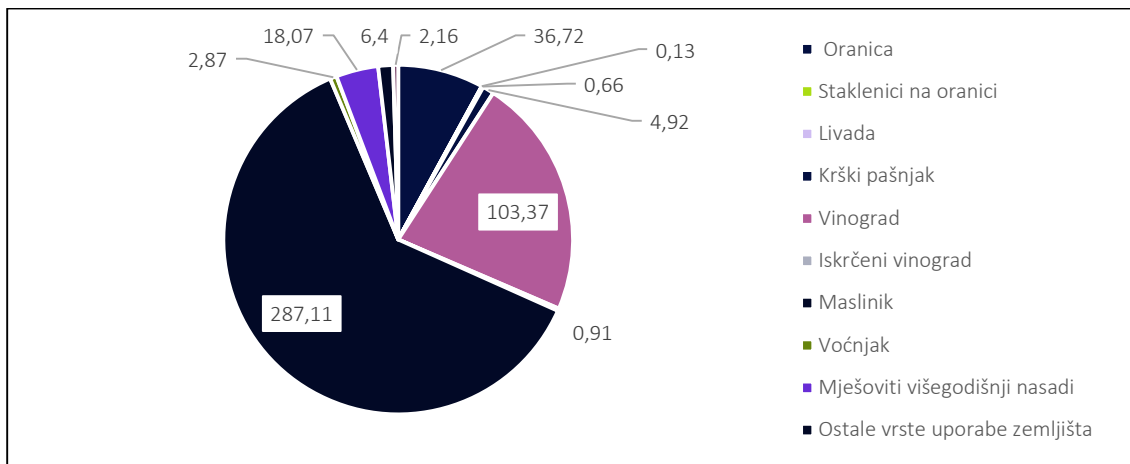
B) Monitoring uporabe poljoprivrednih površina u zaštićenim i Natura 2000 područjima POVS (PU Hvar) - stanje po broju PG, ARKOD ID i površina (ha)

Ukupan broj registriranih poljoprivrednih gospodarstva (PG) je 737 sa ukupno 3103 ucrtane parcela (Arkod ID) koje zauzimaju 495,06 ha poljoprivrednog zemljišta (APPRRR, 2020).

Kategorija zaštićenog područja / šifra područja	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA / Natura 2000 područja	PG Br.	ARKOD ID Br.	Površina (ha)
značajni krajobraz	Pakleni otoci	7	13	3,4
značajni krajobraz	Šćedro	10	19	2,24
HR2001338	Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar	79	298	46,48
HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	34	120	33,86
HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	29	51	11,61
HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	44	76	19,48
HR2001427	Hvar - šume kod Starigrada	47	62	25,9
HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	519	2425	338,84
HR2001429	Hvar - od Prvog boka do Lučišća	12	38	12,54
HR3000456	Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	1	1	0,71

C) Najveće površine uctane su pod maslinicima 281,11 ha, zatim slijede vinogradi 103,37 ha, oranice 36,72 ha, mješoviti višegodišnji nasadi 18,07 ha, ostale vrste uporabe zemljišta 6,4 ha, krški pašnjaci 4,92 ha, voćnjaci 2,87 ha, privremeno neodržavana parcela 2,16 ha, iskrčeni vinograd 0,91 ha, livada 0,66 ha i staklenici na oranici – 0,13 ha.

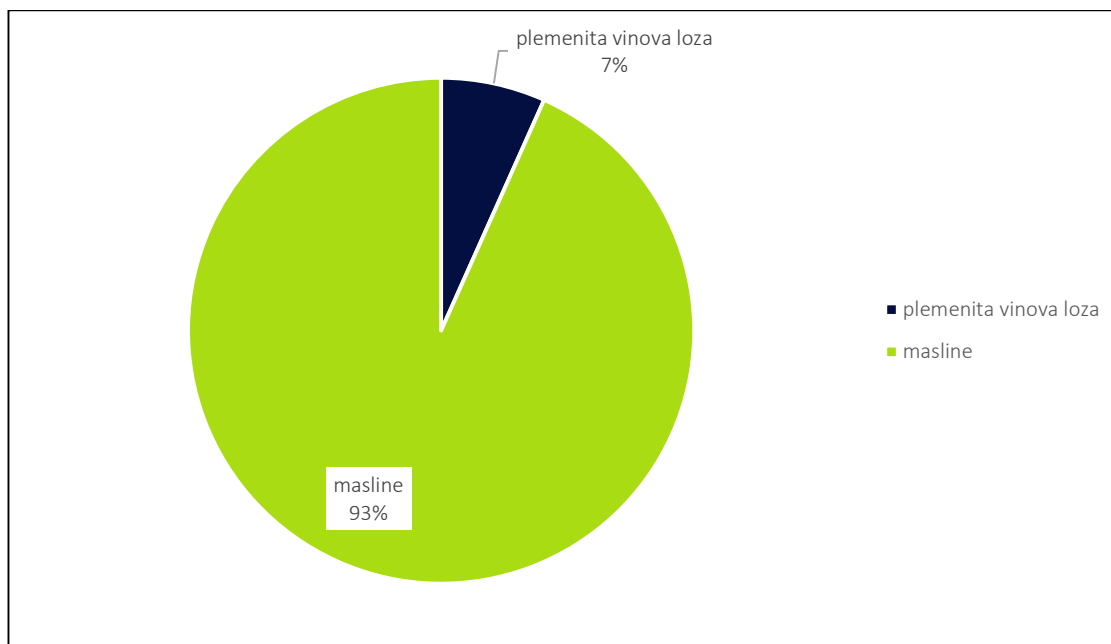
Od ukupno 3103 uctane ID parcele, samo njih 24 je veće od 1 ha, a najveća je veličine 4,88 ha i zasađena je vinovom lozom.

D) **Uzgoj izvornih i zaštićenih kultivara poljoprivrednog bilja** - U 1 zaštićenom i 7 Natura 2000 područja utvrđen je uzgoj izvornih i zaštićenih kultivara poljoprivrednog bilja smještenih u 22 naselja (APPRRR, 2020).

Kategorija zaštićenog područja / šifra područja	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA / Natura 2000 područja	Područja po naseljima
značajni krajobraz	Šćedro	Zavala
HR2001338	Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar	Brusje, Malo Grablje, Milna, Sveta Nedilja, Velo Grablje i Zaraće
HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	Bogomolje, Selca kod Bogomolja i Sućuraj
HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	Bogomolje, Gdinj i Zastrazišće
HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	Poljica i Zastrazišće
HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	Dol, Jelsa, Pitve, Selca kod Starog Grada, Stari Grad, Svirče, Velo Grablje, Vrbanj, Vrboska i Vrisnik
HR2001429	Hvar - od Prvog boka do Lučišća	Brusje
HR3000456	Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	Velo Grablje

- E) Od izvornih i zaštićenih kultivara uzgajaju se 2 kulture: plemenita vinova loza na površini od 8,62 ha i maslina na 120,4 ha (APPRRR, 2020).

- F) Izvorni i zaštićeni kultivari poljoprivrednog bilja u zaštićenim i NATURA 2000 područjima POVS (PU Hvar) - Broj parcela na kojima se uzgajaju je 693 (Arkod ID) o kojima skrbi 231 OPG (APPRRR, 2020).

Kategorija zaštićenog područja / šifra područja	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA / Natura 2000 područja	OPG Br.	ARKOD ID Br.	Površina (ha)
značajni krajobraz	Šćedro	1	1	0,46
HR2001338	Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar	16	77	10,71
HR2001343	Područje oko špilje Duboška pazuha	14	47	12,27
HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	17	31	6,57
HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	18	31	9,04
HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	156	491	72,41
HR2001429	Hvar - od Prvog boka do Lučišća	8	14	8,23
HR3000456	Hvar - od uvale Vitarna do uvale Maslinica	1	1	0,71

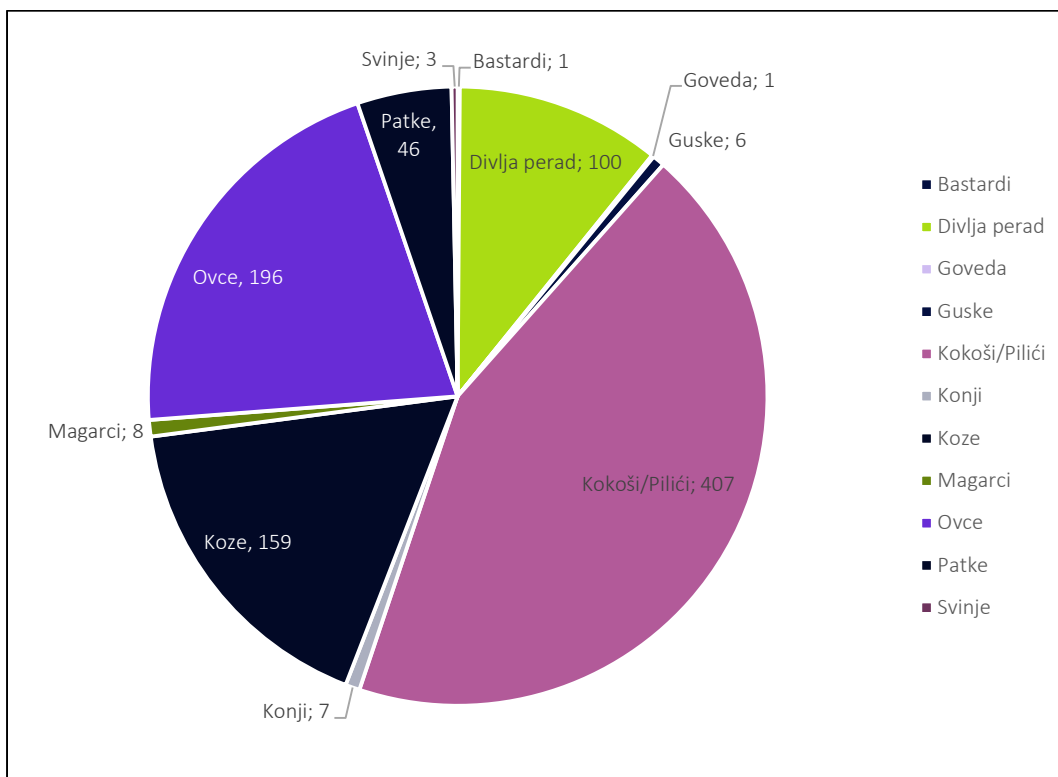
PRILOG III. UZGOJ IZVORNIH I ZAŠTIĆENIH PASMINA (IZP) DOMAĆIH ŽIVOTINJA

A) U 1 zaštićenom i 6 Natura 2000 područja utvrđen je uzgoj izvornih i zaštićenih pasmina (IZP) domaćih životinja smještenih u 12 naselja (APPRRR, 2020).

Kategorija zaštićenog područja / šifra područja	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA / Natura 2000 područja	Područja po naseljima
značajni krajobraz	Pakleni otoci	Hvar
HR2001338	Područje oko špilje u uvali Piščena; Hvar	Brusje, Selca kod Starog Grada
HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	Zastražišće
HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	Humac, Jelsa i Zastražišće
HR2001427	Hvar - šume kod Starigrada	Stari Grad i Vrbanj
HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	Dol, Jelsa, Pitve, Selca kod Starog Grada, Stari Grad, Svirče, Vrbanj i Vrboska
HR2001429	Hvar - od Prvog boka do Lučišća	Brusje

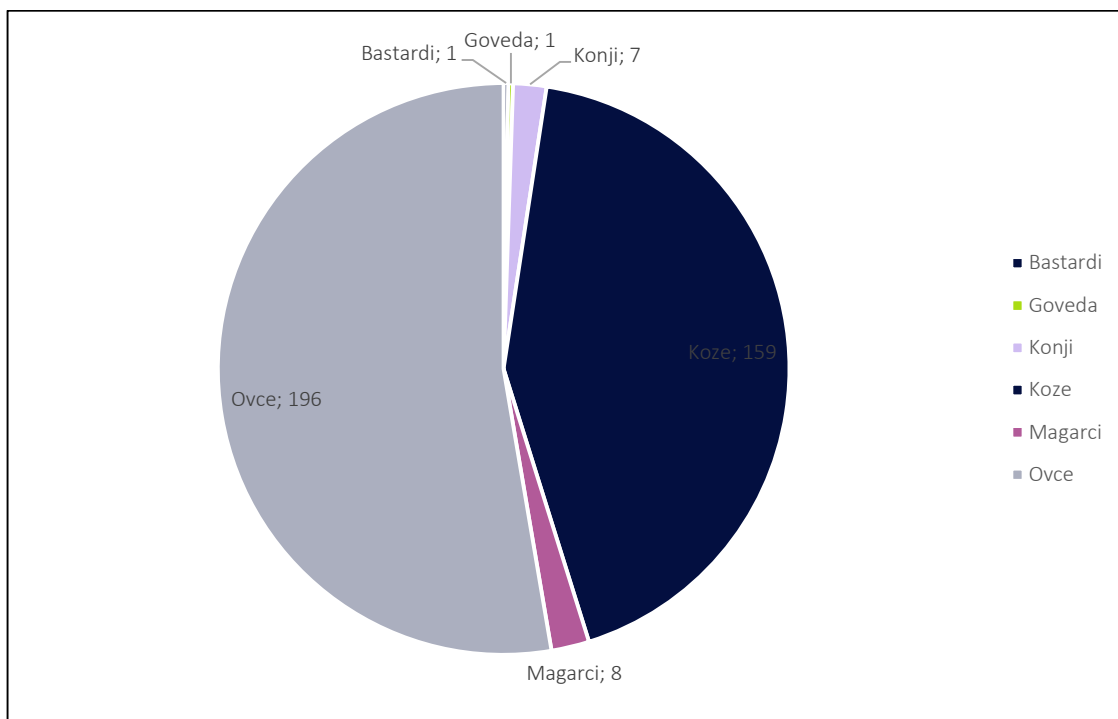
NAPOMENA: Pojedina naselja su djelomično, a druga pak u cijelosti u granicama zaštićenog ili Natura 2000 područja, a podaci se odnose na brojno stanje cijelih naselja.

B) Od IZP domaćih životinja uzgaja se 11 vrsta životinja sa ukupno 23 pasmine i ukupnim brojem od 934 životinje (APPRRR, 2020)

C) Za očuvanje travnjaka važan je uzgoj kopitara koji ispašom održavaju stanište, a njih je zabilježeno ukupno 372 kom. (APPRRR, 2020)

D) IZP domaćih životinja u zaštićenim i NATURA 2000 područjima POVS (PU Hvar) - stanje po broju i vrsti kopitara, te br,PG (APPRRR, 2020)

Kategorija zaštićenog područja / šifra područja	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA / Natura 2000 područja	Br. grla	Vrsta grla	Br. PG
značajni krajobraz	Pakleni otoci	47	Mula/mazga, magarac, konj, koza, ovca	4
HR2001338	Područje oko špilje u uvali Pišćena; Hvar	37	ovca	1
HR2001421	Hvar od Pokrvenika do uvale Bristova	10	magarac, koza	1
HR2001425	Hvar - od Prapatna do Karnjakuše	43	magarac, konj, koza, ovca	4
HR2001427	Hvar - šume kod Starigrada	100	koza, ovca	6
HR2001428	Hvar - od Maslinice do Grebišća	313	goveda, magarac, konj, koza, ovca	19

PRILOG IV. POKAZATELJI STANJA NAUTIČKOG TURIZMA

A) Luke nautičkog turizma na otoku Hvaru 2019. godine

Ukupno	Sidrište	Privezište	Marine								Nerazvrstane luke nautičkog turizma	Odlagalište plovnih sredstava
			suha marina	marina I. kategorije	marina II. kategorije	marina III. kategorije	marina 2. sidra	marina 3. sidra	marina 4. sidra	marina 5. sidra		
7	3	0	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-

B) Plovila na stalnom vezu u lukama nautičkog turizma otoka Hvara, stanje na dan 31. prosinca 2019.

	Ukupno	Motorne jahte	Jahte na jedra	Ostalo
Otok Hvar	149	91	57	1
Plovila za koje je korišten vez u moru	72	19	52	1
Plovila za koja je korišteno samo mjesto na kopnu	77	72	5	-

C) Broj plovila u tranzitu na otoku Hvaru 2019. godine

	Ukupno	Motorne jahte	Jahte na jedra	Ostalo
Plovila za koje je korišten vez u moru	18054	3163	10568	4323
Plovila za koja je korišteno samo mjesto na kopnu	3	3	-	-
Otok Hvar	18057	3166	10568	4323

D) Korištenje vezova u moru po mjesecima na otoku Hvaru 2019. godine

	Stalni vezovi		Tranzitni vezovi	
	Broj plovila	Ukupan broj dana boravka plovila u luci nautičkog turizma tijekom mjeseca	Broj plovila	Ukupan broj dana plovila u luci nautičkog turizma rijekom mjeseca
2019.		24125	18054	20855
I.	71	2046	-	-
II.	71	1848	-	-
III.	70	2035	2	2
IV.	71	1938	419	452
V.	70	2093	1362	1543
VI.	72	1984	3107	3468
VII.	75	1942	4423	5298
VIII.	73	2076	4634	5443
IX.	71	1880	3271	3630
X.	72	2121	827	949
XI.	72	2069	4	34
XII.	72	2093	5	36

PRILOG V. PREGLED DIONIKA KOJI SU SE ODAZVALI UKLJUČIVANJU U IZRADU PLANA UPRAVLJANJA

#	Dionik	Radionice				Upitnik	Javna rasprava
		1.	2.	3.	4.		
1	Antonio, obrt za ugostiteljstvo					x	
2	Cevante						x
3	Dide Ive, obrt za ribolov						x
4	DIRH			x			
5	Endem d.o.o.				x		
6	Flag Škoji		x			x	x
7	Geonatura d.o.o. za stručne poslove zaštite prirode					x	
8	Grad Hvar			x		x	x
9	Hrvatski geološki institut					x	
10	Hrvatsko biospeleološko društvo	x				x	
11	Hrvatske šume d.o.o.	x			x		x
12	Hvar Adventure					x	
13	Hvar Tours DMC					x	
14	Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split					x	
15	Institut za povijest umjetnosti					x	
16	JELKOM d.o.o. za komunalnu djelatnost	x				x	
17	Javna ustanova More i krš	x	x	x	x	x	x
18	Javna ustanova Agencija za upravljanje Starogradskim poljem	x		x		x	
19	KABAL TOURS d.o.o. / VILLAS HVAR					x	
20	Klement j.d.o.o.	x					
21	Komunalno Hvar d.o.o.					x	
22	Komunalno Stari Grad d.o.o.	x				x	
23	Kotin, obrt za ugostiteljstvo						x
24	Kumir d.o.o.			x			
25	Levante						x
26	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	x	x	x	x		x
27	Ministarstvo poljoprivrede					x	

#	Dionik	Radionice				Upitnik	Javna rasprava
		1.	2.	3.	4.		
28	Muzej Staroga Grada					x	
29	NEPHROPS, obrt za usluge					x	
30	Nature and adventure		x	x	x		
31	Nautički centar Hvar						x
32	OPG Colnago			x			x
33	Obrt za ugostiteljstvo i ribolov SV. KLEMENT					x	
34	Obrt Visoka						x
35	Odjel za studije mora					x	
36	Općina Jelsa				x	x	
37	Općina Sućuraj					x	x
38	OPG Slavić						x
39	Planinarsko društvo Hvar					x	
40	Plovput d.o.o. Split					x	
41	Prijatelji otoka Šćedro		x		x	x	
42	RC Viking						x
43	Ribarski obrt Mijo						x
44	Ribarski obrt Šondre						x
45	Ribarski obrt PANTANI						x
46	Safege d.o.o.	x					
47	Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce	x	x	x	x		x
48	U.O. Moli Onte						x
49	Splitsko-dalmatinska županija	x	x	x		x	x
50	Srednja škola Hvar					x	
51	Šumarija Hvar		x				
52	Turistička zajednica Grada Staroga Grada					x	
53	Turistička zajednica Jelsa		x				
54	Turistička zajednica grada Hvara			x		x	x
55	Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce	x	x	x			
56	Udruga studenata Sveučilišnog odjela za studije mora - "OCEANUS"					x	
57	Udruga Moj šknoj				x		
58	Ugostiteljski obrt TRI GREDE					x	

#	Dionik	Radionice				Upitnik	Javna rasprava
		1.	2.	3.	4.		
59	Ugostiteljski obrt Moli onte						
60	Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu	x				x	
61	vlasnik posjeda na Sv. Klementu (Vloka)					x	

6.LITERATURA

- Antić, Ž., Dražina, T., Rađa, T., Lučić, L., R. & Makarov, E., S., 2018., „Review of the genus *Typhloiulus* Latzel, 1884 in the Dinaric region, with a description of four new species and the first description of the male of *Typhloiulus insularis* Strasser, 1938 (Diplopoda: Julida: Julidae)“. *Zootaxa* 4455/2, 258–294.
- Bakran-Petricioli, T., 2011., „Priručnik za određivanje morskih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU“, Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode, 2011
- Balić, D., Bucat, M., et al., „Plan čuvanja, uređivanja i održivog razvitka otoka Šćedro“, Udruga Prijatelji otoka Šćedro, Šćedro 2014.
- Bardi, A., Papini, P., Quaglino, E., Biondi, E., Topić, J., Milović, M., Pandža, M., Kaligarič, M., Oriolo, G., Roland, V., Batina, A., Kirin, T., 2016., „Karta prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske“ AGRISTUDIO s.r.l., TEMI S.r.l., TIMESIS S.r.l., HAOP.
- Barišić, M., Burić, I., Gazić, M., Sučić, I., 2011., "Istraživanje bioraznolikosti otoka Hvara 2011", Zbornik radova projekta, Udruga studenata biologije - BIUS, Zagreb
- Berta, A., et al., 2012., " Program za gospodarenje šumama šumoposjednika, Gospodarska jedinica "Hvar-Stari grad"", Hrvatske šume, Uprava šuma pridružnica Split, Šumarija Hvar, Zagreb
- Branković, Č., et al., 2009., „Opažene klimatske promjene u Hrvatskoj Scenarij klimatskih promjena“, Peto nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Uje-dinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC), Državni hidrometeorološki zavod Republike Hrvatske, Zagreb
- Brignoli, P. M., 1971., „Contributo alla conoscenza dei ragni cavernicoli della Jugoslavia“. *Fragmenta Entomologica* 7: 103-119.
- Brignoli, P. M., 1971., „Beitrag zur Kenntnis der mediterranen Pholcidae (Arachnida, Araneae)“ *Mitteilungen Aus Zoologischen Museums in Berlin*, 47(2), 255–267.;
- Danielopol, D. L., 1969., „Un nouvel Ostracode des eaux souterraines de l'île de Hvar“ *Ann. Spél.* 24, 129-142.
- Dietz C., N. D., Von Helversen O., 2009., „Bats of Britain, Europe and Northwest Africa“. A & C Black Publishers Ltd., p. 400. ISBN-13: 978-1408105313
- Frankenberger, Z., 1938., „Sur les genres *Illyrionethes* Verh. et *Aegonethes*, g. n. (Iso-podes)“ *Arch. zool. exp. gén.* 80, 25–37.
- Frleta – Valić, M. et al., 2011., „Doprinos poznavanju raznolikosti makrobentosa akvatorija otoka Hvara“ Zbornik radova projekta Istraživanje bioraznolikosti otoka Hvara. BIUS., Zagreb, Tiskara Markulin, 2014. Str. 32-70.
- Garišić, U., Surić, M., 2006., „Promjene u okolišu tijekom mlađeg pleistocena i holocena – zapisi iz morem potopljenih siga istočnog Jadrana“, Doktorska disertacija, Zagreb

Gottstein, S., 2010., „Priručnik za određivanje podzemnih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU“, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb

Haramina, T., Rapić, S., 2012. “Studija korištenja i zaštite mora i podmorja na području Splitsko-dalmatinske županije, s naglaskom na djelatnost marikulture, u multisektorskom kontekstu Integralnog upravljanja obalnim područjem” (IUOP), Zagreb

Hudina, T. et al., 2011., “Istraživanje vegetacije travnjaka otoka Hvara i inventarizacija flore otoka Šćedro” Zbornik radova projekta Istraživanje bioraznolikosti otoka Hvara. BI-US., Zagreb, Tiskara Markulin, Str. 96-135.

Magajne, M., Alegro, A., Bogdanović, S., 2010., „Samonikla i uresna flora otoka Sv. Klement (Pakleni otoci)“ U: Jasprica, Nenad ; Pandža, Marija ; Milović, Milenko, Treći hrvatski botanički kongres 2010., Zagreb, 131-132

Mamut, M., Čirjak, B., R., 2017., "Prirodno-geografske značajke otoka Hvara", Naše more : znanstveni časopis za more i pomorstvo (0469-6255) 64 (2017), 3; 81-91

Müller, J.G., 1901., „Beitrag zur Kenntnis der Höhlensilphiden Verh. Zool.-Bot. Ges“ Wien 51, 16-33.

Kodžoman, A., 2020., “Izvešće o provedenom trećem terenskom istraživanju u sklopu Eastern Adratic Monk Seal projekta na području Republike Hrvatske”, BIOM, Sinj

Karaman, S., 1952., „Niphargus hvarensis n. sp. iz podzemnih voda otoka Hvara“ Pri-rodoslovna istraživanja JAZU 25, 39-44.

Kovačević, M., 2018., "Historijsko-geografski razvoj otoka Hvara", Diplomski rad, Pri-rodoslovno-matematički fakultet, Zagreb

Kurtović Mrčelić, J., Račić, N., Lušić, Z., Slišković, M., Pušić, D., Popović, R., Mrčelić, T., 2019., "Studija sidrišta Splitko dalmatinske županije I. i II: Faza (Podloga za prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije)", Split

Kurtović Mrčelić, J. et al., 2021., “Preliminary results of monitoring the impact of anchoring on Posidonia beds in Natura 2000 site Pakleni Islands, Croatia”

Kurtović Mrčelić, J., 2017., „Studija zaštite podmorja ekološke mreže Natura 2000 na sidrištima Splitsko-dalmatinske županije“ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije "More i krš", Split

Kratochvíl, J., 1938., „Étude sur les araignées cavernicoles du genre Sulcia nov. gen. Práce“ Morav. Přírod. spol. 11/3, 1-25.

Kratochvíl, J., 1978.,“ Araignées cavernicoles des îles Dalmates. Přírodovědné Práce Ústavu Československé Akademie Věd v Brně „(N. S.), 12(4), 1–59.

Kratochvíl, J., 1938., „Lola insularis nov.gen.,nov.spec.(Fam. Phalangodidae) a Travunia (?) jandai nov.spec. (Fam. Travuniidae), dva novi jeskyni sekači z Jiho-Dalmatskych ostrovu“ Entomol. List. 1, 44-54.

Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti (NN132/2017)

- Odluka o proglašenju br. 01-1201/1., Službeni glasnik Općine Split 16/68
- Odluka o proglašenju br. 01-448/1., Službeni glasnik općine Split 16/68
- Odluka o proglašenju br. 01-449/1., Službeni glasnik Općine Split 16/68
- Petrić, M., 1983. „Prilog proučavanju starije povijesti Paklinskih otoka“ (Galerija Škorpion, Palmižana)
- Skelin, M.; Skelin, I., Ljubičić, I., 2007., „Biljna raznolikost otoka Zečevo“, U: Britvec, M., Škvorc, Ž., 2. hrvatski botanički kongres, Zagreb: Tisak-Print, Kuliš d.o.o., str. 44.
- Skelin, M, et.al., 2014., „The flora of Zečevo:Hvar Archipelago, Croatia“ Agriculturae Con-spectus Scientificus (ACS). 79, 2; str 85-91.
- Službeni glasnik općine Split, broj 16 od 12.11.1968
- Stojsavljević, D., et.al., 2017., " Program za gospodarenje Šumama šumoposjednika, Gos-podarska jedinica "Zastražišće-Sučuraj"", Savjetodavna služba, Pridružnica Splitsko-Dalmatinske županije, Zagreb
- Stojsavljević, D., et.al., 2017., " Program za gospodarenje Šumama šumoposjednika, Gos-podarska jedinica "Vrboska-Jelsa"", Savjetodavna služba, Pridružnica Splitsko-Dalmatinske županije, Zagreb
- Pavićević, D., Ozimec, R., 2012., „A new troglobitic genus of Bythinini (Staphylinidae, Pselaphinae) from the island of Hvar (Dalmatia, Croatia)“ Fauna Balkana 1, 189-200.
- Pavlinić, I., i Đaković, M., 2009., „Znanstvena analiza dvanaest vrsta šišmiša s Dodatka II Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore za potrebe prijedloga potencijalnih NATURA 2000 područja za šišmiše“ Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb.
- Ransome, R D and Hutson, A M., 2000., „Action plan for the conservation of the greater horseshoe bat in Europe (*Rhinolophus ferrumequinum*)“ Council of Europe (Nature and Environment n°109), Strasbourg. ISBN 978--92-871-4359-4.
- Petrić, M., 2019., “Zaštitno arheološko istraživanje jame na Vodenom ratu”, Prilozi povijesti otoka Hvara XIII: 1-12, Hvar
- Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima EM (NN 25/20, 38/20)
- Pravilnik o koncesijskim odobrenjima na zaštićenom području (NN 9/21)
- Pravilnik o lovostaju (NN 94/2019)
- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru (NN 6/06, 121/08, 146/08, 130/09, 152/09, 63/10)
- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru obalnim mrežama potegačama (NN 30/2018, NN 100/2021)
- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru ronjenjem (NN 30/2021)
- Pravilnik o izmjeni pravilnika o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 101/22)

Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/2013, 73/2016)

Šegota, V., 2019., „Flora i vegetacija otočića Mlin (Pakleni otoci, istočni Jadran)“, Glasnik Hrvat. botaničkog društva 7(1): 15-23.

Topic, J., i Vukelić, J., 2009., “Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU” Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.

Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/2019)

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19, 42/20)

Zemaljski zavod za zaštitu prirodnih rijetkosti, Odluka br. 343/48

Zrnčić, V. et al., 2014., "Inventarizacija faune šišmiša na otoku Hvaru", Zbornik radova projekta Istraživanje bioraznolikosti otoka Hvara 2011. Udruga studenata biologije - BIUS, Zagreb Str. 306-336.

Jakl, Z., Brajčić, D. i sur., 2010., “Kartiranje morskih svojiti i staništa Splitsko-dalmatinske županije”, Udruga Sunce, Split

Žuljević, E., 2020., "Prostorna rasprostranjenost i ekološka obilježja hridinskog ježinca (*Paracentrotus lividus* (Lamarck, 1816)) i crnog ježinca (*Arbacia lixula* (Linnaeus, 1758)) istočne obale Jadranskog mora", Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Biološki odsjek

Internetski izvori

<http://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/sto-je-zasticeno-podrucje> (10.7.2021.)

<https://registar.kulturnadobra.hr/#/> (16.9.2021.)

<https://msg.hr/starogradsko-polje-i-stari-grad-unesco-svjetska-bastina/> (16.9.2021.)

<http://zzpu-sdz.hr/prostorni-plan-ure%C4%91enja-grada-ili-op%C4%87ine> (6.10.2021.)

<https://tzjelsa.hr/hr/> (1.10.2021.)

<https://www.visit-stari-grad.com/hr> (1.10.2021.)

<https://visithvar.hr/hr/> (1.10.2021.)

www.dzs.hr (29.9.2021.)

<http://javni-podaci.hrsume.hr/> (29.9.2021.)

<https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/> (21.10.2021.)

<http://www.lucka-uprava-sdz.hr/o-nama/popis-luka-pod-nadleznoscju-lusdz> (20.10.2021.)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0043&from=HR> (12.1.2022.)

<https://www.ribarstvo.hr> (Geoinformacijski sustav ribarstva, 18.1.2022.)